

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

1.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2013 (V)
(13/19, 13/21, 13/37)	str. 3
2.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2014 (I)
(14/04, 14/05, 14/06, 14/10)	str. 5
3.	Dodatky k plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2014 (I)
(14/39)	str. 7

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

13/02	Daňové nedoplatky spravované finančními úřady	str. 9
13/07	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit
Ministerstvo životního prostředí	str. 19
13/10	Zahraniční pohledávky České republiky ve správě Ministerstva financí	str. 29
13/13	Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením	str. 37
13/14	Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě	str. 45
13/16	Majetek, s nímž má právo hospodařit státní podnik
Řízení letového provozu České republiky	str. 55
13/20	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané
příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	str. 65
13/23	Peněžní prostředky státního rozpočtu určené k financování resortních sportovních
center podporujících oblast tělovýchovy a sportu v České republice	str. 73

Část C: INFORMACE A DOKUMENTY

	Výroční zpráva za rok 2013	str. 77

Část A

Plán kontrolní činnosti

1. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2013 (V)

Číslo kontrolní akce: 13/37

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na realizaci programu švýcarsko-české spolupráce na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšířené Evropské unie

Změna v položce:

kontrolované osoby:

– vypouští se:

Státní fond životního prostředí České republiky, Praha;
Moravskoslezský kraj;
Olomoucký kraj;

– doplňuje se:

Ministerstvo zdravotnictví;
ČSOP SALAMANDR, Rožnov pod Radhoštěm;
DOMINO cz, o. s., Zlín;
ELIM - křesťanská společnost pro evangelizaci a diakonii Hranice;
Severomoravské regionální sdružení ČSOP, Valašské Meziříčí.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/1/2014 na svém I. zasedání dne 13. 1. 2014.

Číslo kontrolní akce: 13/19

Předmět kontroly:

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo pro místní rozvoj* za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2012

Změna v položce:

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení 03/2014
(původní údaj: 01/2014).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/III/2014 na svém III. zasedání dne 10. 2. 2014.

Číslo kontrolní akce: 13/21

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky operačního programu *Životní prostředí* určené na čištění odpadních vod

Změna v položce:

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení 04/2014

(původní údaj: 01/2014).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/IV/2014 na svém IV. zasedání dne 24. 2. 2014.

2. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2014 (I)

Číslo kontrolní akce: 14/06

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů

Změna v položce:

kontrolované osoby:

– doplňuje se:

Ministerstvo zemědělství;

Státní zemědělský intervenční fond, Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/III/2014 na svém III. zasedání dne 10. 2. 2014.

Číslo kontrolní akce: 14/04

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu poskytované na vybrané programy ukazatele státního rozpočtu

Všeobecná sportovní činnost

Změna v položce:

kontrolované osoby:

– upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

Český volejbalový svaz, Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/IV/2014 na svém V. zasedání dne 3. 3. 2014.

Číslo kontrolní akce: 14/05

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na financování vybraných programů v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí

Změna v položce:

kontrolované osoby:

– upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

Česká správa sociálního zabezpečení, Praha;

Úřad práce České republiky, Praha;

Kraj Vysočina, Jihlava;

Moravskoslezský kraj, Ostrava;

město Bystřice pod Hostýnem;

město Znojmo;

obec Valašská Bystřice;

DS Stříbrné Terasy o.p.s., Jihlava;

Sociální služby Uherské Hradiště, příspěvková organizace.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/VI/2014 na svém VI. zasedání dne 17. 3. 2014.

Číslo kontrolní akce: 14/10

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na podporu kulturních aktivit z rozpočtové kapitoly
Ministerstvo kultury

Změna v položce:

kontrolované osoby:

– upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

Collegium Bohemicum, o.p.s., Ústí nad Labem;

FILMFEST Písek s.r.o., Písek.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/VI/2014 na svém VI. zasedání dne 17. 3. 2014.

3. Dodatky k plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2014 (I)

Číslo kontrolní akce: 14/39

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování projektů nadregionálních a regionálních center popularizace vědy a vývoje v rámci prioritní osy 3 – *Komerzializace a popularizace výzkumu a vývoje* operačního programu *Výzkum a vývoj pro inovace*

Cíle kontroly:

Provéřit, zda bylo poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků Evropské unie a státního rozpočtu určených na prioritní osu 3 – *Komerzializace a popularizace výzkumu a vývoje* operačního programu *Výzkum a vývoj pro inovace* realizováno v souladu se stanovenými podmínkami a právními předpisy

Kontrolované osoby:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; IQLANDIA, o.p.s., Liberec; vybraní příjemci peněžních prostředků*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 04/14
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 12/14

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Hana Hykšová

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/VI/2014 na svém VI. zasedání dne 17. 3. 2014.

Poznámka: *) Označení kontrolovaných osob bude upřesněno změnou plánu kontrolní činnosti.

Část B

Kontrolní závěry z kontrolních akcí

13/02

Daňové nedoplatky spravované finančními úřady

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/02. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo provést rozbor daňových nedoplatků včetně příčin jejich vzniku a prověřit postup při vymáhání a odpisu daňových nedoplatků a systém jejich evidence; zhodnotit dopady legislativní úpravy této oblasti.

Kontrolované osoby:

Generální finanční ředitelství (dále také „GFŘ“), finanční úřady (dále také „FÚ“): Finanční úřad pro hlavní město Prahu, Finanční úřad pro Jihočeský kraj, Finanční úřad pro Jihomoravský kraj, Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj a Finanční úřad pro Ústecký kraj, (12 územních pracovišť, dále jen „ÚP“).

Kontrola byla prováděna od ledna do září 2013. Kontrolováno bylo období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2012, v případě věcných souvislostí i období předcházející nebo následující.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo GFŘ, byly vypořádány vedoucí skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách.

Kolegium NKÚ na svém XXI. zasedání, konaném dne 16. prosince 2013,

schválilo usnesením č. 5/XXI/2013

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Organizaci a působnost územních finančních orgánů upravoval v kontrolovaném období zákon č. 531/1990 Sb.¹ Soustavu územních finančních orgánů tvořily do 31. prosince 2012 Generální finanční ředitelství, finanční ředitelství (podřízená GFŘ), finanční úřady (podřízené finančním ředitelstvím) a Specializovaný finanční úřad, podřízený Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu, který byl zřízen s účinností od 1. ledna 2012. Generální finanční ředitelství bylo zřízeno od 1. ledna 2011 zákonem č. 199/2010 Sb.², je organizační složkou státu, účetní jednotkou a je podřízeno Ministerstvu financí.

Dne 1. ledna 2013 nabyl účinnosti zákon č. 456/2011 Sb.³, kterým došlo ke změnám v soustavě správních orgánů pro výkon správy daní a podstatné změně v jejich řídicí struktuře. GFŘ je nejbližší nadřízeným správním orgánem Odvolacímu finančnímu ředitelství, které řídí 14 finančních úřadů s působností na území vyšších samosprávných celků a Specializovaný finanční úřad s celostátní působností. Finanční úřady se dále člení na 201 územní pracoviště.

1 Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech.

2 Zákon č. 199/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

3 Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky.

Územní finanční orgány podle zákona č. 531/1990 Sb. vykonávaly mj. správu daní, vybíraly a vymáhaly peněžité plnění, která podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu uložily. Základním předpisem upravujícím procesní postupy finančních orgánů při správě daňových nedoplatků je od 1. ledna 2011 zákon č. 280/2009 Sb.⁴

Mezinárodní spolupráci při vymáhání daňových nedoplatků upravoval do 31. prosince 2011 zákon č. 191/2004 Sb.⁵ a s účinností od 1. ledna 2012 zákon č. 471/2011 Sb.⁶, do kterých byla implementována pravidla při poskytování mezinárodní pomoci při vymáhání stanovená příslušnými evropskými směrnici. V kontrolovaném období vykonávalo působnost ústředního kontaktního orgánu GFR.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

A. Generální finanční ředitelství

Stavy daňových nedoplatků evidovaných Finanční správou ČR

Evidovanými nedoplatky se rozumí souhrn záporných zůstatků na osobních daňových účtech bez daňových nedoplatků v režimu posečkání a bez odepsaných nedoplatků.

Vymáhanými nedoplatky se rozumí nedoplatky vedené na výkazech nedoplatků převzatých vymáhacím oddělením příslušného správce daně.

Tabulka č. 1 – Stav nedoplatků v letech 2010 až 2012 – Finanční správa ČR (v mil. Kč)

Stav nedoplatků k 31. 12.	Druh příjmu							Podíl v % (vymáhané/ evidované)	
	DPH	DPPO	DPFO	Majetkové daně	Ostatní	Staré (zrušené) daně	Celkem		
2010	Evidované	57 337	17 816	18 417	4 353	6 309	2 153	106 385	66,89
	Vymáhané	37 265	11 282	14 629	2 954	3 940	1 093	71 163	
2011	Evidované	68 724	19 467	18 260	4 332	6 224	1 818	118 825	69,97
	Vymáhané	47 295	11 068	14 404	3 111	6 462	806	83 146	
2012	Evidované	82 505	22 252	17 550	4 075	7 378	978	134 738	73,34
	Vymáhané	61 393	14 104	13 225	2 850	6 515	726	98 813	

Zdroj: přehled přeplatků a nedoplatků za rok 2010, přehledy daňové povinnosti a inkasa, stavu nedoplatků a přeplatků za roky 2011 a 2012, sestavy ADIS-DAD č. 663.

Pozn.: Do stavu evidovaných nedoplatků nejsou zahrnuty odepsané daňové nedoplatky, jejichž evidenční stavy jsou uvedeny v tabulce č. 2.

Vysvětlivky: DPH = daň z přidané hodnoty.

DPPO = daň z příjmu právnických osob.

DPFO = daň z příjmu fyzických osob.

Staré (zrušené) daně = daně podle daňové soustavy účinné do 31. 12. 1992.

Ostatní = spotřební daně, daň silniční a ostatní příjmy, odvody a poplatky.

ADIS = *Automatizovaný daňový informační systém*.

Porovnáním údajů roku 2010 a roku 2012 byl zjištěn nárůst evidovaných nedoplatků o 28 353 mil. Kč, tj. o 27 %. Z porovnání let 2010 až 2012 byl patrný vysoký nárůst evidovaných nedoplatků na DPH, celkem o 25 168 mil. Kč, z toho v roce 2011 o 11 387 mil. Kč a v roce 2012 o 13 781 mil. Kč. Jednou z příčin zvýšení evidovaných nedoplatků na DPH v letech 2011 a 2012 byl i nárůst doměřené DPH v roce 2011 o 195 % a v roce 2012 o 177 % oproti roku 2010.

GFR vzhledem k vysokému stavu nedoplatků na DPH sleduje průběžně proces vymáhání nedoplatků na DPH nad 100 mil. Kč u jednoho daňového subjektu a požaduje od podřízených finančních orgánů informace o jednotlivých dlužnících.

⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

⁵ Zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek.

⁶ Zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek.

K 30. dubnu 2013 evidovali správci daně celkem 77 daňových subjektů s nedoplatkem na DPH nad 100 mil. Kč, které na DPH dlužily celkem 25,7 mld. Kč, tj. cca 30 % celkových evidovaných nedoplatků na DPH.

Zavedením monitoringu odbor vymáhání GFŘ získává průběžně informace o stavu největších nedoplatků na DPH. Dohled GFŘ vytváří tlak na podřízené útvary, aby vymáhání těchto nedoplatků věnovaly zvýšenou pozornost. Vzhledem k tomu, že 45 z těchto dlužníků s celkovými nedoplatky cca 15 658 mil. Kč je nekontaktních, neboť sídlí na virtuálních adresách nebo nesídlí na adrese uvedené v obchodním rejstříku, případně nemá žádný majetek, nelze předpokládat, že by dohled a případná metodická pomoc ze strany GFŘ významně ovlivnila vymahatelnost těchto nedoplatků.

V roce 2012 evidovala daňová správa daňové povinnosti cca 7 mil. daňových subjektů na cca 14 mil. osobních daňových účtech. Z toho na 632 tisících osobních daňových účtech byl evidován nedoplatek, tj. 4,5 %.

Odpisy daňových nedoplatků pro nedobytnost

Tabulka č. 2 – Odepsané nedoplatky v letech 2010 až 2012 (v mil. Kč)

Rok	Odepsané v roce	Zpět aktivováno v roce	Stav odepsaných nedoplatků k 31. 12.	Stav evidovaných nedoplatků k 31. 12.	Stav nedoplatků včetně odepsaných k 31. 12.
2009	X	X	133 107	98 449	231 556
2010	21 255	14 725	139 631*	106 385	246 016
2011	42 047	33 132	148 546	118 822	267 368
2012	19 624	44 146	124 020*	134 738	258 758

Zdroj: přehledy daňové povinnosti a inkasa za roky 2009 až 2012, přehledy zaevidovaných odepsaných a prominutých daňových nedoplatků k 31. 12. z let 2009–2012, operativní evidence odepsaných nedoplatků dle evidence daní.

* Matematický rozdíl byl způsoben nepřesnostmi v pracovních souborech GFŘ.

Zákon č. 337/1992 Sb.⁷ stanovil pro vymáhání nedoplatků promlčecí lhůtu v délce šesti let, kterou mohl správce svým úkonem směřujícím k vymožení prodloužit. K prekluzi práva vymáhat daňové nedoplatky podle této úpravy docházelo až ve lhůtě 20 let, resp. ve lhůtě 30 let v případě zajištění nedoplatku zástavou. Tím docházelo k nárůstu odepsaných nedoplatků, evidovaných na podrozvahových účtech, jejichž vymožení bylo nereálné.

Zákon č. 280/2009 Sb. stanovil lhůtu pro placení daně, která je také šest let, ale na rozdíl od lhůty podle zákona č. 337/1992 Sb. je lhůtou prekluzivní a umožňuje správcům daně vyřadit odepsané nedoplatky z evidence podstatně dříve. I tato lhůta může běžet znovu, pokud správce daně učiní v zákoně uvedený úkon.

Snížit stavy odepsaných daňových nedoplatků umožnilo i ustanovení § 264 odst. 16 zákona č. 280/2009 Sb., podle něhož nedoplatky za daňovými subjekty, které ke dni účinnosti daňového řádu zanikly bez právního nástupce nebo zemřely bez dědice, dne 1. ledna 2011 zanikly a měly být vyřazeny z evidence.

Ze zpětně aktivovaných nedoplatků nelze vyčíslit ty, které zanikly na základě § 264 odst. 16 zákona č. 280/2009 Sb., neboť tento údaj správci daně samostatně neevidují.

Vymáhání daňových nedoplatků

Tabulka č. 3 – Vymožené daňové nedoplatky podle způsobu vymáhání (v tis. Kč)

Způsob vymáhání	2010			2011			2012			
	Vymáhané	Vymožené	% ¹	Vymáhané	Vymožené	% ¹	Vymáhané	Vymožené	% ¹	
Daňová exekuce	srážky ze mzdy	5 393 700	227 107	4,21	5 158 183	173 589	3,37	5 448 395	176 702	3,24
	příkázání pohledávky z účtu	8 845 852	2 237 787	25,30	8 798 974	1 697 772	19,30	10 836 456	1 899 809	17,53
	příkázání jiné peněž. pohledávky				1 594 276	174 744	10,96	1 875 827	221 109	11,79
	postižení jin. maj. práv				92 676	17 434	18,81	100 659	19 068	18,94
	prodej movitých věcí	1 233 914	163 265	13,23	1 099 351	56 484	5,14	1 142 905	94 659	8,28
	prodej nemovitosti	1 275 201	152 011	11,92	1 463 999	51 340	3,51	1 727 504	40 979	2,37
	Soud	569 094	6 004	1,06	37 275	303	0,81	70 445	1 091	1,55
Soudní exekutor	195 302	2 123	1,09	18 954	1 129	5,96	20 882	5 380	25,76	
Insolvenční řízení	14 199 214	132 016	0,93	16 324 203	8 359	0,05	19 289 951	125 204	0,65	
Veřejná dražba										
Celkem vymoženo	31 712 277	2 920 313	X	34 587 891	2 181 154	X	40 513 024	2 584 001	X	

Zdroj: sestavy ADIS-DAD č. 664 a č. 665.

¹⁾ Z nedoplatků vymáhaných daným způsobem vymáhání.

Nejvyužívanějším a nejefektivnějším způsobem daňové exekuce je i přes postupný pokles vymožených částek příkázání pohledávky z účtu dlužníka u poskytovatele platebních služeb. Snižující se efektivnost tohoto způsobu vymáhání je způsobena zejména snižujícím se objemem volných finančních prostředků na účtech dlužníků.

Výrazný pokles vymožených částek byl zaznamenán v letech 2011 a 2012 oproti roku 2010 u exekucí prodejem movitých věcí a nemovitostí. Důvodem je nízká užitná hodnota movitých věcí a nezáměr veřejnosti. Prodávané nemovitosti jsou zatíženy zástavními právy dalších věřitelů s přednostním právem.

Důvodem výrazného nárůstu poměru vymožené částky k celkově vymáhaným nedoplatkům soudními exekutory nebylo zvýšení vymožené částky, nýbrž výrazný pokles nedoplatků vymáhaných prostřednictvím soudního exekutora, a to ze 195 mil. Kč v roce 2010 na 21 mil. Kč v roce 2012.

Finanční správa každoročně zpracovává a zveřejňuje informaci o činnosti daňové (nyní finanční) správy České republiky. V těchto informacích zahrnuje GŘR do vymožených nedoplatků také nedoplatky uhrazené dobrovolně po předání výkazu nedoplatků na vymáhací oddělení.

Tabulka č. 4 – Vymáhané, vymožené a dobrovolně uhrazené nedoplatky (v tis. Kč)

Rok	Vymáhané	Uhrazené dobrovolně ¹⁾	Vymožené ²⁾	Celkem (sl. 2 a 3)	Podíl sl. 4 / sl. 1 v %
	1	2	3	4	5
2010	71 163 376	4 066 534	2 920 313	6 986 847	9,82
2011	83 146 204	5 016 937	2 181 154	7 198 091	8,66
2012	98 813 172	5 356 541	2 584 001	7 940 542	8,04

Zdroj: sestavy ADIS-DAD č. 664 a ADIS-DAD č. 665.

¹⁾ Uhrazené před provedením exekučního úkonu, před nabytím a po nabytí právní moci exekučního příkazu.

²⁾ Vymožené exekučně nebo uspokojené v insolvenčním řízení.

Z uvedené tabulky vyplývá, že roční úhrady vymáhaných nedoplatků, včetně dobrovolně uhrazených, se v kontrolovaném období pohybovaly mezi 8 až 9 %.

Faktory negativně ovlivňující vymáhání

Vymození daňových nedoplatků je téměř nemožné u:

- zadlužených obchodních společností, jejichž zakladatelé ukončí podnikatelskou činnost, neuhradí daňové pohledávky a ve stejné podnikatelské činnosti pokračují v nově založených obchodních společnostech;
- nekontaktních daňových subjektů, jejichž statutární orgán není funkční nebo které nesídlí na adrese uvedené v příslušném rejstříku, případně sídlí na tzv. virtuální adrese, na které nelze přímo kontaktovat statutární orgán ani nalézt exekučně postižitelný majetek;
- daňových subjektů, které účelově mění sídlo firmy a místní příslušnost s cílem zabránit zahájení daňového řízení nebo ztížit jeho dokončení;
- daňových subjektů, které se dopouštějí podvodného jednání s cílem získat majetkový prospěch (např. vystavování faktur na fiktivní plnění). V důsledku podvodného jednání byl u dvou subjektů doměřen a následně odepsán pro nedobytnost nedoplatek na DPH v celkové výši 7 558 mil. Kč. Jednalo se o dva subjekty z celkového řetězce desítek firem zapojených do obchodování s pohonnými hmotami.

Jedná se o dlouhodobě přetrvávající problémy, jejichž řešení je možné přijetím takových změn právních předpisů, které znemožní nebo ztíží účelové obcházení nebo neplnění daňových povinností a s tím související vznik nedobytných daňových nedoplatků.

Vymáhání nedoplatků v kontrolovaném období významně ovlivnila skutečnost, že ačkoli zákon č. 280/2009 Sb. byl schválen již 22. července 2009 s účinností od 1. ledna 2011, nebyl ADIS na novou právní úpravu správy daní připraven. Úlohy pro vymáhání daňových nedoplatků byly v ADIS upravovány až v průběhu prvního pololetí roku 2011. Nepřipravenost ADIS a pomalé zapracování nových aplikací byly potvrzeny i na kontrolovaných ÚP.

Činnost v oblasti vymáhání negativně ovlivňovaly technické problémy v ADIS související se vznikem Finanční správy České republiky ke dni 1. ledna 2013, a to při elektronickém převádění spisů z ÚP na FÚ a při instalaci ADIS metodikům na FÚ. Problémy při přenosu elektronických dat z lokálních databází do krajské databáze způsobovaly, že údaje v ADIS nebyly často i několik týdnů dohledatelné.

Mezinárodní spolupráce při vymáhání daňových nedoplatků

V roce 2011 GFR odeslalo celkem 58 žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání daňových pohledávek v celkové výši 698 054 tis. Kč a v roce 2012 celkem 61 žádostí s výší pohledávek 119 513 tis. Kč. Do dne kontroly NKÚ bylo z těchto nedoplatků vymozeno 9 638 tis. Kč, tj. 1,18 %.

Podle ustanovení § 37 odst. 1 zákona č. 471/2011 Sb. zasílá GFR každoročně Evropské komisi informace o provádění mezinárodní pomoci při vymáhání daňových pohledávek. Statistický výstup z ADIS neobsahuje žádosti o pomoc při vymáhání pohledávky, které správci daně nezpracovali automatizovaně, konkrétně žádosti o vymáhání nedoplatků, u nichž byl exekučním titulem zajišťovací příkaz.

Informace za roky 2011 a 2012, poskytnuté Evropské komisi, obsahovaly nesprávné údaje o výši vymáhaných pohledávek, neboť GFR v informacích nevykázalo pohledávky, které vznikly na základě zajišťovacích příkazů, a to za rok 2011 ve výši 624 607 tis. Kč a za rok 2012 ve výši 46 138 tis. Kč.

Statistické přehledy a informace o činnosti daňové správy

Statistické přehledy⁸ ke sledování vývoje vymáhání daňových nedoplatků obsahovaly údaje o výši vymáhaných daňových nedoplatků v členění dle jednotlivých druhů příjmů, údaje o daňových nedoplatcích dle způsobu vymáhání a údaje o vymožených daňových nedoplatcích. Tyto statistické přehledy využívá

⁸ Sestava ADIS-DAD č. 663 – *Přehled o daňových nedoplatcích ve vymáhání za sledované období*, sestava ADIS-DAD č. 664 – *Přehled o daňových nedoplatcích podle způsobu vymáhání za sledované období*, sestava ADIS-DAD č. 665 – *Přehled o úhradě daňových nedoplatků podle způsobu vymození za sledované období*.

GFŘ m. j. ke zpracování informací o činnosti daňové správy České republiky a vycházel z nich i NKÚ při zpracování tabulek č. 1, 3 a 4.

Porovnáním údajů v informacích o činnosti daňové správy s údaji ve statistických přehledech NKÚ zjistil následující rozdíly:

- **rozdíl v objemu daňových nedoplatků uspokojených v insolvenčních řízeních** ve výši 276 mil. Kč (v informaci o činnosti za rok 2011 byla uvedena částka 284 mil. Kč a ve statistických přehledech za stejné období zpracovaných v lednu a v únoru 2013 částka 8 mil. Kč). Podle vyjádření GFŘ rozdíl v objemu nedoplatků uspokojených v insolvenčním řízení způsobila chyba v algoritmu při zpracování sestav;
- **rozdíl v objemu celkem vymožených daňových nedoplatků** ve výši 3 573 mil. Kč (v informaci o činnosti za rok 2011 byla uvedena částka 5 754 mil. Kč a ve statistických přehledech za stejné období zpracovaných v lednu a únoru 2013 částka 2 181 mil. Kč). K rozdílu v objemu celkově vymožených nedoplatků v roce 2011 GFŘ uvedlo, že údaje do informace o činnosti daňové správy za rok 2011 převzalo ze statistických přehledů vytvořených 5. března 2012. V těchto statistických přehledech byla ovšem uvedena částka vymožených nedoplatků ve výši 6 004 mil. Kč, tj. o 250 mil. Kč více než v informaci o činnosti. Není tedy zřejmé, z jakého zdroje pochází údaj uvedený v informaci o činnosti.

Jedním z objektivních důvodů nesouladu údajů ve statistických přehledech generovaných v různých časových obdobích je skutečnost, že se do nich zpětně promítají změny, k nimž došlo po ukončení sledovaného období. Dále se podle GFŘ údaje ve statistických přehledech neshodují s údaji v informacích o činnosti i v důsledku rozdílných metodik, např. na rozdíl od údajů v informacích o činnosti se do statistických údajů nezapočítávají dobrovolné úhrady vymáhaných nedoplatků před realizací exekuce. Po započítání dobrovolných úhrad uvedených v statistických přehledech byly oproti informacím o činnosti daňové správy zjištěny rozdíly v roce 2010 ve výši 25 mil. Kč a v roce 2011 ve výši 1 444 mil. Kč.

Kontrolou bylo zjištěno, že souhrnné údaje obsažené ve statistických přehledech a informacích o činnosti daňové správy jsou vykazovány v rozdílné výši.

Při kontrole bylo dále zjištěno, že statistické přehledy dosud vykazují následující nepřesnosti:

- vymáhané nedoplatky jsou v sestavách ADIS-DAD č. 663 a 664 uvedeny duplicitně v případech, kdy po vydání exekučního příkazu byla pohledávka uplatněna v insolvenčním řízení;
- statistické přehledy neobsahují nedoplatky přihlášené do veřejné dražby a uhrazené z výtěžku dražby;
- ve vymožených nedoplatcích nejsou zahrnuty veškeré dobrovolné úhrady nedoplatků předaných k vymáhání.

K možnosti kontroly vykazovaných údajů GFŘ uvedlo, že odbor vymáhání provádí kontrolu porovnáním údajů ve vygenerovaných sestavách s platbami evidovanými na příslušných osobních depozitních účtech daňových subjektů.

Porovnáním souhrnu plateb evidovaných na příslušných depozitních účtech v letech 2010, 2011 a 2012 s údaji ve statistických přehledech a v informacích o činnosti byly zjištěny rozdíly, které kontrolu prostřednictvím depozitních účtů zpochybňují:

- Oproti přehledům ADIS-DAD č. 665 byly stavy na depozitních účtech vyšší za rok 2010 o 851 mil. Kč, za rok 2011 o 1 258 mil. Kč, za rok 2012 o 1 616 mil. Kč.
- Oproti informaci o činnosti za rok 2010 byly stavy na depozitních účtech nižší o 3 241 mil. Kč, v informaci o činnosti za rok 2011 nižší o 1 968 mil. Kč a v informaci o činnosti za rok 2012 nižší o 3 352 mil. Kč.

Statistické přehledy na úrovni GFŘ jsou generovány automaticky z dílčích přehledů jednotlivých správců daně. GFŘ předpokládá určitou míru chybovosti způsobenou např. při vkládání údajů o předpisech a úhradách na jednotlivých ÚP. Na úrovni GFŘ lze údajně odhalit pouze nesrovnalosti dosahující milionových částek, přesto, jak je uvedeno výše, dochází i k miliardovým rozdílům.

Z důvodu častých změn ve struktuře vykazovaných údajů, jejich neúplnosti a chybovosti je vypovídací hodnota statistických přehledů pro analytickou činnost GFŘ sporná, neboť nelze vyhodnotit vývoj efektivnosti vymáhání daňových nedoplatků.

Stavy pracovníků vymáhacích oddělení

Stav pracovníků vykonávajících v rámci daňové správy vymáhání daňových nedoplatků se postupně snižoval z 968,29 pracovníků v roce 2005 na 821,42 pracovníků v roce 2012 (přepočtený stav). Na základě zdokumentovaného vývoje lze konstatovat, že zatímco od roku 2005 daňové nedoplatky vzrostly k 31. prosinci 2012 o více než 33 mld. Kč, počet zaměstnanců zabývajících se vymáháním těchto nedoplatků klesl o 147.

Počet dlužníků na jednoho pracovníka vymáhacího oddělení na kontrolovaných ÚP činil v průměru 600 dlužníků. Na ÚP pro Prahu 1 a na ÚP pro Prahu 4 byl přítom počet dlužníků na jednoho pracovníka vymáhacího oddělení téměř trojnásobný.

Nedostatečné personální obsazení vymáhacích oddělení vzhledem k počtu dlužníků, objemu daňových nedoplatků a nárůstu administrativních úkonů uvedla i kontrolovaná ÚP jako jeden z faktorů negativně ovlivňujících vymáhání.

Metodická činnost GFŘ v oblasti vymáhání

GFŘ se zaměřilo v kontrolovaném období na činnosti související s nabytím účinnosti zákona č. 280/2009 Sb. – proškolení pracovníků vymáhacích útvarů a zpracování metodiky pro vymáhání.

V roce 2012 odbor vymáhání GFŘ zahájil přípravné práce na pilotním projektu k zefektivnění vymáhací činnosti na ÚP od roku 2013 (dále jen „pilotní projekt“). Cílem celého pilotního projektu je efektivnější řízení vymáhání, zajištění koordinace a včasného a operativního řízení vymáhacích procesů a efektivní využití ADIS. Důvody k realizaci pilotního projektu byly mj.:

- nízká efektivnost vymáhání daňových nedoplatků,
- přepokládané zřízení jednotného inkasního místa od 1. ledna 2015,
- sjednocení postupů jednotlivých správců daně při vymáhání nedoplatků.

První fáze pilotního projektu, do které jsou zapojeny všechny FÚ a všechna územní pracoviště, byla zahájena od 1. července 2013 s předpokládaným ukončením do jednoho roku.

Základní zásady první fáze pilotního projektu jsou zaměřeny především na včasné předávání nedoplatků do vymáhání a včasné zahájení vymáhacích úkonů. Zásady m. j. obsahují:

- a) kritéria pro členění nedoplatků podle významu (podle dlužné částky);
- b) lhůty k předání jednotlivých druhů nedoplatků do vymáhání; pro předání do vymáhání většiny nedoplatků (ve výši od 5 000 Kč do 500 tis. Kč) stanovilo GFŘ lhůtu tří měsíců od konce měsíce, ve kterém nastala splatnost;
- c) lhůty k provedení prvního vymáhacího úkonu a definici vymáhacího úkonu;
- d) změny v organizaci vymáhání s ohledem na odbornou, časovou a psychickou náročnost jednotlivých druhů vymáhání;
- e) pravidla pro výměnu informací mezi jednotlivými odděleními správce daně tak, aby v procesu vymáhání mohly být využity všechny informace získané v daňovém řízení a všechny nástroje k zajištění úhrady daně.

B. Kontrolované finanční úřady a územní pracoviště**Tabulka č. 5 – Stav nedoplatků v letech 2010 až 2012 – kontrolovaná ÚP (v mil. Kč)**

Stav nedoplatků k 31. 12.		Druh příjmu						Podíl v % (vymáhané/ evidované)	
		DPH	DPPO	DPFO	Majetkové daně	Ostatní	Staré (zrušené) daně		Celkem
2010	Evidované	10 120	3 777	2 231	512	1 259	107	18 008	66,05
	Vymáhané	6 932	2 239	1 839	296	566	22	11 894	
2011	Evidované	12 575	4 284	2 528	512	2 340	89	22 328	66,91
	Vymáhané	8 402	2 587	2 090	326	1 517	17	14 940	
2012	Evidované	16 242	4 219	2 450	480	3 280	73	26 743	58,41
	Vymáhané	9 809	2 363	1 869	276	1 302	1	15 621	

Zdroj: ADIS-EDA-2 – rekapitulace druhů příjmů za 13. měsíc roku 2010, 2011, 2012 a ADIS-DAD č. 663 za sledovaná období 2010 až 2012.

Na kontrolovaných ÚP se oproti roku 2010 zvýšil stav evidovaných nedoplatků k 31. prosinci 2012 o 8 735 mil. Kč, tj. o 48 %. Meziroční nárůst nedoplatků na DPH byl zaznamenán i u kontrolovaných ÚP, a to v roce 2011 o 2 455 mil. Kč a v roce 2012 o 3 667 mil. Kč.

Podle údajů z kontrolovaných ÚP se v roce 2012 zvýšil oproti roku 2010 počet dlužníků – právnických osob o jednu třetinu, zatímco počet fyzických osob s nedoplatkem na dani se ve stejném období o 31 % snížil. Pokles byl podle vyjádření ÚP způsoben snižováním příjmů, čímž došlo ke snížení daňových povinností. Následně klesl i počet fyzických osob podávajících přiznání k dani z příjmů, které měly povinnost platit zálohy na daň z příjmů.

Devět ÚP evidovalo v ADIS daňové nedoplatky nepředané do vymáhání v celkové výši 3 197 mil. Kč. Nejčastějšími důvody, proč nebyly nedoplatky předány do vymáhání, bylo přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení, povolení splátek nebo posečkání, organizační důvody, případně se jednalo o nedoplatek na příslušenství bez uhrazené jistiny.

Povinností správců daní je vést daňové řízení v souladu s § 134 zákona č. 280/2009 Sb. a zabezpečit nejen správné zjištění a stanovení daně, ale i její úhradu. Lhůta pro předání nedoplatků do vymáhání není stanovena právním předpisem. Pro provedení kontroly předávání nedoplatků do vymáhání si NKÚ stanovil lhůtu 6 měsíců po splatnosti daně a zjistil, že správci daně ani po uplynutí těchto 6 měsíců nepředali do vymáhání nedoplatky na daních bez příslušenství v celkové výši 1 043 mil. Kč.

NKÚ prověřil nedoplatky ve výši cca 619 mil. Kč a zjistil následující nedostatky v postupu při předávání nedoplatků do vymáhání:

- Nedoplatek na DPPO ve výši 5 529 930 Kč nebyl od roku 2008 předán do vymáhání, daňový subjekt byl v únoru 2010 vymazán z obchodního rejstříku.
- Nedoplatky na pokutách v celkové výši 13 525 517 Kč uložených do roku 2004 nebyly vymáhány před uplynutím prekluzivní lhůty.
- Nedoplatky v celkové výši 940 605 Kč nebyly vymáhány před uplynutím prekluzivní lhůty.
- Nedoplatek na DPH, včetně úroku z prodlení ve výši 9 658 044 Kč, nebyl po dobu dvou let od vzniku nedoplatku v červenci 2008 předán do vymáhání; v listopadu 2010 byl podán návrh na zahájení insolvenčního řízení, po jeho zamítnutí zanikl dlužník bez právního nástupce.
- Nedoplatky v celkové výši 14 003 330 Kč byly předány do vymáhání po více než šesti měsících po splatnosti.

Čtyři ÚP, u nichž byl zjištěn výrazně nižší podíl daňových nedoplatků předaných do vymáhání (od 39 do 60 % v roce 2012), zdůvodnila tento stav mj. nárůstem evidovaných nedoplatků, hromadným vyřazováním neuhrazených výkazů nedoplatků, u kterých byla exekuce nebo výkon rozhodnutí zastaven nebo zanikl, nebo došlo k prekluzi práva vymáhat daň.

V kontrolovaném období nebyly stanoveny vnitřním předpisem GFŘ závazné lhůty pro předávání nedoplateků do vymáhání. Vnitřní pokyny upravující tyto lhůty byly vydány některými FÚ, případně je stanovili ředitelé ÚP.

Cílem správy daní je vybrání daní v zákonem stanovené výši. Pozdní předání nedoplateků do vymáhání snižuje pravděpodobnost, že vymáhaný nedoplatek bude uhrazen a že bude dosaženo cíle daňového řízení.

Dohlídková činnost

V rámci zákonné řídicí působnosti vyplývající do 31. prosince 2012 ze zákona č. 531/1990 Sb. byly GFŘ a FÚ (dřívější finanční ředitelství) oprávněny provádět dohlídkovou činnost vůči podřízeným finančním orgánům. GFŘ neprovedlo v kontrolovaném období u podřízených FÚ a ÚP žádnou dohlídku zaměřenou na vymáhání daňových nedoplateků.

Pět FÚ provedlo v letech 2008–2012 u podřízených ÚP 152 dohlídek zaměřených mj. na oblast vymáhání. Při některých dohlídkách bylo zjištěno pozdní předávání nedoplateků k vymáhání, pozdní penalizace, pozdní vydávání výzev ručители k úhradě daňového nedoplatku za dlužníka. Ve zprávách z dohlídek uváděly FÚ pouze metodická doporučení procesních postupů k odstranění nedostatků ve vymáhání.

Pouze jeden FÚ stanovil podřízeným ÚP, m. j. na základě poznatků z dohlídek, lhůty pro vydávání výzev k uhrazení nedoplateků v náhradní lhůtě a pro předání nedoplateků do vymáhání, dále uložilo předat do konce roku 2008 do vymáhání všechny nedoplatky evidované k 31. prosinci 2007. Kontrolou bylo zjištěno, že v rozporu s tímto pokynem dvě podřízená ÚP v srpnu 2013 evidovala nevymáhané daňové nedoplatky v celkové výši 16,4 mil. Kč, splatné do konce roku 2007.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Stav evidovaných daňových nedoplateků se od roku 2010 do roku 2012 zvýšil ze 106 385 mil. Kč na 134 738 mil. Kč, tj. o více než 28 353 mil. Kč. Stav vymáhaných daňových nedoplateků se za stejné období zvýšil ze 71 163 mil. Kč na 98 813 mil. Kč, tj. o 27 650 mil. Kč. Z uvedených částek vykazovaly největší objem nedoplatky na DPH, které k 31. prosinci 2012 činily 82 505 mil. Kč, resp. 61 393 mil. Kč.

Od roku 2010 do roku 2012 bylo vymoženo, a to včetně dobrovolných úhrad, celkem 22 125 mil. Kč. Podíl vymožených na vymáhaných daňových nedoplatecích byl v letech 2010 až 2012 v průměru 8,8 %.

Vymáhání daňových nedoplateků ovlivňují vnitřní i vnější faktory. Z vnitřních faktorů úspěšnost vymáhání ovlivňuje zejména včasnost zahájení vymáhání. Čím dříve správce daně předá nedoplatek k vymáhání, tím větší je jeho úspěšnost. Stanovení lhůt pro předávání nedoplateků k vymáhání, stejně tak jako stanovení lhůt pro zahájení vymáhání je součástí pilotního projektu GFŘ zahájeného dne 1. července 2013.

Vnitřním faktorem, který může negativně ovlivnit vymáhání nedoplateků, je snižující se počet pracovníků vymáhacích oddělení (od roku 2005 o 147). Na kontrolovaných ÚP připadá na jednoho pracovníka vymáhacího oddělení cca 600 dlužníků. Na ÚP pro Prahu 1 a na ÚP pro Prahu 4 je počet dlužníků na jednoho pracovníka téměř trojnásobný.

Nízká úspěšnost vymáhání je ovlivněna především tím, že největšími dlužníky jsou účelově založené právnické osoby, u kterých vymáhání nedoplateků nelze ani zahájit. Jedná se o trvalý stav, na němž nezměnila nic řada opatření k předcházení daňovým únikům a k zefektivnění vymáhání.

K vnějším faktorům ovlivňujícím vymáhání patří nepochybně i časté změny právních předpisů, které vyžadují zásadní zásahy do ADIS. Problémy v ADIS se projevily i v souvislosti se vznikem Finanční správy České republiky ke dni 1. ledna 2013. Při přenosu elektronických dat z lokálních databází do krajské databáze nebyly údaje často dohledatelné.

Statistické přehledy o stavu vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků k 31. prosinci nedokládají skutečný stav ke konci sledovaného roku, ale stav ke dni zpracování přehledu. GFŘ nebylo schopno zpětně doložit údaje o vymáhaných a vymožených nedoplatcích v příslušném roce uvedené v informacích o činnosti daňové správy. Prostřednictvím statistických přehledů nelze vyhodnotit dlouhodobý vývoj vymáhaných a vymožených nedoplatků a vývoj efektivnosti jednotlivých způsobů vymáhání.

ADIS může plnit svoji informační funkci pouze za předpokladu, že GFŘ pro všechny stupně finanční správy přesně definuje rozsah statistických přehledů a následně obsah jednotlivých položek tak, aby na jejich základě bylo možné na všech stupních finanční správy provádět průkazné a soustavné analýzy vývoje daňových nedoplatků a přijímat účinná opatření k omezení jejich objemu, ale také k účinnému vymáhání.

13/07

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo životního prostředí

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/07. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo životního prostředí.

Kontrola byla prováděna v době od února 2013 do října 2013. Kontrolovaným obdobím byly roky 2010, 2011 a 2012, v případě věcných souvislostí i období předchozí a následující.

Kontrolovaná osoba: Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo MŽP, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání, které proti rozhodnutí o námítkách podalo MŽP, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém I. zasedání, konaném dne 13. ledna 2014,

schválilo usnesením č. 4/I/2014

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo životního prostředí plní úkoly stanovené zákonem č. 2/1969 Sb.¹ MŽP je podle zákona č. 219/2000 Sb.² organizační složkou státu (dále také „OSS“) a současně je účetní jednotkou podle zákona č. 563/1991 Sb.³ Podle zákona č. 218/2000 Sb.⁴ je MŽP správcem kapitoly státního rozpočtu 315 – *Ministerstvo životního prostředí*.

Hodnota kontrolovaného majetku za roky 2010 až 2012 činila 123 867 065,05 Kč a objem kontrolovaných finančních prostředků za roky 2010 až 2012 činil 9 854 833,02 Kč.

Pozn.: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

1 Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

2 Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

3 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

4 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Vybrané ekonomické ukazatele

Podle údajů účetní závěrky MŽP sestavené k 31. prosinci 2012 činila celková hodnota aktiv více než 8 mld. Kč, celkové náklady činily téměř 16 mld. Kč a celkové výnosy překročily částku 14 mld. Kč.

V tabulce č. 1 je uveden přehled vybraných položek rozvahy uvádějící stav majetku, se kterým bylo MŽP příslušné hospodařit k 31. prosinci 2010, k 31. prosinci 2011 a k 31. prosinci 2012 (v netto hodnotách).

Tabulka č. 1

Název položky	Stav netto		
	k 31. 12. 2010	k 31. 12. 2011	k 31. 12. 2012
	v tisících Kč	v Kč	v Kč
AKTIVA CELKEM	12 011 331,56	17 666 971 626,77	8 048 815 022,86
Stálá aktiva	748 666,62	1 027 438 833,14	968 726 217,21
z toho:			
<i>Dlouhodobý nehmotný majetek celkem</i>	<i>198 127,39</i>	<i>132 700 025,19</i>	<i>384 627 954,98</i>
<i>Dlouhodobý hmotný majetek celkem</i>	<i>550 539,23</i>	<i>260 195 060,11</i>	<i>239 178 767,98</i>
<i>Dlouhodobé pohledávky</i>	<i>0,00</i>	<i>634 543 747,84</i>	<i>344 919 494,25</i>
Oběžná aktiva	11 262 664,94	16 639 532 793,63	7 080 088 805,65
PASIVA CELKEM	12 011 331,56	17 666 971 626,77	8 048 815 022,86
Vlastní kapitál	-1 834 678,43	2 351 109 910,56	8 003 692 622,29
Cizí zdroje	13 846 009,99	15 315 861 716,21	45 122 400,57

Zdroj: rozvahy MŽP sestavené k 31. 12. 2010, 31. 12. 2011 a k 31. 12. 2012.

Poznámky: – Názvy syntetických účtů jsou uvedeny podle rozvahy MŽP k 31. 12. 2012.

– Hodnoty k 31. 12. 2010 jsou v tabulce vykázány v souladu s ustanovením § 3 odst. 5 vyhlášky č. 410/2009 Sb. v tisících Kč.

V tabulce č. 2 je uveden přehled vybraných položek výkazu zisku a ztráty s údaji o vybraných nákladech a výnosech MŽP k 31. prosinci 2010, k 31. prosinci 2011 a k 31. prosinci 2012.

Tabulka č. 2

Název položky ve výkazu zisku a ztráty	SÚ	Za období		
		2010	2011	2012
		v tis. Kč	v Kč	v Kč
NÁKLADY CELKEM		13 828 788,17	15 295 553 654,53	15 871 363 541,17
z toho:				
Náklady z činnosti		818 088,51	746 927 147,36	849 271 174,35
z toho:				
<i>Opravy a udržování</i>	511	6 662,05	5 229 405,81	4 359 592,89
<i>Ostatní služby</i>	518	362 775,76	297 093 361,10	206 590 291,12
<i>Mzdové náklady</i>	521	285 445,18	265 680 854,00	277 883 570,00
<i>Odpisy dlouhodobého majetku</i>	551	8 223,71	0,00	35 139 080,16
<i>Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek</i>	552	0,00	21 129 672,30	188 307 900,00
<i>Prodaný dlouhodobý hmotný majetek</i>	553	1 208,40	16 184 585,80	0,00
Finanční náklady		92 258,77	10 002 615,21	6 831 454,42
Náklady na transfery		12 918 440,89	14 538 623 891,96	15 015 260 912,40
VÝNOSY CELKEM		8 152 917,07	13 022 282 796,30	14 140 544 609,14
Výnosy z činnosti		8 417,40	25 832 209,60	230 035 767,40
<i>Výnosy z pronájmu</i>	603	561,01	602 856,00	690 936,00
<i>Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku</i>	645	0,00	0,00	188 307 900,00
<i>Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků</i>	646	115,66	18 117 700,00	34 842 800,00
<i>Výnosy z prodeje pozemků</i>	647	5 883,76	5 410 478,00	3 545 031,00
Finanční výnosy		618 200,36	216 516 026,06	88 071 636,18
Výnosy z transferů		7 526 299,31	12 779 934 560,64	13 822 437 205,56
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ				
<i>Výsledek hospodaření běžného účetního období</i>		-5 675 871,10	-2 273 270 858,23	-1 730 818 932,03

Zdroj: výkaz zisku a ztráty MŽP sestavený k 31. 12. 2010 za účetní období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010, k 31. 12. 2011 za účetní období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011 a k 31. 12. 2012 za účetní období od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012.

Vysvětlivka: SÚ – syntetický účet. Čísla a názvy SÚ jsou uvedeny podle výkazu zisku a ztráty MŽP k 31. 12. 2012.

Poznámka: Hodnoty k 31. 12. 2010 jsou v tabulce vykázané v souladu s ustanovením § 3 odst. 5 vyhlášky č. 410/2009 Sb. v tisících Kč. Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku v roce 2012 narostly z důvodu prodeje emisních povolenek.

2. Inventarizace majetku

Kontrola inventarizace majetku byla provedena u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vykazovaného na položkách rozvahy „A.I.1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje“, „A.I.2. Software“, „A.I.3. Ocenitelná práva“, „A.I.6. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek“, „A.II.1. Pozemky“, „A.II.2. Kulturní předměty“, „A.II.3. Stavby“, „A.II.4. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí“ sestavených k 31. prosinci 2011 a k 31. prosinci 2012.

MŽP neověřilo, zda v inventurních soupisech uvedený zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku vykazovanému v účetnictví na výše uvedených položkách rozvahy, tak, jak je stanoveno v ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. Kontrolované inventurní soupisy neobsahovaly náležitosti stanovené v § 30 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. a v § 8 odst. 1 a odst. 2 vyhlášky č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků. Údaje obsažené v těchto soupisech nebyly způsobilé k porovnání skutečného stavu majetku, který byl zjištěn inventurou, s celkovou hodnotou majetku vykazovanou za daný syntetický účet v účetnictví.

Kontrolou bylo zjištěno, že MŽP neprovedlo inventarizaci v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. v roce 2011 u majetku v brutto hodnotě 617 856 881,30 Kč (hodnota netto 392 805 334,30 Kč) a v roce 2012 u majetku v brutto hodnotě 621 757 374,40 Kč (hodnota netto 369 984 312,40 Kč).

MŽP v účetním období roku 2011 i 2012 nesplnilo povinnost stanovenou účetním jednotkám v ustanovení § 6 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. MŽP neprovedlo inventarizaci majetku v souladu s ustanoveními § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb., když mimo jiné vyhotovilo inventurní soupisy, které neobsahovaly požadované náležitosti, a které tak nelze považovat za průkazné účetní záznamy.

3. Nabývání majetku

V roce 2012 provedlo MŽP v budově svého sídla investiční akci *Rekonstrukce zázemí cateringu*, při níž došlo k technickému zhodnocení budovy v hodnotě 77 461 Kč.

MŽP nepostupovalo v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. tím, že o technickém zhodnocení budovy neúčtovalo do období, s nímž toto časově a věcně souviselo, když k 31. prosinci 2012 majetek, který byl ve stavu způsobilém k užívání, vykázalo jako nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. Ke správnému zaúčtování došlo až k 31. květnu 2013. MŽP neplnilo určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a prostředky, kterými disponovalo, nepoužilo ke krytí nezbytných potřeb. MŽP v roce 2012 nakoupilo 73 kusů fotorámečků v celkové částce 113 434 Kč, z toho bylo 35 kusů rámečků velikosti pohlednice (100x150 mm) a 25 kusů rámečků velikosti A4 (210x297 mm). Cena za jeden rámeček se pohybovala v rozmezí od 592 Kč do 14 760 Kč. MŽP pořízený majetek téměř nevyužívalo, v době kontroly NKÚ sloužilo svému účelu jen 6 ze 73 rámečků, 64 rámečků bylo uloženo ve skladu a 3 rámečky nebyly dohledány.

4. Pronajímání majetku

MŽP mělo v letech 2010 až 2012 uzavřeno šest smluv o pronájmu nebytových prostor v budově sídla. U tří z nich byly shledány nedostatky.

MŽP ve dvou smlouvách o pronájmu nebytových prostor ze dne 1. února 2009 uzavřelo nájemní vztah na dobu neurčitou, a nikoliv na dobu určitou v trvání nejdéle 8 let, jak stanoví zákon. Ve smlouvách nesjednalo možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti. Tím porušilo ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.

MŽP uzavřelo v roce 2008 smlouvu o pronájmu nebytových prostor za účelem provozování občerstvení, ve které sjednalo nájemné za užívání 64,60 m² pronajaté plochy, přičemž nájemcem skutečně užívaná výměra činila 85,35 m², čímž v rozporu s ustanovením § 27 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb. umožnilo bezúplatné užívání věci (části nebytových prostor bufetu o výměře 20,75 m² v přízemí budovy sídla MŽP) osobou, která se zabývá podnikáním. MŽP dále nepostupovalo v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 téhož zákona, neboť v letech 2008 až 2013 svým jednáním neodůvodněně snížilo výnos z pronajatého majetku nejméně o částku 124 500 Kč.

5. Odpisování majetku

Kontrolou byl podroben postup MŽP v souvislosti s legislativní změnou v oblasti odpisování majetku OSS, způsob dopočtení výše oprav k 31. prosinci 2011, správnost zahájení odpisování v závislosti na okamžiku zařazení majetku do užívání, výpočtu výše odpisů a zaúčtování odpisů.

Při kontrole, zda MŽP kromě původní pořizovací hodnoty budovy sídla MŽP odpisovalo i její technické zhodnocení, bylo zjištěno, že při změně účetní metody k 31. prosinci 2011 stanovilo jako základ pro výpočet účetních odpisů aktuální hodnotu budovy k 31. prosinci 2011, tj. prostý součet původní hodnoty budovy a všech technických zhodnocení této budovy bez ohledu na datum zařazení těchto technických zhodnocení do užívání.

V důsledku toho MŽP v účetní závěrce sestavené k 31. prosinci 2011 a v účetní závěrce sestavené k 31. prosinci 2012 podhodnotilo položku rozvahy A.II.3. *Stavby* minimálně o 33 449 047 Kč a zároveň podhodnotilo sloupec „netto“ u této položky. MŽP tak nepostupovalo v souladu se zákonem o účetnictví a prováděcími předpisy.

6. Pohledávky

V oblasti účtování o pohledávkách MŽP v rozporu s povinností uloženou ustanovením § 49 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. nevyúčtovalo ke konci běžného rozpočtového roku 2009 zálohy ve výši 83 300 Kč vynaložené na realizaci školení, ke konci roku 2010 nevyúčtovalo zálohy v celkové výši 50 270 Kč vynaložené na realizaci školení a nákup nábytku a ke konci roku 2012 nevyúčtovalo zálohu ve výši 2 000 Kč na výuku cizího jazyka.

MŽP nepostupovalo v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., neboť o nákladech ve výši 83 300 Kč, které časově souvisely s rokem 2009, a o nákladech v celkové výši 50 270 Kč, které časově souvisely s rokem 2010, účtovalo v účetních knihách roku 2011.

MŽP současně nepostupovalo v souladu s ustanovením § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb. tím, že ve výkazu zisku a ztráty

- k 31. prosinci 2009 podhodnotilo náklady o částku 83 300 Kč,
- k 31. prosinci 2010 podhodnotilo náklady celkem o částku 50 270 Kč
- a o tyto částky nadhodnotilo výsledek hospodaření v daném roce,

a dále tím, že ve výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2011 nadhodnotilo náklady celkem o částku 133 570 Kč a o stejnou částku podhodnotilo výsledek hospodaření v roce 2011.

7. Mzdové náklady

Vývoj výše mzdových nákladů je uveden v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3

(v Kč)

	Za rok 2010	Za rok 2011	Za rok 2012	Změna stavu 2011/2010	Změna stavu 2012/2011
Mzdové náklady (SÚ 521)	285 445 182	265 680 854	277 883 570 ⁵	-19 764 326	+12 202 716

V letech 2010 až 2012 docházelo na MŽP k většímu počtu ukončování pracovních poměrů zaměstnanců a na druhé straně k uzavírání pracovních poměrů nových, jak je uvedeno v tabulce č. 4.

⁵ Mzdové náklady ve výši 277 883 570 Kč zahrnují částku 879 341 Kč vyplacenou z titulu náhrad mezd za dočasnou pracovní neschopnost. Do 31. 12. 2011 bylo o náhradách mzdy za dočasnou pracovní neschopnost účtováno na účtu 528 – *Jiné sociální náklady*, od 1. 1. 2012 je pro tento druh náhrad používán účet 521 – *Mzdové náklady*.

Tabulka č. 4

	Období			Meziroční rozdíl 2011/2010		Meziroční rozdíl 2012/2011	
	2010	2011	2012	abs.	v %	abs.	v %
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	639	590	575	-49	-7,67	-15	-2,54
Počet pracovních poměrů ukončených	160	97	170	-63	-39,37	+73	+75,26
z toho:							
<i>počet pracovních poměrů ukončených z důvodů uvedených v § 52 a)–c) zákona č. 262/2006 Sb.⁶</i>	53	20	71	-33	-62,26	+51	+255,00
Počet pracovních poměrů uzavřených	117	102	99	-15	-12,82	-3	-2,94

Zdroj: „seznam nástupů a výstupů“ za roky 2010, 2011 a 2012.

Poznámka: Jedná se o pracovní poměry na dobu neurčitou i na dobu určitou.

V roce 2010 bylo ukončeno 160 pracovních poměrů, což při celkovém počtu 639 zaměstnanců činilo 25,03 % ze stavu. V roce 2011 činil podíl ukončených pracovních poměrů ve vztahu k počtu zaměstnanců 16,44 %. V roce 2012 došlo na MŽP k výměně téměř jedné třetiny zaměstnanců, počet ukončených pracovních poměrů činil 29,57 % ve vztahu k celkovému počtu 575 zaměstnanců.

Obdobně vysoká procentní vyjádření byla zjištěna i v případě nově přijímaných zaměstnanců, např. v roce 2012 bylo uzavřeno 99 pracovních poměrů, což vůči celkovému počtu 575 zaměstnanců činí 17,22 %.

Z ukončených pracovních poměrů připadalo vysoké procento na ukončení pracovního poměru v důsledku organizačních změn na straně MŽP, např. v roce 2012 se jednalo o 41,76 %.

Výše odstupného vyplacená zaměstnancům v souvislosti s ukončením pracovního poměru činila v roce 2010 částku 8 077 084 Kč, v roce 2011 se jednalo o částku 2 823 090 Kč a v roce 2012 došlo k nárůstu výše vyplaceného odstupného na částku 7 568 471 Kč, což je meziroční nárůst o 168,09 %.

Podle ustanovení § 74 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, má zaměstnavatel zajišťovat plnění svých úkolů především zaměstnanci v pracovním poměru.

V kontrastu ke snižování stavu zaměstnanců v pracovním poměru docházelo v letech 2010 až 2012 ke stálému zvyšování počtu osob, které pro MŽP vykonávaly činnosti na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Oproti roku 2010 došlo v roce 2011 k nárůstu o 60,94 % a v roce 2012 činil meziroční nárůst 58,25 %. V roce 2012 vykonávalo činnosti na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr o 154,69 % osob více než v roce 2010. Podrobnější přehled je uveden v tabulce č. 5.

⁶ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Vysvětlivka: Důvody ukončení pracovního poměru uvedené v § 52 jsou: a) + b) ruší-li se nebo přemísťuje-li se zaměstnavatel nebo jeho část, c) stane-li se zaměstnanec nadbytečným.

Tabulka č. 5 – Počty zaměstnanců v letech 2010 až 2012

	Období			Meziroční rozdíl 2011/2010		Meziroční rozdíl 2012/2011	
	2010	2011	2012	abs.	v %	abs.	v %
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	639	590	575	-49	-7,67	-15	-2,54
Počet osob pracujících na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr	64	103	163	+39	+60,94	+60	+58,25
z toho:							
<i>počet osob vykonávajících dohodu o provedení práce</i>	13	24	67	+11	+84,61	+43	+179,17
<i>počet osob vykonávajících dohodu o pracovní činnosti</i>	51	79	96	+28	+54,90	+17	+21,52

Zdroj: výkazy o úplných nákladech práce za roky 2010, 2011 a 2012 (výkaz ÚNP 4-01).

V letech 2010 až 2012 vzrůstal počet uzavřených dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. V roce 2010 uzavřelo MŽP 64 dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, v roce 2011 uzavřelo 105 dohod, tj. o 64,06 % více než v roce předcházejícím, a v roce 2012 celkem 177 dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tj. došlo k nárůstu o 68,57 %. Počet uzavřených dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr byl v roce 2012 o 176,56 % vyšší než v roce 2010.

V některých případech měla stejná osoba uzavřeno více dohod, takže součet hodin činil 40 hodin týdně, tj. na základě dohod o pracovní činnosti byly vykonávány činnosti v rozsahu plné týdenní pracovní doby. Dále byly zjištěny případy uzavřených dohod o pracovní činnosti, jejichž předmětem byly administrativní činnosti běžného rozsahu i obsahu, které mohly být součástí popisu pracovních činností zaměstnanců MŽP.

Náklady na odměny za činnosti prováděné mimo pracovní poměr meziročně stoupaly, jak je uvedeno v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6**(v Kč)**

	Za rok 2010	Za rok 2011	Za rok 2012	Změna stavu 2011/2010	Změna stavu 2012/2011
Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr celkem	3 722 944	4 892 660	9 298 153	+1 169 716	+4 405 493
z toho:					
<i>dohody o provedení práce</i>	474 600	656 540	2 039 380	+181 940	+1 382 840
<i>dohody o pracovní činnosti</i>	3 248 344	4 236 120	7 258 773	+987 776	+3 022 653

Zdroj: písemná informace MŽP, mzdové listy.

V oblasti dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr byly náklady na odměny v roce 2011 o 1 169 716 Kč, tj. o 31,42 %, vyšší než v roce předcházejícím; v roce 2012 byly náklady na odměny za práce konané mimo pracovní poměr vyšší o 4 405 493 Kč, což je oproti roku 2011 nárůst o více než 90 %.

Náklady z uzavřených dohod o provedení práce byly v roce 2011 o 181 940 Kč vyšší, tj. o 38,34 %, než v roce 2010. V roce 2012 došlo k výraznému nárůstu těchto nákladů, a to o 1 382 840 Kč, což je o 210,63 % více než v roce 2011.

V oblasti dohod o pracovní činnosti došlo v roce 2011 k meziročnímu navýšení nákladů o 987 776 Kč, což je o 30,41 % více oproti roku 2010. V roce 2012 došlo k dalšímu prudkému meziročnímu nárůstu, a to o 3 022 653 Kč, tj. o 71,35 %.

8. Vybrané náklady vynaložené na ostatní služby

Konzultační, poradenské a právní služby

Náklady na konzultační, poradenské a právní služby měly v kontrolovaném období rostoucí tendenci. V roce 2011 došlo oproti roku předcházejícímu k nárůstu nákladů o 11 536 220,49 Kč, tj. o 49,52 %. V roce 2012 se náklady na konzultační, poradenské a právní služby oproti roku 2011 navýšily o 13 150 832,74 Kč, tj. o 37,76 %. Vývoj nákladů na konzultační, poradenské a právní služby je uveden v tabulce č. 7. Náklady na konzultační, poradenské a právní služby přepočtené na jednoho zaměstnance stouply meziročně v roce 2011 o 61,94 % a v roce 2012 o 41,35 %.

Tabulka č. 7 – Náklady na konzultační, poradenské a právní služby v časové řadě

Náklady celkem (v Kč)		
Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
23 295 003,11	34 831 223,60	47 982 056,34
Náklady v Kč na 1 zaměstnance za 1 rok		
36 455,40	59 035,97	83 447,05

Zdroj: hlavní knihy za roky 2010, 2011 a 2012, výkaz o úplných nákladech práce za rok 2010 – 639 zaměstnanců, 2011 – 590 zaměstnanců a 2012 – 575 zaměstnanců.

MŽP v letech 2011 a 2012 uhradilo dvěma externím poradcům celkem částku 848 000 Kč za služby poskytnuté v oblasti mediální podpory, přestože podle závazného rozdělení míst v samostatných organizačních útvarech MŽP ve znění platném k 31. prosinci 2011 byl součástí organizační struktury ministerstva odbor kabinetu ministra se 14 zaměstnanci, odbor marketingu, komunikace a publikačních činností se 3 zaměstnanci a odbor tiskový se sedmi zaměstnanci. K 31. prosinci 2012 měl odbor kabinetu ministra a odbor tiskový a marketingu k dispozici 25 pracovních míst.

MŽP uhradilo v roce 2011 externí společnosti částku 240 000 Kč za právní služby, ke kterým nedoložilo žádné dokumenty o splnění předmětu objednávky, přičemž zaplatilo 5 878,80 až 12 747 Kč za hodinu právních služeb.

MŽP uhradilo v roce 2012 částku 228 000 Kč za externí poradenské služby v oblasti zadání veřejné zakázky a částku 59 500 Kč za služby externího poradce v oblasti metodické podpory, ke kterým nedoložilo dokumenty o splnění předmětu objednávky.

Obdobné případy využívání služeb externích poradců byly u MŽP zjištěny i kontrolní akcí NKÚ č. 12/32 – *Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činnosti u vybraných ministerstev*.

Společenské akce

MŽP v prosinci roku 2010 hradilo mimo jiné náklady na uspořádání dvou společenských akcí, a to akce *Koncert pro povodně*, na kterou vynaložilo peněžní prostředky ve výši 1 995 600 Kč, a *Vánoční besídka pro děti v Praze a Ostravě*, na kterou vynaložilo peněžní prostředky ve výši 1 976 100 Kč. V obou případech MŽP vynaložilo peněžní prostředky na základě zálohových faktur, které do 31. prosince 2010 nevyúčtovalo.

Z dokladů, které MŽP k realizaci akce *Koncert pro povodně* předložilo, nevyplývá souvislost s plněním funkcí a úkolů MŽP v rámci jeho působnosti. Uspořádání akce nelze zahrnout do žádné z oblastí činností, které MŽP ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb. zabezpečuje ve své působnosti. Dle smlouvy uzavřené s pořadatelem měla akce spočívat ve společenském večeru s kulturním programem, vyhlášením sbírky a dobročinnou dražbou. Dle písemného vyjádření MŽP žádné peněžní prostředky na účet MŽP z této akce nepřišly.

K realizaci akce *Vánoční besídky pro děti v Praze a Ostravě* předložilo MŽP smlouvu, jejímž předmětem bylo organizační a pořadatelské zajištění a kompletní realizace akce, rozdělené na výtvarnou soutěž a na realizaci vlastních besídek.

Ve smlouvách ani na fakturách není uveden položkový rozpis nákladů (tedy např. výše nájemného za pronájem prostor, honoráře za vystoupení umělců, náklady na občerstvení atd.) ani jiné údaje související s realizací akcí, např. údaj o počtu účastníků akcí apod.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolou MŽP zaměřenou na hospodaření s majetkem a peněžními prostředky byly zjištěny zejména tyto nedostatky:

Účetnictví MŽP za účetní období let 2011 a 2012 nelze považovat ve smyslu § 8 odst. 4 zákona o účetnictví za průkazné. MŽP neinventarizovalo majetek a závazky v souladu s tímto zákonem a neověřilo, zda skutečný stav majetku a závazků odpovídá zůstatkům na příslušných syntetických účtech. Účetnictví MŽP nebylo v letech 2009 až 2012 úplně a správné ve smyslu § 8 odst. 2 a 3 zákona o účetnictví. MŽP neúčtovalo o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely, což ovlivnilo správnost položek vykazovaných ve výkazu zisku a ztráty. Další nedostatky byly zjištěny při odpisování a účtování o technickém zhodnocení majetku.

Náklady MŽP na konzultační, poradenské a právní služby v letech 2010–2012 činily celkem 106 108 283,05 Kč a meziročně stoupaly. NKÚ v této oblasti zjistil obdobné nedostatky jako v případě kontrolní akce č. 12/32⁷. MŽP platilo externistům za služby, které mohlo zajišťovat vlastními zaměstnanci, případně provádělo úhrady za služby, které nedoložilo žádnými doklady potvrzujícími splnění předmětu objednávek. Náklady MŽP na tyto služby dosáhly v roce 2012 v přepočtu na jednoho zaměstnance částky 83 447 Kč.

MŽP zajišťovalo významný rozsah činností prostřednictvím dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr – jejich počet se v letech 2010 až 2012 zvýšil z 64 na 177 uzavřených dohod. V některých případech se jednalo o běžné administrativní činnosti standardní náročnosti, které mohlo MŽP zabezpečovat vlastními zaměstnanci. Náklady na takto zajišťované činnosti se mezi roky 2011 a 2012 téměř zdvojnásobily a dosáhly částky 9 298 153 Kč.

V případech realizace akcí *Koncert pro povodně* a *Vánoční besídky pro děti v Praze a Ostravě* a v případě nákupu fotorámečků byly zjištěné nedostatky současně kvalifikovány jako porušení rozpočtové kázně. Tyto skutečnosti byly v souladu se zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, oznámeny příslušnému finančnímu úřadu. Jedná se o celkovou částku ve výši 4 085 133,80 Kč.

7 Kontrolní akce NKÚ č. 12/32 – *Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činnosti u vybraných ministerstev* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2013 *Věstníku NKÚ*).

13/10

Zahraniční pohledávky České republiky ve správě Ministerstva financí

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/10. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ JUDr. Eliška Kadaňová.

Cílem kontroly bylo prověřit postupy Ministerstva financí při správě a zajišťování návratnosti pohledávek České republiky civilního charakteru v zahraničí včetně pohledávek z deblokací a realizovaných státních záruk a finančních výpomocí.

Kontrolováno bylo období let 2011 a 2012, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna v době od března do října 2013.

Kontrolovaná osoba: Ministerstvo financí.

Námítky Ministerstva financí proti kontrolnímu protokolu byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání podáno nebylo.

Kolegium NKÚ na svém XXI. zasedání, konaném dne 16. prosince 2013,

schválilo usnesením č. 7/XXI/2013

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo financí (dále také „MF“) je dle zákona č. 2/1969 Sb.¹ ústředním orgánem státní správy mj. pro věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí. MF vykonává dle zákona č. 218/2000 Sb.² správu státních finančních aktiv, kam jsou zahrnuty i „... *pohledávky státu z úvěrů a návratných finančních výpomocí poskytnutých ze státních finančních aktiv, jakož i pohledávky ze státních záruk realizovaných ze státních finančních aktiv a pohledávky státu, které mu postoupily jiné subjekty, a jiné pohledávky.*“

Hospodaření a nakládání s pohledávkami státu upravuje zákon č. 219/2000 Sb.³ Specifikem pro většinu zahraničních pohledávek České republiky je, že jsou, případně byly v době svého vzniku, pohledávkou vůči jinému státu. Na takové pohledávky se uplatňují pravidla mezinárodního práva, zejména tzv. imunity států navzájem, což znamená, že vymáhání pohledávek se řeší především dohodou mezi státy.

Základem pro převod zahraničních pohledávek do státních finančních aktiv České republiky a specifické evidence MF byly dohody⁴ uzavřené v devadesátých letech minulého století mezi ministerstvy financí České republiky a Slovenské republiky a Československou obchodní bankou, a. s., (dále také „ČSOB“).

1 Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

2 § 36 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

3 Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

4 **Dohoda** mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem financí Slovenské republiky na straně jedné a Československou obchodní bankou, a. s., Praha na straně druhé o převodu pohledávek a závazků v nesměnitelných měnách do státních finančních aktiv a pasiv České republiky a Slovenské republiky ze dne 30. prosince 1992.
Dohoda mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem financí Slovenské republiky na straně jedné a Československou obchodní bankou, a. s., Praha na straně druhé o převodu závazků a pohledávek ve volně směnitelných měnách zahrnutých do Centrálního devizového zdroje do státních finančních aktiv a pasiv ze dne 30. prosince 1992.
Dohoda mezi vládami České republiky a Slovenské republiky o převodu vládních pohledávek vůči zahraničí do kompetence České republiky a Slovenské republiky a o zajištění vnitřního financování poskytnutých vládních úvěrů ze dne 7. dubna 1993.

Na základě uvedených dohod byl v roce 1999 uzavřen *Protokol mezi MF ČR a MF SR o dalším postupu při vypořádání pohledávek a závazků České republiky a Slovenské republiky vůči zahraničí* (dále jen „protokol o vypořádání“). MF rozlišuje zahraniční pohledávky civilního charakteru a speciálního charakteru s tím, že pohledávky speciálního charakteru vznikly z dodávek a úvěrů pro vojenské účely a vztahují se na ně zvláštní zákony. Účelem protokolu o vypořádání bylo mimo jiné stanovit postup při zajištění správy a vymáhání pohledávek vůči zahraničí. Protokol o vypořádání v příloze č. 1 obsahuje přehled stavů pohledávek civilního charakteru k 31. prosinci 1998.

Tabulka č. 1 – Celkový stav zahraničních pohledávek civilního charakteru vedených na účtech ČSOB k 31. 12. 1998 (v Kč)

Vládní úvěry v konvertibilních měnách	14 907 655 642,62
Vládní úvěry v nekonvertibilních měnách	56 345 870 028,34
Pohledávky převzaté od ČSOB (snížené o související závazky České republiky)	50 267 252 534,69
Aktiva centrálního devizového zdroje	663 232 924,97
Celkem	122 184 011 130,62

Zdroj: příloha č. 1 protokolu o vypořádání.

Největší část zahraničních pohledávek civilního charakteru z hlediska teritoriálního tvořily k 31. prosinci 1998 pohledávky označené v protokolu o vypořádání jako „SNS“ (Společenství nezávislých států) a „Rusko“; po odečtení souvisejících závazků činily tyto pohledávky k uvedenému datu celkem 102 544 146 832,07 Kč.

Přehled zahraničních pohledávek zveřejňuje MF každoročně ve státním závěrečném účtu (dále také „SZÚ“). K 31. prosinci 2012 evidovalo ve státních finančních aktivech zahraniční pohledávky (civilního i speciálního charakteru) v hodnotě 22,031 mld. Kč.

Kontrolován byl postup MF při správě a zajišťování návratnosti zahraničních pohledávek civilního charakteru; pokud je dále v textu uváděn termín „zahraniční pohledávky“, myslí se tím pouze pohledávky civilního charakteru.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Postup MF při správě a zajišťování návratnosti zahraničních pohledávek ČR

V roce 2006 MF zadalo provedení externího auditu správy a likvidace zahraničních pohledávek České republiky. Výsledkem tohoto auditu byla jednak zpráva o stavu zahraničních pohledávek a dále návrh vhodného mechanismu správy zahraničních pohledávek ČR. V návaznosti na provedení auditu byly přijaty *Zásady správy a zajišťování návratnosti zahraničních pohledávek ČR* (dále jen „Zásady“), které vláda ČR schválila usnesením ze dne 3. července 2006 č. 832.

Zásady obsahovaly mj. požadavek na zajištění správy a evidence zahraničních pohledávek v informačním systému. MF v roce 2006 zadalo zpracování funkční specifikace informačního systému pro správu zahraničních pohledávek, za kterou uhradilo přes 1,5 mil. Kč. Následně v roce 2007 uhradilo přes 700 tis. Kč za pořízení informačního systému. Systém však nebyl zprovozněn a využíván a dle sdělení MF bylo v roce 2011 rozhodnuto o jeho ukončení z důvodů „finanční a uživatelské neefektivit“.

Vynaložení rozpočtových prostředků ve výši celkem více než 2,2 mil. Kč za pořízení informačního systému, který nebyl zprovozněn a využit, hodnotí NKÚ jako nedodržení povinnosti plnit stanovené úkoly nejehospodárnějším způsobem a jako porušení rozpočtové kázně.

MF evidovalo v kontrolovaném období, tj. v letech 2011 a 2012, zahraniční pohledávky civilního charakteru vůči 15 státům. Přehled o stavu zahraničních pohledávek dle evidence MF je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Přehled zahraničních pohledávek vůči jednotlivým státům za roky 2011 a 2012

Stát	Stav k 31. 12. 2011		Stav k 31. 12. 2012	
Albánie	3 036 491,03 USD	60 547 631,14 Kč	2 024 327,35 USD	38 573 557,65 Kč
Alžírsko	22 833 598,59 USD	455 301 955,88 Kč	23 378 940,62 USD	445 485 713,51 Kč
Bělorusko	1 790 411,12 SUSD	35 700 797,73 Kč	1 790 411,12 SUSD	34 116 283,89 Kč
Čína barter	22 957 558,67 CCHF	487 159 394,98 Kč	22 957 558,67 CCHF	478 228 904,65 Kč
	2 016 108,23 CCHF	42 781 816,64 Kč	2 016 108,23 CCHF	41 997 550,54 Kč
Irák	72 083 831,21 CCHF	1 437 351 594,33 Kč	67 715 114,19 CCHF	1 290 311 500,89 Kč
Indie	96 227 169,65 INR	72 170 377,24 Kč	96 227 169,65 INR	72 170 377,24 Kč
Írán	49 426 283,18 IUSD	985 560 086,61 Kč	51 324 044,17 IUSD	977 979 661,66 Kč
Jugoslávie	132 821 608,97 YUSD	2 648 462 882,86 Kč	140 794 240,37 YUSD	2 682 834 250,25 Kč
Slovinsko	226 262,36 YUSD	4 511 671,46 Kč	0,00	0,00
KLDLR	2 694 711,17 OUSD	53 732 540,73 Kč	2 694 711,17 OUSD	51 347 721,34 Kč
	17 059 458,16 XCRO	136 475 665,28 Kč	17 059 458,16 XCRO	136 475 665,28 Kč
Kuba	122 888 133,79 XCRC	1 105 993 204,11 Kč	122 888 133,79 XCRC	1 105 993 204,11 Kč
	530 676 281,46 XCRC	4 776 086 533,14 Kč	540 114 088,20 XCRC	4 861 026 793,80 Kč
	26 115 923,00 EUR	673 790 813,40 Kč	26 115 923,00 EUR	656 554 304,22 Kč
Peru	x	37 971 071,39 Kč	x	40 549 982,60 Kč
Rusko	8 290 968,38 SUSD	165 321 909,49 Kč	8 164 461,22 SUSD	155 573 808,55 Kč
Rusko deblokátoři a ostatní	6 566 091,60 SUSD	130 927 866,50 Kč	6 566 091,60 SUSD	125 116 875,44 Kč
	5 500 000,00 SUSD	109 670 000,00 Kč	5 500 000,00 SUSD	104 802 500,00 Kč
	26 732 939,76 XCRS	240 596 457,84 Kč	27 221 023,47 XCRS	244 989 211,23 Kč
	17 516 394,81 SUSD	349 276 912,51 Kč	17 516 394,81 SUSD	333 774 903,10 Kč
	1 432 873,84 SUSD	28 571 504,37 Kč	0,00	0,00
Súdán	120 443 483,85 USD	2 401 643 067,97 Kč	128 346 115,07 USD	2 445 635 222,66 Kč
Tanzanie	1 268 752,50 CHF	26 922 928,05 Kč	1 268 752,50 CHF	26 429 383,33 Kč
Celkem	x	16 466 528 683,65 Kč	x	16 349 967 375,94 Kč
	x	16 207 963 153,41 Kč*	x	16 096 141 807,59 Kč*

Zdroj: měsíční specifikace převzatých pohledávek a závazků do státních aktiv a pasiv České republiky k 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012; měsíční specifikace vládních úvěrů podle zemí – rekapitulace za úvěry financované státním rozpočtem; dokumentace ČNB; soudní rozhodnutí promítnuté do účetnictví.

* Částka celkem po započtení (resp. odečtení) závazků vůči Číně ve výši 258 565 530,24 Kč v roce 2011, resp. 253 825 568,35 Kč v roce 2012.

Z údajů o pohledávkách vyjádřených v cizích měnách uvedených v tabulce č. 2 vyplývá, jak se v průběhu kontrolovaného období měnila jejich výše. Dopady kurzových rozdílů na výši pohledávek vyjádřených v českých korunách jsou zřejmé zejména u pohledávek, jejichž výše se v kontrolovaném období nezměnila. Z hlediska toho, zda došlo ke změně stavu pohledávky, spravovalo MF v letech 2011 a 2012:

a) pohledávky, jejichž výše v cizích měnách se nezměnila;

Z dokladů předložených v rámci této kontrolní akce vyplývá, že MF nebylo pasivní a těmito pohledávkami se v kontrolovaném období zabývalo.

b) pohledávky, u kterých došlo k navýšení pouze z důvodu připsání (předpisu) úroků z nesplacených jistin; MF na základě podkladů předložených bankou navyšovalo stavy pohledávek o vypočtené úroky. Přehled připsaných částek úroků v kontrolovaném období je uveden v tabulce č. 3.

c) pohledávky, které se zvýšily nebo snížily z jiných důvodů než v důsledku kurzových rozdílů, např. z důvodu uhrazení pohledávky či její části nebo z důvodu odpisu pohledávky.

U osmi pohledávek, u nichž došlo ke změně z jiných důvodů než v důsledku kurzových změn nebo připsáním úroků, bylo zjištěno, že MF ve dvou případech nepostupovalo v souladu se zákonem

č. 563/1991 Sb.⁵, když při inventarizacích k 31. prosinci 2011 a 31. prosinci 2012 nezjistilo skutečný stav majetku. MF v letech 2011 a 2012 nezaúčtovalo navýšení pohledávky o minimálně 1,3 mil. USD a v roce 2012 účtovalo o pohledávce ve výši přes 400 tis. Kč, která nebyla jeho majetkem.

Tabulka č. 3 – Přehled připsaných úroků v kontrolovaném období

Pohledávka	CM	2011			2012		
		Připsané úroky		Navýšení nebo snížení celkového stavu pohledávky**	Připsané úroky		Navýšení nebo snížení celkového stavu pohledávky**
		CM	CZK	CZK	CM	CZK	CZK
Alžírsko	USD	545 342,03	10 874 120,08	37 374 857,12	545 342,03	10 391 492,38	-9 816 242,37
Írán	IUSD	1 823 711,01	33 026 168,07	92 964 255,85	1 897 760,99	36 653 197,89	-7 580 424,95
Jugoslávie*	YUSD	6 924 349,28	138 071 524,64	287 763 366,42	7 972 631,40	152 969 951,14	34 371 367,39
Kuba	XCRC	9 415 785,11	84 742 065,99	84 742 065,99	9 437 806,74	84 940 260,66	84 940 260,66
	EUR	189 505,18	4 612 780,94	24 074 782,83	0,00	0,00	-17 236 509,18
Krivoj Rog	XCRS	488 083,71	4 392 753,39	4 392 753,39	488 083,71	4 392 753,39	4 392 753,39
Súdán	USD	7 375 838,32	135 941 095,09	281 511 646,64	7 902 631,22	155 631 624,04	43 992 154,69

Zdroj: měsíční specifikace převzatých pohledávek a závazků do státních aktiv a pasiv České republiky k 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012; měsíční specifikace vládních úvěrů podle zemí – rekapitulace za úvěry financované státním rozpočtem; výpočty skupiny kontrolujících.

* V roce 2011 údaje nezahrnují pohledávku za Slovinskem, byla evidována samostatně.

** Navýšení nebo snížení – výpočet porovnáním stavu pohledávek a jejich příslušenství v daném roce oproti stavu předchozího roku.

2. Deblokace

Vládou schválené Zásady vymezují deblokaci jako vymáhání zahraniční pohledávky třetí stranou za úplatu či jako odprodej pohledávky třetí straně. V kontrolovaném období, tj. v roce 2011 a 2012, žádná smlouva za tímto účelem nebyla uzavřena, avšak v uvedených letech ještě trval vztah celkem s jedenácti deblokátory.

V sedmi kontrolovaných případech bylo zjištěno:

- ve všech případech vybralo MF deblokátora bez výběrového řízení;
- smlouvy s deblokátory neobsahovaly žádný institut zajištění pohledávky, přestože MF mělo dle těchto smluv inkasovat částky přesahující miliony Kč;
- nominální výše deblokovaných pohledávek přesahovala miliony USD, z toho ve čtyřech případech MF neinkasovalo žádnou částku a ve třech případech pouze minimální částky;
- některé uzavřené smlouvy svým obsahem vyvolávaly následně nejasnosti a vedly ke sporům s deblokátory.

V konkrétních případech například:

MF uzavřelo v roce 1999 bez výběrového řízení smlouvu s deblokátorem o postoupení pohledávky za Ruskou federací v nominální výši přes 20 mil. USD. Přestože základní kapitál deblokátora byl pouze 100 tis. Kč, smlouva o postoupení pohledávky, na základě které mělo MF inkasovat 15 mil. USD, neobsahovala žádné zajišťovací instituty či záruky. Deblokátor měl nakonec za dosud realizovanou deblokaci uhradit částku ve výši téměř 5 mil. USD, což ve stanovené lhůtě neučinil. MF sice s deblokátorem jednalo, avšak dlužnou částku v promlčecí lhůtě neuplatnilo a nechalo ji promlčet. MF tak porušilo ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb.

MF uzavřelo v roce 2000 na základě usnesení vlády ČR ze dne 15. března 2000 č. 285 dvě smlouvy o postoupení pohledávek za Ruskou federací v nominální výši 34 mil. USD. Úhrada za tyto pohledávky ve výši 10,2 mil. USD nebyla ve smlouvách nijak zajištěna. Deblokátor v rozporu se smlouvou pohledávku

neuhradil a MF s ním uzavřelo v roce 2009 dohodu o narovnání. Deblokátor z dohodnuté dlužné částky ve výši přesahující 17,5 mil. USD uhradil pouze cca 124 tis. USD.

MF bez výběrového řízení uzavřelo v roce 2004 inkasní smlouvu s deblokátorem týkající se pohledávky za Íránem ve výši 21 mil. USD. MF mělo dle inkasní smlouvy získat přes 8,6 mil. USD. Přestože MF do konce roku 2004 žádnou úhradu od deblokátora neobdrželo, uzavřelo s ním dodatek, který případnou úhradu posunul na neurčitý termín.

MF bez výběrového řízení uzavřelo v roce 2000 smlouvu s deblokátorem a prodalo část pohledávky za bývalou Jugoslávií za 5 % její nominální hodnoty (inkasovalo 686 024 USD). Další část pohledávky však v roce 2000 za stejných podmínek již MF odmítlo prodat s poukazem na nevýhodnost. Následně MF s deblokátorem uzavřelo další smlouvy, které byly velmi nejednoznačné, a jedna z nich se řídila právem cizího státu. Tento postup MF měl za následek nákladný soudní spor v zahraničí, který dosud nebyl uzavřen.

Tabulka č. 4 – Údaje týkající se kontrolovaných deblokací

Stát	Nominální částka pohledávky	Datum uzavření smlouvy	Závazek deblokátora	Uhrazeno celkem k 31. 12. 2012
Írán	21 670 155 clg. USD	19. 1. 2004	8 688 062 USD	0
Jugoslávie	54 881 926 clg. USD	7. 4. 2000	686 024 USD	686 024 USD
Afghánistán	31 131 716 clg. USD	23. 1. 2002	4 736 369 Kč	4 736 369 Kč
Tanzanie	1 903 128,75 CHF	1991	21 431 895 Kč	0
Rusko	20,375 mil. USD	1. 12. 1999	4 924 568 USD	0
Rusko	34 mil. USD	15. 3. 2000	10,2 mil. USD	124 805 USD
Rusko	6 764 751,60 USD	27. 9. 1995	1 432 873 USD	0

Zdroj: dokumentace MF.

Z tabulky č. 4 vyplývá, že způsob vymáhání pohledávek prostřednictvím deblokátorů znamenal minimální přínos z hlediska příjmů státního rozpočtu.

3. Externí služby při správě zahraničních pohledávek

Smluvní vztahy s bankou

MF uzavřelo v roce 1997 s bankou smlouvu o službách poskytovaných v souvislosti se správou civilních vládních úvěrů a jiných státních pohledávek vůči zahraničí a o úhradách za tyto služby. Smlouva stanovila zejména rozsah služeb poskytovaných Ministerstvu financí a výši úhrady za tyto služby – celková výše roční odměny byla dohodnuta na částku 40 mil. Kč (bez DPH). V roce 2004 byl uzavřen dodatek k uvedené smlouvě, na základě kterého byl snížen rozsah poskytovaných služeb a snížena odměna na částku cca 24,4 mil. Kč (bez DPH) ročně, a v roce 2008 byla odměna snížena dalším dodatkem na částku cca 17,1 mil. Kč (bez DPH) ročně. Od roku 2010 místo pevné roční částky byla odměna stanovena měsíční částkou ve výši 6 337,33 Kč (bez DPH) za vedení jednoho evidenčního účtu⁶ a úhrada byla vypočtena podle počtu evidenčních účtů dle stavu ke konci měsíce. V roce 2013 nabyl účinnosti dodatek č. 4, kterým došlo ke snížení výše měsíční částky na 6 300 Kč (bez DPH) za vedení jednoho evidenčního účtu.

Celkový počet evidenčních účtů k 31. prosinci 2012 činil 185. Za období let 1997–2012 uhradilo MF bance celkem přes 452 mil. Kč (bez DPH).

Výše částky za vedení jednoho evidenčního účtu nebyla v dodatcích z let 2010 a 2013 blíže odůvodněna. Skutečný rozsah poskytovaných služeb týkajících se některých pohledávek byl velmi omezený, neboť v některých případech se výše pohledávky nezměnila a pohledávka nebyla ani úročena, případně byla

⁶ Dle smlouvy s bankou se evidenčním účtem rozumí jakýkoli účet vedený v souvislosti se správou civilních vládních úvěrů a jiných státních pohledávek vůči zahraničí.

sporná existence pohledávky nebo nereálné její vymožení. U většiny evidenčních účtů se jednalo pouze o vedení účtu s případným výpočtem úroků a o zpracování údajů do výkazů předkládaných MF. Dohodnutá paušální částka za vedení většiny těchto účtů se jeví jako neúměrně vysoká a neodrážející skutečnou pracnost.

V rámci této kontroly bylo dále zjištěno, že MF nereagovalo na rozhodnutí soudu a nevzalo v úvahu ani doporučení externího auditora zvážit odpis jedné z evidovaných pohledávek. Po dobu cca šesti let neučinilo žádný úkon směřující ke zrušení dvou evidenčních účtů (nominální hodnota pohledávky cca 21 mil. Kč), a uhradilo tak za služby spojené s jejich vedením v letech 2011 a 2012 částku přesahující 304 tis. Kč (bez DPH). Takové použití peněžních prostředků státního rozpočtu hodnotí NKÚ jako porušení povinnosti plnit stanovené úkoly nejehospodárnějším způsobem a jako porušení rozpočtové kázně.

Služby poskytované advokátními kancelářemi

MF uhradilo od počátku roku 2011 do dubna 2013 za právní a poradenské služby dvěma advokátním kancelářím celkem přes 2,4 mil. Kč. V jednom případě šlo o dlouhodobou spolupráci s advokátní kancelář poskytující specifická právní stanoviska a analýzy. V druhém případě MF hradilo náklady řízení za právní zastoupení v soudním sporu vedeném v zahraničí dle § 25 odst. 5 zákona č. 201/2002 Sb.⁷. Smlouvu s advokátní kancelář v tomto druhém případě uzavřel Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

4. Vedení účetnictví a vykazování údajů o zahraničních pohledávkách

Stav zahraničních pohledávek k 31. prosinci 2012 činil 16 350 mil. Kč. MF zahraniční pohledávky spolu s dalšími pohledávkami, které nebyly předmětem kontroly, vedlo na syntetickém účtu 469 – *Ostatní dlouhodobé pohledávky* a vykazovalo v rozvaze na položce *A.IV.6*.

Kontrolou bylo zjištěno, že inventurní soupisy zahraničních pohledávek k 31. prosinci let 2010, 2011 a 2012 neobsahovaly veškeré náležitosti stanovené zákonem o účetnictví. Dále bylo zjištěno, že MF v kontrolovaném období v účetnictví nesprávně nastavilo splatnost u tří pohledávek.

O stavu a vývoji zahraničních pohledávek informuje MF každoročně ve SZÚ a v roční souhrnné zprávě o stavu a vývoji zahraničních pohledávek ČR (dále též „Roční souhrnná zpráva“). Roční souhrnnou zprávu předkládá MF pro informaci vládě. Ve SZÚ za rok 2011 byl celkový stav (22 316 mil. Kč) vykazovaných pohledávek (civilních i speciálních) nižší cca o 37 mil. Kč a ve SZÚ za rok 2012 (22 031 mil. Kč) byl nižší o cca 41 mil. Kč oproti stavu uváděnému v Ročních souhrnných zprávách za stejné roky. Rozdíl představoval pohledávku uplatněnou za fyzickými osobami v souvislosti s původní pohledávkou vůči Peru.

Součástí SZÚ za příslušný rozpočtový rok je i část obsahující vyhodnocení vývoje státních finančních aktiv a pasiv a přehled o jejich stavu. MF uvádělo zahraniční pohledávky v uvedeném přehledu a hodnotilo jejich vývoj, aniž zohlednilo významné přechodné snížení hodnoty majetku vyjádřené v účetnictví opravnými položkami, které v roce 2011 představovaly hodnotu cca 4,8 mld. Kč a v roce 2012 cca 5,5 mld. Kč. MF tímto de facto státní finanční aktiva nadhodnocovalo.

Kontrolou bylo také zjištěno, že MF uplatňuje nesystémový přístup k pohledávkám, které jsou součástí státních finančních aktiv. U jedné části pohledávek z úvěrů podmiňuje MF jejich zařazení do státních finančních aktiv poskytnutím prostředků ze státních finančních aktiv, u jiné (v současné době větší) části toto kritérium neuplatňuje.

Údaje o celkových příjmech z pohledávek včetně informací o úhradách podle jednotlivých dlužnických zemí uvádělo MF v kontrolovaném období v kapitole *Všeobecná pokladní správa*.

Příjmy z úhrad zahraničních pohledávek (inkasa) v letech 2006–2012 jsou uvedeny v tabulce č. 5.

⁷ Zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Tabulka č. 5 – Inkasa zahraničních pohledávek civilního charakteru (v tis. Kč)

Stát	Rok						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afghánistán	–	4 116	–	–	–	–	–
Albánie	49 521	21 231	21 530	19 774	19 021	19 505	20 614
Alžírsko	234 851	50 325	41 741	179 810	4 687	–	–
Irák	–	–	–	12 216	27 792	85 279	151 976
Indie	4 200	1 500	–	160 912	–	–	–
Laos	826	826	748	1 011	–	–	–
Barma (Myanmar)	67 520	51 668	91 654	101 658	141 028	16 908	–
Peru	–	–	–	–	5 068	–	90
Nikaragua	10 802	10 191	7 299	8 883	–	–	–
Rusko	1 043 025	48 345	308 581	–	2 572	1 515	3 450
Sýrie	81 065	–	9 638	–	–	–	–
Celkem	1 491 810	188 202	481 191	484 264	200 168	123 207	176 130

Zdroj: roční souhrnné zprávy o stavu a vývoji zahraničních pohledávek ČR za roky 2006–2012.

V letech 2006 až 2012 MF inkasovalo ze zahraničních pohledávek celkem 3 144 972 tis. Kč, z toho v kontrolovaném období (2011 a 2012) činilo inkaso pouze 299 337 tis. Kč.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Správu zahraničních pohledávek České republiky vykonává MF, které většinu těchto pohledávek eviduje na základě dohod z let 1992 a 1993 uzavřených mezi ministerstvy financí České republiky a Slovenské republiky a ČSOB.

Zahraněční pohledávky jsou zahrnuty do státních finančních aktiv. V přehledu zahraničních pohledávek, který státní závěrečný účet mj. obsahuje, jsou zahraniční pohledávky uváděny v částkách nezohledňujících vytvořené opravné položky. Informace o státních finančních aktivech tak nevyovídá o jejich hodnotě.

Z hlediska vývoje stavu zahraničních pohledávek civilního charakteru, které byly předmětem této kontroly, se částka 122,2 mld. Kč evidovaná v roce 1998 razantně snížila na částku 19,7 mld. Kč v roce 2006. Ke konci roku 2012 spravovalo MF zahraniční pohledávky civilního charakteru ve výši přes 16 mld. Kč.

MF v období let 2006 až 2012 inkasovalo ze zahraničních pohledávek celkem 3,145 mld. Kč.

Při správě zahraničních pohledávek je MF povinno řídit se kromě obecné zákonné úpravy také pokyny obsaženými v Zásadách schválených vládou v roce 2006. Podle těchto Zásad mělo MF mimo jiné zajistit ukládání údajů o zahraničních pohledávkách v informačním systému. Na jeho vytvoření MF vynaložilo ze státního rozpočtu během let 2006 a 2007 přes 2,2 mil. Kč. Pořízený systém však MF nevyužívalo a projekt v roce 2011 ukončilo. Vynaložení prostředků státního rozpočtu na informační systém, který nebyl použit, hodnotí NKÚ jako porušení rozpočtové kázně.

Při správě zahraničních pohledávek využívá MF specifických služeb banky. Výše úhrady za služby poskytované bankou z původních 40 mil. Kč v roce 1997 postupně klesala až na částku 14,1 mil. Kč v roce 2012. Přitom rozsah bankovních služeb ve vztahu k jednotlivým pohledávkám je různý – ve většině případů jde pouze o vedení evidenčních účtů s výpočtem úroků a podáváním zpráv MF. U některých pohledávek není zřejmá opodstatněnost samotného vedení evidenčních účtů, a tím i nezbytnost plateb za jejich vedení.

Pro zajištění návratnosti zahraničních pohledávek uzavíralo dříve MF zvláštní smlouvy k vymáhání nebo odprodeji pohledávek (deblokace). V kontrolovaném období, tj. v letech 2011 a 2012, žádná smlouva tohoto typu nebyla sjednána, avšak v těchto letech ještě trval smluvní vztah s 11 deblokátory.

Kontrolou bylo zjištěno, že v sedmi kontrolovaných případech byli deblokátoři vybráni bez výběrového řízení. Uzavřené smlouvy, přestože se týkaly vysokých částek, neobsahovaly žádné zajišťovací instituty. Nominální hodnota pohledávek, které MF postupně převedlo na deblokátory, činila desítky milionů USD, avšak inkasované částky byly minimální. Ve čtyřech případech ze sedmi kontrolovaných dokonce nebyla inkasována žádná úhrada, navíc bylo zjištěno, že MF nechalo v roce 2006 pohledávku ve výši téměř 5 mil. USD za jedním z deblokátorů promlčet. Takovým opomenutím MF porušilo zákonem stanovené povinnosti. NKÚ postoupí svá zjištění k dalšímu opatření příslušným státním orgánům.

Použité zkratky:

CCHF	Clearingový švýcarský frank
clg. USD	Clearingový americký dolar
CM	Cizí měna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
DPH	Daň z přidané hodnoty
EUR	Euro
CHF	Švýcarský frank
INR	Indická rupie
Kč, CZK	Česká koruna
MF	Ministerstvo financí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
SNS	Společenství nezávislých států
SZÚ	Státní závěrečný účet
USD	Americký dolar
XCRO, XCRC, XCRS	Clearingový ruský rubl
YUSD, IUSD, SUSD, OUSD	Clearingový americký dolar

13/13

Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/13. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků poskytnutých regionálním zdravotnickým zařízením prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva zdravotnictví.

Kontrolováno bylo období let 2009 až 2012, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna v období od března do října 2013.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“)

a vybraní příjemci dotací:

Nemocnice TGM Hodonín, příspěvková organizace; Nemocnice Jablonec nad Nisou, p.o.; Nemocnice Písek, a.s.; Nemocnice Strakonice, a.s.; Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace; Nemocnice s poliklinikou v Semilech; Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace; město Hořice; město Náchod; městská část Praha 11; obec Bouzov; Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, Praha.

Námítky, které proti kontrolnímu protokolu podalo město Hořice, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podalo město Hořice, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém III. zasedání, konaném dne 10. února 2014,

schválilo usnesením č. 7/III/2014

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo zdravotnictví je ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb.¹ ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví a pro další činnosti spojené s poskytováním zdravotní péče. V rámci své působnosti poskytuje peněžní prostředky na zajišťování programů týkajících se rozvoje zdravotnictví a zdravotní politiky státu.

MZd je správcem kapitoly státního rozpočtu 335 – *Ministerstvo zdravotnictví* a správcem programu evidenční číslo 235 210 – *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví* (dále jen „Program“), který je členěn na podprogramy:

- ev. č. 235 211 – *Pořízení, obnova a provozování informačních technologií (ICT) regionálního zdravotnictví,*
- ev. č. 235 212 – *Podpora vybavení regionálního zdravotnictví stroji a zařízeními,*
- ev. č. 235 213 – *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny záchranných služeb,*
- ev. č. 235 214 – *Podpora rozvoje nemovitého majetku regionálního zdravotnictví.*

¹ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

Ve schválené dokumentaci Programu je stanoveno, že peněžní prostředky jsou využívány na podporu a rozvoj materiálně technické základny regionálního zdravotnictví. Cílem je zlepšit vybavení pracovišť regionálních zdravotnických zařízení a odstranit stavebně technické nedostatky. Realizací cílů Programu a dosažením rozhodujících parametrů podprogramů je zkvalitňováno poskytování zdravotní péče v regionech. Program je určen příjemcům dotací, kterými jsou ve smyslu specifikace věcných cílů Programu regionální zdravotnická zařízení, jejichž zřizovateli jsou kraje a obce:

- v oblasti informačních technologií je cílem pořídit hardware a software nemocničních informačních systémů;
- v oblasti vybavenosti regionálních zdravotnických zařízení je cílem obnova a pořízení nových zdravotnických prostředků v regionálních zdravotnických zařízeních a pořízení vozidel záchranné služby včetně přístrojového vybavení;
- v oblasti podpory rozvoje materiálně technické základny v regionech je cílem rekonstrukce stávajících zařízení a řešení havarijních stavů, v malé míře dostavba a výstavba, příp. přístavba nových objektů.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Všechny peněžní částky jsou uváděny včetně DPH.

II. Skutečnosti zjištěné u Ministerstva zdravotnictví a vybraných příjemců dotací

Program evidenční číslo 235 210 – Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví

Dokumentace Programu

Dokumentace Programu byla schválena Ministerstvem financí v roce 2004 s termínem ukončení realizace k 31. prosinci 2007. V roce 2007 byla realizace Programu prodloužena do 31. prosince 2010 a v roce 2010 byla realizace Programu prodloužena až do 31. prosince 2016. V roce 2005 byla schválena první změna dokumentace Programu. Tato změna byla zároveň poslední, při níž se změnila textová část dokumentace Programu, která mimo jiné obsahuje: odůvodnění samotného Programu, specifikaci věcných cílů Programu spolu s jejich technicko-ekonomickým zdůvodněním a stanovené podmínky a kritéria jeho použití. Následující čtyři změny dokumentace Programu (dvě v roce 2007 a po jedné v letech 2008 a 2010) měnily pouze parametry, rozpočet a termíny ukončení realizace Programu, nikoli jeho textovou část. Dokumentace Programu nezohledňuje změny v oblasti regionálního zdravotnictví, které proběhly po roce 2005.

Financování Programu

V roce 2004 byl schválen celkový objem peněžních prostředků Programu ve výši 2 539 mil. Kč. Změnami byl navýšen až na 3 855 mil. Kč, tedy o 52 %. Od počátku Programu do konce roku 2012 byly jeho prostřednictvím poskytnuty dotace v celkové výši 2 715 mil. Kč.

K navyšování celkového objemu peněžních prostředků a prodlužování doby realizace Programu docházelo zejména z důvodu včleňování akcí, které byly zařazovány do kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa* (dále také „VPS“) formou pozměňovacích návrhů přijatých Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (dále také „PS PČR“) při schvalování státního rozpočtu a následně převedeny do kapitoly MZd.

Koncepce MZd v oblasti regionálního zdravotnictví

MZd v kontrolovaném období nemělo zpracovaný žádný koncepční materiál týkající se oblasti regionálního zdravotnictví a na dotaz NKÚ sdělilo, že koncepce financování investic v oblasti regionálního zdravotnictví byla vyjádřena v dokumentaci Programu, kterou však od roku 2005 v podstatě neaktualizovalo, a po dobu existence Programu neprovedlo žádné dílčí vyhodnocení.

Kontrolované akce Programu

V letech 2009–2012 bylo v rámci Programu realizováno 51 akcí, na něž byly poskytnuty dotace v celkové výši 790,438 mil. Kč. Kontrolou byl prověřen vzorek 22 akcí (viz tabulka č. 1), které byly realizovány v uvedeném období a na které byly poskytnuty dotace v celkové výši 515,795 mil. Kč.

Z hlediska objemu dotací poskytnutých jednotlivým příjemcům ostatní výrazně převyšuje Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace. Na podporu dvou investičních akcí „*Nemocnice Znojmo – rekonstrukce a dostavba, II. etapa – 1. část*“ a „*Nemocnice Znojmo – rekonstrukce a dostavba, II. etapa – magnetická rezonance*“ bylo poskytnuto 373,894 mil. Kč, tedy více než 47 % z celkového objemu poskytnutých peněžních prostředků, jež byly určeny na akce Programu realizované v letech 2009–2012. Vzhledem ke skutečnosti, že uvedené investiční akce byly předmětem správního řízení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jakožto orgánu příslušného k výkonu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek, NKÚ neprověřoval postup při zadávání² těchto veřejných zakázek.

Tabulka č. 1 – Kontrolované akce realizované v rámci Programu v letech 2009–2012

ID číslo	Úplný název akce	Dotace ze státního rozpočtu	Celkové náklady akce	Podíl dotací na celkových nákladech
		v mil. Kč		v %
235D214000515	Nemocnice Znojmo – rekonstrukce a dostavba, II. etapa – 1. část	353,926	502,313	70,46
235D214000503	Nemocnice Znojmo – rekonstrukce a dostavba, II. etapa – magnetická rezonance	19,968	106,562	18,74
235D211000603	Nemocnice Strakonice – rozšíření bezfilmového provozu metodou nepřímé digitalizace	1,730	2,180	79,36
235D211000501	Nemocnice Strakonice – zavedení bezfilmového provozu metodou nepřímé digitalizace	4,800	6,000	80,00
235D212000704	Nemocnice Strakonice – modernizace CT	9,900	15,900	62,26
235D214000516	Nemocnice Strakonice – dostavba lůžkové části	20,000	112,512	17,78
235D214000521	Nemocnice Strakonice – rekonstrukce infrastruktury	37,750	42,083	89,70
235D212000513	Nemocnice Strakonice – obnova sonografu	4,072	5,113	79,64
235D212000702	Nemocnice Strakonice – pořízení OCT	1,710	2,160	79,17
235D211000702	Nemocnice TGM Hodonín – zavedení bezfilmového provozu metodou přímé digitalizace	10,000	12,000	83,33
235D212000509	Nemocnice TGM Hodonín – obměna ultrazvuku pro RDG oddělení	1,250	1,690	73,96
235D214000901	Nemocnice MSKB v Praze 1 – rekonstrukce výtahu	1,996	2,497	79,93
235D214000902	Nemocnice MSKB v Praze 1 – rekonstrukce střechy pavilonu D	3,256	4,446	73,23
235D211000602	Nemocnice Vyškov – digitalizace RDO	8,500	10,989	77,35
235D212000701	Nemocnice Vyškov – nákup přístrojové techniky pro dokončení celoplošné digitalizace zobrazovacích metod na RDO	5,000	6,998	71,45
235D211000601	Nemocnice Jablonec nad Nisou – bezpečnostní monitorovací systém	1,687	1,726	97,74
235D211000701	NsP v Semilech – digitalizace nemocnice v Semilech	3,000	3,599	83,36
235D212000703	Nemocnice Písek, a.s. – výměna CT	8,000	16,500	48,48
235D214000520	Město Hořice – oprava oken, vstupních dveří, části fasády (sgrafita) č. p. 321	2,000	4,076	49,07
235D214000524	Praha 11 – Dům zubní péče pro děti a rodinu, V Benátkách 1750, Praha 4	10,000	22,789	43,88
235D214000605	Město Náchod – rekonstrukce polikliniky	4,750	26,358	18,02
235D214000606	Obec Bouzov – rekonstrukce budovy zdravotního střediska	2,500	2,708	92,31
Celkem		515,795	907,379	

Zdroj: interní materiál MZd.

Pozn.: Akce s podílem dotací ze státního rozpočtu na celkových nákladech nad 80 % nemusí být nutně porušením podmínek dokumentace Programu (viz podkapitola „Akce, kde účast státního rozpočtu přesáhla Programem stanovených 80 % z celkových nákladů“). V případě akcí vzniklých jako pozměňovací návrhy přijaté Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR při schvalování státního rozpočtu může podpora dle platné dokumentace Programu dosáhnout až 100 %.

Akce, kde byly schváleny dotace do nemovitostí ve vlastnictví obcí, měst a církve, nikoli do zdravotnických zařízení zřízených krajem nebo obcí

MZd jako poskytovatel veřejné finanční podpory a současně správce Programu nepostupovalo v souladu se schválenou dokumentací Programu tím, že rozhodlo o poskytnutí dotace jiným subjektům než zdravotnickým zařízením zřízeným krajem nebo obcí, což je v přímém rozporu se základním požadavkem schválené dokumentace Programu. MZd poskytlo dotace na šest akcí v celkové výši 24,502 mil. Kč pěti příjemcům dotací na rekonstrukce, zateplení a opravy nemovitostí.

- Kontrolou bylo zjištěno, že MZd vydalo dne 31. července 2009 rozhodnutí o poskytnutí dotace příjemci dotace obci Bouzov ve výši 2,5 mil. Kč na akci „*Obec Bouzov – rekonstrukce budovy zdravotního střediska*“. Předmětem akce bylo zateplení pláště, výměna oken a vchodových dveří budovy č. p. 143 v Bouzově, která je ve vlastnictví obce, přičemž se nejedná o zdravotnické zařízení zřízené krajem nebo obcí. Kontrolou u příjemce dotace bylo dále zjištěno, že budova byla v rozporu s investičním záměrem akce předloženým na MZd využívána pro zdravotnické účely jen z menší části (29 % plochy), neboť většinu plochy (71 %) obec Bouzov využívala pro nájemní byty – tedy pro nezdravotnické účely.
- Kontrolou bylo zjištěno, že MZd vydalo dne 8. července 2009 rozhodnutí o poskytnutí dotace příjemci dotace městu Náchod ve výši 5 mil. Kč na akci „*Město Náchod – rekonstrukce polikliniky*“. Konečná výše dotace činila 4,750 mil. Kč. (Město Náchod vrátilo z důvodu nedodržení závazného ukazatele do státního rozpočtu 250 tis. Kč.) Předmětem akce byla kompletní rekonstrukce budovy č. p. 738 v Náchodě, která je ve vlastnictví města, přičemž se nejedná o zdravotnické zařízení zřízené krajem nebo obcí.

Výše uvedené akce příjemců dotací (obec Bouzov a město Náchod) byly zařazeny do kapitoly VPS formou pozměňovacích návrhů přijatých PS PČR při schvalování státního rozpočtu a následně převedeny do kapitoly MZd.

- Kontrolou bylo zjištěno, že MZd vydalo dne 5. listopadu 2008 rozhodnutí o poskytnutí dotace příjemci dotace městu Hořice ve výši 2 mil. Kč na akci „*Město Hořice – oprava oken, vstupních dveří, částí fasády (sgrafita) č. p. 321*“. Předmětem akce byla částečná rekonstrukce objektu vedoucí k zachování jeho historické hodnoty, a to rekonstrukcí sgrafit, rekonstrukcí dveří a okenních rámu a výměnou oken budovy č. p. 321, která je ve vlastnictví města, přičemž se nejedná o zdravotnické zařízení zřízené krajem nebo obcí. Kontrolou u příjemce dotace bylo zjištěno, že MZd již při schvalování akce byla z předloženého investičního záměru známa skutečnost, že se jedná o multifunkční budovu, kde se kromě ordinací lékařů (35 % plochy) nachází i společenská místnost, mateřská škola a charita (celkem 65 % plochy) – tedy provozy nezdravotnického charakteru.
- Kontrolou bylo zjištěno, že MZd vydalo dne 4. prosince 2008 rozhodnutí o poskytnutí dotace příjemci dotace městské části Praha 11 ve výši 10 mil. Kč na akci „*Praha 11 – Dům zubní péče pro děti a rodinu, V Benátkách 1750, Praha 4*“. Předmětem akce bylo zateplení obvodových stěn polyfunkčního objektu na adrese V Benátkách 1750, Praha 4, ve vlastnictví hlavního města Prahy, ke kterému bylo právo hospodaření svěřeno městské části Praha 11. Nejedná se tedy o zdravotnické zařízení zřízené krajem nebo obcí. MZd později schválilo žádost příjemce dotace (městská část Praha 11) o změnu využití části objektu pro umístění dvou oddělení mateřské školy, a tedy využití části objektu pro účely, které jsou v rozporu s cíli Programu a mimo oblast zdravotnictví.
- Kontrolou bylo zjištěno, že MZd vydalo dne 30. srpna 2012 rozhodnutí o poskytnutí dotace příjemci dotace Kongregaci Milosrdných sester sv. Karla Boromejského ve výši 3 256 371 Kč na akci „*Nemocnice MSKB v Praze 1 – rekonstrukce střechy pavilonu D*“ a dne 4. října 2012 rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 1 996 000 Kč na akci „*Nemocnice MSKB v Praze 1 – rekonstrukce výtahu*“. Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze byla zřízena Kongregací Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, což je ženská katolická kongregace zřízená římskokatolickou církví, a nejedná se tedy o zdravotnické zařízení zřízené krajem nebo obcí.

Akce, kde bylo pořízeno vybavení zdravotnických zařízení přesahující nejnútnejší rozsah vybavenosti

MZd nepostupovalo v souladu se schválenou dokumentací Programu tím, že rozhodlo o poskytnutí dotace ve výši 1,687 mil. Kč pro příjemce dotace Nemocnici Jablonec nad Nisou na akci „*Nemocnice Jablonec nad Nisou – bezpečnostní monitorovací systém*“, kterou nelze považovat za „nejnutnější rozsah vybavenosti, který je potřeba k zabezpečení včasné diagnostiky a případného následného léčení“, což je v přímém rozporu se základními požadavky závazné dokumentace Programu.

Jednalo se o dotaci na instalaci systému devíti venkovních kamer včetně veřejného osvětlení a následného sledování areálu nemocnice on-line s odůvodněním neustálého poškozování majetku, např. vykrádání a poškozování vozidel nejen klientů, ale i zaměstnanců nemocnice, občas i krádeže automobilů. Uvedená akce byla zařazena do kapitoly VPS formou pozměňovacího návrhu přijatého PS PČR při schvalování státního rozpočtu a následně převedena do kapitoly MZd.

Akce, které byly schváleny v rozporu s principy účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku

MZd byla známa skutečnost, že žadatelé o dotace (obec Bouzov, město Náchod, městská část Praha 11 a Nemocnice Strakonice, a.s.) měli v době rozhodování o poskytnutí dotace již uzavřenu smlouvu o dílo s vybraným dodavatelem, nebo dokonce v některých případech již probíhala realizace stavby. Tento postup je v přímém rozporu s principy účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. MZd nevyužilo možnosti dané mu § 5 vyhlášky č. 560/2006 Sb.³, a to oznámit žadatelům o dotace, že se státní rozpočet nebude podílet na financování jimi navržených akcí v celkové výši 55,25 mil. Kč.

Akce, kde účast státního rozpočtu přesáhla Programem stanovených 80 % z celkových nákladů

MZd nepostupovalo v souladu se schválenou dokumentací Programu tím, že rozhodlo o poskytnutí dotace na dvě akce v celkové výši 39,437 mil. Kč pro dva příjemce dotace, i když tím došlo u uvedených příjemců dotací k překročení 80% hranice podílu účasti státního rozpočtu na celkových nákladech akce, což je v přímém rozporu se základními požadavky závazné dokumentace Programu.

MZd vydalo dne 30. dubna 2009 rozhodnutí o poskytnutí dotace příjemci dotace, Nemocnici Strakonice, a.s., ve výši 37,750 mil. Kč na akci „*Nemocnice Strakonice – rekonstrukce infrastruktury*“ – účast státního rozpočtu tvořila 90 % celkových nákladů akce. MZd vydalo dne 2. srpna 2010 rozhodnutí o poskytnutí dotace Nemocnici s poliklinikou v Semilech ve výši 3 mil. Kč na akci „*NsP v Semilech – digitalizace nemocnice v Semilech*“ – účast státního rozpočtu tvořila 83,35 % celkových nákladů.

Akce, kde došlo k neoprávněnému použití peněžních prostředků státního rozpočtu

Kontrolou u příjemců dotace bylo zjištěno, že město Hořice při čerpání dotace ze státního rozpočtu porušilo ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) ve vazbě na ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.⁴. Město Hořice nedodrželo dva závazné parametry pro akce uvedené v rozhodnutí o poskytnutí dotace, kterými byly „*Výměna oken (obloukové) 19 ks*“ a „*Výměna oken (standard) 33 ks*“. Město Hořice ve skutečnosti provedlo pouze výměnu vnějších křidel oken. Vnitřní křídla oken pouze opravilo, nikoli vyměnilo, a tím neoprávněně použilo část peněžních prostředků státního rozpočtu. Přitom celková cena díla nebyla ponížena a přidělená dotace ze státního rozpočtu ve výši 2 mil. Kč byla zcela vyčerpána.

³ Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Kontrola Programu ze strany MZd

MZd jakožto poskytovatel veřejné finanční podpory a současně správce Programu neprovedlo v kontrolovaném období, tedy v letech 2009–2012, u vzorku 22 akcí kontrolovaných NKÚ, kterým byly poskytnuty dotace v celkové výši 515,795 mil. Kč, žádnou veřejnosprávní kontrolu podle zákona č. 320/2001 Sb.⁵.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Program a jeho dokumentace byly schváleny Ministerstvem financí v roce 2004 s celkovým rozpočtem ve výši 2 539 mil. Kč a s termínem ukončení realizace 31. prosince 2007. Následně docházelo ke změnám dokumentace Programu a poslední změna byla schválena v roce 2010. Celkový rozpočet Programu byl postupně navýšen o 1 316 mil. Kč na 3 855 mil. Kč, tedy o 52 %. Termín ukončení realizace Programu byl postupně prodlužován až do 31. prosince 2016. Doba realizace Programu se tedy z původně schválených čtyř let prodloužila až na 13 let.

Dokumentace Programu nezohledňuje změny v oblasti regionálního zdravotnictví, které proběhly po roce 2005. MZd v kontrolovaném období, tedy v letech 2009–2012, nemělo zpracovaný žádný koncepční materiál týkající se oblasti regionálního zdravotnictví.

K navyšování rozpočtu a prodlužování termínu ukončení realizace Programu docházelo především z důvodu zařazování akcí, které byly zařazovány do kapitoly VPS formou pozměňovacích návrhů přijatých PS PČR při schvalování státního rozpočtu a následně převedeny do kapitoly MZd.

Kontrolou vybraných akcí Programu bylo zjištěno, že MZd jako poskytovatel finanční podpory a současně správce Programu schválilo a poskytlo dotace ze státního rozpočtu v přímém rozporu se schválenou dokumentací Programu, a to:

- pěti příjemcům dotace na šest akcí v celkové výši 24,502 mil. Kč na rekonstrukce a zateplení budov ve vlastnictví měst, obcí a církví, nikoli do zdravotnických zařízení zřízených krajem nebo obcí – poskytnutím dotace byl ve výsledku zhodnocen majetek subjektů, které dotaci správně obdržet neměly;
- jednomu příjemci dotace na akci v celkové výši 1,687 mil. Kč na pořízení bezpečnostního monitorovacího kamerového systému, který nelze považovat za „nejnutnější rozsah vybavenosti“;
- čtyřem příjemcům dotace na čtyři akce v celkové výši 55,25 mil. Kč, které byly schváleny v rozporu s principy účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku;
- dvěma příjemcům dotace na dvě akce v celkové výši 39,437 mil. Kč, kde dotace překročily 80% hranici podílu účasti státního rozpočtu na celkových nákladech akce.

Kontrolou u příjemců dotace bylo zjištěno, že v jednom případě došlo k neoprávněnému použití části peněžních prostředků státního rozpočtu. Město Hořice nedodrželo dva závazné parametry uvedené v rozhodnutí o poskytnutí dotace, kdy namísto výměny křidel oken jejich vnitřní křídla pouze opravilo. Přitom celková cena díla nebyla úměrně tomu ponížena a přidělená dotace ze státního rozpočtu ve výši 2 mil. Kč byla zcela vyčerpána.

Z 22 kontrolovaných akcí Programu, na které byly poskytnuty dotace ze státního rozpočtu v celkové výši 515,795 mil. Kč, byly kontrolou zjištěny nesprávnosti u 10 z nich, a to nesprávnosti v celkové výši 68,649 mil. Kč.

⁵ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

13/14

Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/14. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Karel Sehoř.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a užití peněžních prostředků určených na modernizaci železniční sítě mimo TEN-T¹.

Kontrola byla prováděna v době od března 2013 do října 2013.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2009 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předchozí.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“); Státní fond dopravní infrastruktury, Praha (dále také „SFDI“); Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, Praha (dále také „SŽDC“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podal SFDI, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách.

Kolegium NKÚ na svém XXI. zasedání, konaném dne 16. prosince 2013,

schválilo usnesením č. 6/XXI/2013

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod do problematiky a vymezení pojmů

MD je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy. Zodpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování². Zodpovídá tedy mj. za rozvoj dopravních sítí v České republice a do jeho působnosti spadá i problematika výstavby, obnovy a modernizace železničních tratí. Je řídicím orgánem operačního programu *Doprava*³ (dále také „OPD“).

SFDI je právnickou osobou zřízenou zákonem č. 104/2000 Sb.⁴ Podle § 2 odst. 1 písm. c) tohoto zákona je jeho účelem mj. poskytování příspěvků na financování výstavby, modernizace, oprav a údržby celostátních a regionálních drah. Na základě dohody o delegování některých pravomocí a činností řídicího orgánu OPD na zprostředkující subjekt OPD je zprostředkujícím subjektem OPD.

SŽDC je právnickou osobou zřízenou zákonem č. 77/2002 Sb.⁵ Hospodaří s majetkem státu a zajišťuje modernizaci, rozvoj, provozuschopnost a provozování železniční dopravní cesty. Organizačně se člení na generální ředitelství a dvě stavební správy, které mj. zajišťují přípravu a realizaci investičních akcí. Je příjemcem finančních prostředků z rozpočtu SFDI a z OPD.

1 TEN-T = *Trans European Network – Transport*. Program TEN-T je určen pro rozvoj transevropské dopravní sítě. (Rozhodnutí č. 1692/96/CE Evropského parlamentu a Rady z 23. července 1996 o obecných postupech Společenství pro rozvoj transevropské dopravní sítě, ve znění po úpravě rozhodnutím č. 884/2004 Evropského parlamentu a Rady z 29. dubna 2004 [OJ L 228 z 9. září 1996 a OJ L 201 ze 7. června 2004]).

2 § 17 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

3 Operační program *Doprava* byl schválen rozhodnutím Evropské komise K(2007)6367 ze dne 10. prosince 2007 a revidován rozhodnutím Evropské komise K(2009)10533 ze dne 18. prosince 2009 a rozhodnutím Evropské komise K(2011)9974 ze dne 22. prosince 2011.

4 Zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

5 Zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

NKÚ při kontrolní akci č. 12/11 – *Peněžní prostředky určené na modernizaci významných železničních uzlů*⁶ zjistil, že o realizaci staveb bylo rozhodováno a jejich průběh byl sledován jen na úrovni jednotlivých projektů bez návazností na další stavby v rámci ucelených dopravních řešení. V průběhu jejich přípravy a realizace přitom docházelo k významným změnám finančních a časových parametrů i rozsahu a postupu prováděných prací, aniž by byly dostatečně vysvětleny důvody a vyhodnoceny důsledky a dopady těchto změn. Dále byla zjištěna přetrvávající absence koncepčního materiálu, který by byl objektivním podkladem pro rozhodování o prioritách při přípravě a realizaci dopravních staveb.

Obdobné nedostatky NKÚ zjistil i při předchozích kontrolních akcích, např. při kontrolní akci č. 09/19 – *Peněžní prostředky určené na rozvoj železniční infrastruktury*⁷, kontrolní akci č. 09/27 – *Finanční prostředky určené na výstavbu pozemních komunikací*⁸ nebo kontrolní akci č. 12/18 – *Peněžní prostředky určené na výstavbu dálnic a rychlostních komunikací*⁹.

NKÚ se při kontrolní akci č. 13/14 zaměřil na postup modernizace, resp. elektrizace železničních tratí mimo síť TEN-T.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Není-li uvedeno jinak, finanční částky jsou uváděny bez DPH.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Priority a cíle elektrizace železničních tratí

Cíle rozvoje v oblasti dopravy a dopravní infrastruktury byly stanoveny výchozím strategickým dokumentem *Dopravní politika České republiky pro léta 2005–2013* (dále také „Dopravní politika“) schváleným dne 13. července 2005¹⁰. Jedním z cílů rozvoje železničních tratí mimo síť TEN-T bylo pokračování v programu elektrizace tratí. Termín dokončení a schválení dokumentu, který měl konkretizovat priority rozvoje dopravní infrastruktury v návaznosti na vývoj dopravních potřeb a reálné možnosti financování infrastrukturních investic, byl opakovaně odkládán. Dokument *Dopravní sektorové strategie – II. fáze*, byl schválen až dne 13. listopadu 2013¹¹.

MD ke kontrole nepředložilo žádné dokumenty, které by se zabývaly postupem elektrizace železničních tratí mimo síť TEN-T, z nichž by bylo zřejmé, do jaké míry se podařilo dosáhnout stanovených cílů a jaká část programu elektrizace tratí zatím zůstává nenaplněna.

2. Financování elektrizace železničních tratí

Výstavba a modernizace železniční infrastruktury ve správě SŽDC byla financována z rozpočtu SFDI a dále z prostředků OPD, úvěrů poskytnutých Evropskou investiční bankou (dále také „EIB“) a ostatních fondů Evropské unie (dále také „fondy EU“). Údaje jen za projekty elektrizace, resp. modernizace železničních tratí mimo síť TEN-T není možno souhrnně vyčíslit, neboť nejsou samostatně sledovány. Přehled o objemu plánovaných prostředků dle jednotlivých zdrojů financování je uveden v tabulce č. 1.

6 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 12/11 byl zveřejněn v částce č. 01/2013 *Věstníku NKÚ*.

7 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/19 byl zveřejněn v částce č. 02/2010 *Věstníku NKÚ*.

8 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/27 byl zveřejněn v částce č. 04/2010 *Věstníku NKÚ*.

9 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 12/18 byl zveřejněn v částce č. 03/2013 *Věstníku NKÚ*.

10 Usnesení vlády České republiky ze dne 13. července 2005 č. 882, k *Dopravní politice České republiky pro léta 2005–2013*.

11 Usnesení vlády České republiky ze dne 13. listopadu 2013 č. 850, o *Dopravních sektorových strategiích, 2. fáze*.

Tabulka č. 1 – Zdroje financování výstavby a modernizace železničních tratí ve správě SŽDC (v síti i mimo síť TEN-T) (v tis. Kč)

Rok	SFDI	OPD	Fondy EU	EIB	Kapitálové výdaje celkem
2009	7 000 535	11 735 928	1 778 278	4 684 720	25 199 461
2010	4 948 130	11 430 975	0	4 655 683	21 034 788
2011	4 790 009	6 521 500	0	3 692 710	15 004 219
2012	6 125 867	11 931 839	0	2 202 477	20 260 183
2013	14 843 000	10 938 000	0	336 000	26 117 000
Celkem	37 707 541	52 558 242	1 778 278	15 571 590	107 615 651

Zdroj: schválené rozpočty SFDI pro roky 2009–2013.

Přehled o rozpočtovaných a skutečných investičních výdajích SFDI na výstavbu a modernizaci železničních tratí ve správě SŽDC (v síti i mimo síť TEN-T) včetně národního podílu a předfinancování akcí spolufinancovaných z fondů EU je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Výdaje SFDI na výstavbu a modernizaci železničních tratí ve správě SŽDC (v tis. Kč)

Rok	Rozpočet SFDI		Podíl UR na SR v %	Skutečně čerpáno	Čerpání UR v %
	Schválený (SR)	Upravený (UR)			
2009	25 199 461	20 023 212	79,5	18 883 022	94,3
2010	21 034 788	14 067 956	66,9	14 030 323	99,7
2011	15 004 219	11 208 852	74,7	10 901 737	97,3
2012	20 260 183	10 424 288	51,5	9 513 081	91,3
2013	26 116 697	13 919 722	53,3	7 769 194*	55,8
Celkem	107 615 348	69 644 030		61 097 357	

Zdroj: schválené rozpočty SFDI v letech 2009 až 2013, výroční zprávy SFDI za rok 2009 až 2012, smlouvy o poskytnutí finančních prostředků z rozpočtu SFDI mezi SFDI a SŽDC v letech 2009 až 2013, přehledy SFDI v elektronickém systému evidence v letech 2009 až 2013.

* k 15. 8. 2013.

Rozpočet SFDI schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky byl v jednotlivých letech upravován převody finančních prostředků nevyčerpaných v předchozím roce a rozpočtovými opatřeními. SFDI k rozdílu mezi výší schváleného a upraveného rozpočtu uvedl, že jsou dány rozpočtovými opatřeními v reakci na aktuální potřeby financování jednotlivých staveb. **Doklady, které by se blíže zabývaly důvody a důsledky výrazných redukcí schválených rozpočtů, SFDI ani MD ke kontrole nepředložily.**

Kontrolou bylo zjištěno, že žádosti o provedení rozpočtových opatření byly žadateli (SŽDC) zdůvodňovány pouze obecně a důvody nebyly nijak doloženy. Důsledky, které nastanou, nebude-li změna provedena, v žádostech uváděny nebyly, přestože to bylo *Pravidly pro financování programů, staveb a akcí z rozpočtu SFDI*¹² (dále také „Pravidla SFDI“), která byla pro příjemce prostředků z rozpočtu SFDI závazná, výslovně požadováno.

3. Podpora z OPD a plnění cílů elektrizací železničních tratí

Pro oblast elektrizace, resp. modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T stanovil OPD specifický cíl „zlepšení železniční dopravy na síti mimo TEN-T“ a jemu příslušnou prioritní osu 3 podpory s alokací 393,5 mil. EUR. Podle výroční zprávy OPD za rok 2012 bylo k 31. prosinci 2012 (tj. po uplynutí cca 69 % doby platnosti výzvy) v rámci prioritní osy 3 podáno celkem 17 žádostí o finanční podporu v celkovém objemu 186,5 mil. EUR (47,4 % alokace), schváleno bylo 13 žádostí v celkovém objemu 149,8 mil. EUR (38,1 % alokace), příjemcům byly proplaceny prostředky včetně záloh v celkové výši 138,0 mil. EUR (35,1 % alokace), z toho certifikovány byly výdaje v celkové výši 40,6 mil. EUR (10,3 % alokace).

Podle dosavadního průběhu čerpání podpory lze vyslovit důvodnou obavu, že plánovaná výše prostředků určených na podporu projektů rozvoje a modernizace železniční sítě mimo sítě TEN-T v rámci prioritní osy 3 OPD nebude do konce programového období vyčerpána. Zdržení v předkládání velkých projektů z indikativního seznamu velkých projektů prioritní osy 3 OPD vysvětlilo MD pouze obecně zdržením přípravy těchto projektů na úrovni SŽDC.

V rámci prioritní osy 3 stanovilo MD tři indikátory výstupu (mají vyjadřovat rozsah uskutečněných aktivit), dva indikátory výsledku (mají charakterizovat přímé účinky programu na uživatele) a tři indikátory dopadu (mají vyjadřovat střednědobé nebo dlouhodobé účinky programu na sociálně ekonomickou situaci, na kterou jsou globální a specifické cíle programu zaměřeny). **MD nevysvětlilo vzájemné vztahy a návaznosti mezi stanovenými hodnotami indikátorů výstupu, výsledku a dopadu. Takto nastavený systém indikátorů není věrohodným podkladem pro objektivní vyhodnocení účelnosti a efektivnosti podpory poskytnuté z OPD.**

V lednu 2010 byla dokončena realizace projektu elektrizace trati Šatov–Znojmo o délce 11,16 km (projekt byl schválen Evropskou komisí v lednu 2011), v únoru 2010 byla dokončena realizace projektu elektrizace trati Lysá nad Labem–Milovice o délce 5,7 km a v dubnu 2010 byla dokončena realizace projektu elektrizace trati Zábřeh–Šumperk o délce 13,46 km (projekt byl schválen Evropskou komisí v září 2011). Celková délka elektrizovaných tratí v rámci těchto tří projektů činila 30,32 km.

Podle údajů uvedených ve výroční zprávě OPD za rok 2012 se v letech 2009–2012 dosažená hodnota indikátoru „délka rekonstruovaných železničních tratí mimo TEN-T“ (cílová hodnota 105,2 km) zvýšila ze 4,7 km v roce 2009 na 39,2 km v roce 2010 a na 42,77 km v roce 2012. Dosažená hodnota indikátoru výstupu „délka elektrizovaných železničních tratí“ (cílová hodnota 53,5 km) byla v roce 2009 nulová, v roce 2010 se zvýšila na 29,6 km a v letech 2011 a 2012 zůstala nezměněna.

Cílovou hodnotu indikátoru výsledku „hodnota úspory času v železniční dopravě v EUR“ stanovilo MD ve výši 4,9 mil. EUR/rok a v roce 2009 snížilo na 3,5 mil. EUR/rok. Avšak už v roce 2010 byla snižená hodnota tohoto indikátoru překročena a podle údajů uvedených ve výroční zprávě OPD za rok 2012 k 31. prosinci 2012 dosáhla výše 3,567 mil. EUR/rok. Další úpravu hodnoty tohoto indikátoru přitom MD nepředpokládá.

Nezměněna v celém období let 2007–2012 zůstala dosažená hodnota indikátorů dopadu „zvýšení přepravních výkonů v osobní dopravě“ a „zvýšení přepravních výkonů v nákladní dopravě“, která byla po celou tuto dobu vykazována ve výši 100 %. Ke sledování a vyhodnocování těchto indikátorů MD pouze uvedlo, že je vyhodnotí nejdříve v roce 2014, neboť účinky intervencí se projevují s časovým zpožděním. MD však nespécifikovalo dokumenty, na jejichž základě hodnocení provede.

Výchozí a cílová hodnota indikátoru dopadu „snížení skleníkových emisí (CO₂) z dopravy“ měla být stanovena v průběhu roku 2008 evaluační studií zpracovanou na základě projektů předložených v první výzvě. Stanovena však nebyla, neboť MD v roce 2011 na základě studie zjistilo, že přesné nastavení cílové hodnoty je problematické, a uvedlo, že vyhodnocení vlivu intervencí OPD na snížení emisí CO₂ bude provedeno až po ukončení OPD v rámci jeho komplexního hodnocení.

Nepřesvědčivý je i způsob, jakým jsou hodnoceny výsledky modernizace a elektrizace tratí i na úrovni jednotlivých projektů. V závěrečných a následných monitorovacích zprávách zpracovaných SŽDC a schválených MD bylo z dosažení cílových hodnot technických parametrů projektů (délka modernizované, resp. elektrizované trati, zvýšení traťové rychlosti, zkrácení jízdní doby) vyvozováno, že tím bude automaticky dosaženo splnění všech cílů projektu, tedy např. zvýšení bezpečnosti a plynulosti dopravy, snížení negativních vlivů na životní prostředí atd.

Podobný postup byl uplatněn i při hodnocení potvrzení socioekonomických předpokladů použitých v hodnocení nákladů a přínosů projektu při jeho schvalování: z dosažení plánované kvalitativní úrovně infrastruktury je vyvozováno splnění předpokladů o nárůstu dopravních a přepravních výkonů s tím, že přesnější hodnocení bude možno provést až v delším, blíže nespécifikovaném časovém horizontu. Způsob, jakým bude dosažení cílů projektu a naplnění socioekonomických předpokladů ověřeno, není zřejmý.

4. Postup MD při rozhodování o realizaci akcí

K výběru projektů zejména ve vztahu k naplňování cílů a priorit stanovených v OPD a koncepčních materiálech pro oblast modernizace železniční infrastruktury MD uvedlo, že koordinaci realizace projektů zajišťuje ve spolupráci se SFDI a SŽDC prostřednictvím tvorby rozpočtu a střednědobého výhledu SFDI. Dále uvedlo, že absenci střednědobé investiční koncepce pro realizaci projektů nahrazuje aktualizovaný dokument *Harmonogram výstavby dopravní infrastruktury v letech 2008–2013* (dále také „HVDI“), který však má charakter jen indikativního výhledu měnícího se v čase.

Postup MD při rozhodování o průběhu přípravy a realizace projektů byl netransparentní. MD v některých případech samo zpochybnilo věrohodnost dokladů, na jejichž základě mělo rozhodovat. Správnost a objektivnost předpokladů, které byly použity v rámci ekonomických hodnocení akcí, nebylo možno z dokladů předložených ke kontrole ověřit. Finanční a časové parametry akcí se v průběhu rozhodování o jejich přípravě a realizaci výrazně měnily, aniž by byly vyhodnoceny příčiny a dopady těchto změn.

Příklad 1:

MD dopisem z dubna 2006 souhlasilo s elektrizací trati Brno–Jihlava (104 km). Zároveň ale zpochybnilo reálnost předloženého ekonomického hodnocení tohoto projektu, když poukazovalo na spekulativní charakter jeho některých závěrů. V lednu 2007 se ve svém stanovisku k výhledovému rozsahu dálkové dopravy vyjadřovalo již k redukovanému projektu elektrizace traťového úseku Brno–Rapotice (32 km). Doklady, které by se zabývaly důvody a dopady této změny, ke kontrole nebyly předloženy.

Do HVDI na rok 2008 byla zařazena akce č. 500 372 0004 – *Elektrizace tratě vč. PEÚ¹³ Brno – Rapotice* s celkovými náklady 1 405,0 mil. Kč a s dobou realizace v letech 2009–2011. V HVDI na rok 2009 byly celkové náklady této akce navýšeny na 2 717,0 mil. Kč a termín ukončení její realizace posunut na prosinec 2012. Se stejnými parametry byla akce zařazena do schváleného rozpočtu SFDI na rok 2009.

V HVDI na roky 2010–2012 byl původní projekt elektrizace trati Brno–Jihlava rozdělen na dvě samostatné akce: *Elektrizace tratě vč. PEÚ Brno – Zastávka u Brna* (23 km) a *Elektrizace tratě vč. PEÚ Zastávka u Brna – Jihlava* (81 km). Přitom náklady samotné, asi o třetinu redukované akce *Elektrizace tratě vč. PEÚ Brno – Zastávka u Brna* ve výši 4 000,0 mil. Kč jsou o 47,2 % vyšší než celkové náklady na akci *Elektrizace tratě vč. PEÚ Brno – Rapotice*. Oproti původním předpokladům totiž došlo mj. ke zdvojkolejnění této části trati na základě požadavků Jihomoravského kraje.

Do rozpočtu SFDI na rok 2010 byla zařazena akce *Elektrizace tratě vč. PEÚ Brno – Zastávka u Brna* s celkovými náklady 2 717,0 mil. Kč. Již v březnu 2010 ale došlo k jejich navýšení na 5 557,2 mil. Kč a v prosinci 2010 pak k jejich redukci na 4 557,2 mil. Kč. V dokladech předložených ke kontrole nebyly tyto změny dostatečně vysvětleny.

V dopise z dubna 2010 MD poukázalo na nejasnosti a chybějící údaje v předloženém investičním záměru a ekonomickém hodnocení z března 2010 a také upozornilo na zkrácení stavebního úseku o třetinu při nárůstu celkových investičních nákladů na téměř dvojnásobek. SŽDC v dopise z června 2010 navýšení nákladů odůvodnilo kvalitativní změnou technického řešení mj. na základě požadavků Jihomoravského kraje nejen na elektrizaci, ale i zkapacitnění příslušného traťového úseku. MD následně dopisem z května 2011 investiční záměr schválilo a stanovilo limitní investiční náklady akce náklady ve výši 4 101,3 mil. Kč s předpokládanou realizací akce v letech 2012–2015 a svůj souhlas potvrdilo dopisem z června 2011.

V HVDI pro roky 2011–2013 byl termín ukončení realizace akce stanoven na rok 2014 a náklady akce na 4 557,2 mil. Kč. Do rozpočtu SFDI na rok 2011 ale akce nebyla vůbec zařazena. Do rozpočtu SFDI na rok 2012 byla akce zařazena s celkovými náklady 4 557,0 mil. Kč, tedy o 455,7 mil. Kč vyššími, než MD stanovilo v květnu, resp. červnu 2011. Do rozpočtu SFDI na rok 2013 již byla akce zařazena s celkovými

náklady 4 101,3 mil. Kč. V době kontroly (červen 2013) byl projekt ve fázi dopracování projektové dokumentace stavby a jeho stavební realizace nebyla zahájena.

Příklad 2:

SŽDC spolu s přípravnou dokumentací akce č. 562 372 0003 – *Elektrizace traťového úseku vč. PEÚ Šatov – Znojmo* s celkovými investičními náklady 1 270,6 mil. Kč předložila MD v únoru 2007 ekonomické hodnocení z července 2006 zahrnující dvě navazující stavby v traťovém úseku Znojmo – státní hranice s celkovými investičními náklady 1 404,9 mil. Kč a plánovanou dobou realizace v období let 2006–2008. MD v březnu 2007 vyslovilo nesouhlas s pokračováním přípravy na realizaci stavby z důvodu připomínek k účelnosti a efektivnosti navržených úprav trati.

SŽDC v květnu 2007 opakovaně požádala MD o stanovisko k přípravné dokumentaci akce, do níž zahrнула snížení investičních nákladů o cca 3 % a zároveň MD poskytla vysvětlení k jednotlivým připomínkám. MD v červnu 2007 souhlasilo s realizací akce s celkovými náklady 1 231,0 mil. Kč s tím, že připomínky v technické oblasti byly dostatečně vysvětleny. Zároveň ale zpochybnilo ekonomické ukazatele, přičemž např. uvažovaný čtyřnásobný nárůst přepravních výkonů označilo za „nevěrohodnou fikci“.

Svůj souhlas s financováním akce z prostředků SFDI MD podmínilo její koordinací se souvisejícími projekty (elektrizace úseků Brno–Jihlava a Okříšky–Znojmo). Z dokladů předložených ke kontrole vyplývá, že elektrizace trati Brno–Jihlava je prováděna jen v úseku Brno–Zastávka u Brna. Elektrizace úseku Okříšky–Znojmo provedena nebyla a aktuálně se o ní ani neuvažuje. V červenci 2008 MD jako řídicí orgán OPD vyhodnotilo žádost SŽDC o zařazení projektu k financování z OPD jako vyhovující bez připomínek a zařadilo ji k financování z OPD s maximálními celkovými náklady projektu ve výši 1 134,3 mil. Kč a maximální výší podpory z OPD ve výši 879,4 mil. Kč.

Do HVDI na rok 2008 byla zařazena akce č. 562 372 0003 – *Elektrizace traťového úseku vč. PEÚ Šatov – Znojmo* s celkovými náklady 1 158,1 mil. Kč. Do rozpočtu SFDI pro rok 2008 ale byla zařazena s celkovými náklady 1 231,0 mil. Kč. Do HVDI na rok 2009 i do rozpočtu SFDI pro rok 2009 byla akce zařazena s celkovými náklady 1 271,2 mil. Kč. V rozpočtu SFDI na rok 2009 pak byly tyto náklady rozpočtovými opatřeními sníženy na 1 231,0 mil. Kč. V HVDI na roky 2010–2012 akce zařazena nebyla. Do rozpočtu SFDI pro rok 2010 byla akce zařazena s celkovými náklady 1 176,4 mil. Kč, které odpovídají skutečným celkovým investičním nákladům projektu uvedeným v závěrečné zprávě projektu z listopadu 2012. Podle této zprávy byla akce stavebně realizována v době od června 2008 do ledna 2010.

V závěrečné zprávě projektu je mj. konstatováno, že na traťovém úseku Šatov–Znojmo prozatím nedošlo k navýšení přepravních výkonů v osobní dopravě a ve výhledu se předpokládá jejich postupný nárůst, který ale bude opožděn. Předpoklad nárůstu počtu cestujících, který byl jedním z hlavních ukazatelů dokazujících ekonomickou efektivnost realizace projektu, tedy zůstává nenaplněn.

5. Změny během výstavby, zadávání dodatečných stavebních prací

SŽDC ve smlouvách o dílo stanovila předmět a rozsah díla s odvoláním na příslušnou projektovou dokumentaci a dále mj. stanovila celkovou cenu díla skládající se z ceny díla a rezervní položky. **Podle znění smluv o dílo byla rezervní položka chápána jako součást celkové smluvní ceny díla, avšak způsob a podmínky pro její použití a čerpání nebyly v těchto smlouvách, ani jejich přílohách stanoveny.** Nebyl uveden ani odkaz na jiný dokument, který by čerpání rezervní položky upravoval. Takový postup nepovažuje NKÚ z hlediska účelnosti a hospodárnosti použití rezervních položek za správný. Rezervní položky byly u jednotlivých akcí využity k úhradám za dodatečné stavební práce, resp. na úhradu cenového rozdílu mezi zadanými vícepracemi a neprovedenými méněpracemi.

Tabulka č. 3 – Dodatečné stavební práce

Akce	Celková smluvní cena v Kč	Vícepráce		Méněpráce	
		Kč	% celkové smluvní ceny	Kč	% celkové smluvní ceny
Elektrizace traťového úseku vč. PEÚ Šatov–Znojmo (11,16 km)	1 121 047 910,13	73 943 648,86	6,93	51 054 380,95	4,78
Elektrizace trati Lysá nad Labem–Milovice (5,7 km)	264 336 466,00	22 881 592,00	8,66	6 102 862,00	2,31
Elektrizace trati Zábřeh–Šumperk (13,46 km)	1 424 684 832,40	72 850 720,58	5,62	28 886 245,62	2,23

Zdroj: smlouvy o dílo včetně dodatků, závěrečné zprávy akcí.

Změny v předmětu a rozsahu díla SŽDC řešila v průběhu stavební realizace akcí většinou formou změnových listů a k nim uzavřených dodatků smluv o dílo. **Některé změny v předmětu a rozsahu díla byly provedeny jen na základě pokynů správce stavby, k nimž nebyly dodatky smluv o dílo uzavřeny.** Skutečný rozsah provedených prací byl zřejmý až ze zjišťovacích protokolů, které byly podkladem pro fakturaci.

V případě akce č. 571 372 0002 – *Elektrizace trati Zábřeh – Šumperk* takto byly na základě pokynů správce stavby bez uzavření dodatků ke smlouvě o dílo provedeny a zaplacený práce za 15,7 mil. Kč.

V případě akce č. 562 372 0003 – *Elektrizace traťového úseku vč. PEÚ Šatov – Znojmo* u jednoho stavebního objektu činila smluvní cena dle smlouvy o dílo 278,2 mil. Kč. Na základě změnových listů a dodatků ke smlouvě týkajících se prací provedených na tomto stavebním objektu byla smluvní cena navýšena o 3,3 mil. Kč. Kromě toho ale SŽDC zaplatila za práce na tomto stavebním objektu dalších 3,9 mil. Kč jen na základě pokynů správce stavby a zjišťovacích protokolů.

SŽDC zadávala veřejné zakázky na dodatečné stavební práce v jednacích řízeních bez uveřejnění (dále také „JŘBU“) většinou v době, kdy některé tyto práce již byly provedeny. Například v případě akce č. 562 372 0003 – *Elektrizace traťového úseku vč. PEÚ Šatov – Znojmo* zaslalo SŽDC u dvou stavebních objektů dodavateli písemnou výzvu k jednání v JŘBU ve smyslu § 34 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb.¹⁴ v listopadu 2008, přičemž práce, jichž se výzva týkala, byly podle stavebního deníku provedeny již v srpnu a září 2008.

Obdobně tomu bylo v případě akce č. 571 372 0002 – *Elektrizace trati Zábřeh – Šumperk*, když SŽDC zaslalo dodavateli písemnou výzvu k jednání v JŘBU na veřejnou zakázku na dodatečné stavební práce na jednom stavebním objektu v únoru 2009, přičemž práce, jichž se výzva týkala, byly podle stavebního deníku provedeny již v září 2008 a celý stavební objekt SŽDC od dodavatele převzalo v říjnu 2008.

Ze stavebních deníků ani jiných dokladů předložených ke kontrole nebylo možno ověřit, zda byly u dodatečných stavebních prací ještě před jejich provedením odsouhlaseny jejich rozsah a ceny. Tyto údaje byly obsaženy až ve zjišťovacích protokolech, které byly podkladem pro fakturaci.

Zadáváním veřejných zakázek na dodatečné stavební práce v JŘBU v době, když již tyto práce byly provedeny, došlo ze strany SŽDC pouze k formálnímu naplnění zákonem stanovených podmínek pro tento druh zadávacího řízení.

S účinností od 1. dubna 2013 již písemná výzva k jednání v JŘBU není zákonem v případě veřejných zakázek na dodatečné stavební práce vyžadována. Zadavatel je však podle § 34 odst. 5 zákona č. 137/2006 Sb. povinen pořádat písemný soupis a odůvodnění nezbytnosti takto zadávaných stavebních prací

včetně ceny. Z textu zákona však nevyplývá, že postup zadavatele při zadání dodatečných stavebních prací by měl být dokladován až zpětně po jejich provedení (zejména důvod, rozsah a ceny prací).

6. Problematika zpět získaného materiálu (výzisků) při realizaci a financování akcí

V roce 2012 byly z rozpočtu SFDI poskytnuty finanční prostředky v celkovém objemu 61,3 mil. Kč na již ukončené jmenovité akce charakteru modernizace železniční sítě (tratě mimo síť TEN-T), a to na základě rozpočtových opatření se stejným obecným zdůvodněním: „*Dodatečnou úpravou jsou sníženy způsobilé náklady a stejným objemem zároveň navýšeny nezpůsobilé náklady o hodnotu vyzískaného materiálu generovaného na stavbě.*“

Tyto finanční prostředky byly z rozpočtu SFDI poskytnuty na dodatečné vypořádání finančního závazku SŽDC vůči OPD, když SŽDC v době realizace akcí hodnotu výzisků neodečetla od investičních nákladů akcí a nezúčtovala je s OPD (část projektu spolufinancovaná z prostředků fondů EU), ani se SFDI (část projektu spolufinancovaná z národních zdrojů), neboť jí to v té době žádný pokyn ani metodika neukládaly.

Nakládání s výzisky bylo do roku 2011 upraveno vnitřním předpisem jen v rámci SŽDC. V červnu 2011 MD vydalo metodické doporučení upravující postup při zúčtování a finančním vypořádání výzisků s OPD. V lednu 2012 MD vydalo pokyn, na jehož základě SŽDC prostřednictvím SFDI zúčtovala a finančně vypořádala výzisky s OPD. **Postup pro vypořádání závazku, který v souvislosti se zúčtováním výzisků s OPD vznikl SŽDC vůči SFDI, není metodicky dořešen a je jen velmi obecně upraven Pravidly SFDI.**

III. Shrnutí

NKÚ se v kontrolní akci č. 13/14 zaměřil na postup modernizace, resp. elektrizace železničních tratí mimo síť TEN-T.

Kontrolou bylo zjištěno:

- Schvalované rozpočty SFDI byly vždy v průběhu daného roku významně upravovány rozpočtovými opatřeními bez odpovídajících zdůvodnění a vyhodnocení dopadů změn.
- Podle dosavadního průběhu čerpání podpory lze vyslovit důvodnou obavu, že plánovaná výše prostředků určených na podporu projektů rozvoje a modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T v rámci prioritní osy 3 OPD nebude do konce programového období vyčerpána.

Zkontrolovány byly čtyři stavby s celkovými investičními náklady ve výši 6 911,4 mil. Kč. Další čtyři projekty v různé fázi přípravy a realizace s celkovými investičními náklady ve výši 4 768,9 mil. Kč byly zkontrolovány na úrovni systému. NKÚ kontrolou uvedených staveb zjistil tyto skutečnosti:

- Použitý systém indikátorů a údajů ve výroční zprávě OPD není věrohodným podkladem pro objektivní vyhodnocení účelnosti a efektivnosti podpory poskytované z fondů EU.
- Postup MD při rozhodování o průběhu přípravy a realizace projektů byl netransparentní.
- Celková cena stavby se skládá z ceny díla a z rezervní položky. Podle znění smluv o dílo byly rezervní položky chápány jako součást celkových smluvních cen díla, aniž by byly smlouvami specifikován způsob a podmínky jejich čerpání.
- Zadáváním dodatečných stavebních prací v JŘBU až po jejich provedení SŽDC pouze formálně naplnilo příslušné ustanovení zákona o veřejných zakázkách.
- Problematika výzisků je upravena pouze obecně v Pravidlech SFDI a měla by být komplexně metodicky dořešena.

IV. Vyhodnocení

Cílem financování staveb je efektivní čerpání přidělených prostředků s co největším dopadem na zkvalitňování dopravní infrastruktury. NKÚ v této kontrolní akci mj. upozornil na výrazné snižování skutečně čerpaných peněžních prostředků proti rozpočtům SFDI schváleným Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR v posledních letech a na to, že ekonomicko-společenská hodnocení již čerpaných prostředků vykazují nedostatky.

Dále NKÚ konstatuje, že na kontrolovaných stavbách přetrvávaly nedostatky typu nekonceptního přístupu k financování investičních staveb, či nevyjasnění kompetencí MD, SFDI a příjemců při rozhodování o přípravě a realizaci staveb.

13/16

Majetek, s nímž má právo hospodařit státní podnik Řízení letového provozu České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/16. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření státního podniku s majetkem státu.

Kontrola byla prováděna v době od dubna 2013 do ledna 2014. Kontrolovaným obdobím byly roky 2011 a 2012, v případě věcných souvislostí i období předchozí a období do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“),

Řízení letového provozu České republiky, státní podnik, Jeneč (dále také „ŘLP“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu podané Ministerstvem dopravy byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. ŘLP námítky nepodalo.

Kolegium NKÚ na svém II. zasedání, konaném dne 27. ledna 2014,

schválilo usnesením č. 5/II/2014

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo dopravy bylo zřízeno na základě kompetenčního zákona¹. Je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy a zodpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování. MD je organizační složkou státu a účetní jednotkou. MD vykonává podle zákona o státním podniku² funkci zakladatele státního podniku ŘLP. Povinnosti zakladatele spočívají zejména³:

- ve vydání zakladací listiny a statutu státního podniku;
- v uplatňování práv a povinností zakladatele, jimiž jsou zejména:
 - jmenování a odvolání ředitele a členů dozorčí rady,
 - schválení jednacího řádu dozorčí rady,
 - požadování informací o hospodářské činnosti a stavu majetku podniku a kontrola a ověřování těchto informací,
 - kontrola, zda potřeby státu, které podnik svou podnikatelskou činností zabezpečuje, jsou zajišťovány účelně a hospodárně.

1 Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
2 Ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.
3 Ustanovení § 15 zákona č. 77/1997 Sb.

Řízení letového provozu České republiky, státní podnik, vznikl ke dni 1. ledna 1995⁴.

Základním právním předpisem, kterým se kontrolovaný státní podnik řídí, je zákon o státním podniku a dále statut státního podniku Řízení letového provozu České republiky⁵ (dále také „Statut“).

Státní podniky jsou zřizovány k uspokojování významných celospolečenských strategických nebo veřejně prospěšných zájmů.⁶

Hlavním úkolem ŘLP je podílet se na zajištění bezpečných, nákladově efektivních a dlouhodobě udržitelných letových navigačních služeb v prostředí vytvářejících se funkčních bloků vzdušného prostoru, které naplní očekávání všech uživatelů z pohledu dnešní a budoucí poptávky v dynamicky se rozvíjejícím prostředí letecké dopravy jak na národní úrovni, tak v kontextu vývoje *Air Traffic Management* (dále také „ATM“)⁷ v Evropě.

Hlavní předmět podnikání státního podniku ŘLP tvoří zejména:

- poskytování letových provozních služeb ve vzdušném prostoru České republiky a na letištích Praha-Ruzyně, Brno-Tuřany, Ostrava-Mošnov, Karlovy Vary;
- řízení toku letového provozu;
- organizace a řízení využívání vzdušného prostoru;
- poskytování pátrací a záchranné služby;
- poskytování letecké informační služby;
- zajištění provozu a údržby infrastruktury pro poskytování služeb;
- organizace a zajištění odborného výcviku a vzdělávání pro zaměstnance ŘLP v letecké škole;
- letecké práce a další letecké činnosti.

ŘLP je účetní jednotkou ve smyslu zákona o účetnictví⁸ a veřejným zadavatelem dle zákona o veřejných zakázkách⁹.

Samostatným nákladovým střediskem státního podniku je Letecká škola ŘLP¹⁰ (od roku 2009 působí pod obchodní značkou Czech Air Navigation Institute), která nabízí standardizované kurzy pro výcvik personálu letových navigačních služeb a létajícího personálu. K 1. říjnu 2012 se ŘLP stalo 100% vlastníkem společnosti Czech Airlines Training Centre, s.r.o., přičemž touto akvizicí získal státní podnik možnost poskytovat komplexní nabídku výcviku a výuky veškerého licencovaného personálu v civilním letectví.

V roce 2011 vstoupil státní podnik ŘLP ve formě 20% obchodního podílu do španělské společnosti s ručením omezeným Servicios Aeronáuticos, Control y Navegación S.L. (dále také „SAERCO“).¹¹ ŘLP provádí pro SAERCO výcvik řídicích letového provozu pro letiště, kde poskytuje letové provozní služby.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

4 Zapsán v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl A, vložka 10771, s identifikačním číslem 49710371, den zápisu 1. 1. 1995, na základě zakládací listiny vydané rozhodnutím ministra dopravy a spojů ze dne 28. 12. 1994 čj. 4283/94-KM (zákon č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů); zakládací listina byla přizpůsobena novým zákonným podmínkám dne 12. 12. 1997 pod čj. 3455/1997 – KM (zákon č. 77/1997 Sb., účinný od 1. 7. 1997).

5 Statut státního podniku Řízení letového provozu České republiky čj. 638/2004-410-PRIV ze dne 21. 9. 2004.

6 Ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 77/1997 Sb.

7 ATM – Air Traffic Management (Uspořádání letového provozu).

8 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

9 Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

10 Letecká škola ŘLP je vzdělávací instituce akreditovaná Úřadem pro civilní letectví České republiky (dále také „ÚCL“).

11 S ohledem na liberalizaci trhu v oblasti poskytování letových provozních služeb si ŘLP vytyčilo jako jednu ze svých priorit další rozšiřování komerčních aktivit, a to zejména poskytování konzultačních služeb v oblasti ATM a dále poskytování letových provozních služeb v zahraničí.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

MD jako ústřední orgán státní správy má zpracovávat koncepci letecké dopravy.¹² Tato koncepce je důležitá pro stanovení strategie a koncepce rozvoje státního podniku ŘLP. V základním strategickém dokumentu MD *Dopravní politika České republiky pro léta 2005–2013* není koncepce letectví zahrnuta. MD sdělilo, že připravuje zadání zakázky *Koncepce letecké dopravy pro léta 2014–2020*, tedy dokumentu, se kterým je již počítáno v nové *Dopravní politice pro léta 2014–2020*. **V kontrolovaném období MD nemělo zpracovanou koncepci letecké dopravy.**

MD jako zakladatel státního podniku ŘLP neurčilo na roky 2011 až 2012 zásadní otázky koncepce rozvoje podniku. MD k tomu sdělilo, že poskytovatel letových navigačních služeb, kterým je ŘLP, má úkoly a povinnosti vyplývající z evropských předpisů.

1. Zakládací listina, obchodní rejstřík, statut a sestavení účetní závěrky

Zakládací listina státního podniku ŘLP (dále také „ZL“) včetně jejích dodatků obsahovala v kontrolovaném období náležitosti dle zákona o státním podniku¹³.

V obchodním rejstříku (dále také „OR“) byly uvedeny veškeré zákonem stanovené údaje.¹⁴ Státní podnik v kontrolovaném období dále vkládal do sbírky listin OR další doklady, které stanoví příslušný právní předpis¹⁵.

Statut obsahoval náležitosti dle zákona o státním podniku¹⁵, dále obsahoval zejména ustanovení o vzniku podniku, o předmětu podnikání, o zařazení státního podniku do evropské struktury řízení letového provozu apod.

Kontrolou souladu ZL a Statutu bylo zjištěno, že MD jako zakladatel státního podniku ve Statutu:

- neuvedlo úplný předmět podnikání uvedený v zakládací listině (např. činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence a rozšíření o letecké práce a další);
- neprovedlo úpravu textu po změně předmětu podnikání (např. údržba, modifikace a konstrukční změny letecké techniky na předmět podnikání výroba, vývoj, projektování, zkoušky, instalace, údržba, opravy, modifikace a konstrukční změny letadel, motorů letadel, vrtulí, letadlových částí).

Dále zakladatel nezměnil Statut státního podniku, jak mu bylo uloženo usnesením vlády ČR k usměrňování podniků při jejich rozhodování o poskytnutí sponzorských darů¹⁶; MD tím nedodrželo ustanovení § 21 kompetenčního zákona¹⁷.

ŘLP nepostupovalo v souladu s vyhláškou¹⁸ k zákonu o účetnictví tím, že neuvedlo v účetní závěrce za rok 2011 ani za rok 2012 informace o celkových nákladech na odměny pro auditorskou společnost za účetní období. Tyto údaje neuvedlo ŘLP ani v příloze konsolidované účetní závěrky za rok 2012.

¹² Ustanovení § 22 zákona č. 2/1969 Sb. uvádí: „... Zpracovávají koncepcce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek ...“

¹³ Ustanovení § 4 zákona č. 77/1997 Sb.

¹⁴ Ustanovení § 35 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. U státních podniků se do obchodního rejstříku dle ustanovení § 36 písm. f) navíc zapisuje zakladatel, výše kmenového jmění, minimální výše kmenového jmění, kterou je státní podnik povinen zachovávat, a určený majetek. Dále dle ustanovení § 38i obsahuje sbírka listin OR výroční zprávy, účetní závěrky atd.

¹⁵ Ustanovení § 15 písm. f) zákona č. 77/1997 Sb.

¹⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 9. prosince 1998 č. 816, *k návrhu usměrňování státních podniků a obchodních společností s většinou účastí státu při jejich rozhodování o poskytnutí sponzorských darů*, ukládá v části II. mj. členům vlády, kteří jsou v čele ministerstev, jež plní vůči státním podnikům funkci zakladatele:
„a) změnit statuty státních podniků tak, že rozhodne-li se státní podnik poskytnout sponzorský dar, je povinen jej poskytnout jen k účelům stanoveným vládou na příslušný rok“.

¹⁷ Ustanovení § 21 zákona č. 2/1969 Sb. uvádí: „Ministerstva se ve veškeré své činnosti řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády.“

¹⁸ Ustanovení § 39 odst. 11 vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

2. Orgány státního podniku ŘLP

Dle zákona o státním podniku¹⁹ jsou orgány státního podniku ředitel a dozorčí rada.

2.1 Ředitel

V čele státního podniku ŘLP stojí generální ředitel (dále také „GŘ“), který je statutárním orgánem, řídí činnost podniku a rozhoduje o všech náležitostech, pokud nejsou zákonem vyhrazeny do působnosti zakladatele. GŘ jmenuje a odvolává ministr dopravy. V souvislosti se jmenováním ředitele byly v roce 2007 mezi ním a státním podnikem sjednány podrobné pracovní podmínky včetně mzdových podmínek (zaručená mzda a stanovení ukazatelů pro výplatu nezaručené části mzdy), které byly uvedeny v manažerské smlouvě.

MD (jako zakladatel) sdělilo NKÚ, že tuto manažerskou smlouvu nemá v držení. Pro roky 2011 a 2012 zakladatel nestanovil ukazatele pro výplatu nezaručené části mzdy GŘ. Za rok 2011 byla GŘ vyplacena nezaručená část mzdy formou odměny za dosažení hospodářského výsledku a za plnění mimořádných a významných pracovních úkolů. Za rok 2012 nebyla GŘ do doby ukončení kontroly NKÚ ze strany MD přiznána nezaručená část mzdy ani odměna.

2.2 Dozorčí rada

Činnost a složení dozorčí rady „dále také „DR““) upravuje zákon o státním podniku²⁰. Dále je činnost DR upravena Statutem⁵ a jednacím řádem dozorčí rady²¹. DR má šest členů, z nichž zakladatel jmenuje čtyři.

Dozorčí rada státního podniku zejména:

- schvaluje v rozsahu, který určí zakladatel, zásadní otázky koncepce rozvoje podniku a nakládání s majetkem státu svěřeným státnímu podniku;
- projednává výroční zprávu, roční finanční plán, výsledky hospodaření, přezkoumává roční účetní závěrku podniku a návrh na rozdělení použitelného zisku;
- dohlíží na hospodaření podniku a výkon působnosti ředitele státního podniku.

Kontrolou bylo zjištěno, že státní podnik v kontrolovaném období nepředložil dozorčí radě k projednání výroční zprávu v rozsahu, který stanoví zákon o účetnictví²². Dozorčí rada ŘLP proto neprojednala výroční zprávy státního podniku za roky 2010 až 2012, jak ukládá ustanovení § 13 odst. 1 písm. b) zákona o státním podniku. Zástupci zakladatele v DR na tuto skutečnost neupozornili.

MD jako zakladatel státního podniku neschválilo za roky 2010 až 2012 výroční zprávy ŘLP, jak mu ukládá ustanovení § 15 písm. i) zákona o státním podniku.

Kontrolou bylo dále zjištěno, že MD nezareagovalo včas na nečinnost člena DR jmenovaného za zakladatele; tento člen se po dobu výkonu funkce²³ v kontrolovaném období zúčastnil pouze prvního jednání DR ze sedmi, přestože byl povinen hájit zájmy státu a dle ustanovení § 13 odst. 7 zákona o státním podniku vykonávat svoji působnost s náležitou péčí.

Zakladatel stanovil v zakládací listině a v jednacím řádu pětileté funkční období členů DR. V rozporu s tím MD ponechalo jednoho člena DR jmenovaného za zakladatele ve funkci déle než pět let. V době ukončení kontroly byl ve funkci člena DR oproti stanovenému funkčnímu období o 1,5 roku déle.

¹⁹ Ustanovení § 11 zákona č. 77/1997 Sb.

²⁰ Ustanovení § 13 zákona č. 77/1997 Sb.

²¹ Jednací řád dozorčí rady ŘLP, s. p., schválený zakladatelem, platný a účinný dnem 31. 3. 1998.

²² Ustanovení § 21 zákona č. 563/1991 Sb.

²³ Funkční období člena dozorčí rady trvalo od 30. 11. 2010 do 21. 6. 2012.

3. Majetek státního podniku a nakládání s ním

3.1 Určený majetek

Majetek, se kterým státní podnik vykonává svou podnikatelskou činnost, je majetkem státu²⁴. Státní podnik s ním má právo hospodařit. Tento majetek se rozděluje na dvě kategorie, a to na tzv. určený majetek a ostatní majetek.

Určený majetek státního podniku ŘLP je specifikován v příloze zakládací listiny. Dle zákona o státním podniku²⁵ může s určeným majetkem podnik nakládat pouze se schválením zakladatele.

Pro nakládání s určeným majetkem vydalo MD v roce 2010 pravidla a vedlo evidenci souhlasů, které vydalo státnímu podniku ŘLP k nakládání s tímto majetkem.

Kontrolou bylo zjištěno, že ŘLP v kontrolovaném období v jednom případě nepožádalo o souhlas zakladatele k užívání určeného majetku (stravovacího zařízení v budově IATCC) třetí osobou. Zástupci zakladatele v dozorčí radě, kteří byli informováni o realizaci veřejné zakázky na poskytování komplexních služeb stravování, na povinnost ŘLP požádat o souhlas zakladatele k nakládání s určeným majetkem neupozornili.

S účinností od 1. ledna 2012 došlo k rozšíření určeného majetku státního podniku o dvě letadla, která byla na ŘLP převedena z Úřadu pro civilní letectví České republiky. Dle sdělení MD byla převedena činnost měřicí flotily z ÚCL na ŘLP zejména z důvodu úsporných opatření ve státním rozpočtu. V důsledku převedení výše uvedených letadel vzrostly státnímu podniku ŘLP náklady za rok 2012 o 38 773 tis. Kč. ŘLP využívalo převedená letadla mj. pro potřeby letové kalibrace, k přeletům a výcviku pilotů.

3.2 Veřejné zakázky

Kontrolou bylo prověřeno celkem 12 provedených zadávacích řízení. Druh zadávacího řízení vycházel ve všech případech z předpokládané hodnoty jednotlivých veřejných zakázek. V této oblasti nebyly zjištěny nedostatky.

3.3 Správa a vymáhání pohledávek

Pohledávky vzniklé poskytnutím traťových služeb jsou fakturovány, vybírány a vymáhány Ústřední kanceláří letových poplatků (CRCO) při agentuře EUROCONTROL se sídlem v Bruselu na základě *Multilaterální dohody o letových poplatcích*. Ostatní pohledávky spravoval a vymáhal státní podnik ŘLP sám.

Na vybraném vzorku pohledávek po lhůtě splatnosti bylo ověřeno, že státní podnik měl své pohledávky správně zachyceny v účetnictví, řádně a včas upomínal o jejich zaplacení a měl je náležitě zajištěny. Vymáhal pohledávky u soudu a přihlašoval je do insolvenčního či konkurzního řízení.

4. Peněžní prostředky poskytnuté státnímu podniku ze státního rozpočtu

V letech 2011 a 2012 vyplatilo MD státnímu podniku ŘLP ze státního rozpočtu peněžní prostředky na kompenzaci nákladů vzniklých v souvislosti s poskytováním letových provozních služeb letům ve vzdušném prostoru ČR osvobozených od zpoplatnění. MD poskytlo tyto dotace v návaznosti na nařízení Evropské komise²⁶ a na základě usnesení vlády ČR²⁷. Jiné prostředky ze státního rozpočtu v uvedeném období ŘLP nečerpalo.

²⁴ Ustanovení § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 77/1997 Sb.

²⁵ Ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 77/1997 Sb.

²⁶ Nařízení Komise (ES) č. 1794/2006, kterým se stanoví společný systém poplatků za letové navigační služby.

²⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 2. 11. 2005 č. 1404, *k úhradě poplatků vybíraných za letové provozní služby poskytované ve vzdušném prostoru České republiky*:

„... II. souhlasí s úhradou nákladů spojených s poskytováním letových provozních služeb letům osvobozených od zpoplatnění ve vzdušném prostoru České republiky ze státního rozpočtu České republiky, a to od roku 2008 podle varianty 1, uvedené v části III. materiálu č.j. 1666/05;

III. ukládá ... úhradu nákladů spojených s poskytováním letových provozních služeb letům osvobozených od zpoplatnění ze státního rozpočtu České republiky.“

Ustanovení části III. materiálu č. j. 1666/05 stanoví: „Předmětné náklady v celkové výši odpovídající objemu poskytovaných LPS pro příslušný rok uhradit ... bez ohledu na typ poskytované výjimky.“

Výše nákladů na letové provozní služby (dále také „LPS“) poskytované letům osvobozené od zpoplatnění vycházely z prognózy vývoje letového provozu na následující rok a z kalkulace jednotkových cen LPS. Předpokládaný objem nákladů na LPS předkládalo ŘLP zakladateli, který jej odsouhlasil a nárokoval ze státního rozpočtu.

Tabulka č. 1 – Výše celkových nákladů ŘLP a kompenzace MD za LPS poskytnuté letům osvobozené od zpoplatnění (v tis. Kč)

Ukazatel	2011	2012
Skutečné náklady na LPS za lety osvobozené od zpoplatnění	84 560	73 714
Kompenzace poskytnutá MD	50 350	10 000
Rozdíl mezi skutečnými náklady a poskytnutou kompenzací	34 210	63 714

Zdroj: MD – dokument *Finanční vypořádání kompenzace ŘLP*, informace MD ze dne 5. 9. 2013.

Náklady spojené s poskytováním letových provozních služeb letům osvobozených od zpoplatnění pro příslušný rok MD neuhradilo ze státního rozpočtu v celkové výši, jak stanovila vláda ČR svým usnesením²⁷. Rozdíl mezi skutečnou výší nákladů a poskytnutou dotací hradil státní podnik ŘLP ze svých prostředků. V roce 2011 to představovalo cca 40 % a v roce 2012 cca 86 % těchto nákladů, tj. za roky 2011 a 2012 celkem cca 97 924 tis. Kč (viz tabulka č. 1). Tento rozdíl ovlivnil výsledek hospodaření státního podniku v kontrolovaném období.

5. Výsledky hospodaření a vybrané finanční ukazatele státního podniku ŘLP

5.1 Výsledky hospodaření

Výsledkem hospodaření ŘLP byl ve sledovaném období zisk, kterého bylo dosaženo zejména nárůstem objemu letecké dopravy, zvyšujícími se výnosy z komerčních aktivit a úsporami některých nákladů (viz násl. tabulka č. 2).

Tabulka č. 2 – Výsledky hospodaření ŘLP za roky 2008–2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012
Provozní výsledek hospodaření	234 443	123 523	182 601	239 542	348 798
Finanční výsledek hospodaření	-119 075	77	20 577	41 114	-12 459
Výsledek hospodaření před zdaněním	115 368	123 600	203 178	280 656	336 339
Daň z příjmů za běžnou činnost	26 381	26 036	46 249	81 013	99 465
- z toho: splatná	0	9 263	45 091	81 922	62 871
odložená	26 381	16 773	1 158	-909	36 594
Výsledek hospodaření za účetní období	88 987	97 564	156 929	199 643	236 874

Zdroj: účetní závěrky ŘLP za roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012.

Na základě zakladatelem schválených ročních účetních závěrek ŘLP za roky 2010 až 2012 rozdělil státní podnik ŘLP zisk po zdanění do příslušných fondů (viz násl. tabulka č. 3).

Tabulka č. 3 – Rozdělení zisku po zdanění na základě výsledku hospodaření ŘLP (v tis. Kč)

	Za rok 2010	Za rok 2011	Za rok 2012
Výsledek hospodaření běžného účetního období (zisk po zdanění)	156 929	199 643	236 874
Příděl - fond kulturních a sociálních potřeb	46 102	52 237	52 580
- fond ostatních sociálních výdajů	5 000	8 600	8 000
- fond rozvoje	100 000	118 400	156 000
- rezervní fond	5 827	20 406	20 294

Zdroj: účetní závěrky ŘLP za roky 2010, 2011 a 2012.

5.2 Finanční analýza

Finanční analýza hospodaření ŘLP vychází z údajů v základních účetních výkazech, tj. v rozvaze, výkazu zisku a ztráty a ve výkazu o peněžních tocích státního podniku za roky 2008 až 2012 (viz násl. tabulka č. 4).

Tabulka č. 4 – Finanční analýza hospodaření ŘLP (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012
Celková aktiva ²⁸	4 654 953	4 487 697	4 668 493	4 947 820	5 251 179
Přírůstek celkových aktiv	-	-167 256	180 796	279 327	303 359
Celkový obrát ²⁹	3 109 929	2 895 662	3 131 733	3 213 876	3 163 480
Denní tržby ³⁰	8 520	7 933	8 580	8 805	8 667

Zdroj: účetní závěrky ŘLP za roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012.

V roce 2012 zaznamenal státní podnik největší přírůstek celkových aktiv ve výši 303 359 tis. Kč, který byl ovlivněn především zvýšením hodnoty dlouhodobého nehmotného majetku, resp. softwaru, a zvýšením hodnoty dlouhodobého finančního majetku (tzn. nákupem 100% obchodního podílu společnosti Czech Airlines Training Centre, s.r.o.). V roce 2012 činil celkový obrát státního podniku 3 163 480 tis. Kč. Oproti roku 2011 došlo k poklesu o 50 396 tis. Kč; příčinou byl zejména meziroční propad v poskytování letištních služeb. Denní tržby státního podniku se ve sledovaném období pohybovaly od 7 933 tis. Kč do 8 805 tis. Kč.

Tabulka č. 5 – Vybrané ukazatele finanční analýzy ŘLP

	2008	2009	2010	2011	2012
Ukazatele platební schopnosti					
Provozní kapitál ³¹ (v tis. Kč)	576 867	592 497	891 348	1 235 081	1 189 934
Solventnost ³²	2,52	3,19	4,40	5,32	5,59
Ukazatele struktury zdrojů					
Finanční nezávislost ³³ (v %)	87,36	91,03	89,63	87,39	89,92
Celková zadluženost ³⁴ (v %)	12,64	8,96	10,37	12,61	10,07
Podkapitalizace ³⁵	1,12	1,18	1,23	1,31	1,28
Ukazatele ziskovosti					
Výnosnost celkového kapitálu ³⁶ (v %)	1,91	2,17	3,36	4,03	4,51
Výnosnost vlastního jmění ³⁷ (v %)	2,19	2,39	3,75	4,62	5,02
Zisková marže ³⁸ (v %)	2,86	3,37	5,01	6,21	7,49
Ukazatele ekonomické aktivity					
Doba obratu pohledávek ³⁹ (dny)	74,95	68,19	68,16	69,99	67,43
Doba obratu krátkodobých závazků ⁴⁰ (dny)	44,65	34,04	30,54	32,47	29,89
Obrát celkového kapitálu ⁴¹	0,67	0,65	0,67	0,65	0,60

Zdroj: účetní závěrky ŘLP za roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012.

- 28 Celková aktiva = suma celkových aktiv, resp. pasiv podniku.
 29 Celkový obrát = suma celkových ročních tržeb podniku.
 30 Denní tržby = suma celkových ročních tržeb podniku vydělená 365 dny.
 31 Provozní kapitál = oběžná aktiva – krátkodobé závazky.
 32 Solventnost = oběžná aktiva / krátkodobé závazky.
 33 Finanční nezávislost = vlastní kapitál / celková aktiva, resp. pasiva.
 34 Celková zadluženost = cizí zdroje / celková aktiva, resp. pasiva.
 35 Podkapitalizace = (dlouhodobé závazky + vlastní kapitál) / stálá aktiva.
 36 Výnosnost celkového kapitálu = výsledek hospodaření za účetní období po zdanění / celková aktiva, resp. pasiva.
 37 Výnosnost vlastního jmění = výsledek hospodaření za účetní období po zdanění / vlastní kapitál.
 38 Zisková marže = výsledek hospodaření za účetní období po zdanění / celkové roční tržby.
 39 Doba obratu pohledávek = celkové pohledávky / denní tržby.
 40 Doba obratu krátkodobých závazků = krátkodobé závazky / denní tržby.
 41 Obrát celkového kapitálu = roční tržby / celkový kapitál.

Ukazatele platební schopnosti hodnotí schopnost podniku splácet své závazky. Provozní kapitál představuje rozdíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků, jedná se tedy o volné zdroje k financování provozní činnosti. V letech 2008–2011 docházelo u tohoto ukazatele k rostoucímu trendu, kdy si podnik zvyšoval své disponibilní finanční zdroje. Nejvyšší hodnotu provozního kapitálu zaznamenal podnik v roce 2011, přičemž tato skutečnost byla ovlivněna rapidním meziročním zvýšením peněžních prostředků na bankovních účtech téměř o 336 mil. Kč. Příjmy státního podniku z obchodního styku převyšují výdaje spojené s úhradou závazků vůči dodavatelům. Ukazatel solventnosti vyjadřuje poměr oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Ukazatel solventnosti státního podniku zaznamenal ve sledovaném pětiletém období svou nejvyšší hranici 5,59 Kč oběžných aktiv na 1 Kč krátkodobých závazků v roce 2012.

Ukazatele struktury zdrojů se zabývají vztahem mezi vlastními a cizími zdroji. V roce 2012 činil podíl vlastního kapitálu státního podniku téměř 90 % na celkovém kapitálu. Ukazatel celkové zadluženosti představuje podíl cizích zdrojů na celkovém kapitálu. Ukazatel celkové zadluženosti státního podniku se po celé pětileté období pohyboval v intervalu od 8,96 do 12,64 %, zaznamenal tedy pouze mírné výkyvy max. o 4 %. Dosažené nízké hodnoty v letech 2008–2012 lze považovat za pozitivní, neboť je to známka stability podniku. Ukazatel podkapitalizace vyjadřuje, jak je stálá část majetku podniku kryta dlouhodobými zdroji. Hodnota tohoto ukazatele se ve sledovaném pětiletém období pohybovala v rozmezí 1,12 až 1,31. V roce 2012 činila hodnota ukazatele podkapitalizace 1,28.

Ukazatele ziskovosti poměřují zisk dosažený podnikem s velikostí zdrojů, které byly k dosažení zisku použity. Ziskovost je pro podnik klíčovým ukazatelem. Ukazatel výnosnosti celkového kapitálu dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2012, a to ve výši 4,51 %. Oproti roku 2008, kdy hodnota ukazatele činila pouze 1,91 %, se tedy jedná o poměrně velký nárůst. Ukazatel výnosnosti vlastního jmění určuje celkovou výnosnost vlastního kapitálu. Ve vývoji tohoto ukazatele lze v letech 2008–2012 sledovat rostoucí trend, důvodem byl rostoucí zisk státního podniku, zároveň však také docházelo k navyšování podílu vlastního kapitálu na kapitálu celkovém. Za sledované pětileté období dokázal podnik vyprodukovat min. 2,19 % a max. 5,02 % zisku na 1 Kč vlastního kapitálu. Ukazatel ziskové marže vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb. V kontrolovaném období byla zisková marže rostoucí, v roce 2012 dosáhla výše 7,49 %.

Ukazatele ekonomické aktivity měří schopnost podniku využívat vložené finanční prostředky a měří vázanost jednotlivých složek kapitálu v určitých formách aktiv. Ukazatel doby obratu pohledávek měří průměrný počet dnů, za který podnik obdrží platbu od odběratelů. Státní podnik ŘLP vykazoval v letech 2008–2012 pouze krátkodobé pohledávky. Doba obratu pohledávek zaznamenala nejvyšší hodnotu, tj. 74 dnů, v roce 2008, v následujících letech došlo ke snížení doby obratu pohledávek na nejnižší hranici 67 dnů.

Ukazatel doby obratu krátkodobých závazků vypovídá o tom, jak rychle podnik dokáže splácet své závazky. Jedná se o platební morálku podniku vůči jeho dodavatelům. Doba obratu krátkodobých závazků se ve sledovaném období snížila ze 45 na 30 dnů.

Tabulka č. 6 – Ukazatele na bázi peněžních toků ŘLP v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012
Stav peněžních prostředků na začátku období	335 430	304 836	308 082	556 312	893 548
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	768 851	711 410	766 158	823 294	721 356
Čistý peněžní tok z investiční činnosti	-319 918	-494 867	-459 995	-425 748	-704 160
Čistý peněžní tok z finanční činnosti	-479 527	-213 297	-57 933	-60 310	-58 710
Čistá změna peněžních toků	-30 594	3 246	248 230	337 236	-41 514
Stav peněžních prostředků na konci období	304 836	308 082	556 312	893 548	852 034

Zdroj: účetní závěrky ŘLP za roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012.

Cash flow (dále také „CF“) představuje reálný tok peněžních prostředků podniku za určité období. CF říká, jak podnik peněžní prostředky získal a jak byly tyto prostředky využity. CF z provozní činnosti bylo u ŘLP v letech 2008–2012 kladné, nejmenší přírůstek byl zaznamenán v roce 2009 (více než 711 mil. Kč) a největší v roce 2011 (více než 823 mil. Kč). CF z investiční činnosti bylo v letech 2008–2012 záporné, což souvisí s pořízením dlouhodobého majetku. ŘLP investuje peněžní prostředky do nákupu, rozšíření a aktualizace specifického softwaru a hardwaru pro podnikem poskytované letové a navigační služby. V roce 2011 investoval státní podnik ve formě 20% obchodního podílu do španělské společnosti s ručením omezeným SAERCO a v roce 2012 realizoval akvizici ve formě 100% podílu do společnosti Czech Airlines Training Centre, s.r.o. CF z finanční činnosti bylo v letech 2008–2012 záporné, nejvíce v roce 2008, kdy podnik ještě splácel dlouhodobý bankovní úvěr. V letech 2008 a 2009 byla výše peněžních prostředků ovlivněna splácením úvěru, kterým státní podnik financoval výstavbu integrovaného střediska řízení letového provozu v Jenči.

Od roku 2010 podnik hospodaří bez úvěrového zatížení. Vysoký stav peněžních prostředků na konci účetního období v posledních třech letech byl ovlivněn skutečností, že státní podnik připravuje zdroje k financování realizace projektu *Neopteryx*, tj. projektu obnovy hlavního systému řízení, který nahradí stávající systém *Eurocat 2000*.

5.3 Výnosy státního podniku

Celkové výnosy ŘLP za rok 2011 oproti roku 2010 zaznamenaly nárůst, a to především z prodeje vlastních výrobků a služeb. Za rok 2012 došlo k poklesu celkových výnosů (viz násl. tabulka č. 7).

Tabulka č. 7 – Výnosy státního podniku za období 2010–2012 (v tis. Kč)

	2010	2011	2012
Celkové výnosy:	3 308 415	3 373 048	3 250 335
z toho - tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	3 130 375	3 212 001	3 160 591
- tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	1 358	1 875	2 889
- ostatní provozní výnosy	61 825	59 630	13 795
- finanční výnosy	114 857	99 542	73 060

Zdroj: účetní závěrky ŘLP za roky 2010, 2011 a 2012.

V kontrolovaném období bylo hlavním zdrojem příjmů státního podniku ŘLP poskytování letových provozních služeb (94 až 97 %). Finanční výnosy byly tvořeny především kurzovými zisky a výnosy z opčních operací (2 až 3,5 %). Ostatní provozní výnosy státního podniku představovaly zejména finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu za účelem úhrady nákladů spojených s poskytováním letových provozních služeb letům ve vzdušném prostoru České republiky, které jsou osvobozené od zpoplatnění (0,5 až 2 %).

6. Kontrola plnění opatření přijatých na základě výsledků předchozí kontrolní akce NKÚ

MD provedlo u ŘLP veřejnosprávní kontrolu naposledy v roce 2009; zjistilo při ní dílčí nedostatky u vybraných kontrolovaných oblastí. ŘLP následně přijalo opatření k nápravě. V průběhu kontroly NKÚ provedl zakladatel u ŘLP veřejnosprávní kontrolu nařízenou ministrem dopravy. Její výsledek nebyl v době ukončení kontroly NKÚ znám.

Kontrola NKÚ měla za cíl zjistit, zda MD splnilo nápravná opatření navržená na základě předchozí kontrolní akce NKÚ⁴². Doklady týkající se provedení nápravných opatření vyplývajících z usnesení vlády⁴³ se MD dle jeho sdělení nepodařilo dohledat.

⁴² Kontrolní akce č. 03/19 – *Hospodaření státních podniků s majetkem státu a prostředky státního rozpočtu v oblasti letecké dopravy* (kontrolní závěr schválen dne 20. 9. 2004 a zveřejněn v částce 4/2004 *Věstníku NKÚ*).

⁴³ Usnesení vlády ČR ze dne 12. 1. 2005 č. 50, *ke Kontrolnímu závěru NKÚ z kontrolní akce č. 03/19 Hospodaření státních podniků s majetkem státu a prostředky státního rozpočtu v oblasti letecké dopravy*.

Jak vyplývá ze zjištění NKÚ v rámci této kontrolní akce, MD své zakladatelské povinnosti i nadále neplnilo řádným způsobem, a to jak z hlediska formálního, tak i z hlediska věcného. MD například:

- nevypracovalo koncepci letecké dopravy, která je důležitá pro stanovení strategie a koncepce rozvoje ŘLP;
- nepodrobilo schvalovacímu procesu výroční zprávy státního podniku;
- nereagovalo včas na nečinnost svého zástupce v dozorčí radě.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Řízení letového provozu ČR, s. p., je státním podnikem, který má právo hospodařit s majetkem státu a nemá vlastní majetek. Majetkové postavení a právní poměry ŘLP se řídí zákonem o státním podniku. Ministerstvo dopravy je ve vztahu ke státnímu podniku ŘLP jeho zakladatelem a má práva a povinnosti vyplývající ze zákona o státním podniku.

U ŘLP bylo prověřeno zejména plnění základních povinností při hospodaření s majetkem státu. U MD bylo prověřeno zejména využívání práv a plnění povinností zakladatele státního podniku.

Bylo zjištěno, že MD nevypracovalo koncepci letecké dopravy, jak mu ukládá kompetenční zákon.

V několika případech bylo zjištěno porušení zákona o státním podniku, např. tím, že:

- MD za roky 2010 až 2012 neschválilo výroční zprávy ŘLP;
- MD neprovedlo úpravy Statutu státního podniku;
- ŘLP v jednom případě nepožádalo zakladatele o souhlas s užíváním určeného majetku třetí osobou.

V jednom případě byl zjištěn nesoulad s vyhláškou k zákonu o účetnictví, neboť:

- ŘLP neuvedlo v účetních závěrkách některé požadované údaje.

Nedostatky zjištěné kontrolou NKÚ u ŘLP neměly negativní dopad na účelnost, hospodárnost a efektivnost hospodaření státního podniku s majetkem státu. Státní podnik ŘLP vykázal za svou hlavní činnost v kontrolovaném období zisk. Výsledek hospodaření za účetní období se v kontrolovaném období pohyboval od 199,6 mil. Kč do 236,9 mil. Kč. ŘLP zvýšilo svůj výsledek hospodaření za účetní období roku 2012 oproti roku 2011 i přesto, že došlo ke zvýšené finanční zátěži v podobě nově vzniklých nákladů zejména v souvislosti s převedením ztrátové činnosti z jiné organizace na ŘLP a dále došlo ke snížení příspěvků ze státního rozpočtu na kompenzaci nákladů vzniklých v souvislosti s poskytováním letových provozních služeb letům ve vzdušném prostoru ČR osvobozených od zpoplatnění.

Z finanční analýzy ŘLP, kterou vypracoval NKÚ, vyplynulo, že státní podnik byl finančně stabilní.

Po ukončení kontroly státní podnik ŘLP písemně oznámil, že akceptoval zjištění NKÚ a že přijal opatření k odstranění nedostatků.

13/20

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/20. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Antonín Macháček.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Kontrola byla prováděna v době od května do října 2013. Kontrolovaným obdobím byly roky 2011 a 2012, v případě věcných souvislostí i období předchozí a následující.

Kontrolované osoby:

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola, mateřská škola a školní jídelna Liberec, U Opatrovny 3 (dále jen „DDÚ Liberec“)¹; Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakově postižené, Brno, Kamenomlýnská 2 (dále jen „SŠ Brno“); Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Olomouc, Kosmonautů 4 (dále jen „SŠ Olomouc“); Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Praha 5, Holečkova 4 (dále jen „SŠ Praha 5“); Výchovný ústav Ostrava-Hrabůvka (dále jen „VÚ Hrabůvka“); Výchovný ústav, základní škola a střední škola, K Rakůvkám 1, Velké Meziříčí (dále jen „VÚ Velké Meziříčí“).

Námítky proti kontrolním protokolům nebyly podány.

Kolegium NKÚ na svém II. zasedání, konaném dne 27. ledna 2014,

schválilo usnesením č. 6/II/2014

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Kontrolované osoby jsou příspěvkové organizace zřízené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“). V souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.² hospodaří s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem, s peněžními prostředky získanými hlavní činností, dále s prostředky svých fondů nebo s prostředky získanými jinou činností. Kontrolované osoby jsou právnické osoby, samostatné účetní jednotky, jejich účetnictví se řídí zákonem č. 563/1991 Sb.³ a hospodaření s majetkem státu zákonem č. 219/2000 Sb.⁴

Hlavní účel příspěvkových organizací a předmět jejich činnosti jsou vymezeny vybranými ustanoveními zákona č. 561/2004 Sb.⁵ nebo zákona č. 109/2002 Sb.⁶ Jedná se především o poskytování předškolního,

1 S účinností od 1. 9. 2013 byl změněn název DDÚ Liberec na Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a dětský domov Liberec.

2 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

3 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

4 Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

5 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

6 Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

základního a středního vzdělání dětem, žákům a studentům bez nebo se zdravotním postižením, včetně zajištění stravování, ubytování a plné přímé péče a zaopatření, které by jinak poskytovali rodiče nebo jiné osoby zodpovědné za výchovu.

Kontrola prověřila plnění povinností při hospodaření a nakládání s majetkem státu, hospodárnost a účelnost použití peněžních prostředků, nabývání a vyřazování dlouhodobého majetku se zaměřením na správnost, průkaznost a úplnost vedení účetnictví včetně dodržování stanovených postupů při inventarizaci majetku. Kontrola byla zaměřena především na hodnotově a věcně významné položky výkazu rozvaha a výkazu zisku a ztráty, konkrétně na dlouhodobý hmotný majetek, pohledávky a finanční majetek na vybraných účtech a dále na položky vybraných nákladových a výnosových účtů.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Vybrané ekonomické ukazatele

Největší část z majetku státu, se kterým jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace, tvoří stálá aktiva a z nich pak podstatná část připadá na dlouhodobý hmotný majetek. V tabulce č. 1 jsou uvedeny stavy nejvýznamnějších položek aktiv k 31. 12. 2012.

Tabulka č. 1 – Přehled vybraných položek rozvahy v netto hodnotách k 31. 12. 2012 (v tis. Kč)

Název položky	DDÚ Liberec	SŠ Brno	SŠ Olomouc	SŠ Praha 5	VÚ Hrabůvka	VÚ Velké Meziříčí	Celkem
AKTIVA CELKEM	102 282,89	218 392,76	171 180,92	145 045,45	182 213,94	99 988,28	919 104,24
z toho položka:							
<i>Dlouhodobý hmotný majetek celkem</i>	<i>89 268,06</i>	<i>200 232,20</i>	<i>162 709,17</i>	<i>140 233,89</i>	<i>168 622,89</i>	<i>91 315,19</i>	<i>852 381,40</i>
z toho:							
Pozemky	4 697,38	10 600,42	14 279,92	205,65	5 020,30	429,13	35 232,80
Stavby	81 145,37	181 937,57	146 681,41	134 260,25	161 386,24	89 385,33	794 796,17
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	3 425,32	7 182,42	1 516,62	5 767,99	2 216,35	1 450,75	21 559,45

Zdroj: rozvahy kontrolovaných příspěvkových organizací k 31. 12. 2012.

Hodnota aktiv u vybraných příspěvkových organizací činila k 31. 12. 2012 celkem 919 104 tis. Kč. Hodnota dlouhodobého hmotného majetku po odečtení hodnoty oprávek činila k tomuto datu celkem 852 381 tis. Kč.

V tabulce č. 2 je uveden přehled celkových nákladů, výnosů a výsledku hospodaření z hlavní činnosti příspěvkových organizací za roky 2011 a 2012. Nejvýznamnější nákladové položky tvořily náklady související s hlavní činností organizací. Nejvýznamnější výnosové položky představovaly přijaté příspěvky na provoz nebo poskytnuté účelové dotace ze státního rozpočtu.

Tabulka č. 2 – Přehled celkových nákladů, výnosů a výsledku hospodaření příspěvkových organizací (v tis. Kč)

Název položky	DDÚ Liberec	SŠ Brno	SŠ Olomouc	SŠ Praha 5	VÚ Hrabůvka	VÚ Velké Meziříčí	Celkem
2011							
Celkové výnosy	49 649,11	79 737,72	29 020,52	42 521,83	44 214,09	36 334,87	281 478,14
Celkové náklady	49 357,62	78 672,44	28 903,62	42 521,83	42 713,68	36 334,87	278 504,06
Výsledek hospodaření po zdanění	291,49	1 065,28	116,89	0,00	1 500,41	0,00	2 974,07
2012							
Celkové výnosy	49 677,36	73 459,09	28 191,19	75 218,44*	44 284,65	36 100,81	306 931,54
Celkové náklady	48 827,36	73 339,26	28 185,29	78 807,74*	44 136,83	35 854,43	309 150,91
Výsledek hospodaření po zdanění	850,00	119,83	5,90	-589,30	147,82	246,38	780,63

Zdroj: výkazy zisku a ztráty vybraných příspěvkových organizací k 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012.

* Výše celkových nákladů a výnosů SŠ Praha 5 v roce 2012 byla ovlivněna provedením opravy havarijního stavu fasády budovy školy ve výši 33 483 866 Kč hrazené ze státního rozpočtu prostřednictvím programu ISPROFIN č. 233 110.

Celkové náklady vybraných příspěvkových organizací vynaložené na hlavní činnost činily k 31. 12. 2011 celkem 278 504 tis. Kč a k 31. 12. 2012 celkem 309 151 tis. Kč. Celkové výnosy z hlavní činnosti vybraných příspěvkových organizací činily k 31. 12. 2011 celkem 281 478 tis. Kč a k 31. 12. 2012 celkem 306 932 tis. Kč.

Celková výše peněžních prostředků poskytnutých vybraným příspěvkovým organizacím v letech 2011 a 2012 ve formě příspěvku na provoz a ve formě účelových dotací ze státního rozpočtu a podíl poskytnutých peněžních prostředků ze státního rozpočtu na celkových výnosech jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – Objem peněžních prostředků poskytnutých v letech 2011 a 2012 (v tis. Kč)

Název položky	DDÚ Liberec	SŠ Brno	SŠ Olomouc	SŠ Praha 5	VÚ Hrabůvka	VÚ Velké Meziříčí	Celkem
2011							
Příspěvek na provoz	46 033,00	69 245,00	26 913,00	40 184,37	42 668,00	34 046,00	259 089,37
Dotace	0,00	281,20	557,60	530,17	150,00	0,00	1 518,97
Celkem	46 033,00	69 526,20	27 470,60	40 714,54	42 818,00	34 046,00	260 608,34
Podíl na výnosech ¹ (v %)	92,72	87,19	94,66	95,75	96,84	93,70	92,59
2012							
Příspěvek na provoz	46 112,00	65 602,00	25 975,00	39 970,76	42 144,00	34 052,00	253 855,76
Dotace	210,33	227,33	1 136,03	33 507,63	150,00	131,17	35 362,49
Celkem	46 322,33	65 829,33	27 111,03	73 478,39²	42 294,00	34 183,17	289 218,25
Podíl na výnosech ¹ (v %)	93,25	89,61	96,17	93,24	95,50	94,69	94,23

Zdroj: Účetní závěrky vybraných příspěvkových organizací za roky 2011 a 2012.

¹⁾ Procentní podíl poskytnutých peněžních prostředků ze státního rozpočtu na celkových výnosech.

²⁾ Výše dotace pro SŠ Praha 5 byla v roce 2012 ovlivněna provedením opravy fasády budovy školy ve výši 33 483 866 Kč hrazené ze státního rozpočtu prostřednictvím programu ISPROFIN č. 233 110.

Celkem bylo poskytnuto vybraným příspěvkovým organizacím ze státního rozpočtu v letech 2011 a 2012 ve formě příspěvků na provoz a účelových dotací 549 827 tis. Kč. V roce 2011 celkem 260 608 tis. Kč a v roce 2012 celkem 289 218 tis. Kč. Podíl poskytnutých peněžních prostředků státního rozpočtu na celkových výnosech příspěvkových organizací se v kontrolovaném období pohyboval v rozmezí 87 až 97 %.

Vývoj celkových nákladů vybraných příspěvkových organizací v letech 2010 až 2012 ve vztahu k celkovému počtu dětí, žáků nebo studentů⁷, kterým bylo poskytnuto vzdělání a péče, je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 – Celkové roční náklady na 1 dítě, žáka nebo studenta v letech 2010 až 2012 (v tis. Kč)

Název položky	DDÚ Liberec	SŠ Brno	SŠ Olomouc	SŠ Praha 5	VÚ Hrabůvka	VÚ Velké Meziříčí
2010						
Celkové náklady	47 816,00	76 217,00	28 314,00	43 508,00	33 716,93	36 509,90
Celkový počet dětí, žáků nebo studentů	267	387	103	208	123	83
Náklady na 1 dítě, žáka nebo studenta	179,09	196,94	274,89	209,17	274,12	439,88
2011						
Celkové náklady	49 357,62	78 672,44	28 903,62	42 104,03	42 713,68	36 334,87
Celkový počet dětí, žáků nebo studentů	280	371	105	205	147	81
Náklady na 1 dítě, žáka nebo studenta	176,28	212,06	275,27	205,39	290,57	448,58
2012						
Celkové náklady	48 827,36	73 339,26	28 185,29	42 323,87	44 136,84	35 854,43
Celkový počet dětí, žáků nebo studentů	296	377	102	215	157	82
Náklady na 1 dítě, žáka nebo studenta	164,96	194,53	276,33	196,86	281,13	437,25

Zdroj: výkazy zisku a ztráty vybraných příspěvkových organizací za roky 2010 až 2012, výkazy o mateřské škole (S 1-01), výkazy o základní škole (M3), výkazy o střední škole (M8) za školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012.

Vývoj celkových ročních nákladů na 1 dítě, žáka nebo studenta, kterému bylo poskytnuto vzdělání a péče v kontrolovaných příspěvkových organizacích, má stagnující až klesající tendenci. Výše ročních nákladů na 1 dítě, žáka nebo studenta se v kontrolovaném období pohybovala v intervalu od 165 tis. Kč do 449 tis. Kč.

2. Oddělené sledování jiné činnosti

V kontrolovaném období prováděla jinou činnost SŠ Brno, SŠ Olomouc a SŠ Praha 5, a to na základě změn zřizovacích listin. Jednalo se především o pronájem nebytových prostor nebo poskytování stravovacích a ubytovacích služeb.

⁷ Dětem je poskytnuta péče v mateřských školách, žákům péče a vzdělání v základních školách a studentům je poskytnuta péče a vzdělání na středních školách.

SŠ Praha 5 nepostupovala v souladu s § 63 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb.², neboť v obdobích předcházejících datu účinnosti změny zřizovací listiny (23. 2. 2011) vykazovala výnosy a náklady spojené s jinou činností v rámci hlavní činnosti organizace (např. pronájem parkovacích míst od dubna 1993) a nezažádala u zřizovatele o doplnění těchto činností do zřizovací listiny před jejich zahájením.

SŠ Olomouc nepostupovala v souladu s ustanovením § 45 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb.⁸, neboť provozovala v kontrolovaném období ubytovací služby pro třetí osoby bez ohlášení živnosti příslušnému živnostenskému úřadu.

3. Účetnictví

Účetnictví kontrolovaných příspěvkových organizací nebylo v kontrolovaném období správné a úplné ve smyslu § 8 odst. 2 a 3 zákona o účetnictví, neboť např.:

- SŠ Olomouc neprovedla vyúčtování skutečného základního přídělu do FKSP⁹ za prosinec roku 2011 v rámci účetní závěrky roku 2011 dle § 60 zákona č. 218/2000 Sb. ve stanovené výši v souladu s vyhláškou č. 114/2002 Sb.¹⁰;
- SŠ Olomouc nesprávně zaúčtovala pořízený dlouhodobý hmotný majetek na příslušný majetkový účet v pořizovací ceně 71 280 Kč až v září roku 2011, přestože majetek byl pořízen v lednu 2011, což mělo vliv na výši odpisů v daném roce;
- SŠ Olomouc účtovala v září 2012 nesprávně opravu vodoinstalace v hodnotě 626 640 Kč jako technické zhodnocení na účet dlouhodobého majetku, přestože dle předložených dokladů se jednalo o opravu;
- SŠ Praha 5 v roce 2012 neúčtovala o přijetí daru ve výši 73 030 Kč na krytí nákladů pobytového zájezdu na účtu 414 – *Rezervní fond z ostatních titulů* a zároveň neúčtovala o čerpání fondu na účtu 648 – *Čerpání fondů* do výnosů;
- SŠ Praha 5 účtovala nesprávně zálohy na provozní náklady ve výši 22 500 Kč související s pronájmem nebytových prostor do výnosů na účet 603 – *Výnosy z pronájmu*;
- VÚ Velké Meziříčí vykazoval v kontrolovaném období na položce rozvahy *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* majetek ve výši 18 168 Kč, přestože jeho ocenění nepřevýšilo hodnotu 40 000 Kč;
- VÚ Velké Meziříčí nesprávně odepisoval pozemek v hodnotě 5 879,46 Kč, protože o něm účtoval jako o součásti stavby;
- VÚ Velké Meziříčí neprovedl zařazení elektrického zabezpečení dveří se signalizací v pořizovací ceně 18 168 Kč do majetku dnem, kdy byl majetek způsobilý k užívání, a zároveň od stejného data neúčtoval o tvorbě zdrojů.

Účetnictví kontrolovaných příspěvkových organizací nebylo v kontrolovaném období průkazné ve smyslu § 8 odst. 4 zákona o účetnictví, neboť např.:

- DDÚ Liberec nepostupoval v souladu s ustanovením § 29 odst. 1 zákona o účetnictví, neboť při inventarizaci ke dni 31. 12. 2012 nezjistil, že zatímco vykazovaný stav majetku na účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* činí 9 927 449 Kč, skutečný stav tohoto majetku dle inventurních soupisů k 31. 12. 2012 byl 9 963 074 Kč, tj. o 35 625 Kč vyšší; zároveň nevypořádal inventarizační rozdíly;
- SŠ Brno provedla dokladovou inventuru u účtů dlouhodobého majetku a pohledávek při inventarizacích ke dni 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012 takovým způsobem, že inventurní soupisy neumožňovaly jednoznačné určení inventarizovaného majetku;
- SŠ Olomouc nepostupovala v kontrolovaném období v souladu s ustanovením § 30 odst. 2 písm. a) zákona o účetnictví, neboť provedení inventarizace majetku sledovaného na účtech 021 – *Stavby* a 031 – *Pozemky* ke dni 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012 doložila inventurními soupisy a doklady, ze kterých nebylo možné jednotlivé položky majetku jednoznačně určit;

⁸ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

⁹ FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb.

¹⁰ Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

- SŠ Praha 5 provedenou inventarizací k 31. 12. 2010, k 31. 12. 2011 a k 31. 12. 2012 nezjistila, že skutečný stav majetku neodpovídá stavu majetku v účetnictví, protože fyzickou inventurou nezjistila přebytek dvou pingpongových stolů a jejich příslušenství v pořizovací ceně 15 026 Kč a nezjistila chybějící elektrický robot v pořizovací ceně 92 479 Kč; SŠ Praha 5 neuvedla stav majetku v účetnictví do souladu se skutečným stavem majetku;
- SŠ Praha 5 v rozporu s § 29 odst. 1 zákona o účetnictví neprovedla dokladové inventury majetku a nezjistila skutečný stav veškerého majetku a závazků při provádění inventarizace ke dni 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012, a to např. u účtů v účtové skupině 24 – *Ostatní bankovní účty* a v účtové třídě 3 – *Zúčtovací vztahy*;
- VÚ Velké Meziříčí nepostupoval dle ustanovení § 29 odst. 1 zákona o účetnictví, neboť při provádění inventarizace ke dni 31. 12. 2011 a 31. 12. 2012 nezjistil rozdíly mezi stavem majetku uvedeným v účetnictví a skutečným stavem pozemků dle výpisů z katastru nemovitostí.

Kontrolované příspěvkové organizace nepostupovaly v souladu s § 3 odst. 1 zákona o účetnictví, neboť např.:

- SŠ Brno neúčtovala v kontrolovaném období o předplatném časopisů a pojistném v celkové výši 328 654 Kč do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely;
- SŠ Praha 5 neúčtovala od října 2003 až do dne ukončení kontroly NKÚ o vyřazení pozemku s celkovou výměrou 563 m²;
- SŠ Praha 5 do účetních knih roku 2009 nezaúčtovala vyúčtování zálohové faktury za odběr vody v celkové výši 60 770 Kč, které s tímto obdobím časově a věcně souviselo; záloha byla vyúčtována až v únoru 2011;
- SŠ Praha 5 nezaúčtovala výnosy z pronájmu nebytových prostor za období listopad a prosinec 2011 v celkové výši 12 000 Kč do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely;
- SŠ Praha 5 v účetních knihách roku 2010 neúčtovala o nákupu dvou pingpongových stolů a příslušenství v pořizovací ceně 15 026 Kč na účtech 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a 501 – *Spotřeba materiálu* do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely;
- VÚ Velké Meziříčí účtoval v kontrolovaném období o nákladech na pojištění majetku ve výši 48 964 Kč, na pojištění auta ve výši 6 750 Kč, na prodloužení licence antivirového programu ve výši 8 047 Kč a na pořízení programové licence ve výši 4 849 Kč do období, s nímž tyto účetní případy časově a věcně nesouvisely;
- VÚ Velké Meziříčí účtoval v roce 2012 o prvotním použití metody tvorby opravných položek s chybou 51 837,70 Kč, o kterou nadhodnotil účet 406 – *Oceňovací rozdíly při změně metody*. V průběhu kontroly NKÚ byla chyba v programu i v účetnictví odstraněna.

Kontrolované příspěvkové organizace nepostupovaly v souladu s ustanovením § 4 odst. 8 zákona o účetnictví, neboť např.:

- DDÚ Liberec nedodržel obsahové vymezení položky výkazu zisku a ztráty, poněvadž vykázal ve výkazu zisku a ztráty k 31. 12. 2011 na položce *Dary* částku ve výši 77 746 Kč a k 31. 12. 2012 částku ve výši 111 297 Kč, která odpovídala výši odepsaných pohledávek v roce 2011, resp. 2012;
- SŠ Brno v kontrolovaném období neúčtovala o nespotřebovaných potravinách koncem roku na účtu 112 – *Materiál na skladě* a zároveň neúčtovala na podrozvahových účtech o cizím majetku (tiskárny a kopírovací stroj) svěřeném do bezplatného užívání;
- SŠ Olomouc nevykázala v příloze účetní závěrky podmíněný závazek vyplývající ze smlouvy o zřízení věcného břemene k nemovitému majetku;
- VÚ Velké Meziříčí nesledoval na podrozvahových účtech podmíněné závazky plynoucí z úplatného užívání cizího majetku na základě tří nájemních smluv.

Dále VÚ Hrabůvka nepostupoval v souladu s § 7 odst. 1 zákona o účetnictví, neboť v roce 2011 nezaúčtoval do nákladů odpisy majetku ve výši minimálně 1 248 547 Kč.

Výše popsané skutečnosti dokumentují, že hodnotu položek výkazů zisku a ztráty a zároveň výši výsledků hospodaření za kontrolované roky nevykázaly vybrané příspěvkové organizace ve správné výši.

4. Hospodaření s majetkem

SŠ Olomouc nepostupovala v souladu s ustanovením § 14 odst. 7 zákona č. 219/2000 Sb., neboť o nepotřebnosti majetku v kontrolovaném období písemně nerozhodl ředitel nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí zaměstnanec.

SŠ Praha 5 nepostupovala v souladu s § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., neboť ve čtyřech smlouvách o nájmu (bytu a tří nebytových prostor) nesjednala užívání věcí na dobu určitou v trvání nejdéle 8 let, ale na dobu neurčitou. Zároveň smlouva o zřízení klubového centra pro sluchově postižené (ze dne 1. 1. 1995), účinná v kontrolovaném období, neobsahovala základní náležitosti smlouvy dle § 3 zákona č. 116/1990 Sb.¹¹, např. výši sjednaného nájemného.

VÚ Velké Meziříčí nepostupoval v souladu s ustanovením § 14 odst. 2 vyhlášky č. 62/2001 Sb.¹², neboť smlouva o převodu nepotřebného majetku v celkové hodnotě 25 127 Kč neobsahovala všechny povinné náležitosti, např. neuvedla sídlo přebírající státní organizace ani den, jímž nastala změna příslušnosti hospodařit s majetkem.

5. Pohledávky

Dvě kontrolované příspěvkové organizace nepostupovaly v souladu s § 65 odst. 6 vyhlášky č. 410/2009 Sb.¹³, neboť:

- SŠ Praha 5 v kontrolovaném období nevytvářela opravné položky k pohledávkám za poskytnuté ošetrovné¹⁴ po jejich splatnosti v celkové výši 211 700 Kč ke dni 31. 12. 2012;
- VÚ Velké Meziříčí ke dni 31. 12. 2012 neúčtoval o opravných položkách k pohledávkám za ošetrovné ve výši 29 271 Kč. V průběhu kontroly NKÚ byla chyba v programu i v účetnictví odstraněna.

6. Pořízení majetku v rámci programů reprodukce majetku

SŠ Brno nepostupovala formálně v souladu s *Podmínkami a pokyny pro další přípravu a zadání akce a rovněž s Podmínkami čerpání prostředků státního rozpočtu v rámci programu Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních škol a výchovných zařízení*. U akce *Rekonstrukce sociálních zařízení v objektu B2* uzavřela smluvní závazek v celkové výši 5 mil. Kč 14 dní před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace a bez písemného souhlasu MŠMT. Kontrola nezjistila nedostatky při realizaci a financování akce.

III. Shrnutí

Kontrola NKÚ prověřila hospodaření s peněžními prostředky a s majetkem státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace MŠMT. Kontrola se zaměřila na soulad vedení účetnictví se zákonem o účetnictví, na rozsah a způsob nakládání s majetkem státu, dodržování povinností souvisejících s financováním akcí v rámci programů reprodukce majetku a na nakládání s pohledávkami. Hodnota kontrolovaného majetku za roky 2011 a 2012 činila celkem 765 387 478 Kč a objem kontrolovaných finančních prostředků za stejné období činil 87 588 539 Kč. Kontrolní akce NKÚ nezjistila ne hospodárnost a neúčelnost při nakládání s kontrolovanými peněžními prostředky.

NKÚ zjistil nedostatky ve vykazování majetku, v jeho evidenci, v účtování o něm i v oblasti inventarizace majetku a závazků. V některých případech nebyly k pohledávkám za ošetrovné vytvářeny opravné položky. Zjištěné nedostatky vedly k tomu, že účetnictví vybraných příspěvkových organizací nebylo v kontrolovaném období správné, úplné a průkazné ve smyslu zákona o účetnictví. Tyto skutečnosti měly vliv na hodnotu vykazovaných rozvahových položek, položek výkazů zisku a ztráty a zároveň na výši výsledku hospodaření v daném roce.

¹¹ Zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor.

¹² Vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu.

¹³ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁴ Ošetrovné = příspěvek na úhradu péče, který byl předepsán rodičům dítěte dle zákona č. 109/2002 Sb.

V jednom případě bylo zjištěno provozování ubytovacích služeb bez živnostenského oprávnění; v dalším případě byla jiná činnost vykonávána, aniž by byla vymezena ve zřizovací listině, přičemž nebylo včas zažádáno o doplnění zřizovací listiny u zřizovatele.

Dvě příspěvkové organizace nepostupovaly v kontrolovaném období v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., neboť ve smlouvách o nájmu nesjednaly užívání na dobu určitou v trvání nejdéle osmi let, případně smlouvy neobsahovaly základní náležitosti.

13/23

Peněžní prostředky státního rozpočtu určené k financování resortních sportovních center podporujících oblast tělovýchovy a sportu v České republice

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/23. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s prostředky státního rozpočtu určenými k financování resortních sportovních center podporujících oblast tělovýchovy a sportu v České republice.

Kontrola byla prováděna od června do listopadu 2013. Kontrolováno bylo období od počátku roku 2011 do konce 1. pololetí 2013, v případě věcných souvislostí i období předcházející nebo následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo obrany (dále také „MO“);

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“);

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“);

Centrum sportu Ministerstva vnitra, Praha;

Vysokoškolské sportovní centrum Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Praha.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo Ministerstvo obrany, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách.

Kolegium NKÚ na svém III. zasedání, konaném dne 10. února 2014,

schválilo usnesením č. 8/III/2014

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podle zákona č. 115/2001 Sb.¹ mj. zabezpečuje finanční podporu sportu ze státního rozpočtu a vytváří podmínky pro státní sportovní reprezentaci.

MŠMT v souladu s uvedeným zákonem koordinuje činnost resortních sportovních center (dále také „RSC“), kterými jsou Vysokoškolské sportovní centrum MŠMT (dále také „VSC MŠMT“), Centrum sportu Ministerstva vnitra (dále také „CS MV“) a Armádní sportovní centrum Ministerstva obrany (dále také „ASC MO“). RSC jsou zřízena pro vytvoření podmínek k přípravě vrcholových sportovců – sportovních reprezentantů seniorské a juniorské kategorie.

Pozn.: Právní předpis uváděný v tomto kontrolním závěru je aplikován ve znění účinném pro kontrolované období.

1 Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Informace o resortních sportovních centrech

RSC jsou odborná a servisní pracoviště, která vytvářejí sportovně-technické, organizační, ekonomické, sociální, personální, zdravotní a vědecko-servisní podmínky pro dlouhodobou přípravu sportovců ke sportovní reprezentaci státu. Jsou přímo řízena příslušnými ministerstvy.

Členem RSC může být pouze sportovec zařazený do seznamu reprezentace příslušného sportovního svazu v dané věkové kategorii. U sportovců je podmínkou přijetí do RSC splnění výkonnostních kritérií a souhlas příslušného sportovního svazu. Sportovec může být zařazen pouze do jednoho RSC. Přeřazení sportovce z jednoho RSC do jiného je výjimečně možné se souhlasem obou RSC, přeřazovaného sportovce a příslušného sportovního svazu.

- **VSC MŠMT** je organizační složka státu, která je financována pouze ze zdrojů kapitoly MŠMT. VSC nehospodaří s žádným nemovitým majetkem a pro svou potřebu si ho najímá (např. sportoviště a zázemí).
- **CS MV** je organizační složka státu, která je financována jak z rozpočtové kapitoly MŠMT, tak i MV. Ke své činnosti využívá svěřený nemovitý majetek, se kterým hospodaří.
- **ASC MO** je organizační součástí MO a je financováno jak z kapitoly MŠMT, tak i MO. Ke své činnosti využívá nemovitý majetek, se kterým je oprávněno hospodařit MO.

2. Finanční prostředky

Stát poskytuje peněžní prostředky na činnost RSC prostřednictvím specifického ukazatele státního rozpočtu „sportovní reprezentace“, a to prostřednictvím rozpočtové kapitoly 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*.

Tabulka č. 1 – Přehled prostředků na financování RSC (včetně prostředků MO a MV) (v tis. Kč)

Druh výdajů	Rok 2011			Rok 2012		
	VSC MŠMT	CS MV	ASC MO	VSC MŠMT	CS MV	ASC MO
Na běžné výdaje – MŠMT	90 717	114 500	149 926	94 217	115 400	149 997
Na běžné výdaje – MV, MO	x	47 075	115 808	x	49 274	103 236
Na běžné výdaje celkem	90 717	161 575	265 734	94 217	164 674	253 233
Na investiční výdaje – MŠMT	7 904	29 997	12 619	8 851	19 679	5 925
Na investiční výdaje – MV, MO	x	100	93 495	x	x	99 883
Na investiční výdaje celkem	7 904	30 097	106 114	8 851	19 679	105 808
Na výdaje RSC celkem	98 621	191 672	371 848	103 068	184 353	359 041

Zdroj: RSC za roky 2011 a 2012 – skutečnost.

V letech 2011 a 2012 bylo na běžné a investiční výdaje všech tří RSC vynaloženo z kapitoly MŠMT celkem 799 732 tis. Kč (405 663 tis. Kč v roce 2011 a 394 069 tis. Kč v roce 2012).

Poskytování prostředků na běžné výdaje se řídí *Zásadami činnosti resortních sportovních center* (č.j. 16 841/2008-50_RSC) účinnými od 1. ledna 2009 (dále také „Zásady činnosti RSC“), které zpracovalo MŠMT a schválilo i MO a MV. Zásady činnosti RSC obsahují formulační nejasnosti, na základě kterých MO z přidělených prostředků financuje své dvě příspěvkové organizace – sportovní kluby, které nereprezentují stát na mezinárodních sportovních akcích. MŠMT tuto praxi toleruje.

Poskytování prostředků na investiční výdaje a jejich čerpání upravuje dokumentace programu 133510 – *Podpora rozvoje materiálně technické základny sportu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy* (dále jen „program 133510“). K provedení programu 133510 vydalo MŠMT *Zásady programu 133510 – Podpora rozvoje materiálně technické základny sportu* (dále také „Zásady programu“). V dokumentaci požadované pro přijetí žádosti o dotaci jsou stanoveny podmínky pro prokázání vlastnictví nebo užívacího práva k nemovitostem. CS MV použilo v letech 2011 a 2012 dotaci

ve výši 2 642 395 Kč na úpravu povrchu biatlonového areálu, který téměř polovinou výměry leží na pozemcích jiného vlastníka. Investicí bez předchozího souhlasu vlastníka pozemku porušilo CS MV nájemní smlouvu. Současně nedohodlo způsob vypořádání investice v případě zániku nájemního vztahu, čímž porušilo podmínky pro přiznání dotace. V průběhu kontroly NKÚ byl zjištěný nedostatek odstraněn.

Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany doplňují rozpočet svých RSC financováním z vlastní rozpočtové kapitoly.

3. Sportovní odvětví v RSC a sportovci

Tabulka č. 2 – Přehled sportovních odvětví provozovaných v RSC

Odvětví	VSC MŠMT	CS MV	ASC MO
Olympijské sporty			
Atletika	•	•	•
Basketbal	•		
Biatlon		•	
Box		•	
Cyklistika		•	•
Házená	• ženy		• muži
Judo	•	•	
Kanoistika – rychlostní	•		•
Kanoistika – vodní slalom	•		•
Krasobruslení	•		
Lyžování		•	•
Moderní pětiboj			•
Plavání	•	•	
Střelectví		•	•
Šerm	•		
Tenis	•		
Triatlon		•	
Veslování			•
Volejbal	• ženy	• ženy	• muži
Vzpírání		•	
Zápas		•	
Ostatní sporty	•	•	•
Neolympijské sporty			
Parašutismus			•
Plochá dráha		•	

Zdroj: Zásady činnosti resortních sportovních center, č. j. 16 841/2008-50_RSC.

Žádné RSC nezajišťuje všechny sporty. V některých druzích sportů jsou pouze ženská nebo pouze mužská družstva. Jednotlivé druhy sportů jsou různě finančně náročné. Z těchto důvodů nelze mezi sebou objektivně porovnat náklady na jednoho sportovce ani náklady na jednotlivá RSC. Každoročně je v činnosti RSC zapojeno téměř tisíc sportovců, dospělých i mládeže.

Tabulka č. 3 – Počty sportovců v resortních sportovních centrech

RSC	Počet sportovců v roce 2011			Počet sportovců v roce 2012		
	Dospělí	Mládež	Celkem	Dospělí	Mládež	Celkem
VSC MŠMT	166	94	260	165	98	263
CS MV	199	66	265	145	122	267
ASC MO	196	116	312	201	127	328
Celkem RSC	561	276	837	511	347	858

Zdroj: roční hodnocení RSC za roky 2011 a 2012.

Kontrola NKÚ se zabývala i personálním zabezpečením jednotlivých RSC.

Tabulka č. 4 – Počty sportovců a zaměstnanců, stav k 31. 12. 2012

	VSC MŠMT	CS MV	ASC MO
Sportovci celkem	263	267	328
Celkem zaměstnanci placení z rozpočtové kapitoly MŠMT	109	250	407
Zaměstnanci placení z rozpočtové kapitoly MO a MV	x	94	113
Zaměstnanci RSC celkem	109 (92*)	344 (324*)	520 (343*)

Zdroj: skutečnost RSC.

* Uveden přepočtený stav pracovníků.

Porovnat jednotlivá RSC z hlediska personálního zabezpečení nebylo možné. V počtech zaměstnanců jsou zahrnuti i sportovci, a to jak v pracovním, tak i služebním poměru. Do počtu pracovníků se dále promítá i majetkový vztah ke sportovištím. RSC, která mají právo hospodaření k nemovitostem, zaměstnávají i zabezpečující a provozní personál a zaměstnance údržby a ochrany areálů a objektů.

III. Shrnutí

MŠMT nepřesně a nejasně formulovalo Zásady činnosti RSC, což Ministerstvu obrany umožnilo financovat své dvě příspěvkové organizace – sportovní kluby, které nereprezentují stát. NKÚ doporučuje Zásady činnosti RSC aktualizovat a formulačně zpřesnit.

Resortní sportovní centra mají rozdílná právní postavení. VSC MŠMT je organizační složka státu, která je financována pouze ze specifického ukazatele kapitoly státního rozpočtu MŠMT. Nemá příslušnost hospodařit se sportovišti ani ostatními užívanými nemovitostmi, pouze si je najímá. Zaměstnanci jsou v pracovním poměru k VSC MŠMT.

CS MV je organizační složka státu, která má příslušnost hospodařit se sportovišti a dalším zázemím. Vedle prostředků poskytnutých z kapitoly MŠMT poskytuje na jeho činnost finanční prostředky i MV. Zaměstnanci jsou v pracovním poměru k CS MV.

ASC MO je organizační součástí MO. Využívá sportoviště i ostatní nemovitosti, k nimž má příslušnost hospodařit MO. Zaměstnanci jsou jak ve služebním, tak i pracovním poměru k MO. Na financování činnosti se vedle MŠMT podílí i MO.

RSC neprovozují stejné druhy sportů a jednotlivé sporty jsou finančně různě náročné. Odlišnosti jednotlivých RSC znemožnily NKÚ porovnat ekonomické podmínky a vyhodnotit, zda podmínky v sociálním a materiálním zabezpečení sportovců jsou u všech RSC srovnatelné.

Část C

Informace a dokumenty

Česká republika
Nejvyšší kontrolní úřad

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2013

únor 2014

OBSAH

Úvodní slovo prezidenta NKÚ	81
I. Postavení a působnost NKÚ	82
1. Základní informace o postavení a působnosti NKÚ	82
2. Kolegium NKÚ	83
3. Vedení NKÚ	85
II. Zhodnocení kontrolní činnosti za rok 2013	86
1. Plán kontrolní činnosti NKÚ na rok 2013	86
2. Výsledky kontrolní činnosti v roce 2013	87
2.1 Příjmy státu a ostatní finanční operace v této oblasti	89
2.2 Dotační politika státu	92
2.3 Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu a s ostatními finančními prostředky	95
2.4 Významné investiční programy a akce	103
2.5 Finanční prostředky ze zahraničí	108
2.6 Kontrola závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu a dalších údajů pro monitorování a řízení veřejných financí	112
2.7 Stanoviska k návrhu státního závěrečného účtu a ke zprávě o průběžném plnění státního rozpočtu	115
2.8 Projednávání kontrolních závěrů v Parlamentu ČR a vládě ČR a dopady kontrolní činnosti NKÚ	116
2.9 Součinnost s orgány činnými v trestním řízení	119
III. Finanční zhodnocení kontrolní činnosti	121
1. Souhrnné finanční zhodnocení kontrolních akcí	121
2. Plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád	121
IV. Zhodnocení ostatní činnosti	122
1. Další činnosti NKÚ související s kontrolní činností	122
2. Mezinárodní spolupráce	122
3. Činnosti NKÚ ve vztahu k veřejnosti	126
3.1 Publikační činnost	126
3.2 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	126
3.3 Podání občanů	127
4. Hospodaření s rozpočtovými prostředky kapitoly NKÚ v roce 2013	128
4.1 Plnění závazných ukazatelů kapitoly NKÚ	128
4.2 Nároky z nespotebovaných výdajů	129
4.3 Výdaje na financování programů reprodukce majetku	129
4.4 Informace o vnějších kontrolách NKÚ	129
4.5 Povinný audit	129
5. Interní audit	130
6. Řešení sídla NKÚ	130
7. Personální zajištění činnosti NKÚ	131
8. Organizační schéma NKÚ	133
Závěr	134

Přílohy:

Příloha č. 1: Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2013.....	137
Příloha č. 2: Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2013.....	141
Příloha č. 3: Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2013 projednán kontrolním výborem PS PČR	145
Příloha č. 4: Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2013 projednán vládou ČR.....	146
Příloha č. 5: Seznam použitých zkratk	149

Úvodní slovo prezidenta NKÚ

Vážení čtenáři,

výroční zpráva je odrazem uplynulého roku ve slovech, číslech, grafech a obrázcích. Snažili jsme se, aby to byla zpráva nejen vypovídající, ale především užitečná, a tak jsme věnovali velkou část kontrolním zjištěním, jejich interpretaci a možnostem zlepšování nedobrého stavu.

Naším cílem je, aby se v plánu kontrolní činnosti na daný rok odrážely ty nejvýznamnější problémy s nejméně vážnými dopady do hospodaření státu. Proto také NKÚ věnuje mimořádnou pozornost detekci a analýze rizik. Klíčovými parametry pro každou kontrolu jsou objektivita, nestrannost a nezávislost. Samozřejmostí pak je, že kontrolní činnost provádíme v souladu s mezinárodními doporučeními a standardy.

Výsledkem kontrolní práce však nemůže být jen konstatování zjištěného stavu. Nejvyšší kontrolní úřad pozorně sleduje, zda a jakým způsobem vláda i kontrolované osoby přistupují k výsledkům kontrolních akcí a zda přijímají a naplňují opatření k nápravě zjištěných nedostatků. V uplynulém roce se spolupráce s kabinetem výrazně zlepšila. Jednoznačně to dokazuje novela jednacního řádu vlády, na základě které od začátku roku 2014 dochází k zásadní změně. Vláda má nově povinnost pozvat prezidenta NKÚ na projednávání kontrolních závěrů a NKÚ má zároveň i právo vyjádřit se k přijímaným opatřením.

Jako ti, kteří kontrolují hospodaření ostatních, se snažíme jít příkladem a snižovat naše výdaje. Z rozpočtu plánovaného na rok 2013 jsme ušetřili více než 43 milionů korun. Podařilo se to především díky nové nájemní smlouvě v současné sídle NKÚ, na základě které náklady na nájem klesly o více než polovinu na 16,7 milionu korun za rok. Šetřit se nám ale daří i v oblasti běžných výdajů, jako jsou například nákupy telekomunikačních služeb nebo pohonných hmot. Nižší je ve srovnání s rokem 2013 i rozpočet NKÚ na rok 2014.

NKÚ se významně angažuje i na poli mezinárodní spolupráce mezi nejvyššími kontrolními institucemi zemí celého světa. Delegace NKÚ se zúčastnila XXI. kongresu Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí /INTOSAI/ v Číně. Na něm byla mimo jiné schválena tzv. *Pekingská deklarace* a nové mezinárodní standardy. V roce 2013 NKÚ naopak navštívila řada mezinárodních delegací – například ze Slovenska, Polska, Německa či Švýcarska.

Rok 2013 byl významný i proto, že jsme si připomněli 20. výročí vzniku Nejvyššího kontrolního úřadu. Příležitostí k bilancování, vzpomínání i plánům do budoucna bylo setkání na odborném semináři v Senátu Parlamentu. V takových chvílích si každý z nás uvědomí odpovědnost za práci, kterou děláme. Je mi ctí, že mám možnost se na ní podílet. A bylo mi potěšením využít této výjimečné příležitosti k tomu, abych poděkoval minulým i současným spolupracovníkům za jejich skvělou práci.

**Miloslav Kala,
prezident NKÚ**

I. Postavení a působnost NKÚ

1. Základní informace o postavení a působnosti NKÚ

Existence Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) vychází přímo z Ústavy České republiky, která zaručuje jeho nezávislost na moci zákonodárné, výkonné i soudní. NKÚ tím představuje jeden z nezastupitelných prvků parlamentní demokracie.

Podrobnější úprava postavení, působnosti, organizační struktury a činnosti NKÚ je obsažena v zákoně č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu. Podle tohoto zákona NKÚ prověřuje zejména hospodaření se státním majetkem a s finančními prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch právnických osob, plnění příjmových a výdajových položek státního rozpočtu a také hospodaření s prostředky poskytnutými České republice ze zahraničí.

Zákonnými orgány NKÚ jsou prezident a viceprezident, Kolegium, senáty a Kárná komora. V zájmu zajištění objektivit při posuzování kontrolovaných skutečností a v zásadních otázkách týkajících se kontrolní působnosti NKÚ rozhodují jeho kolektivní orgány – Kolegium a senáty NKÚ.

Nezávislost NKÚ zaručuje, že při plánování, přípravě a provádění kontrolní činnosti není ovlivňován mocí zákonodárnou, výkonnou ani soudní. Kromě nezávislosti institucionální má NKÚ i přiměřenou finanční nezávislost. Určujícím orgánem v této oblasti je Poslanecká sněmovna, která schvaluje státní rozpočet, jehož součástí je i rozpočtová kapitola *Nejvyšší kontrolní úřad*.

Kontrolní činnost provádí NKÚ na základě svého plánu kontrolní činnosti. Plán kontrolní činnosti po schválení Kolegiem NKÚ předkládá prezident NKÚ k informaci Parlamentu ČR a vládě ČR a zveřejňuje jej ve *Věstníku NKÚ*. Výsledkem kontrolní činnosti jsou kontrolní závěry, které shrnují a vyhodnocují skutečnosti zjištěné při kontrole. Kontrolní závěry jsou schvalovány Kolegiem nebo příslušnými senáty NKÚ.

V rámci vymezené působnosti provádí NKÚ kontrolu v souladu se svými kontrolními standardy, které vycházejí z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI). NKÚ provádí kontrolu souladu s právními předpisy, která zahrnuje kontrolu legality a kontrolu typu finanční audit, a dále audit výkonnosti.

Kontrolou legality NKÚ prověřuje, zda jsou kontrolované činnosti v souladu s právními předpisy, a přezkoumává věcnou a formální správnost kontrolovaných činností v rozsahu potřebném pro dosažení cílů kontroly.

Při kontrole typu audit výkonnosti NKÚ posuzuje účelnost, hospodárnost a efektivnost, s nimiž kontrolované osoby nakládají s prostředky státního rozpočtu a s majetkem státu nebo jinými finančními prostředky, které NKÚ kontroluje v souladu se svou působností.

Kontrolou typu finanční audit NKÚ prověřuje, zda účetní závěrky kontrolovaných osob podávají věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví v souladu s právními předpisy. Tento typ kontrol je nástrojem pro ověřování informací uvedených v závěrečných účtech kapitol státního rozpočtu, které NKÚ využívá při formulování stanoviska ke státnímu závěrečnému účtu.

2. Kolegium NKÚ

V roce 2013 byli Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR navrženi a poté prezidentem republiky jmenováni do funkcí prezident NKÚ Miloslav Kala a viceprezidentka NKÚ Zdeňka Horníková.

Kolegium NKÚ tvoří prezident, viceprezident a členové NKÚ. Kolegium NKÚ schvaluje plán kontrolní činnosti, návrh rozpočtu NKÚ předkládaný Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, závěrečný účet rozpočtové kapitoly NKÚ a účetní závěrku NKÚ sestavenou k rozvahovému dni. Kolegium NKÚ dále schvaluje výroční zprávu, jednací řády Kolegia a senátů NKÚ, kárný řád a kontrolní závěry. Rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu a o námitkách podjatosti.

Členové Kolegia NKÚ (zleva): JUDr. Ing. Jiří Kalivoda, Ing. Jan Vedral, Ing. Daniel Reisingel, MPA, Ing. Rudolf Kufa, JUDr. Eliška Kadaňová, Mgr. Zdeňka Horníková, Ing. Zdeněk Brandt, MVDr. Rudolf Němeček, Ing. Miloslav Kala, RNDr. Petr Neuvirt, Mgr. Zdeňka Profeldová, Ing. Pavel Hrnčíř, Ing. Jaromíra Steidlová, Ing. Jiří Adámek, Ing. Karel Sehoř, Ing. Antonín Macháček

Členové NKÚ vykonávají kontrolní činnost a vypracovávají kontrolní závěry. Řídí průběh kontrolní akce od pověření výkonem kontroly až po schválení kontrolního závěru. V následujícím přehledu jsou modře vyznačeny ukončené kontrolní akce /KA/, jejichž kontrolní závěr /KZ/ byl publikován v roce 2013, zeleně jsou vypsány neukončené akce.¹

¹ V textu výroční zprávy jsou jednotlivé kontrolní akce označeny číslem, pod kterým jsou uvedeny v plánu kontrolní činnosti na příslušný rok. Texty kontrolních závěrů publikovaných v roce 2013 lze nalézt v jednotlivých částkách *Věstníku NKÚ* nebo v elektronické verzi výroční zprávy po kliknutí na modře zvýrazněné číslo dané kontrolní akce. V tištěné verzi výroční zprávy lze částky 1/2013 až 4/2013 *Věstníku NKÚ* nalézt na přiloženém CD.

Tabulka č. 1: Přehled kontrolních akcí prováděných v roce 2013

Jméno člena NKÚ	Členem od	Počet KA, které člen řídil do konce roku 2013	Přehled KA, které člen řídil v roce 2013	
			Ukončené	Neukončené
Ing. Jiří Adámek	25. 4. 2001	33	12/18 12/27 12/31	13/27 13/33
Ing. Zdeněk Brandt	3. 5. 2002	32	12/36	13/17 13/36 13/40
Ing. Pavel Hrnčíř	11. 12. 2009	9	12/03 12/19 13/01	13/32
JUDr. Eliška Kadaňová	4. 6. 1998	37	12/17 12/23 12/29 13/10*	13/22
JUDr. Ing. Jiří Kalivoda	17. 9. 1993	56	12/21 12/26 13/03	13/16 13/25
Ing. Rudolf Kufa	15. 9. 2009	7	12/24 13/04 13/12	13/26
Ing. Antonín Macháček	9. 12. 2005	21	12/13 12/16 13/06	13/20 13/31
RNDr. Petr Neuvirt	21. 12. 2010	10	12/25 13/08	13/21 13/30 13/37
MVDr. Rudolf Němeček	17. 9. 1993	48	12/12 12/20 12/33 13/05	13/13
Mgr. Zdeňka Profeldová	18. 4. 2002	37	12/22 12/35 13/15 13/02*	13/23 13/35
Ing. Daniel Reisiegel, MPA	30. 4. 2010	11	12/09 12/14 12/28	13/18 13/19 13/39
Ing. Karel Sehoř	15. 9. 2009	9	12/08 12/11 13/09 13/14*	13/24
Ing. Jaromíra Steidlová	16. 11. 2006	16	12/15 12/30 13/11	13/38
Ing. Jan Vedral	25. 4. 2001	38	12/32	13/07 13/28 13/29 13/34

* Kontrolní závěr bude publikován v částce 1/2014 Věstníku NKÚ.

3. Vedení NKÚ

Vedení NKÚ tvoří zaměstnanci přímo podřízení prezidentovi – jedná se o vrchního ředitele kontrolní sekce, vrchního ředitele správní sekce, ředitele kanceláře prezidenta, tajemníka Kolegia, ředitele odboru bezpečnostního a ředitele odboru interního auditu.

*Zleva: Ing. Zuzana Čandová, ředitelka kanceláře prezidenta;
Mgr. Zdeňka Horníková, viceprezidentka NKÚ; Mgr. Jana Ermlová, ředitelka bezpečnostního odboru;
Ing. Miloslav Kala, prezident NKÚ; Ing. Stanislav Koucký, vrchní ředitel kontrolní sekce;
PhDr. Radek Haubert, vrchní ředitel správní sekce; JUDr. Alena Fidlerová, tajemník Kolegia NKÚ*

II. Zhodnocení kontrolní činnosti za rok 2013

1. Plán kontrolní činnosti NKÚ na rok 2013

Plán kontrolní činnosti jako základní dokument pro naplňování kontrolní působnosti NKÚ určuje věcné a časové vymezení kontrolních akcí začínajících v příslušném rozpočtovém roce. Sestavení plánu kontrolní činnosti na rok 2013 věnoval NKÚ mimořádnou pozornost. Snahou NKÚ bylo zacílit kontroly na nejrizikovější oblasti a nejslabší místa v hospodaření státu, aby mohl podávat parlamentu, vládě a celé veřejnosti aktuální a spolehlivé informace o tom, jak vláda spravuje svěřené prostředky.

Plán kontrolní činnosti byl sestaven v souladu s působností, kterou NKÚ vykonává podle ustanovení § 3 a § 4 zákona č. 166/1993 Sb. V rámci zákonem dané působnosti byl zaměřen na prioritní oblasti, které byly v souladu se strategickými cíli kontrolní činnosti NKÚ a na základě identifikovaných rizik shledány jako aktuální, společensky i finančně významné. Kontrolní akce zařazené v plánu kontrolní činnosti na rok 2013 vycházely v převážné míře z podnětů vzniklých z vlastní monitorovací a analytické činnosti NKÚ.

Plán kontrolní činnosti na rok 2013 přijalo Kolegium NKÚ na svém zasedání ve dnech 15. a 16. října 2012. Celkem bylo schváleno 39 kontrolních akcí. V průběhu roku 2013 byl plán kontrolní činnosti doplněn o jednu kontrolní akci na celkový počet 40 akcí.

Při sestavování plánu kontrolní činnosti na rok 2013 vycházel NKÚ zejména z těchto priorit:

- **Výběr příjmů státního rozpočtu /SR/ a správa pohledávek státu**

Jedním z cílů kontroly byla orientace na oblast efektivity výběru příjmů SR a správy pohledávek státu. Kontrolní akce byly zaměřeny např. na oblast vymáhání a odpisu daňových nedoplatků a na oblast správy odvodů za porušení rozpočtové kázně. Zcela novou oblastí v plánu, která doposud nebyla kontrolována, byla oblast správy příjmů z loterií a jiných podobných her.

- **Hospodaření vybraných organizací s majetkem a peněžními prostředky státu**

V rámci kontroly hospodaření vybraných organizací bylo záměrem více se zaměřit na některé náklady s ohledem na účelnost, hospodárnost a efektivnost. Do plánu byly zařazené např. kontrolní akce u státního podniku Řízení letového provozu, Ministerstva dopravy /MD/ a dalších vybraných organizačních složek státu. Jedna kontrolní akce byla zařazena za účelem prověření dosažené hodnoty za peníze při nákupu služeb v oblasti informování a komunikace s veřejností.

- **Vynakládání finančních prostředků na informační a komunikační technologie /ICT/**

Finanční prostředky v oblasti ICT se staly předmětem kontrol již v předchozích plánech kontrolní činnosti, a to jak z důvodu výrazného nárůstu objemu prostředků vynaložených na tyto technologie, tak i s ohledem na rizikové aspekty spojené s účelností a hospodárností jejich pořízení. Plán roku 2013 zahrnul např. kontrolu systému základních registrů a systému elektronického zadávání veřejných zakázek.

- **Čerpání finančních prostředků z fondů EU**

Rovněž oblast čerpání prostředků EU byla opakovaně vyhodnocena jako riziková, jak vyplynulo i z některých doposud provedených kontrol programů a projektů spolufinancovaných z prostředků EU. Do plánu 2013 byly mj. zařazené kontroly operačních programů *Podnikání a inovace*, *Životní prostředí*, *Rybářství a Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko*. Dále byla také zařazena kontrolní akce zaměřená na ostatní zahraniční finanční nástroje, kterou byla kontrola *Programu švýcarsko-české spolupráce* zaměřeného na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšířené Evropské unie.

- **Vybrané významné investiční programy státu a dotační tituly**

V oblasti financování významných investičních programů bylo cílem prověření systémové podpory státu v oblasti investic do vědy a výzkumu v resortu školství, podpory regionálního zdravotnictví, cestovního ruchu, nemovité infrastruktury Ministerstva obrany /MO/ a dopravních staveb. V rámci dotační politiky byly zařazeny kontrolní akce zaměřené na výdaje státu na podporu zemědělského výzkumu a vývoje, na podporu resortních sportovních center a dále na sociální služby.

- **Zadávání veřejných zakázek**

Kontrola zadávání veřejných zakázek je významnou prioritou kontrolní činnosti NKÚ, a je tak v různém rozsahu součástí řady kontrolních akcí. Jako jedna z kontrolních akcí se systémovým zaměřením na oblast zadávání veřejných zakázek byla v rámci plánu schválena např. kontrola systému elektronického zadávání veřejných zakázek. Předmětem další systémové kontrolní akce v této oblasti se staly veřejné zakázky zadávané na základě jednacího řízení bez uveřejnění /JŘBU/ a na základě aplikace výjimek ze zákona o veřejných zakázkách².

- **Významné změny v účetnictví a výkaznictví**

Ve vazbě na nové účetní předpisy implementované v rámci reformy účetnictví státu byly zařazeny kontrolní akce cílené na ověření spolehlivosti účetních závěrek a finančních výkazů vybraných kontrolovaných osob a na sestavení závěrečných účtů kapitol. Jedna z kontrolních akcí byla zaměřena také na sestavení tzv. *pomocného analytického přehledu*, který se od roku 2012 stal zcela novým výkazem sloužícím pro monitorování a řízení veřejných financí.

Přehled kontrolních akcí zařazených do plánu kontrolní činnosti na rok 2013 a jejich časový harmonogram jsou uvedeny v příloze č. 1. Kontrolní akce byly v souladu s tímto harmonogramem zahajovány postupně v průběhu roku 2013. V závislosti na termínu zahájení a délce kontrolních akcí jsou termíny ukončení kontrolních akcí, tj. schválení kontrolních závěrů z těchto kontrolních akcí, plánovány na roky 2013 a 2014. Výsledky kontrolních akcí ukončených v roce 2013 byly využity v této výroční zprávě.

NKÚ v roce 2013 obdržel jeden podnět ke kontrole od Senátu Parlamentu ČR. Tento podnět se týkal kontroly rozhodnutí správního orgánu ve věci Kozákova domu na Václavském náměstí v Praze. NKÚ však není z důvodu své zákonné působnosti oprávněn k provedení navrhované kontrolní akce.

2. Výsledky kontrolní činnosti v roce 2013

Zhodnocení kontrolní činnosti uvedené v této kapitole vychází z výsledků 41 kontrolních akcí, které byly ukončeny v roce 2013. Z tohoto počtu kontrolních akcí bylo 28 akcí zahájeno podle plánu kontrolní činnosti v roce 2012 a 13 akcí v roce 2013. V těchto kontrolních akcích byl v souladu s předmětem a cíli kontrol prověřen majetek a finanční prostředky u 235 kontrolovaných osob a jejich objektů. U všech kontrolovaných osob byly pořízeny kontrolní protokoly, na jejichž základě byly zpracovány kontrolní závěry. Podařilo se udržet vysoký počet realizovaných kontrolních akcí, resp. dokončit o jednu kontrolní akci více než v předchozím roce, a to i za stavu neúplného počtu členů Kolegia NKÚ³. Počet zkontrolovaných osob a objektů byl sice nižší než v roce předchozím, ale tento stav byl ovlivněn především odlišným zaměřením kontrol na úrovni systémů, z čehož vyplynul nižší počet kontrolovaných příjemců podpor.

Rok 2013 byl pro NKÚ úspěšným rokem. Tím nejdůležitějším pro hodnocení je jistě hledisko výsledků kontrolní činnosti. NKÚ se povedlo odhalit a ukázat na nejpálčivější systémové problémy týkající se různých oblastí hospodaření státu. Zajistil tak cennou zpětnou vazbu pro řízení, kontrolu

² Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

³ Po celý rok 2013 nebyla obsazena funkce jednoho člena NKÚ.

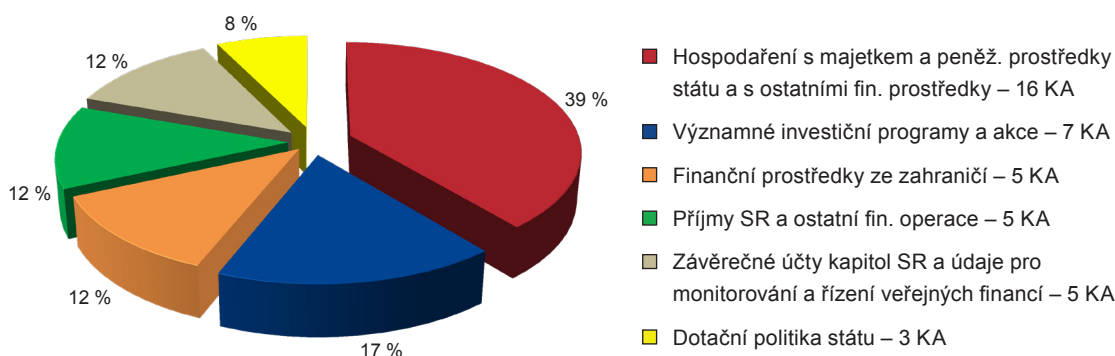
a rozhodování odpovědných orgánů, která, bude-li využita, přispěje ke zlepšení hospodaření státu. Další přínosy lze jistě spatřovat i v podobě řady systémových doporučení a také v nemalém objemu finančních prostředků oznámených pro porušení rozpočtové kázně příslušným správcům daně. V neposlední řadě i v oznámeních orgánům činným v trestním řízení v případech, které nasvědčovaly, že byl spáchán trestný čin.

Systémová zjištění však v řadě oblastí poskytují obraz hospodaření, který se zatím výrazně nezměnil. Stát nadále v některých oblastech nefunguje dobře. Opakovaný výskyt stejných nebo podobných nedostatků ukazuje na nedostatečnost řízení a kontroly, nedostatečnost nebo neúčinnost opatření k nápravě nedostatků zjištěných při předchozích kontrolách, formalismus přijímaných opatření, nebo dokonce odmítání řešení některých závažných nedostatků. V řadě případů se sice státním orgánům podařilo realizovat některá dílčí opatření a v některých případech NKÚ hodnotí kladně i navržená opatření reagující na jeho zjištění a doporučení, zásadní zvrat se však zatím nedostavil. Společného jmenovatele řady dlouhodobých nedostatků lze v některých případech nalézt v nepřijetí odpovědnosti za správný výkon činností, kterými jsou orgány státu nadány. Projevuje se to v nerespektování zákonnosti, pravidel a zásad a především v nerespektování principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Neschopnost či nezáměr prokázat hodnotu, kterou stát za vynaložené peníze a majetek získává, souvisí i s nefunkčním systémem kontroly a nevyvozováním adresné odpovědnosti příslušných osob. Objevují se však i nové hrozby, které mohou přinášet další významné ztráty v hospodaření státu.

Mezi nejvýznamnější systémové nedostatky ve výkonu činností některých kontrolovaných osob v roce 2013 patřily například:

- **nehospodárnost a neefektivita při výběru některých příjmů státu a nízká efektivita při vymáhání daňových nedoplatků;**
- **nedostatečné nastavení a vyhodnocování cílů dotačních titulů a nedodržování pravidel, zásad a transparentnosti při poskytování dotací;**
- **chyby v přípravě a realizaci projektů ICT, potlačování vlivu soutěžního prostředí a vznik závislosti na jednom dodavateli;**
- **přenos některých činností státu na externí právní, poradenské a konzultační subjekty vedoucí k nehospodárnostem;**
- **nákupy materiálu bez výběrových řízení a písemně uzavřených smluv s důsledkem značných cenových rozdílů;**
- **nedostatečný výkon majetkových práv státu;**
- **neúčinnost dosavadních opatření a mechanismů k zefektivnění výstavby dopravní infrastruktury;**
- **selhávání programového financování, které nezajišťuje pevný časový ani finanční rámec s vyhodnotitelnými cíli a efekty investiční politiky státu;**
- **nedostatečná funkčnost řízení a kontroly některých programů spolufinancovaných z prostředků EU a zaostávání jejich čerpání;**
- **nespolehlivost vykazovaných údajů státu pro monitoring a řízení veřejných financí ve vazbě na nedostatky účetní reformy státu.**

Přehled kontrolních akcí ukončených v roce 2013 je uveden v příloze č. 2. Strukturu kontrolních akcí podle jejich převažujícího zaměření ukazuje graf č. 1.

Graf č. 1: Zaměření kontrolních akcí, jejichž kontrolní závěry byly schváleny v roce 2013

Z uvedeného grafu vyplývá, že největší pozornost věnoval NKÚ kontrole hospodaření s majetkem státu a kontrole významných investičních programů a akcí. V rozsahu své působnosti se zaměřil i na další neméně významné oblasti kontroly.

Podrobněji jsou výsledky kontrolní činnosti shrnuty v následujících částech výroční zprávy.

2.1 Příjmy státu a ostatní finanční operace v této oblasti

Oblast příjmů státu je jednou z priorit kontrolní činnosti NKÚ. V uplynulém roce bylo na toto téma dokončeno pět kontrolních akcí, které byly zaměřeny na:

- příjmy z výkonových poplatků (mýtného) a z časového zpoplatnění (časových kuponů) za užívání pozemních komunikací (KA č. [12/12](#));
- daňové nedoplatky spravované finančními úřady (KA č. [13/02](#));
- zahraniční pohledávky ČR ve správě Ministerstva financí (KA č. [13/10](#));
- správu odvodů za porušení rozpočtové kázně (KA č. [13/15](#));
- programy průmyslové spolupráce (offsety) jako nástroj kompenzace výdajů státu v souvislosti s vybranými veřejnými zakázkami (KA č. [12/08](#)).

Trvalá pozornost je směřována na příjmy státu, u nichž NKÚ shledává rizika především v souvislosti se systémovými nedostatky při jejich správě. Výsledky kontrol dlouhodobě potvrzují, že v nastavení systémů i v činnostech odpovědných osob jsou významné nedostatky, které způsobují, že stát některé příjmy nevybírá hospodárně a efektivně. V roce 2013 NKÚ dokončil např. kontroly, které navazovaly na výsledky z předchozích kontrolních akcí zaměřených na systém výběru mýta a na správu odvodů za porušení rozpočtové kázně. V důsledku nedostatečné koncepční, legislativní, řídicí a vyhodnocovací činnosti jsou tyto příjmy dosahovány a spravovány za cenu vysokých nákladů:

- Kontrolní akce č. [12/12](#) navázala na kontrolu peněžních prostředků vynaložených na pořízení a provoz systému výběru mýtného za užívání silniční infrastruktury, kterou NKÚ provedl v roce 2011⁴. NKÚ vyhodnotil, že účel systému výkonového zpoplatnění /SVZ/, tj. získat finanční prostředky na rozvoj pozemních komunikací, byl sice dosažen, avšak za cenu vysokých nákladů a významného zvýšení ceny za užívání zpoplatněných komunikací. Za pět let provozu SVZ (2007–2011) se na mýtném vybralo **31,3 mld. Kč**, avšak náklady na jeho výběr dosáhly **15,6 mld. Kč**, tedy téměř **50 %** vybrané částky. U časových kuponů za stejné období představovaly náklady v poměru k inkasu jen **7 %**, přičemž čistý výnos z časového zpoplatnění dosáhl výše **8,5 mld. Kč**. Výsledky výkonového zpoplatnění ovlivnilo MD negativně zejména tím, že organizačně nezabezpečilo systém výběru mýta v souladu se schválenou koncepcí a nesledovalo a nevyhodnocovalo výdaje na SVZ z pohledu účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.

⁴ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 11/13 – *Peněžní prostředky vynaložené na pořízení a provoz systému výběru mýtného za užívání silniční infrastruktury České republiky* byl zveřejněn v částce 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

V rozporu s koncepcí byla významná část činností zabezpečována soukromoprávními subjekty. MD nepostupovalo nejhospodárnějším způsobem, protože pro stát nevýhodně sjednalo odměnu pro generálního dodavatele služeb za tzv. zvýšenou úspěšnost služeb. Při stanovení odměny generálnímu dodavateli nezohlednilo zaběhnutí systému do praxe a dále nevhodně nastavilo způsob stanovení odměny, která se odvíjí od realizovaného inkasa mýtného, což přinášelo významný prospěch generálnímu dodavateli, neboť se zvýšením sazeb mýtného rostla i jeho odměna. Za období let 2007 až 2011 Ředitelství silnic a dálnic ČR /ŘSD/ za zvýšenou úspěšnost služeb zaplatilo odměnu ve výši **755 mil. Kč** a nezávislým znalcům za vyhodnocení úspěšnosti vyplatilo částku ve výši **113 mil. Kč**. Celkové náklady na provoz systému vzrostly také tím, že MD výrazně podhodnotilo počet úhrad mýtného platební kartou, a ŘSD tak generálnímu dodavateli v uvedeném období vyplatilo dalších **500 mil. Kč** za poplatky za platbu kartou, které nebyly zahrnuty ve smlouvě. Neefektivní byl rovněž způsob vymáhání mýtného a nedoplatků. ŘSD zahájilo zjišťování a vyúčtování uniklého mýtného s následným vymáháním pohledávek a nedoplatků až s tříletým zpožděním, a to za využití outsourcingu. V roce 2009 ŘSD uzavřelo smlouvu se soukromoprávními subjekty o vymáhání pohledávek na mýtném, jejíž součástí byly nejen právní služby, ale i vytvoření softwaru za téměř **40 mil. Kč**. Za plnění podle smlouvy uhradilo celkem **57 mil. Kč**, přičemž do září 2012 bylo vymoženo pouze **18 mil. Kč**, tj. nákladová efektivnost na jednu korunu vynaložených nákladů činila pouze 32 haléřů. Vymáhání nedoplatků na mýtném mělo přitom být podle všech materiálů vlády prováděno celními orgány, nikoli dodavatelským způsobem. Výsledky této kontrolní akce doporučil NKÚ využít při přípravě a realizaci nové smlouvy na provozování mýtného systému a při dalším rozšiřování zpoplatnění komunikací.

- V rámci následné KA č. **13/15**⁵ NKÚ zjistil, že od roku 2011 do prvního čtvrtletí 2013 finanční úřady vyměřily odvody a penále v celkové hodnotě **13,5 mld. Kč**, ze kterých však Generální finanční ředitelství /GFŘ/ prominulo odvody a penále v částce **9,8 mld. Kč**, tj. **73 %**. Výdaje na správu těchto odvodů činily v letech 2011 a 2012 celkem **562 mil. Kč**. V předchozí kontrolní akci NKÚ zjistil, že Ministerstvo financí /MF/ prominulo **90 %** vyměřených odvodů a penále. NKÚ konstatoval, že správa odvodů za porušení rozpočtové kázně je i nadále nevhodná a neefektivní. MF nepřijalo adekvátní opatření k odstranění zjištěných nedostatků systémového charakteru. MF nepřehodnotilo výši sankcí za méně závažná porušení rozpočtové kázně a neupřesnilo důvody pro prominutí odvodu. Přijaté novely dotčených právních předpisů neměly zásadní vliv na oblast vyměřování odvodů ani na jejich následné promíjení. Systémové řešení zásadních nedostatků zjištěných NKÚ požadoval usnesením také kontrolní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Další oblastí, kterou NKÚ dlouhodobě sleduje, je správa pohledávek státu, resp. jejich vymáhání. NKÚ v minulém období opakovaně upozorňoval zejména na nutnost přijetí opatření, která by účinněji bránila vzniku nových daňových nedoplatků, napomáhala ke zvýšení úspěšnosti jejich vymáhání a zabraňovala daňovým podvodům. V této oblasti existují skutečně značné rezervy především v oblasti daňových nedoplatků, jejichž vymožením by stát získal zdroje ke krytí výdajů, aniž by musel nevybrané příjmy kompenzovat jinak. Nedostatečnost dosavadních opatření potvrzuje neustálé zvyšování daňových nedoplatků. Objem daňových nedoplatků podle *Zprávy o plnění státního rozpočtu za 1. pololetí 2013*, kterou vláda předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, již dosáhl téměř **210,9 mld. Kč⁶, přičemž od roku 2010 tento objem stoupl o **35,4 mld. Kč**, nejvíce přitom**

⁵ Kontrolní akce č. 13/15 byla následnou kontrolou ke kontrolní akci č. 10/08 – *Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně*, jejíž kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2011 *Věstníku NKÚ*.

⁶ Největší objem pohledávek k 30. 6. 2013 byl evidován v působnosti Finanční správy ČR, přičemž činil 137,4 mld. Kč, z toho pohledávky na DPH činily 85,7 mld. Kč. Druhý největší objem nedoplatků ve výši 63,1 mld. Kč eviduje Česká správa sociálního zabezpečení.

u daňových nedoplatků na dani z přidané hodnoty /DPH/. Z kontrolních akcí ukončených v oblasti správy pohledávek v uplynulém roce např. vplynulo:

- Z KA č. **13/02**, jejímž cílem bylo zejména provést rozbor daňových nedoplatků spravovaných Finanční správou ČR v letech 2010 až 2012 a zhodnotit dopady legislativní úpravy této oblasti, vplynulo, že stav daňových nedoplatků se od roku 2010 do roku 2012 zvýšil o více než **28 mld. Kč** a k 31. 12. 2012 činil téměř **135 mld. Kč**, přičemž úspěšnost vymáhání v období let 2010–2012 v průměru činila jen necelých **9 %**. Největší podíl k 31. 12. 2012 vykazovaly nedoplatky na DPH, které činily **61 %**. Kromě těchto nedoplatků evidovala dále Finanční správa ČR k 31. 12. 2012 tzv. daňové nedoplatky odepsané pro nedobytnost podle daňového řádu⁷ ve výši **124 mld. Kč**. Nízká úspěšnost vymáhání byla ovlivněna především tím, že největšími dlužníky byly účelově založené právnické osoby, u kterých vymáhání nedoplatků nelze ani zahájit. Jedná se o trvalý stav, přičemž NKÚ konstatoval, že řada přijatých opatření k předcházení daňovým únikům a k zefektivnění vymáhání se ve snížení stavu daňových nedoplatků ani ve zvýšení procenta vymožených nedoplatků neprojevila.

Podle NKÚ vymáhání nedoplatků mohou negativně ovlivňovat mj. snižující se počet pracovníků vymáhacích oddělení a také časté změny právních předpisů, zejména daňových zákonů. NKÚ dále konstatoval neúplnost a chybovost statistických výstupů z informačního systému ADIS⁸ o vymáhaných a vymožených nedoplatcích, a to zejména v roce 2011, kdy byly do systému promítány změny související s přijetím nového daňového řádu. Z důvodu častých změn ve struktuře vykazovaných údajů, jejich neúplnosti, chybovosti a nemožnosti provést kontrolu nelze prostřednictvím ADIS sledovat dlouhodobý vývoj vymáhaných a vymožených nedoplatků ani vývoj efektivnosti jednotlivých způsobů vymáhání.

- V KA č. **13/10** NKÚ prověřoval postupy MF při správě a zajišťování návratnosti zahraničních pohledávek ČR civilního charakteru. Objem těchto pohledávek evidovaných ještě v roce 1998 v částce **122,2 mld. Kč** se razantně snížil. Ke konci roku 2012 spravovalo MF pohledávky ve výši přes **16 mld. Kč**. V rámci postupů uplatňovaných MF však byly zjištěny některé závažné skutečnosti v souvislosti s uzavíráním smluv k vymáhání nebo odprodeji pohledávek (deblokace). V kontrolovaném období, tj. v roce 2011 a 2012, žádná smlouva tohoto typu nebyla sjednána, avšak trval smluvní vztah s 11 deblokátory. Kontrolou těchto smluv bylo zjištěno, že v sedmi případech byli deblokátoři vybráni bez výběrového řízení. Uzavřené smlouvy, přestože se týkaly vysokých částek, neobsahovaly žádné zajišťovací instituty. Nominální hodnota pohledávek, které MF postupně převedlo na deblokátory, činila desítky milionů USD, avšak inkasované částky byly minimální. Ve čtyřech případech dokonce nebyla inkasována žádná úhrada, navíc bylo zjištěno, že MF nechalo v roce 2006 pohledávku ve výši téměř **5 mil. USD** za jedním z deblokátorů promlčet.

MF také nepostupovalo nejehospodárnějším způsobem a porušilo rozpočtovou kázeň, když vynaložilo během let 2006 a 2007 přes **2,2 mil. Kč** na informační systém o zahraničních pohledávkách, který však nevyužívalo a projekt v roce 2011 ukončilo. Při správě zahraničních pohledávek využívalo MF specifické služby banky, za které uhradilo např. v roce 2012 částku **14 mil. Kč**. Rozsah bankovních služeb je však ve vztahu k jednotlivým pohledávkám různý, ve většině případů jde pouze o vedení evidenčních účtů s výpočtem úroků a podáváním zpráv MF. U některých pohledávek tak není zřejmá opodstatněnost samotného vedení evidenčních účtů, a tím i nezbytnost plateb za jejich vedení.

S příjmy státu a obecně i s dalšími efekty pro stát, např. v podobě podpory průmyslu a zaměstnanosti, souvisela kontrola, která měla odpovědět na otázku, jak stát využívá

⁷ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

⁸ *Automatizovaný daňový informační systém.*

potenciál offsetů⁹, které mají kompenzovat výdaje státu na zakázky obranného a bezpečnostního průmyslu:

- V KA č. **12/08** NKÚ zjistil, že Ministerstvo průmyslu a obchodu /MPO/, které bylo odpovědné za přípravu, realizaci a vyhodnocování offsetových programů, přeneslo od roku 2005 těžiště odpovědnosti na zadavatele veřejných zakázek, tedy na MO a Ministerstvo vnitra /MV/, a zřeklo se tím možnosti účinně ovlivnit směřování offsetů do těch oblastí, které jsou pro ČR nejdůležitější. Vyhodnocování plnění cílů a priorit offsetů bylo v podstatě redukováno na vykazování hodnot plnění offsetových transakcí. I ve vykazování však byly zjištěny chyby, a to v řádu miliard korun. Významnost i potenciál podpory jsou zřejmé, v deseti kontrolovaných offsetových programech měli dodavatelé závazky za **57,4 mld. Kč**. MO a MV jako zadavatelé zakázek uznaly splnění závazků ve výši **42,8 mld. Kč**. NKÚ však při kontrole zjistil, že výše závazků mohla být o **1 mld. Kč** vyšší. Současně resorty do splněných závazků zahrnuly i ty, které tam nepatřily, když ministerstva nesprávně uznala plnění v hodnotě nejméně **1,1 mld. Kč**. V offsetových programech dosud nebyly naplněny závazky v hodnotě přibližně **10 mld. Kč**. Přestože offsetové programy přinesly českému průmyslu zejména exportní zakázky v řádu desítek miliard korun, v srpnu 2012 vláda jejich využívání zastavila. A to přesto, že komunitární právo využívání přímých offsetů umožňuje.

Závažnost některých systémových nedostatků v oblasti správy příjmů státu odhalených NKÚ v minulých letech je pro NKÚ důvodem zvýšeného zájmu, zda po ukončení příslušných kontrolních akcí došlo ke změnám, které by na zjištěné chyby adekvátně reagovaly, nebo jinými slovy – jaký je dopad výsledků kontroly na příslušnou oblast. Jak již bylo uvedeno, např. v oblasti správy odvodů za porušení rozpočtové kázně zásadní změny nenastaly. MF nereagovalo na doporučení NKÚ, navrhované změny právních předpisů nebyly přijaty a ani předloženy do legislativního procesu.

Naopak příkladem, kdy na základě kontroly NKÚ došlo k některým pozitivním krokům, je kontrolní akce č. 11/07¹⁰, která se zabývala systémem správy DPH při dovozu zboží ze třetích zemí. Při této kontrolní akci NKÚ zjistil, že postupy celních a finančních orgánů nebyly schopny zamezit neodvedení DPH ze zboží, kterému předcházel dovoz ze třetích zemí. I přes mediální nesouhlas s výsledky kontroly ze strany MF je potěšující, že po ukončení kontroly došlo k některým pozitivním krokům, které by mohly přispět k eliminaci nedostatků:

Např. novelou zákona o dani z přidané hodnoty¹¹ došlo s účinností od 1. 1. 2013 ke zkrácení základní délky zdaňovacího období na jeden měsíc, zavedení institutu nespolehlivého plátce, rozšíření institutu ručení příjemce zdanitelného plnění za zdanitelná plnění dodavatele a zavedení povinnosti uskutečňovat platby DPH prostřednictvím bankovních účtů zveřejněných správcem daně. Od 1. 1. 2014 je povinností podávat daňová přiznání k DPH elektronicky (s výjimkou fyzických osob s obratem do 6 mil. Kč za rok). Z mediální prezentace Finanční správy ČR vyplývá, že finanční správa ve spolupráci s celními orgány začala u dovozů zboží využívat institut zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň. Účinnost těchto změn však bude možné vyhodnotit až po delším časovém úseku.

2.2 Dotační politika státu

V roce 2013 NKÚ dokončil tři kontrolní akce, které prověřily poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků SR určených:

- nestátním neziskovým organizacím prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra (KA č. **12/22**),

⁹ Offsety neboli offsetové programy jsou založeny na tom, že stát zadá velkou veřejnou zakázku zahraničnímu dodavateli a zároveň ho zaváže ke kompenzacím výdajů státu například v podobě zakázek (offsetových transakcí), které budou podporovat export a investice.

¹⁰ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 11/07 – *Správa daně z přidané hodnoty při dovozu zboží ze třetích zemí* byl zveřejněn v částce 1/2012 *Věstníku NKÚ*.

¹¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

- na protidrogovou politiku (KA č. **12/25**),
- na účelovou podporu zemědělského výzkumu, vývoje a inovací a na systém hodnocení přínosů z poskytnutých podpor prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva zemědělství (KA č. **13/08**).

Dotací politika státu je oblast, na kterou se NKÚ ve svých kontrolách soustavně zaměřuje. Na základě analýzy rizik v této oblasti NKÚ poukazuje na nedostatky významného charakteru, jejichž výskyt se v poslední době zásadně nemění, přičemž byly nalézány u většiny kontrolovaných osob. Dlouhodobým problémem je netransparentní výběr projektů, nedostatky při stanovování cílů programů, neúčinný vnitřní kontrolní systém, nedostatečně nastavené hodnotící ukazatele či nedodržování metodických pokynů. V neposlední řadě u příjemců dotací byly identifikovány nedostatky při plnění rozhodnutí o poskytnutí dotace. I v roce 2013 kontrolní zjištění potvrdila, že někteří poskytovatelé dotací tvořili dotační programy, které neměly vždy konkrétní, měřitelné a jednoznačně ověřitelné cíle, nestanovili kritéria pro hodnocení výsledků a využití poskytnutých podpor a výběr projektů prováděli netransparentním způsobem. Nedostatky se vyskytly i v průběžném plnění nastavených cílů. Tato pochybení významně ovlivňují hospodárnost a účelnost a neumožňují objektivně vyhodnotit efektivnost poskytnutých podpor, např.:

- Při KA č. **12/22** NKÚ zjistil, že MV u kontrolovaných dotačních programů zaměřených na rozvoj sportu a tělovýchovy nestanovilo kritéria pro hodnocení účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti vynakládaných výdajů. MV například v letech 2009 až 2011 jednomu příjemci několikrát významně krátilo požadovanou výši dotace, a to o **21–61 %**. Přitom projekt neobsahoval počty sportovních a ostatních aktivit ani počty jejich účastníků. MV tak poskytlo peněžní prostředky, aniž by znalo původní rozsah projektu, a aniž by tak mohlo ověřit, jaká jeho část byla při krácené dotaci realizována. Tato skutečnost výrazně snižuje i možnost efektivní kontroly vynaložených peněžních prostředků ze strany poskytovatele.
- V kontrolní akci č. **12/25** zaměřené na protidrogovou politiku se NKÚ věnoval mj. vyhodnocení průběžného plnění protidrogové politiky. V letech 2010 a 2011 na ni bylo z veřejných rozpočtů vynaloženo **1,2 mld. Kč**. Vláda v roce 2010 schválila *Národní strategii protidrogové politiky na období 2010–2018*. Její naplnění mají zajistit tři tříleté akční plány. V rámci prvního plánu bylo nejvíce úkolů splněno v oblasti monitoringu, výzkumu a hodnocení, nejméně v oblasti léčby a sociálního začleňování, kde se podařilo splnit necelé dvě pětiny úkolů, u alkoholu a tabáku to byla asi čtvrtina úkolů. NKÚ vyhodnotil průběžné plnění vládní protidrogové politiky a poukázal na to, že se vládě některé její strategické cíle nedaří naplňovat. ČR má nejvyšší míru užívání konopných drog v Evropě, roste počet uživatelů drog i počet injekčních uživatelů drog.
- Při KA č. **13/08** NKÚ zjistil nedostatky při poskytování účelové podpory zemědělského výzkumu, vývoje a inovací. Ministerstvo zemědělství /MZe/ provádělo financování této oblasti prostřednictvím programů, které neměly vždy konkrétní, měřitelné a jednoznačně ověřitelné cíle, výsledky a přínosy, což vedlo k problémům při hodnocení dosažených výsledků, přínosů a efektivnosti programu. Přitom na účelovou podporu zemědělského výzkumu bylo v letech 2010–2012 vynaloženo **1,2 mld. Kč**.

MZe též nestanovilo závazně pravidla pro provedení veřejné soutěže na výběr projektů k podpoře. Výběr projektů nebyl transparentní a účastníkům nebyla známa některá pravidla. V procesu výběru projektů docházelo k častým změnám v pořadí i po bodovém hodnocení. Ze seznamu pro veřejnou soutěž na rok 2011 např. vyplynulo, že někteří členové poradního orgánu měli vztah k některým projednávaným projektům. U projektů ukončených v roce 2012 MZe neuzavřelo s příjemci ve většině případů smlouvy o využití výsledků projektů včetně plánu užití těchto výsledků.

Názorným příkladem způsobu, jakým MZe vybíralo projekty, byl projekt *Vypracování optimální metody pro stanovení pitelnosti českého piva*. MZe nejprve odsouhlasilo financování projektu, kde měl jediný příjemce získat podporu **13 mil. Kč** během pěti let, ale následně konstatovalo,

že projekt je možné zařadit do komerčního výzkumu. S příjemcem uzavřelo dohodu, podle které uznalo vynaložené prostředky podpory za roky 2009 a 2010 ve výši **5,1 mil. Kč**. MZe přitom nevyužilo možnost odstoupit od smlouvy o podpoře, neuzavřelo smlouvu o využívání výsledků ani nepožadovalo hodnocení přínosů projektu. Konečným výsledkem využití peněžních prostředků je tedy pouze článek v recenzovaném periodiku *Kvasný průmysl* a metodika na stejné téma. NKÚ kvalifikoval postup MZe jako nehospodárný.

Dotační tituly jsou nástrojem státu k uskutečňování podpory v různých oblastech života společnosti. Aby mohly být naplňovány cíle těchto podpor, vláda stanovuje zásady a pravidla pro vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na jejich uskutečnění. Jak ukazují výsledky kontrolní činnosti, ústřední orgány státní správy při řízení dotační politiky státu tyto zásady a pravidla ne vždy respektují. Stálým problémem je např. opožděné stanovování výše poskytnuté dotace, které přináší každoroční nejistotu příjemcům dotací, jejichž činnost je trvalého charakteru, např. v sociálních službách. Součástí zásad je i poskytovateli prováděná kontrola poskytovaných dotací, která je však často ze strany ústředních orgánů státní správy částečně či zcela opomíjena. Uvedený stav dokládají následující zjištěná pochybení:

- V rámci KA č. **12/22** NKÚ zjistil, že MV u dotačních programů na rozvoj sportu a tělovýchovy často porušovalo vládou schválené zásady pro poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím tím, že u dotací pro rok 2010 nedodrželo závazný termín pro zveřejnění těch žadatelů, jejichž žádosti nesplnily formální náležitosti, nebo že nezveřejnilo seznam nebo pořadí úspěšnosti projektů, které úspěšně prošly výběrovým dotačním řízením. Nedodrželo ani závazný termín pro stanovení výše poskytnuté dotace v roce 2011. MV nedbalo dostatečně na kvalitu a úplnost dokumentace vlastní i dokumentace příjemců dotací ani na soulad dokumentace se zásadami vlády a vydanými rozhodnutími.
- Rovněž v kontrolní akci č. **12/25** zaměřené na protidrogovou politiku NKÚ odhalil, že Ministerstvo zdravotnictví /MZd/ a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy /MŠMT/ nerespektovaly zásady vlády, jejichž cílem bylo urychlení dotačního procesu u nestátních neziskových organizací. MZd a MŠMT nezveřejnily na svých internetových stránkách do konce roku 2010 seznam nebo pořadí projektů, které úspěšně prošly výběrovým dotačním řízením. MZd také nedodrželo závazný termín pro stanovení výše poskytnuté dotace v roce 2011. Systémovým nedostatkem byla také minimální četnost veřejnosprávních kontrol u příjemců dotace. V kontrolovaných letech 2010 a 2011 Úřad vlády ČR /ÚV ČR/, MZd a MŠMT schválily dotace celkem 379 příjemcům. MZd této kontrole podrobilo v roce 2010 pouze jednoho příjemce a v roce 2011 žádného a MŠMT naopak v roce 2010 nepodrobilo kontrole žádného příjemce a v roce 2011 pouze jednoho. ÚV ČR v letech 2010 a 2011 vykonal v každém roce veřejnosprávní kontrolu u 11 příjemců.

Peněžní prostředky státu na protidrogovou politiku jsou alokovány ve více kapitolách státního rozpočtu, což vyžaduje koordinaci dotačních řízení ústředních orgánů státní správy, kterou by měla zajišťovat příslušná rada vlády. Její koordinační roli vymezila vládou schválená *Pravidla pro vynakládání finančních prostředků SR na protidrogovou politiku*. Pro účely koordinace měly ústřední orgány státní správy těmito pravidly stanovenou povinnost každoročně předkládat radě zprávu obsahující informace např. o těch žádostech o poskytnutí dotace, které jsou podány u více ústředních orgánů. ÚV ČR, MZd a MŠMT tuto povinnost neplnily a rada nezískala podklady ani od ostatních ústředních orgánů státní správy. Nová pravidla z roku 2012 již tuto povinnost neukládají.

- Obdobně při KA č. **13/08** NKÚ poukázal na nedostatečnou finanční kontrolu příjemců ze strany MZe jako poskytovatele podpory. Kontrolu plnění cílů projektu, čerpání a využívání podpory, účelnosti vynaložených nákladů projektu podle uzavřené smlouvy o poskytnutí podpory provádělo MZe pouze formou hodnocení ročních periodických zpráv, které mu zaslali příjemci. V roce 2010 a 2012 MZe navíc ani neplnilo zákonnou povinnost¹² provádět finanční kontrolu u příjemců nejméně u 5 % objemu účelové a institucionální podpory.

¹² Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací).

2.3 Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu a s ostatními finančními prostředky

2.3.1 Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu

Hospodaření státu je jednou z prioritních oblastí kontrolní činnosti NKÚ. V roce 2013 bylo v oblasti kontroly hospodaření s majetkem a finančními prostředky státu dokončeno patnáct kontrolních akcí, které byly zaměřeny na:

- hospodaření vybraných organizačních složek státu a příspěvkových organizací (v KA č. **12/16** u Českého hydrometeorologického ústavu /ČHMÚ/, v KA č. **12/24** u Českého úřadu zeměměřického a katastrálního /ČÚZK/, v KA č. **12/31** u ŘSD a v KA č. **13/01** u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže /ÚOHS/);
- hospodaření společností se státní účastí a státních podniků (v KA č. **12/17** u Městské finanční společnosti a.s. /MUFIS/, v KA č. **12/26** u státního podniku VOP CZ a v KA č. **13/05** u státního podniku Palivový kombinát Ústí);
- vznik Úřadu práce ČR, hospodaření s majetkem a peněžními prostředky souvisejícími s jeho vznikem a činností (KA č. **12/35**);
- kontrolu úhrad nákladů z činnosti u vybraných fakultních nemocnic (KA č. **12/23**) a u vybraných ministerstev (KA č. **12/32**), dále na nákup vybraných komodit v resortu MV v návaznosti na projekt centrálního nákupu (KA č. **12/29**);
- realizaci vybraných projektů v oblasti ICT (v KA č. **12/09** informační systém státní pokladny, v KA č. **12/36** datové schránky, v KA č. **13/09** veřejné zakázky zadávané bez soutěže v oblasti informačních technologií MO a v KA č. **13/12** základní registry).

Státní rozpočet v důsledku neúčelného, neekonomického a neefektivního nakládání s majetkem a peněžními prostředky státu ročně přichází o miliardy korun. V souvislosti s tím se NKÚ při kontrolách hospodaření stále více zaměřuje na nejrizikovější oblasti.

Jako jednu z nejrizikovějších spatřuje NKÚ oblast výdajů státu na informační a komunikační technologie. Ministerstva a další ústřední orgány státní správy v posledních čtyřech letech vynaložily na pořízení různých informačních systémů více než 12,3 mld. Kč, z toho bylo 61 % zadáváno formou JŘBU. I když se jedná o nemalé prostředky, projekty na pořízení a provoz ICT nejsou často řádně připraveny a naplánovány, nemají ujasněny finanční potřeby a v některých případech není ani zajištěn provoz příslušných ICT. Tyto skutečnosti jsou příčinou nedostatečné funkčnosti informačních systémů, prodlužujících se termínů jejich uvedení do provozu a především i několikanásobného navýšení nákladů. Nízký je mnohdy rovněž respekt ministerstev k vyčíslení ekonomických přínosů zavedení ICT ve vazbě na vynaložené prostředky státu. Stav v této oblasti dokumentují i následující příklady z kontrolních akcí ukončených v roce 2013:

- V rámci KA č. **12/09**, která se zabývala budováním informačního systému Státní pokladny, NKÚ poukázal na to, že záměr vytvořit Státní pokladnu schválený vládou v únoru 2005 předpokládal komplexní nasazení systému v roce 2010 a maximální výdaje ve výši **2,4 mld. Kč**. MF ke smlouvě o dodávce *Integrovaného informačního systému Státní pokladny /IISSP/* uzavřelo celkem deset dodatků a v jednom z nich byl předpokládaný termín uvedení do ostrého provozu odložen o tři a půl roku. Plánované výdaje na vybudování Státní pokladny vzrostly na **4,9 mld. Kč**. Důvodem nárůstu finančních potřeb bylo zejména zařazení dalších akcí zabezpečujících podporu provozu IISSP a navýšení finančních potřeb u stěžejní akce IISSP. MF podepsalo pět dodatků ke smlouvě o dodávce IISSP, aniž by předtím provedlo zadávací řízení, čímž porušilo zákon o veřejných zakázkách. Stejného pochybení se MF dopustilo také u další smlouvy na poskytování služeb ve výši **67 mil. Kč**.
- Při KA č. **12/35** zaměřené mj. na informační systémy pro výplatu sociálních dávek NKÚ zjistil, že Ministerstvo práce a sociálních věcí /MPSV/ nové agendové aplikace pro výplatu dávek

připravovalo a zavádělo v časové tísní. Testování nového řešení probíhalo současně s ostrým provozem a bez proškolení všech zaměstnanců Úřadu práce ČR, což mělo negativní dopad jak na příjemce sociálních dávek, tak na zaměstnance úřadu. V prvním čtvrtletí roku 2013 zpracování jedné žádosti vyžadovalo dvojnásobně více času než před zavedením nových aplikací. K zajištění nového ICT řešení resortu přitom MPSV přistoupilo k rámcové smlouvě, kterou uzavřelo MV s poskytovatelem licencí k produktům Microsoft. MV na základě této rámcové smlouvy uzavřelo s poskytovatelem prováděcí smlouvu ve prospěch MPSV, dle které mělo MPSV uhradit **435 mil. Kč**. Postupně bylo uzavřeno osm dodatků, které výrazně změnilo poměr nákladů na licence (332 mil. Kč) a nákladů na služby (1,7 mld. Kč, tj. o 410 % více, než činí náklady na licence), a smluvní cena se tím zvýšila na **2 mld. Kč**, tj. o **365 %**. Z toho v kontrolovaných letech 2011 a 2012 MPSV zaplatilo celkem **825 mil. Kč**. Prováděcí smlouvu MPSV uzavřelo na období do konce roku 2015. Kromě nových agendových aplikací pro výplatu dávek MPSV z původního systému nadále využívalo zejména aplikace pro výplatu státní sociální podpory, za což za roky 2011 a 2012 uhradilo celkem **681 mil. Kč**. NKÚ rovněž vyhodnotil, že MPSV v době přechodu na nové ICT řešení vynakládalo prostředky na systémovou integraci ICT resortu neefektivně, protože činnosti systémové integrace prováděly dvě společnosti, tudíž MPSV muselo za některé služby platit dvěma dodavatelům.

V návaznosti na výsledky této kontrolní akce MPSV nastavilo zpřísněný režim akceptace plnění smluvních závazků a zahájilo přípravu nové resortní strategie ICT pro období od 1. ledna 2014. V souvislosti s neefektivním vynakládáním prostředků na systémovou integraci ICT resortu MPSV je plánováno vypsání nové soutěže formou otevřeného výběrového řízení v průběhu roku 2014. MPSV bude v důsledku chyb muset znovu řešit zajištění informačního systému pro výplatu sociálních dávek v návaznosti na pravomocná rozhodnutí ÚOHS týkající se tzv. nových agendových aplikací zadaných na základě prováděcí smlouvy k rámcové smlouvě.

- V KA č. **12/36** NKÚ zjistil, že celkové náklady vynaložené ze státního rozpočtu na pořízení a provoz datových schránek v období 2009 až 2012 činily **2,9 mld. Kč**. Podle studie proveditelnosti k projektu datových schránek měly předpokládané úspory činit **550 mil. Kč** ročně. MV však objektivně nevyhodnotilo, zda zavedení systému datových schránek vedlo k předpokládaným přínosům v podobě zkrácení řízení u orgánů veřejné moci a zefektivnění výkonu jejich činností. Jak NKÚ zjistil, za roky 2009–2012 jedna zpráva v průměru stála necelých **27 Kč**. NKÚ také upozornil na stav, kdy zákon č. 300/2008 Sb.¹³ umožnil České poště, s. p., /ČP/ jako jedinému držiteli poštovní licence na území ČR vystupovat vůči MV v pozici jediného možného dodavatele, čímž ji zvýhodnil při uzavírání smluv s MV. Ministerstvo vnitra tak uzavřelo s ČP smlouvu a několik dodatků k této smlouvě takovým způsobem, který mu neumožňoval ovlivnit výši fakturované ceny služeb. Například ČP v roce 2010 vyfakturovala MV částku ve výši **286 mil. Kč**, tj. o **140 mil. Kč** více, než činily náklady ČP. Výše fakturované částky ČP vůči MV tak činila téměř dvojnásobek skutečně vynaložených nákladů.

NKÚ v této kontrolní akci též poukázal na legislativní nedostatek spočívající v tom, že zákon č. 300/2008 Sb. zahrnul do kategorie orgánů veřejné moci i soukromé subjekty jako notáře a soudní exekutory, na něž připadalo v letech 2010 až 2012 přibližně **40 %** odeslaných datových zpráv, což představuje výdaje ze státního rozpočtu ve výši více než **623 mil. Kč**.

Jak už bylo uvedeno, většina veřejných zakázek na pořízení ICT je zadávána mimo soutěžní prostředí buď formou JŘBU, případně s využitím výjimek z působnosti zákona o veřejných zakázkách¹⁴, což umožňuje kontrolovaným osobám akceptovat ceny dodavatelů informačních technologií a služeb, aniž by je srovnaly s cenami obvyklými, či vytvářet mnohaletou faktickou závislost na jednom dodavateli a na jeho systému ICT. V takových podmínkách neexistuje konkurenční prostředí a v dlouhodobém horizontu je znemožněno

¹³ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

¹⁴ JŘBU a výjimky podle ustanovení § 18 a § 23 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

dosahovat požadované hospodárnosti a efektivnosti vynaložených prostředků. V uplynulém roce NKÚ dokončil řadu KA, jejichž výsledky tyto skutečnosti potvrzují:

- V rámci KA č. **13/09** NKÚ analýzou dat z informačního systému veřejných zakázek shledal, že v letech 2009 až 2012 ministerstva zadala veřejné zakázky ve výši **52,2 mld. Kč¹⁵** a téměř **38 %** z nich formou JŘBU. U MO tvořil podíl veřejných zakázek v oblasti ICT zadáných mimo soutěžní prostředí (buď formou výjimek, nebo v JŘBU) cca **72 %**. Při kontrole konkrétních informačních systémů NKÚ zjistil, že v kontrolovaném období uzavřelo MO u pěti informačních systémů smlouvy na technické zhodnocení za **710 mil. Kč**, z toho téměř polovinu tvořily nucené investice vyvolané změnami nejrůznějších zákonů a dalších právních předpisů, a na technickou podporu za **386 mil. Kč**. NKÚ u kontrolovaných veřejných zakázek MO identifikoval prvky efektu *vendor lock-in*, tj. faktické závislosti na jediném dodavateli. MO má uzavřené smluvní vztahy v délce trvání až 20 let a k jejich prodlužování využívá JŘBU s odvoláním na ochranu výhradních práv, které vlastní dodavatelé. V takových podmínkách neexistuje konkurenční prostředí. NKÚ ověřil, že MO od doby pořízení informačních systémů nikdy neprovedlo srovnání cen dodávek aplikačního programového vybavení s cenou obvyklou. Konečné ceny zakázek se na **99 %** shodovaly s cenami předpokládanými, které nepřímo určovali dodavatelé. Uvedenou skutečnost NKÚ hodnotí jako závažný systémový nedostatek, který vytváří prostředí s rizikem nehospodárného vynakládání prostředků státního rozpočtu.

MO rovněž porušilo zákon o veřejných zakázkách, když dvě zakázky na softwarové produkty celkem za **88 mil. Kč** zadalo v JŘBU místo v otevřeném řízení. Dle NKÚ nelze zcela vyloučit možnost, že rozpočtové prostředky tím použilo nehospodárně, neboť pořízení tohoto softwaru mohlo být zadáno v otevřeném řízení, což mohlo pozitivně ovlivnit jeho cenu. Vliv otevřeného řízení na snížení ceny zakázky dokládá mimo jiné i studie Evropské komise¹⁶, podle které zdvojnásobení počtu účastníků v soutěži snižuje hodnotu zakázky přibližně o **9 %**. MO si tento efekt ověřilo na zakázce na nový informační systém, kterou vypsalo v roce 2013. V otevřené soutěži vítězná nabídka nakonec dosáhla pouhých 37 % předpokládané ceny.

- V rámci KA č. **13/12** NKÚ zjistil, že zprovoznění systému základních registrů bylo oproti původním záměrům odloženo o jeden rok a ani ke dni zahájení provozu nebyly projekty zcela dokončeny. Z hlediska naplnění cílů NKÚ zjistil, že MV sice v tomto termínu *Registr osob a Registr práv a povinností /RPP/* zprovoznilo, RPP ale neplnil cíle své referenční části, protože nemohl využívat referenční údaje o právních předpisech pořízené ze vstupů projektu *eSbirka* ani informace sloužící k optimalizaci procesů veřejné správy z projektu *Procesní modelování agend* z důvodu nedokončení těchto projektů. MV a Správa základních registrů /SZR/ do doby ukončení kontroly vynaložily na přípravu, realizaci, provozování a správu základních registrů **1,6 mld. Kč**. V oblasti zajištění datových center MV přesunulo svou odpovědnost na SZR, která uzavírala smlouvy na poskytování služeb datových center v časové tísní a zadala uvedené zakázky formou JŘBU. SZR ani MV neprověřovaly, zda by využití jiných datových center nebylo hospodárnější, a MV ani nejednalo o snížení cen za služby datových center.

Způsob finančního krytí provozu základních registrů na roky 2013 až 2015 byl schválen vládou ČR, avšak z hlediska podmínek financování ze zdrojů EU je třeba zajistit udržitelnost projektů základních registrů po dobu pěti let. Do ukončení kontroly nebyl zajištěn způsob finančního krytí provozu základních registrů do roku 2018 tak, aby byla zajištěna udržitelnost projektů. Tudíž riziko nedostatku finančních prostředků v provozní fázi projektu zůstává pro provoz základních registrů stále aktuální.

V oblasti hospodaření s majetkem a finančními prostředky státu NKÚ věnuje zvýšenou pozornost také vybraným nákladům z činnosti jednotlivých kontrolovaných osob. Mezi trvale problematické patří náklady na externí právní, poradenské a konzultační služby. Jako příklad z minulé výroční zprávy lze uvést vynakládání milionových částek ze strany Správy

¹⁵ V informačním systému veřejných zakázek nejsou uvedeny údaje týkající se zakázek malého rozsahu.

¹⁶ Dokument Evropské komise s označením KOM(2013) 455 ze dne 25. června 2013.

železniční dopravní cesty, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zemědělství za právní služby nebo poradenské služby¹⁷, které nebylo vždy založeno na prokázání jejich přínosu nebo na hospodárném a transparentním způsobu jejich zadání. Současným negativním trendem je, že některé organizace hospodařící s majetkem a finančními prostředky státu vynakládají vysoké částky na úhradu těchto služeb, přestože uvedené činnosti mají podle organizačních řádů plnit jejich odborné útvary. Přitom u některých ministerstev se náklady na tyto služby rok od roku zvyšují. Není výjimkou, že některé kontrolované osoby proplácí za poskytované služby vyšší částky, než bylo dohodnuto, a to i bez uzavřené smlouvy. V této souvislosti upozorňuje NKÚ na analogicky využitelný nález Ústavního soudu¹⁸, který uvádí, že pokud má stát k hájení svých právních zájmů finančně i personálně zajištěné příslušné organizační složky, není důvod, aby výkon svých práv a povinností v této oblasti přenášel na soukromý subjekt.

- Při KA č. **12/31** NKÚ zjistil, že náklady Generálního ředitelství ŘSD /GŘ ŘSD/ na právní služby v letech 2010–2012 významně rostly, takže v roce 2012 již byly o **77 %** vyšší než v roce 2010. GŘ ŘSD za ně v průběhu tří let zaplatilo **357 mil. Kč**. Pro nákup právních služeb využívalo GŘ ŘSD převážně rámcovou smlouvu uzavřenou se čtyřmi právními poradci, na jejímž základě pak uzavíralo prováděcí smlouvy na konkrétní služby. Např. s jedním z nich uzavřelo 21 prováděcích smluv za celkem **110 mil. Kč**, z nichž 17 podepsalo těsně před koncem platnosti rámcové smlouvy. NKÚ zjistil, že služby dodané na základě devíti z těchto 17 prováděcích smluv vůbec neodpovídaly rámcové smlouvě ani obsahu příslušné prováděcí smlouvy a že ŘSD poskytovatele uvedených služeb nevybralo žádným ze způsobů stanovených v zákoně o veřejných zakázkách. Za tyto služby přitom uhradilo právnímu poradci celkem **54 mil. Kč**. V rámci tří smluv týkajících se činností, které mělo ŘSD vykonávat vlastními zaměstnanci, právní poradce za sazbu **3 500 Kč na hodinu** například archivoval smlouvy (**155 tis. Kč**), upravoval tabulku z archivace smluv (**95 tis. Kč**), stěhoval archiv o dvě patra výš (**30 tis. Kč**) nebo vytvářel obrázek ke směrnici (**7 tis. Kč**). U některých prováděcích smluv GŘ ŘSD nedoložilo, jaké služby byly na jejich základě poskytnuty.
- Stejně jako v předchozím případě i v KA č. **12/32** NKÚ shledal, že mezi roky 2010 a 2012 byl nejvýznamnější růst nákladů v oblasti konzultačních, poradenských a právních služeb, a to u Ministerstva životního prostředí /MŽP/ o **91 %**, u MPO o **67 %** a u Ministerstva pro místní rozvoj /MMR/ o **44 %**. Všechna kontrolovaná ministerstva vynakládala peněžní prostředky za tyto služby, které mají podle organizačních řádů plnit jejich odborné útvary. Například MPO zaplatilo externí společnosti za zajištění výběrového řízení na pozice šesti ředitelů zkušebních ústavů **2,1 mil. Kč** a obdobně MMR využilo služeb externího poradce k vypracování interní směrnice a koncepčních návrhů za **1,1 mil. Kč**, přestože dané činnosti měly ve své působnosti jejich vlastní odbory s několika desítkami zaměstnanců. Stejnou situaci NKÚ zjistil i u MŽP, které zadalo externí společnosti vypracovat plán odpadového hospodářství ČR za **1,6 mil. Kč**, přitom právě MŽP je ústředním garantem odpadového hospodářství v ČR a na jeho odboru odpadů v té době pracovalo minimálně 17 lidí. Také zadalo externí advokátní kanceláři vypracování právního stanoviska ve věci posouzení tzv. *problematických vodohospodářských projektů* v částce **2,4 mil. Kč**, přestože mělo pro tuto oblast ve své působnosti dva odbory s celkem 52 zaměstnanci.
- V rámci KA č. **13/12** NKÚ zjistil, že MV využívalo v průběhu realizace projektů základních registrů při zadávání veřejných zakázek poradenské služby, které přesto nevedly k bezchybnému průběhu těchto veřejných zakázek. MV se při využívání právních služeb chovalo nehospodárně, neboť uhradilo za služby advokátní kanceláři částku o **1,2 mil. Kč** vyšší, než bylo dohodnuto, a přitom na tuto částku nemělo písemnou smlouvu. Porušilo tím rozpočtovou kázeň a za toto porušení

17 Viz kontrolní závěr z kontrolní akce č. 11/31 – *Majetek státu, se kterým hospodaří státní organizace Správa železniční dopravní cesty* (zveřejněn v částce 4/2012 *Věstníku NKÚ*); kontrolní závěr z kontrolní akce č. 11/34 – *Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činností u vybraných ministerstev* (zveřejněn v částce 3/2012 *Věstníku NKÚ*); kontrolní závěr z kontrolní akce č. **12/04** – *Hospodaření s majetkem a s peněžními prostředky státu při realizaci projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií na Ministerstvu zemědělství* (zveřejněn v částce 1/2013 *Věstníku NKÚ*).

18 Nález Ústavního soudu č. I ÚS 2929/07.

a za penále vyměřené finančním úřadem odvedlo v roce 2012 téměř **2 mil. Kč**. Dále v roce 2010 MV čerpalo bez uzavřené písemné smlouvy právní služby vyčíslené advokátní kanceláří ve výši **14 mil. Kč**. MV tuto částku neuhradilo, ale advokátní kancelář její úhradu požaduje. V případě její úhrady MV poruší rozpočtovou kázeň a dojde opět k nehospodárnému čerpání prostředků státního rozpočtu.

NKÚ u vybraných výdajů zajímá také to, jak a za kolik nakupují kontrolované osoby běžné položky materiálu určeného ke spotřebě. Výsledky kontrolní činnosti v roce 2013 v této oblasti ukazují jak na negativní, tak i na pozitivní příklady při realizaci výdajů státních organizací. Negativním příkladem jsou nákupy různých komodit i za miliardy korun bez výběrových řízení a bez smluv a za značně rozdílné ceny. Právě v takových postupech NKÚ spatřuje vysoké riziko subjektivního posuzování, nedodržení zásad transparentnosti a rovného zacházení. Příkladem dobré praxe zefektivnění a zjednodušení systému nákupů včetně dosažení úspor se stal projekt centrálního nákupu u MV, i když i ten byl poznamenán některými nedostatky. Z kontrolních akcí vplynuly např. tyto skutečnosti:

- KA č. **12/23** byla zaměřena na úhradu nákladů z činnosti čtyř fakultních nemocnic /FN/, zejména na systém nákupu léčiv a zdravotnických prostředků, které představovaly nejvýznamnější podíl na jejich celkových nákladech. V absolutní výši za ně v kontrolovaném období vybrané FN zaplatily **14,4 mld. Kč**. V kontrolovaném období postupovaly FN podle zákona o veřejných zakázkách pouze v mizivém počtu případů. Nákup léčiv zajišťovaly ústavní lékárny pro všechna pracoviště kontrolovaných FN na základě tzv. pozitivních listů, což je seznam doporučených léčiv, v některých případech i dodavatelů, nebo i negativních listů, což je seznam nedoporučených léčiv pro nákup ve FN. NKÚ zjistil, že písemné smlouvy na nákup léčiv byly uzavřeny jen s malým počtem dodavatelů, např. jedna FN nakupovala léčiva od více než 230 dodavatelů, přitom rámcové kupní smlouvy uzavřela jen se třemi z nich. Nákupy od ostatních dodavatelů byly prováděny na základě e-mailových, faxových nebo telefonických objednávek. Bez uzavřené písemné smlouvy např. dvě kontrolované FN nakoupily léčiva za téměř **280 mil. Kč**. Dále kontrola odhalila obrovské rozdíly v cenách nakupovaných léčiv i zdravotnických prostředků. Např. u vybraných centrových léků činil nejvyšší cenový rozdíl **33 tis. Kč** na jednom balení nebo u vybraných kardioverterů byl rozdíl **520 tis. Kč** za jeden kus.
- V souvislosti s KA č. **12/29** NKÚ zjistil, že centrální nákup MV vedl sice k zefektivnění nákupu a k úsporám, ale MV tyto úspory nevyčíslovalo zcela objektivně. Dosažení úspor sledovalo pomocí svého informačního systému, který však neobsahoval vždy spolehlivá data. Efektivnost celého projektu negativně ovlivnily některé nedostatky, např. nepřesnosti při stanovení předpokládaného potřebného množství jednotlivých položek nakupovaných komodit. V některých případech činily nepřesnosti i více než **80 %**. Za významné pochybení z hlediska hospodárného nakládání s prostředky státního rozpočtu považuje NKÚ postup, kdy MV opakovaně koncem roku jednorázově nakupovalo zásoby pohonných hmot, které nebyly uloženy v úložištích ministerstva a MV muselo navíc hradit i prostředky za jejich uskladnění.
- V rámci KA č. **12/32** při kontrole nákladů z činnosti u vybraných ministerstev NKÚ zjistil rozdíly mezi jednotkovými cenami například u kancelářských potřeb a nábytku nebo v cenách za telekomunikační služby. Zatímco MPO pořídilo jednu kancelářskou židli v roce 2012 v průměru za **1 950 Kč**, u MMR to bylo za **6 232 Kč**. MMR také o polovinu draž nakupovalo kancelářský papír – jeden balík v průměru za **106 Kč**, MPO ho nakupovalo za **63 Kč** a MŽP za **67 Kč**.

Prověřování souladu činností kontrolovaných osob s právními předpisy je nedílnou součástí většiny kontrol NKÚ. Nedostatky v oblasti zákonnosti postupů kontrolovaných osob NKÚ odhalil zejména v rámci nakládání s majetkem a peněžními prostředky státu včetně hájení jeho práv. Nejčtenější pochybení se týkají porušování pravidel při prodeji a nákupu majetku, při uzavírání smluvních vztahů týkajících se nájmu, snižování výnosů z majetku státu či nedostatečného hájení práv státu při uplatňování pohledávek. Řada porušení právních předpisů v oblasti majetku se také týkala hospodárnosti a nezbytnosti použití peněžních

prostředků na zabezpečování plnění úkolů kontrolovaných organizací. Uvedené lze doložit následujícími příklady:

- V rámci KA č. **12/16** NKÚ upozornil na to, že ČHMÚ porušil pravidla při prodeji nepotřebného majetku, neboť v rozporu se zákonem o majetku státu¹⁹ nakládal s majetkem (převážně osobní automobily) v hodnotě **831 tis. Kč** bez předchozího písemného rozhodnutí o jeho nepotřebnosti a před prodejem neověřil zájem jiných organizačních složek státu /OSS/.
- Při KA č. **12/24** NKÚ zjistil, že v oblasti nakládání s majetkem nepostupovaly kontrolované OSS v některých případech v souladu se zákonem o majetku státu. ČÚZK např. přenechal od roku 2003 soukromé společnosti, jejíž činnost je prováděna za účelem dosažení zisku, bezúplatně k užívání kuchyň a jídelnu včetně vybavení, přestože do roku 2002 společnost platila za tyto prostory roční nájem **500 tis. Kč**. Neodůvodněně tak snížil výnosy ze svého majetku. V oblasti nabývání majetku nepostupoval ČÚZK v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech²⁰, neboť nakoupil tři kusy počítačových licencí v celkové ceně **179 tis. Kč**, které den po jejich zařazení do majetku již nepotřeboval a bezúplatně je převedl na jinou OSS v rámci téže kapitoly SR. Dále zmeškal lhůty pro podání přihlášek do insolvenčního řízení u čtyř pohledávek v celkové výši **37 tis. Kč**, v důsledku čehož došlo k jejich zániku.
- Rovněž v KA **12/31** NKÚ vyhodnotil, že ŘSD nedodržovalo povinnosti stanovené pro hospodaření s peněžními prostředky v zákoně o rozpočtových pravidlech a povinnosti pro hospodaření s majetkem státu stanovené v zákoně o majetku státu. Zjištěné nedostatky v oblasti majetku se týkaly především účelnosti a hospodárnosti využívání osobních vozidel k výkonu stanovených činností ŘSD. Týkalo se to v průměru 53 vozidel ročně. Podíl vykázaných kilometrů pro soukromé účely činil průměrně čtvrtinu až třetinu celkového počtu najetých kilometrů, u některých vozidel to bylo ale až **85 %**. Tato osobní vozidla ŘSD nevyužívala hospodárně k plnění funkcí státu a v případě soukromých jízd je nevyužívala k výkonu stanovených činností a za jejich užívání nebylo sjednáno odpovídající nájemné. Na tento nedostatek již NKÚ upozornil při minulých kontrolách zaměřených na hospodaření ŘSD²¹.

V oblasti hospodaření s peněžními prostředky státu NKÚ např. zjistil, že většina závodů a správ ŘSD využívala v rámci své činnosti pro výkon technického dozoru investora i osobní vozidla poskytovaná dodavateli stavebních akcí na pozemních komunikacích. Veškeré náklady na ně byly zahrnuty v ceně příslušných stavebních akcí. Z evidence o provozu těchto vozidel bylo zjištěno, že uplatňovaný způsob zabezpečování vozidel nebyl hospodárný. Např. Správa Pardubice uhradila v ceně stavební akce jejímu dodavateli za devět měsíců užívání jednoho vozidla **226 tis. Kč**, přičemž za uvedenou dobu najelo 15 tis. km. V jiném případě dodavatel akce uplatnil náklady **1,3 mil. Kč** za provoz vozidla, které poskytl Správě Karlovy Vary na období od prosince 2009 do října 2012, přičemž vozidlo najelo cca 80 tis. km. Na možné zdroje úspor nákladů ŘSD ukazuje i velký rozptyl hodnot některých jednotkových nákladů na činnosti mezi kontrolovanými závody a správami. V řadě případů nebylo možné vysvětlit tento rozptyl odlišným charakterem činností nebo jinými odůvodněnými mimořádnostmi.

NKÚ se v uplynulém roce zaměřil i na činnost organizačních složek státu jako vykonavatelů majetkových práv státu. Kontrolní zjištění nasvědčují tomu, že stát v některých případech není schopen nastavit pravidla pro svůj výkon v roli zakladatele a nevykonává tuto funkci řádně. Nehodnotí opodstatněnost ani účelnost samotné existence jím zřízených organizací. O jejich existenci nerozhoduje na základě koncepce, odůvodněných potřeb a ekonomických

¹⁹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

²⁰ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

²¹ Viz kontrolní závěr z kontrolní akce č. 04/24 – *Prostředky státního rozpočtu a hospodaření s majetkem státu v působnosti Ministerstva dopravy* (zveřejněn v částce 2/2005 *Věstníku NKÚ*) a kontrolní závěr z kontrolní akce č. 06/37 – *Hospodaření státní příspěvkové organizace Ředitelství silnic a dálnic ČR s majetkem státu* (byl zveřejněn v částce 3/2007 *Věstníku NKÚ*).

kritérií. Následující příklady potvrzují i to, že docházelo k neodůvodněným úhradám závazků ze státního rozpočtu či nevýhodným prodejem státního majetku:

- KA č. **12/17** byla zaměřena na akciovou společnost MUFIS, jejímž jedním z akcionářů je MF. MUFIS mohla na základě tzv. programové dohody uzavřené v roce 1994 s vládou USA čerpat prostředky, které činily po srážce úvodních poplatků celkem **43,2 mil. USD**. Zpět do USA uhradila MUFIS **85,5 mil. USD**, a bylo tak zřejmé, že rozvojový projekt byl financován za ryze komerčních podmínek. Z této podpory bylo městům a obcím ve formě úvěrů s průměrnou úrokovou sazbou 12 % p. a. financováno 122 projektů v oblasti infrastruktury, šlo např. o zateplování, plynofikace apod. Vzhledem k tomu, že podmínky půjček se staly nevýhodné, MUFIS v lednu 2012 předčasně splatila poslední splátku.

MF prostřednictvím kapitoly státního rozpočtu 398 – *Všeobecná pokladní správa /VPS/* poskytovalo MUFIS prostředky ze státního rozpočtu. MF však plnilo finanční závazky vůči MUFIS v některých případech nad rámec programové dohody. Bez právního titulu hradilo úrokové ztráty, což bylo ze strany NKÚ vyhodnoceno jako neoprávněné poskytnutí peněžních prostředků z kapitoly VPS ve výši přesahující **31 mil. Kč**. Na druhé straně MF neprovádělo některé další činnosti stanovené touto dohodou, např. neschvalovalo výši úrokové míry půjček MUFIS participujícím bankám nebo neschvalovalo úroky ani podmínky, za kterých mohly následně banky půjčovat peněžní prostředky městům a obcím. Volné finanční prostředky v rámci programu *Housing Guaranty Program /HGP/* byly od roku 2003 se souhlasem vlády využity na ochranu životního prostředí a MF se zavázalo hradit společnosti MUFIS nezbytné náklady vynaložené v souvislosti se získáním a poskytnutím finančních prostředků HGP. Od února 2012 MUFIS uvedené náklady nevznikaly, přesto MF tyto úhrady dále provádělo. NKÚ také konstatoval, že vzhledem ke splnění účelu, pro který byla společnost MUFIS v 90. letech založena, považuje její další dlouhodobou existenci za neopodstatněnou. Na základě usnesení vlády reagujícího na výsledky této kontrolní akce byl uzavřen dodatek k dohodě o využití zdrojů HGP, na základě něhož poplatek za r. 2013 a 2014 již nebude ze státního rozpočtu placen. Vláda rovněž uložila ministru financí posoudit další existenci MUFIS a rozpracovat záměr jejího využití k jinému účelu.

- KA č. **12/26** byla zaměřena na peněžní prostředky poskytnuté státnímu podniku VOP CZ, s. p., dříve VOP-026 Šternberk, včetně postupu při jeho restrukturalizaci. NKÚ zjistil, že MO jako zakladatel nestanovilo pravidla pro výkon zakladatelských funkcí, pro hospodaření státních podniků s majetkem státu včetně vymezení majetku strategického charakteru a kritéria pro posouzení hospodárnosti a účelnosti. V důsledku toho nebyl určený majetek v zakladací listině jednoznačně a nezaměnitelně identifikován tak, aby jej bylo možno porovnat s majetkovou evidencí státního podniku.

MO se při rozhodování o sloučení státních podniků nezabývalo ekonomickými analýzami prokazujícími nezbytnost sloučení, neprovedlo hodnocení nákladů na sloučení a neposoudilo přínosy sloučení pro kvalitnější a efektivnější zajišťování potřeb resortu obrany. Celkové náklady na sloučení přitom dosáhly nejméně **22 mil. Kč**. MO o restrukturalizaci státního podniku rozhodovalo nekonceptně a nekoordinovaně, o čemž svědčí zejména rozhodnutí o ukončení výroby a prodeji majetku v lokalitě Šternberk. V důsledku tohoto rozhodnutí vznikla ztráta z investice do nové montážní haly pořízené v roce 2007 v ceně **219 mil. Kč**. Kontrolou bylo zjištěno, že dozorčí rada i zakladatel vyslovili souhlas s prodejem majetku po výběrovém řízení a hodnocení nabídek, přestože bylo zřejmé, že prodej bude proveden s účetní ztrátou ve výši **146 mil. Kč**. V souvislosti s prodejem vytvořil státní podnik v prosinci 2011 rezervu na odstoupné zaměstnancům ve výši **41 mil. Kč**. Celkem dosáhne předpokládaná ztráta více než **187 mil. Kč**.

Problematikou hospodaření státu s majetkem a finančními prostředky se z popsanych důvodů bude NKÚ i nadále zabývat. Bude současně sledovat a vyhodnocovat, jaká opatření kontrolované osoby a vláda přijmou zejména k systémovým nedostatkům a doporučením. V návaznosti na nedostatky zjištěné v kontrolních akcích NKÚ v uplynulém roce zaznamenal

některá opatření, která mohou napomoci zlepšení situace v hospodaření státu, současně ale musel konstatovat i nepřijetí přiměřených rozhodnutí a odpovědnosti k nápravě zjištěných chyb. Lze uvést tyto příklady:

- KA č. **10/26**²², která byla ukončena v roce 2012, upozornila mimo jiné na významný objem volných peněžních prostředků státního podniku Lesy České republiky v řádu miliard Kč. V návaznosti na toto zjištění byl s účinností od 1. 8. 2013 novelizován zákon o státním podniku²³. Změna zákona poskytuje možnost převedení zisku státního podniku do nově vytvořeného fondu zakladatele. Cílem úpravy je umožnit zakladateli státního podniku převod volných peněžních prostředků do státního rozpočtu.
- Příkladem nekonstruktivního přístupu k výsledkům kontroly je postoj MZe k závažným systémovým nedostatkům v oblasti ICT přesahujícím v úhrnu **1 mld. Kč**, které NKÚ zjistil v KA č. **12/04**²⁴ ukončené v roce 2012. Jako velmi závažná NKÚ mj. hodnotil porušení zákona o veřejných zakázkách, kterých se MZe dopustilo zejména zadáním veřejných zakázek formou JŘBU, stanovením diskriminačních výběrových kritérií a dělením zakázek. MZe s těmito závěry nesouhlasilo a při projednávání výsledků této KA ve vládě neuvádlo opatření, která by reagovala na uvedené chyby. Z veřejně dostupných zdrojů vyplynulo, že na porušení zákona v procesu zadávání veřejných zakázek reagoval příslušný finanční úřad vyměření odvodu za porušení rozpočtové kázně ve výši přesahující půl miliardy korun. MZe nadále nesouhlasí.

2.3.2 Hospodaření s ostatními finančními prostředky

V oblasti hospodaření s ostatními finančními prostředky byla v roce 2013 ukončena kontrolní akce č. **12/20** zaměřená na prostředky vybírané na základě zákona při nakládání s nebezpečnými odpady²⁵, konkrétně na výběr poplatků a pokut za uložení nebezpečných odpadů na skládky v letech 2007 až 2011.

Tato KA byla následnou kontrolou po KA č. 05/28²⁶, kterou NKÚ mj. zjistil, že systém výběru a odvodu poplatků je komplikovaný a umožňuje původcům odpadů a provozovatelům skládek poplatek za ukládání nebezpečného odpadu buď neplatit vůbec, nebo jen v minimální výši. Výsledky následné kontroly ukázaly, že v této oblasti za osm let nedošlo k významným pozitivním změnám, NKÚ naopak zjistil, že např. v roce 2011 byl nebezpečný odpad na kontrolované skládce uložen téměř ve všech případech bez poplatku:

- Systém výběru, odvodu a kontroly vybírání poplatků za ukládání nebezpečného odpadu na skládky je stále velmi komplikovaný. Současně umožňuje, aby bylo s nebezpečným odpadem nakládáno způsoby, které jsou osvobozeny od poplatků, ačkoli je fakticky tento nebezpečný odpad skládkován. Dochází tak ke skládkování velkého množství nebezpečného odpadu, aniž by byly do rozpočtu Státního fondu životního prostředí /SFŽP/ odváděny poplatky, které by SFŽP mohl použít v oblasti nakládání s odpady, resp. v oblasti ochrany životního prostředí. I když sazba tzv. rizikové složky tohoto poplatku, která je příjmem SFŽP, vzrostla v roce 2009 z **3 300 Kč** na **4 500 Kč** za tunu, výběr z této složky poplatku klesl mezi roky 2007 až 2011 téměř o polovinu, a to ze **108 mil. Kč** na **59 mil. Kč** ročně. V roce 2011 se podíl nebezpečného odpadu ukládaného bez poplatku zvýšil až na téměř **99 %**. SFŽP navíc ani nemá zákonnou pravomoc kontrolovat placení a odvody těchto poplatků u provozovatelů skládek – na rozdíl od obcí, které jsou příjemci tzv. základní složky poplatku za uložení nebezpečného odpadu. Zároveň obce nemají povinnost informovat SFŽP o prováděných kontrolách a jejich výsledcích.

²² Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 10/26 – *Majetek státu a peněžní prostředky poskytnuté státnímu podniku Lesy České republiky* byl zveřejněn v částce 1/2012 *Věstníku NKÚ*.

²³ Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

²⁴ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 12/04 – *Hospodaření s majetkem a s peněžními prostředky státu při realizaci projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií na Ministerstvu zemědělství* byl zveřejněn v částce 1/2013 *Věstníku NKÚ*.

²⁵ Základní pravidla pro nakládání s odpady, výše zákonných poplatků a povinnosti jednotlivých účastníků odpadového hospodářství jsou stanoveny zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.

²⁶ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 05/28 – *Hospodaření s finančními prostředky státu při nakládání s nebezpečnými odpady* byl zveřejněn v částce 2/2006 *Věstníku NKÚ*.

MŽP ve svém stanovisku ke kontrolnímu závěru pro jednání vlády uvedlo, že nedostatky zjištěné NKÚ při výběru poplatků spojených s ukládáním nebezpečných odpadů jsou natolik významné, že je lze řešit zejména úpravou legislativních předpisů. V souvislosti s tím byla přijata některá legislativní opatření²⁷. S účinností od 1. 10. 2013 byly rozšířeny povinnosti MŽP ve vztahu k informacím o odpadovém hospodářství České republiky. Dále MŽP připravilo metodické stanovisko k možnosti využívání odpadů na skládce (tzv. *konstrukčních prvků skládek*) určené pro krajské úřady a Českou inspekci životního prostředí. Systém výběru, odvodu a kontroly vybírání poplatků za ukládání nebezpečného odpadu bude NKÚ nadále sledovat.

2.4 Významné investiční programy a akce

NKÚ nadále věnoval systematickou pozornost významným investičním programům a akcím státu. V roce 2013 provedl celkem sedm kontrolních akcí, ve kterých prověřil peněžní prostředky určené na:

- rozvoj materiálně technické základny fakultních nemocnic (KA č. **12/03**);
- protipovodňová opatření (KA č. **12/27**);
- pořízování vybrané výzbroje a techniky pro pozemní a specializované síly Armády ČR (KA č. **12/33**);
- investice v působnosti Akademie věd České republiky /AV ČR/ a veřejných výzkumných institucí, u nichž je Akademie věd zřizovatelem (KA č. **13/06**);
- dopravní infrastrukturu (KA č. **12/11** – modernizace významných železničních uzlů, KA č. **12/18** – výstavba dálnic a rychlostních komunikací a KA č. **13/14** – modernizace železniční sítě mimo TEN-T²⁸).

2.4.1 Investice státu v dopravní infrastrukturu

Jednou z dlouhodobě nejvíce sledovaných oblastí jak ze strany NKÚ, tak i veřejnosti jsou investice státu v dopravní infrastrukturu. Při systematickém prověřování příčin, proč v ČR nejsou v oboru dopravních staveb zajištěny podmínky pro účelné, hospodárné a efektivní vynakládání prostředků státu, NKÚ opakovaně upozorňoval zejména na absenci koncepčních materiálů, které by byly objektivním podkladem pro rozhodování o postupu přípravy a realizace dopravních staveb v návaznosti na vývoj dopravních potřeb. Nezajištění stabilního financování prostřednictvím rozpočtu státního fondu spolu s nedostatky v koncepční a řídicí činnosti jsou zásadními příčinami zpoždování výstavby dopravní infrastruktury. Uvedenému stavu odpovídají i výsledky kontrolních akcí ukončených v roce 2013:

- Při KA č. **12/11** NKÚ zjistil, že MD nedisponovalo žádným materiálem, který by se komplexně zabýval postupem modernizace železničních uzlů včetně vyhodnocení celkových dopadů na železniční síť v České republice, resp. na její ucelené části. Závažným nedostatkem je i nejasně rozdělená rozhodovací pravomoc a odpovědnost za přípravu a realizaci projektů modernizace železničních uzlů mezi MD, Státním fondem dopravní infrastruktury /SFDI/ a Správou železniční dopravní cesty /SŽDC/. O schválení jednotlivých akcí rozhodovalo MD, ale nedoložilo, na základě čeho rozhodovalo o schválení jednotlivých akcí a zda a popř. s jakým výsledkem se zabývalo studii proveditelnosti a hodnoceními ekonomické efektivity projektů. Navíc modernizaci železnice dále nejvíce komplikuje nastavení financování víceletých projektů, kdy SŽDC měla zajištěno financování jednotlivých projektů vždy jen na jeden rok, tj. bez zabezpečení prostředků na roky další. Ani SFDI se při přípravě rozpočtu, poskytování finančních prostředků i své

²⁷ V souvislosti s výsledky kontroly byl přijat zákon č. 169/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Program TEN-T (Trans-European Transport Network) je určený pro rozvoj transevropské dopravní sítě. Cílem programu je zajistit soudržnost, propojení a interoperabilitu na transevropské dopravní síti, jakož i přístup k ní.

kontrolní činnosti efektivností nezabýval. Přitom je podle zákona č. 104/2000 Sb.²⁹ i podle zákona č. 320/2001 Sb.³⁰ odpovědný za efektivní využití prostředků.

- V KA č. **12/18** NKÚ konstatoval, že podle původních koncepčních záměrů MD z konce 90. let již měla být síť dálnic a rychlostních komunikací dokončena. Podle dosavadního vývoje však bude její dokončení trvat ještě minimálně 32 let, přičemž na dokončení bude vynaloženo přes **520 mld. Kč**, tj. o **64 %** více, než bylo předpokládáno v roce 1999. Příprava a realizace staveb od roku 2007 nevycházely z žádného schváleného střednědobého ani dlouhodobého koncepčního materiálu. Stanovení reálné koncepce rozvoje dopravní infrastruktury mj. omezovala také nízká úroveň správnosti predikce finančních zdrojů na financování rozvoje dopravní infrastruktury ve střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.

Účinnost dílčích opatření k zefektivnění výstavby dopravní infrastruktury přijatých MD v období let 2010 až 2012 se zatím významněji neprojevila. Investoři chybovali v přípravě a realizaci některých akcí. Proces výběru jednotlivých akcí k realizaci nebyl dostatečně transparentní a nezajišťoval nejvyšší efektivnost. V průběhu přípravy a realizace projektů docházelo k významným změnám jejich finančních a časových parametrů i ke změnám v rozsahu a postupu prováděných prací, aniž by byly dostatečně vysvětleny důvody a vyhodnoceny důsledky a dopady těchto změn. Některé změny byly vynuceny účastníky územních a stavebních řízení. Značné nedostatky byly zjištěny i ve výběrových řízeních při zadávání veřejných zakázek a při zadávání dodatečných stavebních prací. Z kontrolních akcí například vyplynulo:

- Při KA č. **12/11** NKÚ zjistil, že o modernizaci železničních uzlů bylo rozhodováno a její průběh byl sledován jen na úrovni jednotlivých projektů bez návaznosti na další stavby v rámci ucelených dopravních řešení. Z dvanácti kontrolovaných akcí bylo do ukončení kontroly dokončeno pět akcí, přičemž u všech došlo k navýšení cen sjednaných ve smlouvách o **8–19 %**. SŽDC při realizaci projektů zadávala dodatečné stavební práce v jednacích řízeních bez uveřejnění, aniž by prokázala splnění zákonem stanovených podmínek, zejména vznik potřeby jejich provedení v důsledku objektivně nepředvídaných okolností a jejich neoddelitelnost od původní veřejné zakázky. Např. při realizaci jednoho projektu s celkovými náklady **7,8 mld. Kč** uvedeným způsobem v letech 2005–2010 zadala dodavateli dodatečné stavební práce v celkovém objemu **1,6 mld. Kč**.
- V KA č. **12/18** NKÚ konstatoval, že ŘSD ani SFDI nevytvořily v oblasti dopravních staveb účinné mechanismy pro kontrolu a posuzování cen. ŘSD v rámci přípravy staveb nevytvořilo předpoklady pro řádný průběh jejich realizace. Docházelo tak k neodůvodněnému množství změn, přičemž nepředvídatelné vícepráce tvořily jen menší část z celkového objemu víceprací. Realizace staveb trvala od schválení investičního záměru, popř. od vypracování dokumentace pro územní rozhodnutí, neúměrně dlouho, nejčastěji se pohybovala kolem 12 let. Jedním z důvodů byla slabší pozice státu v územních a stavebních řízeních a problémy související s majetkoprávním vypořádáním u nemovitostí a pozemků. Dalším důvodem byly procesní vady v územních a stavebních řízeních, které umožňovaly častá i několikerá úspěšná napadání vydaných rozhodnutí. Předpokládané stavební náklady se v průběhu územních řízení zvýšily o **68 %** a v průběhu stavebních řízení o **37 %**. Příčinou bylo přijetí požadavků účastníků územních a stavebních řízení a také projektování neodůvodněných stavebních objektů a technických řešení, které ŘSD akceptovalo a v některých případech i požadovalo.

Závažné nedostatky NKÚ zjistil v zadávání veřejných zakázek. Z 38 prověřených veřejných zakázek v celkovém objemu **6,4 mld. Kč**, které zadalo ŘSD, bylo nedodrženo zákona o veřejných zakázkách zjištěno u 21 zakázek v celkovém objemu **4,3 mld. Kč**. ŘSD také u 11 akcí zadalo

²⁹ Zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

vícepráce ve výši **5 až 29 %** z původní ceny v celkovém objemu **2,4 mld. Kč** bez zadávacího řízení nebo bez jeho ukončení a v některých případech i bez písemné smlouvy. Dále ŘSD porušilo zákon o veřejných zakázkách v případě smlouvy na poradenské služby za **100 mil. Kč**, když zakázku zadalo v jednacím řízení bez uveřejnění, aniž by k tomu byly splněny zákonem stanovené podmínky, a navíc specifikovalo zadávací podmínky tak, že zakázku mohl získat jen jeden dodavatel.

- V KA č. **13/14** NKÚ zjistil, že postup MD při rozhodování o průběhu přípravy projektů modernizace železniční sítě mimo TEN-T byl netransparentní. MD v některých případech samo zpochybnilo věrohodnost dokladů, na základě kterých mělo rozhodovat. Správnost a objektivnost předpokladů, které byly použity v rámci ekonomických hodnocení akcí, nebyla v průběhu rozhodování o jejich přípravě a realizaci vyhodnocována. Finanční a časové parametry akcí se přitom v průběhu rozhodování výrazně měnily, aniž by byly vyhodnoceny příčiny a dopady těchto změn. Závažné nedostatky NKÚ zjistil i ve smluvním zajištění akcí. Neúčelný a nevhodný byl např. postup SŽDC, která ve smlouvách cenu díla stanovila včetně tzv. rezervních položek, aniž by určila způsob a podmínky pro jejich použití a čerpání. SŽDC také zadávala dodatečné stavební práce v jednacím řízeních bez uveřejnění většinou v době, kdy již byly provedeny. V některých případech byly změny v předmětu a rozsahu díla provedeny jen na základě pokynů správců staveb, aniž by byly uzavřeny dodatky ke smlouvám o dílo. Podle dosavadních výsledků realizace modernizace železniční sítě a čerpání prostředků z operačního programu *Doprava*, který je jedním ze zdrojů modernizace, hrozí reálné nebezpečí, že plánovaná výše prostředků v rámci příslušné prioritní osy nebude vyčerpána.

Jistým završením kontrol v oblasti dopravní infrastruktury v roce 2013 byla i spolupráce s německým Spolkovým účetním dvorem /BRH/. Potenciál možných úspor v procesu výstavby dálnic a rychlostních komunikací, na který poukázala zjištění NKÚ v KA č. **12/18, byl odhadnut v rozsahu **12 % až 20 %** z celkových nákladů staveb. Pro ověření odhadu byly ve spolupráci s BRH porovnány srovnatelné stavební náklady na výstavbu jednoho kilometru dálnic v České republice a v Německu. Zatímco v České republice byla tato cena **355 mil. Kč**, v Německu činila **260 mil. Kč**, tj. byla o **27 %** nižší. Ze spolupráce s BRH také vyplynulo, že by v České republice měl být zvýšen podíl otevřených řízení, která dávají prostor konkurenci, snižují dosažené ceny a podstatně snižují možnost korupčního chování. Výši dosažené ceny může ovlivňovat i povinnost zadávání veřejných zakázek po částech, které je v Německu ze zákona povinné a zvyšuje možný počet uchazečů, a tím vytváří tlak na dosaženou cenu. Pro objektivní srovnání oprávněnosti cen v ČR v podstatě neexistují (na rozdíl od Německa) centrální databáze cen pozemních staveb.**

Důležitost zjištěných nedostatků systémového charakteru v oblasti dopravních staveb a dosavadní neúčinnost některých dříve přijatých opatření jsou důvodem zvýšeného zájmu NKÚ o to, zda jsou přijímána odpovídající opatření k nápravě neuspokojivého stavu. NKÚ koncem roku 2013 zaznamenal některé pozitivní kroky, které reagují na jeho nálezy a doporučení:

- Jak již bylo uvedeno, NKÚ ve svých kontrolních závěrech opakovaně upozorňoval na nekonceptní přístup k financování výstavby, oprav a údržby dopravní infrastruktury a na chyby v řídicí a kontrolní činnosti, v důsledku čehož stát přicházel o nemalé prostředky. K výsledku KA č. 09/27³¹ přijalo MD opatření, že dlouhodobou strategii rozvoje dopravní infrastruktury vládě předloží do konce září 2011 a následně do konce roku 2012 předloží návrh systémového zajištění stabilního financování této oblasti. Plnění těchto opatření bylo ministru dopravy uloženo usnesením vlády ze dne 26. ledna 2011 č. 71. MD ve stanovené době přijalo pouze dílčí opatření a dopravní sektorové strategie předložilo vládě až v listopadu 2013, která je v usnesení ze dne 13. listopadu 2013 č. 850 schválila.

31 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/27 – *Peněžní prostředky určené na výstavbu pozemních komunikací* byl zveřejněn v částce 4/2010 *Věstníku NKÚ*.

- K výsledkům KA č. **12/18** MD v materiálech do vlády uvedlo soubor přijatých opatření vycházejících ze všech předchozích kontrolních závěrů NKÚ a z kontrol jiných subjektů týkajících se procesu přípravy a realizace staveb včetně oblasti zadávání veřejných zakázek a navyšování stavebních nákladů. Tato opatření spolu s nově přijatou dopravní sektorovou strategií by podle MD měla výrazně zlepšit stav v této oblasti včetně dokončení hlavní sítě TEN-T do roku 2030 a globální sítě do roku 2050. NKÚ však upozorňuje, že realizace strategie v plném rozsahu je podmíněna zajištěním **70 mld. Kč** ročně od roku 2015. Podle MD je však zajištění tohoto objemu prostředků podmíněno politickým rozhodnutím zahrnujícím nutně přesunutí prostředků i z jiných operačních programů EU.

V návaznosti na zjištěné nedostatky a rovněž v souladu s výsledky spolupráce NKÚ s BRH bylo ministru dopravy usnesením vlády ze dne 10. října 2012 č. 742 uloženo na základě kontrolní akce NKÚ posoudit možnost zadávání veřejných zakázek po částech i v České republice.

2.4.2 Investiční politika státu v dalších oblastech

V kontrolách zaměřených na oblast programového financování jsou opakovaně zjišťovány nedostatky, které mají negativní vliv na účelnost, hospodárnost a efektivnost použití prostředků státního rozpočtu. Programy často nevycházejí z dlouhodobých a ujasněných koncepcí svých správců, nemají stanovený reálný časový a finanční rámec ani vyhodnitelné cíle a efekty, kterých má být realizací dosaženo. V průběhu jejich realizace dochází ke značným změnám. Programy jsou tak spíše nástrojem průběžného financování různých akcí realizovaných často i bez řádného vyhodnocení jejich přínosu na základě ekonomických kritérií. Tento stav NKÚ považuje za nedodržení principů systému financování programů. Financování investic prostřednictvím programů se stalo formálním nástrojem, který neplní své funkce, neboť nezajišťuje efektivní alokaci prostředků státu. Typické nedostatky prokázaly i kontrolní akce ukončené v roce 2013:

- V KA č. **12/03** NKÚ zjistil, že MZd nemá ujasněnou koncepci v otázkách postavení, počtu a vybavení fakultních nemocnic, což je důvodem absence navazujících strategických a koncepčních dokumentů, které by byly předpokladem pro dlouhodobé, systémové a efektivní vynakládání peněžních prostředků. MZd průběžně nevyhodnocovalo naplňování cílů (indikátorů) podpory investičních akcí fakultních nemocnic, přestože rozpočet kontrolovaného programu vzrostl v období let 2004 až 2010 o **557 %** na současných **18,7 mld. Kč** a doba realizace programu se prodloužila o devět let. Stávající způsob financování nákupu, obnovy či modernizace zdravotnické techniky nezaručuje hospodárné, efektivní a účelné vynakládání peněžních prostředků, když mj. chybí střednědobá koncepce pro rozmístování zdravotnické techniky, přehled o již pořízené technice prostřednictvím všech typů dotací a registr referenčních cen, na jehož základě by bylo možné objektivně ověřit výši nabídkových cen. Přitom tento registr měl být základem protikorupční strategie v této oblasti. Nedostatečný přehled MZd o již pořízené technice a nezajištění podmínek účelného a hospodárného systému vynakládání prostředků programu dokumentoval i příklad z FN Ostrava, kde počítačový tomograf modernizovaný s dotací ve výši **15 mil. Kč** byl využíván pouze 21 měsíců, poté byl uložen ve skladu, neboť tato FN místo něj pořídila úplně nový přístroj z prostředků EU. Kontrolou NKÚ u fakultních nemocnic byly zjišťovány nedostatky především v zadávání veřejných zakázek. Přitom byla zjištěna absence konkurenčního prostředí, když fakultní nemocnice posuzovaly v zadávacím řízení ve většině případů (**73 %**) pouze jedinou nabídku.

Vláda však neakceptovala výsledky kontroly NKÚ a nepřijala opatření, aby MZd zpracovalo návrh koncepce rozvoje fakultních nemocnic a zřídilo přehled o přístrojovém vybavení nemocnic a registr referenčních cen přístrojů, který by využívalo při jejich pořizování z veřejných prostředků. Stále hrozí riziko nevhodného a neefektivního vynakládání peněžních prostředků.

- V rámci KA č. **12/27** zjištění NKÚ ukázala, že se MZe u obou kontrolovaných protipovodňových programů zaměřovalo především na jednotlivé akce tak, aby vyčerpalo stanovené finanční

prostředky na realizaci programů. MZe nedostatečně kvantifikovalo předpokládaný přínos pro zlepšení protipovodňové ochrany. U finančně náročných programů s celkovými výdaji **15,6 mld. Kč** tak nebude proto možné ověřit, zda a v jaké míře bylo zabezpečeno dosažení co nejvyššího efektu z realizace programu a naplňování cílů. U jednoho programu zaměřeného na zlepšení stavu nádrží a rybníků s výdaji ve výši **4 mld. Kč** např. stanovilo technické parametry, ale vliv na ochranu před povodněmi neuvedlo vůbec. Jak bylo u tohoto programu zjištěno, u osmi z 15 kontrolovaných akcí MZe umožnilo poskytovat peněžní prostředky i na akce, které měly pro prevenci před povodněmi a pro ochranu majetku a obyvatelstva jen malý nebo žádný význam. U příjemců dotací byly zjištěny nedostatky v zadávacích řízeních na výběr dodavatele akcí. Šlo především o nevymezení přiměřených hodnot u dílčích hodnotících kritérií „výše smluvních pokut“ a „délka záruční doby“. Někteří uchazeči tak u těchto kritérií nabízeli neopodstatněně vysoké hodnoty, což vedlo k výběru cenově méně výhodných nabídek nebo k jejich netransparentnímu hodnocení.

- Při KA č. **12/33** NKÚ zjistil, že kontrolované programy MO, zaměřené na pořízování vybrané výzbroje a techniky Armády ČR, neměly pevný věčný, časový, finanční ani koncepční rámeček, což mělo mj. za následek nesystémové nákupy vojenské techniky a materiálu. Doba trvání jediného ukončeného kontrolovaného programu byla prodloužena o dva roky z důvodu problémů při nákupu padáků. Další program byl finančně navýšen o **595 mil. Kč**, tj. o **42 %**, zejména z důvodu dodatečně zařazeného nákupu speciálních vozidel pro zahraniční mise. Část těchto vozidel pořízených v roce 2010 za cca **121 mil. Kč** nebyla doposud do zahraničních misí zařazena.

Jednoznačnou nekonceptnost při realizaci nákupu padáků potvrzuje, že první část tohoto nákupu byla realizována až v roce 2011 oproti stanovenému roku 2008, přičemž z původně plánovaných 300 souprav padáků za **40 mil. Kč** MO snížilo uvažovaný počet padáků na 200 při stejné celkové ceně, což zvýšilo předpokládanou cenu jedné soupravy ze **133 tis. Kč** na **200 tis. Kč**, tj. cca o **50 %**. Nakonec MO nakoupilo 150 padáků. Přestože dodavatelem nebyly plněny technické parametry, MO téhož dodavatele vybralo i pro druhou část nákupu, přičemž se technické problémy opakovaly a způsobily opět zpoždění o dva roky. NKÚ navíc zjistil, že před zahájením nákupů padáků MO mělo na skladě 712 souprav padáků pořízených v roce 1996 za cca **120 mil. Kč**, které byly od pořízení pouze uskladněny a po ukončení své technické životnosti v roce 2010 fyzicky zlikvidovány.

MO zahájilo v roce 2013 nové programy, které by měly vycházet z koncepce tzv. *Bílé knihy o obraně* zpracované MO v roce 2011 a které nebyly předmětem této kontroly. Vzhledem k problémům, které NKÚ zjistil v kontrolovaných programech, bude realizaci nových programů nadále sledovat.

NKÚ kontroloval rovněž investice mimo programové financování, a to investice v působnosti Akademie věd ČR. I zde bylo zjištěno, že se jí nepodařilo vytvořit dostatečné mechanismy pro zabezpečení hospodárného, efektivního a transparentního užití poskytovaných prostředků.

- V KA č. **13/06** bylo zjištěno, že AV ČR ani její pracoviště nezpracovaly koncepční dokumenty k reprodukci majetku, jež by dle analýzy potřeb stanovily priority akcí, a byly tak předpokladem pro hospodárné a efektivní užití poskytovaných prostředků. V letech 2008 až 2013 byly přitom na investiční akce schváleny **3 mld. Kč**. Vlastní stanovená pravidla pro výběr a realizaci investičních akcí nebyla ze strany AV ČR a jejích pracovišť dodržována, zároveň byla v některých otázkách i nedostačující. Postup výběru akcí k podpoře nebyl dostatečně transparentní. Např. při posuzování žádostí z hlediska úplnosti AV ČR schválila i akce bez doložení záměru či stavební připravenosti. V letech 2010 až 2012 také docházelo k podstatným změnám návrhů akcí určených ke konečnému schválení. U všech kontrolovaných pracovišť AV ČR byly zjištěny nedostatky v přípravě akcí, v oblasti zadávání veřejných zakázek, realizaci akcí, plnění podmínek poskytnutí dotace a v účetnictví. V důsledku špatné připravenosti nebyly v řadě případů akce realizovány nebo docházelo k úpravám výše poskytnutých prostředků. Součet nespotřebovaných prostředků schválených stavebních akcí za období 2008 až 2012 činil **394 mil. Kč**.

2.5 Finanční prostředky ze zahraničí

V průběhu roku 2013 dokončil NKÚ celkem pět kontrolních akcí, které byly prioritně zaměřeny na hospodaření s prostředky poskytnutými ČR ze zahraničí.³² Z hlediska objemu poskytnutých prostředků představuje pro ČR nejvýznamnější finanční zdroj rozpočet EU, z něhož jsou prostřednictvím účelových fondů financována opatření z oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti a z oblasti společné zemědělské politiky. Jedná se současně o významný zdroj rozvoje důležitých odvětví ČR s finanční spoluúčastí státního rozpočtu.

V uplynulém roce byly kontroly zaměřeny na peněžní prostředky poskytnuté ČR z rozpočtu EU na úhradu výdajů:

- operačního programu *Technická pomoc* (KA č. 12/13);
- operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost* (KA č. 12/19);
- operačního programu *Věda a výzkum pro inovace* (KA č. 12/21);
- přímých plateb zemědělcům (KA č. 13/03);
- operačního programu *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika* (KA č. 13/04).

Dalších pět kontrolních akcí (KA č. 12/18, 12/35, 12/36, 13/12 a 13/14), při kterých byly kontrolovány rovněž projekty spolufinancované z prostředků EU, je vzhledem k převažujícímu zaměření kontroly na hospodaření s majetkem státu a významné investiční programy uvedeno v příslušných částech této výroční zprávy (tj. v částech 2.3 a 2.4).

Z hlediska hospodaření s prostředky poskytovanými ČR z rozpočtu EU byl rok 2013 významný z několika důvodů. U některých operačních programů se naplno projeví nedostatky, které souvisely s jejich opožděným zahajováním a s neschopností čerpat alokované prostředky prostřednictvím dostatečného množství kvalitních projektů v dané oblasti a čase a s administrativními potížemi při vyřizování žádostí o podporu. To v posledních letech způsobuje poměrně výrazné zaostávání v čerpání alokovaných prostředků EU, a vzrůstá tak riziko, že se nepodaří vyčerpat celé alokované částky a dojde k automatickému zániku významného objemu závazků EU vůči ČR. Podle stavu čerpání peněžních prostředků programového období 2007–2013 ke konci listopadu 2013³³ hrozí v důsledku neplnění limitu čerpání daného pravidlem $n+2/n+3$ ³⁴ nenávratná ztráta prostředků v řádech miliard korun u celkem pěti z 18 operačních programů ČR. Podle šetření Evropské komise patřila ČR ke skupině členských zemí EU s nejnižší mírou čerpání alokace.³⁵

Zaostávající čerpání finančních prostředků EU souvisí s mnoha faktory. Pozornost si zaslouží např. komplikovanost implementačního systému operačních programů a pravidel, nedostatečné řízení rizik ze strany příslušných řídicích a koordinačních orgánů, nedostatečná výkonnost a odpovědnost řídicích orgánů a problémy v administrativní kapacitě včetně častých personálních změn na důležitých pozicích. NKÚ však upozorňuje, že tento stav by neměl znamenat tlak na vyčerpání prostředků za každou cenu, ale tlak na využití potenciálu těchto prostředků k podpoře projektů na racionálním základě. Tyto poznatky by současně měly být také využity pro nastavení efektivnějšího systému v novém programovém období 2014–2020. Vzhledem ke stavu přípravy je však zřejmé, že se obdobná situace může opakovat i v následujícím programovém období.

Z dlouhodobých výsledků kontrolních akcí NKÚ vyplývají opakující se chyby, které souvisí zejména s nedostatečným nastavením operačních programů a také s nedostatečnou

32 Při těchto kontrolách NKÚ prověřil celý proces implementace prostředků EU, tedy ověření správnosti jednotlivých transakcí včetně posouzení nastavení a fungování vnitřního řídicího a kontrolního systému příslušného operačního programu.

33 *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* – listopad 2013, vydalo MMR dne 19. 12. 2013.

34 Pravidlo $n+2/n+3$ je administrativním nástrojem k zajištění plynulosti čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a *Fondu soudržnosti*. Podle tohoto pravidla musí být alokace podpory pro n -tý rok vyčerpána v následujících dvou/třech kalendářních letech.

35 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Politika soudržnosti – Strategická zpráva 2013*; SWD(2013) 129 final, 18. 4. 2013.

funkčností řídicích a kontrolních systémů. Nastavené strategické cíle programů jsou často formulovány jen obecně a v řadě případů nejsou konkretizovány pomocí specifických cílů. Problematické je i nastavení monitorovacích indikátorů, které v některých případech neumožňují hodnotit věcný pokrok v dosahování cílů ani to, zda byla podpora poskytnuta účelně, hospodárně a efektivně. Řídicí a kontrolní systémy nejsou dostatečně účinné také v monitorování finančního pokroku, zejména ve sledování efektivity čerpání alokovaných prostředků. Dokládají to i příklady z kontrolních akcí ukončených v roce 2013. Přestože v rámci těchto akcí NKÚ vyhodnotil systémy řízení a kontroly jako účinné nebo jen částečně účinné, výsledky ukazují na některé systémové nedostatky, mj. z pohledu významných rizik, která nejsou dostatečně řízena:

- V KA č. **12/13** se NKÚ zaměřil na kontrolu realizace operačního programu *Technická pomoc /OPTP/*. Přestože cílem programu bylo posílit jednotné centrální řízení a koordinaci operačních programů na národní úrovni, schválen byl jako jeden z posledních programů téměř rok po začátku programového období. NKÚ konstatoval, že MMR jako řídicí orgán programu nastavilo a hodnotilo některé monitorovací indikátory OPTP takovým způsobem, že nebylo možné ověřit pokrok ve vztahu k výchozí situaci ani dosahování cílů programu či jeho prioritních os. Jediný stanovený indikátor dopadu „*míra zkrácení administrativního procesu při administraci projektů*“, vyjadřující míru účinnosti programu, stanovilo MMR tak, že jeho cílová hodnota byla splněna již na začátku programového období v roce 2008. Takto stanovený indikátor dopadu neumožní po skončení programového období vyhodnotit jednoznačně účelnost a hospodárnost vynakládání peněžních prostředků OPTP. Problémy a rizika v oblasti dlouhodobě nízkého čerpání alokace, nedostatečného počtu kvalitních projektů a zdoluhavého procesu přípravy a realizace výběrových řízení u projektů OPTP se opakovaly po několik let. MMR do ukončení kontroly NKÚ nezajistilo realizaci dostatečných opatření k nápravě nízké absorpční schopnosti OPTP ani k odstranění rizika nevyčerpání alokace. Tento program je podle výše uvedené měsíční monitorovací zprávy MMR také jedním z pěti programů, u kterých existuje vysoké riziko nevyčerpání stanoveného limitu za rok 2013. Ke konci listopadu 2013 byly v OPTP certifikovány výdaje ve výši **2 mld. Kč**, tj. pouze **32 %** z celkové alokace programu.
- Při KA č. **12/21** NKÚ prověřil realizaci operačního programu *Výzkum a vývoj pro inovace /OP VaVpl/* a zjistil, že řídicí a kontrolní systém je sice funkční, ale přesto vykazuje některé nedostatky. Při nastavování operačního programu MŠMT nastavilo pro sledování pokroku systém monitorovacích indikátorů, který neumožňuje vždy měření postupného naplňování stanovených cílů, a podhodnotilo cílové hodnoty některých monitorovacích indikátorů. Systém vykazování finančních predikcí OP VaVpl nebyl způsobilý řádně a včas vyhodnocovat finanční rizika spojená s plněním stanoveného limitu čerpání podle pravidla $n+2/n+3$. NKÚ také identifikoval riziko, že nebude dodržen limit **10 %** stanovený pro křížové financování.

Zásadní problémy v nastavení systému řízení a kontroly jsou opakovaně zjišťovány také v mechanismech pro výběr projektů k financování, které nevedou k účelnému, hospodárnému a efektivnímu naplnění cílů programů. Chyby se týkaly nastavení podmínek přijatelnosti a věcného hodnocení projektů, velké míry subjektivity hodnocení, střetu zájmů hodnotitelů i hodnocení v rozporu s nastavenými kritérii a rizik netransparentnosti a diskriminace. Uvedené nedostatky mohou ve svém důsledku vést k porušování zásad řádného finančního řízení, tj. k porušování účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti, a ke vzniku nezpůsobilých výdajů a nesrovnalostí dle předpisů EU. Z kontrolních akcí ukončených v roce 2013 lze uvést tyto příklady:

- V KA č. **12/19** zaměřené na operační program *Lidské zdroje a zaměstnanost /OP LZZI/*, konkrétně na prioritní osu *Aktivní politiky trhu práce*, NKÚ vyhodnotil, že MPSV jako řídicí orgán nenastavilo v některých případech podmínky, které by vedly k efektivnímu čerpání prostředků OP LZZ. Závažné nedostatky byly zjištěny dokonce u **21 %** kontrolovaných projektů. Výběr projektů probíhal na základě subjektivních hodnotících kritérií, která nedostatečně zohledňovala účelnost, hospodárnost a efektivnost. Např. při výběru individuálních projektů podíl kritérií

týkajících se hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti činil pouze **20 %** ve vztahu k ostatním hodnoticím kritériím. To mělo za následek rozdíly výsledků hodnocení jednotlivými hodnotiteli. Ačkoli cílem oblasti podpory bylo zvýšit zaměstnatelnost nezaměstnaných, MPSV podporu poskytovalo tak, že podpořeny byly i osoby, které byly zaměstnané, podnikaly či byly statutárními zástupci občanských sdružení zapojených do projektu. Jedním z monitorovacích indikátorů byl např. „*počet vytvořených pracovních míst*“ (33 tis. pracovních míst), který byl sice překročen (vytvořeno **40 tis. pracovních míst**), avšak **95 %** vytvořených pracovních míst bylo pouze dočasného charakteru, zpravidla na dobu jednoho roku. MPSV porušilo právní předpisy EU tím, že schvalovalo výdaje projektu prováděného ve spolupráci s úřady práce /ÚP/ bez kontroly účetních dokladů.

MPSV neověřovalo udržení vytvořených pracovních míst v případech, kdy trvá podmínka udržitelnosti po ukončení projektu, stejně tak ÚP nesledovaly, jaký efekt mají tyto projekty pro podpořené osoby. Kontrolou NKÚ byly zjištěny u ÚP i další případy účastníků, u nichž existuje důvodná pochybnost o nezbytnosti jejich zařazení do projektu. Podpořenými osobami, které uvedly, že jsou osoby hledající uplatnění na trhu práce, byli např. dva ředitelé základních škol (rekvalifikace na svářeče). Osoby zaměstnané jako účetní či sekretářky se rekvalifikovaly na šičky, členové pedagogického sboru na maséry apod.

- Obdobně i v KA č. **12/21** NKÚ zjistil, že MŠMT jako řídicí orgán OP VaVpl chybovalo při hodnocení a výběru projektů, čímž negativně ovlivnilo transparentnost procesu hodnocení a výběru. V procesu věcného hodnocení MŠMT nezabezpečilo hodnocení projektů v souladu se schválenými kritérii, a postupovalo tak v rozporu s předpisem EU. MŠMT již ve fázi hodnocení a výběru projektů schvalovalo výjimky z pravidel a postupů OP VaVpl, které samo stanovilo, a vytvořilo tím riziko nerovnosti a korupčního prostředí.
- Při provádění KA č. **13/04**, která se týkala prostředků poskytovaných na projekty v rámci *Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika /OPPS ČR-PR/*, NKÚ zjistil dílčí pochybení ve výkonu kontrol přijatelnosti projektů, kontrol na úrovni projektového partnera a kontrol zadávacích řízení. Např. kontrolou procesu schvalování projektů zjistil, že u deseti projektových žádostí (z 235 hodnocených) monitorovací výbor v zápise ze zasedání neodůvodnil jejich doporučení k financování, přestože společný sekretariát zodpovědný za kontrolu a hodnocení projektů jejich financování nedoporučil. Jednu projektovou žádost monitorovací výbor doporučil k financování v rozporu s ustanovením jednacího řádu. Tento postup představoval riziko netransparentnosti a diskriminace v procesu schvalování projektů.

U příjemců peněžních prostředků je nejčastěji zjišťováno porušování zákona o veřejných zakázkách, porušování podmínek podpory, vykazování nezpůsobilých výdajů a také neúčelnost a nehospodárnost při realizaci některých projektů. Výsledky kontrolních akcí ukončených v roce 2013 současně potvrdily, že funkčnost kontroly ze strany řídicích orgánů byla nedostatečná zejména v případech, kdy ministerstva jako řídicí orgány operačních programů byla současně i příjemci podpory, resp. kdy příjemci podpory patřili do jejich resortů. Uvádíme následující příklady:

- Při KA č. **12/13** bylo zjištěno, že v rámci OPTP jeden organizační útvar MMR vykonával současně dvě funkce, a to funkci řídicího orgánu i funkci příjemce. Takovéto organizační uspořádání a plnění dvou rolí bylo rizikem pro řádné fungování řídicího a kontrolního systému OPTP. V případech, kdy MMR v roli příjemce realizovalo projekty a kdy kontrolu těchto projektů vykonával zprostředkující subjekt, nebylo dostatečně zabezpečeno, aby kontrola byla provedena dostatečně a odhalila případná pochybení. NKÚ přitom kontrolou např. zjistil, že dílčí kritéria nastavená příjemcem (MMR) při výběru dodavatele veřejných zakázek byla v zásadě neměřitelná, neporovnatelná a objektivně nehodnotitelná, což NKÚ posuzoval jako rizikové z hlediska transparentního hodnocení a výběru nejvýhodnější nabídky. Porušení principů účelnosti a hospodárnosti a současně i rozpočtové kázně bylo zjištěno v případě výběrových řízení na realizaci výročního zasedání organizačního útvaru MMR – Národního orgánu pro koordinaci v roce 2010, neboť

některé objednané a uhrazené služby nebyly co do rozsahu a druhu nezbytné pro realizaci projektu a nesplňovaly zásadu minimalizace výdajů ve vztahu k cílům projektu.

- V rámci KA č. **12/19** byla ve třech případech u MPSV a úřadů práce jakožto příjemců podpory z OP LZZ zjištěna významná porušení zákona o veřejných zakázkách, která měla vliv na výsledky zadávacích řízení. MPSV např. v zadávacím řízení projektu týkajícího se národní soustavy povolání /NSP/ nevyloučilo jediného uchazeče, přestože neměl požadovanou kvalifikaci, a dokonce vybralo jeho nabídku jako vítěznou. Porušilo tak zákon o veřejných zakázkách a také rozpočtovou kázeň, a to ve výši až **149 mil. Kč**. ÚP porušovaly zákon i přesto, že využívaly v průběhu i přípravě zadávacích řízení služeb právních a poradenských společností. Některé ÚP zvolily pro část plnění aktivit projektů úhrady formou paušálních částek. Zaplacená cena se tak neodvívěla od skutečného plnění dodavatele. Následkem této praxe vznikl mj. stav, kdy cena zaplacená dodavateli za poskytování přímé podpory účastníkům projektu byla až dvanáctkrát vyšší než celková částka této podpory vyplacená účastníkům projektu. Kontrolou projektů realizovaných ÚP byly zjištěny nezpůsobilé výdaje vzniklé porušením podmínek projektu, nárokováním plnění, které nebylo ve skutečnosti provedeno, nebo proplacením plnění, které nebylo pro projekt potřebné. MPSV realizací projektu NSP současně přeneslo na dodavatele povinnost k činnostem, které má ze zákona samo provádět. NKÚ z důvodu hospodárnosti doporučuje, aby aktualizaci katalogu NSP pro další období zajišťovalo MPSV prostřednictvím svých zaměstnanců, nikoli dodavatelsky, a aby se na financování v budoucnu podíleli také zaměstnavatelé.
- Nedostatky při realizaci kontrol zjistil NKÚ i v KA č. **12/21** u MŠMT, které chybovalo v administrativní kontrole způsobilosti výdajů vyúčtovaných příjemci dotací. U příjemců dotací NKÚ odhalil nedostatky při výběru dodavatelů a ve vykazování způsobilosti výdajů. U prověřovaných projektů tak NKÚ zjistil porušení rozpočtové kázně ve výši **1,4 mil. Kč**. K největšímu porušení v hodnotě **536 tis. Kč** došlo, když příjemce dotace vyúčtoval výdaje na základě rámcové smlouvy s dodavatelem, jehož nabídka měla být ze soutěže vyřazena.
- V KA č. **13/04** byly kontrolou u příjemců podpory z OP PS ČR-PR zjištěny nezpůsobilé výdaje projektů. Tak tomu bylo např. u města Český Těšín, které nárokovalo úhradu výdajů za stavební práce zaúčtované do pořizovací ceny nemovitosti ve vlastnictví města, přestože tyto práce byly ve skutečnosti provedeny v sousedící nemovitosti, která je ve vlastnictví soukromé společnosti. Neoprávněně tak použilo peněžní prostředky v celkové výši **1,9 mil. Kč**. Podobně SŽDC uhradila po předání a převzetí stavby *Revitalizace železniční tratě Szklarska Poreba – Harrachov* celou fakturovanou částku za kompletní realizaci díla, přestože zhotovitel prokazatelně provedl některé práce až v následujícím roce. SŽDC tak neoprávněně použila peněžní prostředky v celkové výši **209 tis. Kč** na úhradu nezpůsobilých výdajů.

V oblasti společné zemědělské politiky byla v roce 2013 ukončena jediná kontrolní akce č. 13/03, která byla orientována na podporu zemědělců prostřednictvím tzv. přímých plateb:

- Ačkoli nebyly kontrolou zjištěny závažné nedostatky v systému implementace a administrace této nárokové podpory, NKÚ odhalil nedostatky, které se týkaly zejména informačního systému MZe pro evidenci využití zemědělské půdy, který je podkladem pro vyplácení podpory. NKÚ doporučil zlepšit kvalitu této evidence, neboť nevyhovuje v ukazatelích stanovených evropskými předpisy. Dále NKÚ upozornil na přetrvávající nedostatky u MZe v oblasti předběžné řídicí kontroly a oblasti řízení rizik a na nutnou změnu přístupu v ukládání sankcí za opožděné nahlášení změn údajů o půdních blocích a změnu způsobu kontrol u zvláštní podpory na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka. Kontrola také upozornila na skutečnost, že nárokové podpory jsou poskytovány i subjektům, jejichž hlavním obchodním cílem není zemědělská činnost, což sice není v rozporu s právními předpisy, ale nepřispívá to k dosažení cíle zajistit příjmy zemědělské komunitě.

V případě poskytování podpor z prostředků Evropské unie NKÚ opakovaně doporučuje přijmout ve výše uvedených oblastech adekvátní opatření, např. upravit pravidla pro poskytování dotací, pravidla pro výběr projektů, včetně vhodných, objektivních a měřitelných

hodnotících kritérií, a stanovit indikátory výstupu a výsledku tak, aby umožnily sledovat a vyhodnocovat účelnost, hospodárnost a efektivnost vynaložených prostředků.

Kontrolované osoby často odmítají doporučení a nálezy NKÚ a v těchto souvislostech i přijímání opatření k nápravě. Jen část zjištěných nedostatků je napravena opatřeními v průběhu kontroly nebo po jejím ukončení. V některých případech hodlají řídicí orgány využít poznatků při přípravě nového programového období.

Je třeba upozornit, že výstupy z kontrol v této oblasti jsou monitorovány také orgány EU a v návaznosti na zjištění NKÚ jsou vyžadovány Evropskou komisí /EK/ odpovídající reakce a vysvětlení orgánů ČR (MF, resp. řídicích orgánů).

Opakované nálezy neodstraněných chyb zjišťované NKÚ i dalšími orgány kontroly, jakými jsou Evropský účetní dvůr nebo EK, mohou vést k požadavkům EK na přijetí opatření k nápravě, např. formou akčních plánů na úrovni operačního programu nebo celé ČR. V horším případě může docházet i k přijímání opatření sankční povahy, tj. např. k pozastavení certifikace a financování, finančním opravám a v konečném důsledku i ke ztrátám na příjmech z rozpočtu EU a dodatečným výdajům rozpočtu ČR.

2.6 Kontrola závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu a dalších údajů pro monitorování a řízení veřejných financí

Cílem kontrolní činnosti NKÚ v oblasti závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu bylo prověřit, zda při sestavování závěrečných účtů kapitol postupovaly kontrolované osoby v souladu s právními předpisy a zda údaje účetních závěrek a finančních výkazů předkládané jako podklad pro závěrečné účty byly spolehlivé. V roce 2013 byly dokončeny čtyři kontrolní akce typu finanční audit. Jednalo se o následující kontrolní akce:

- KA č. **12/14** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva dopravy za rok 2011;
- KA č. **12/15** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011;
- KA č. **12/28** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva práce a sociálních věcí za rok 2012;
- KA č. **12/30** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2012.

V kontrolních akcích typu finanční audit byly prověřovány údaje zahrnuté v účetních závěrkách kontrolovaných osob za uvedená období. Dle údajů účetních závěrek činila celková výše aktiv netto **316 mld. Kč**, celková výše nákladů **226 mld. Kč** a celková výše výnosů **68 mld. Kč**. Dle údajů výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu kontrolovaných osob byly příjmy v celkové výši **54 mld. Kč** a výdaje v celkové výši **245 mld. Kč**.

V oblasti dodržování právních předpisů při sestavování závěrečných účtů NKÚ zjistil, že v některých případech nebyly závěrečné účty sestaveny v plném rozsahu v souladu s právními předpisy (např. hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů kapitoly). Hlavní pozornost je při kontrolách typu finanční audit věnována vedení účetnictví. Bylo zkoumáno, zda kontrolované osoby vedou účetnictví takovým způsobem, aby na jeho základě sestavená účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví. V uvedených kontrolách však NKÚ opět zjistil významné nedostatky právě při naplňování těchto základních požadavků:

- Kontrolované osoby nesprávně aplikovaly účetní metody, když např. MZe neověřovalo správnost vykázaného ocenění majetkové účasti, tj. nezjišťovalo důvody pro vytvoření opravné položky této majetkové účasti, přestože kontrolou NKÚ byl vyvozen závěr, že ke snížení hodnoty majetkové účasti došlo (KA č. **12/15**).

- Prověřované účetní jednotky nevedly úplné účetnictví, když např. MPSV neúčtovalo o pohledávce za Národním fondem a z ní plynoucím výnosu z titulu podaných souhrnných žádostí ve výši **1,4 mld. Kč** (KA č. **12/28**). Dalším příkladem je MD, které neúčtovalo o nabytí nehmotného majetku ve výši **20 mil. Kč**, přestože uzavřením smlouvy nabylo oprávnění k výkonu práva užívat autorské dílo, tzv. licence (KA č. **12/14**).
- Kontrolované subjekty neúčtovaly o skutečnostech, které byly předmětem účetnictví, do období, s nimiž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely, když např. MPSV majetek pořízený v roce 2011 a v tomto roce již způsobilý k užívání zařadilo na majetkové účty až v průběhu roku 2012. V důsledku pozdního zařazení uvedeného majetku byly jeho odpisy zkráceny o **16 mil. Kč** (KA č. **12/28**).
- Kontrolované osoby nezavedly systém, který by v celém rozsahu zajistil provedení inventarizace jako základního nástroje pro kontrolu v oblasti majetku a závazků v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a vyhláškou č. 270/2010 Sb.³⁶, např. MPSV ke dni sestavení účetní závěrky nepředložilo žádnou dokumentaci prokazující provedení inventarizace majetku a závazků za období roku 2012 (KA č. **12/28**).
- Účetní jednotky nedodržovaly obsahové vymezení položek účetní závěrky dle vyhlášky č. 410/2009 Sb.³⁷, když např. MPSV o cizích prostředcích ve výši **174 mil. Kč**, které měly charakter závazku s povinností je následně převést do státního rozpočtu či jinému oprávněnému subjektu, účtovalo jako o vlastních zdrojích (KA č. **12/28**).

I přes problémy s nejednoznačností účetní regulace se daří některým účetním jednotkám úspěšně se vyrovnat s novými požadavky na vedení účetnictví. Příkladem takové účetní jednotky je MŠMT, u kterého dochází při porovnání výsledků kontrol za období od zahájení reformy ke snižování objemu zjištěných nesprávností. Zároveň zde však bohužel dochází ke zvyšování rozsahu údajů, ke kterým se není možné v důsledku nejednoznačnosti regulace vyjádřit. To však není dááno k tíži účetní jednotce. Opačným příkladem je MPSV, které se dosud s některými změnami, které přinesla účetní reforma, nedokázalo vyrovnat. Jedná se například o zobrazování transferů, kdy nebylo bráno v potaz, že tuto oblast upravuje speciální účetní standard, nebo o účtování v podrozvaze.

V roce 2013 byla také provedena jedna kontrolní akce zaměřená na kontrolu údajů tzv. *pomocného analytického přehledu (PAP)*, který podrobněji rozvádí údaje účetnictví a je určen zejména pro potřeby zpracování údajů, jež jsou Českým statistickým úřadem předávány Evropské komisi, respektive Eurostatu. Jednalo se o KA č. **13/11 – Údaje pro účely monitorování a řízení veřejných financí předávané Ministerstvem průmyslu a obchodu k 31. 12. 2012 ve formě pomocného analytického přehledu prostřednictvím centrálního systému účetních informací státu**. PAP je předáván účetními jednotkami do centrálního systému účetních informací státu. Toto předávání bylo pro vybrané účetní jednotky od 1. ledna 2012 novou povinností, stanovenou novelou vyhlášky č. 383/2009 Sb.³⁸. Vzhledem k tomu, že PAP vychází především z údajů účetnictví, je správnost jeho údajů podmíněna správností účetnictví:

- V rámci KA č. **13/11** NKÚ zjistil, že do údajů PAP se promítly nesprávnosti vzniklé z důvodu porušení právních předpisů ze strany MPO ve výši **89 mld. Kč**, část předaných údajů ve výši **13 mld. Kč** nebyla zachycena v souladu s *Metodikou tvorby PAP* a nejvýznamnější dopad na posouzení správnosti údajů měla nejednoznačnost aplikace účetní regulace, kdy nebylo možné posoudit správnost údajů ve výši **168 mld. Kč**. Celkově tedy bylo možné vyhodnotit,

³⁶ Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

³⁷ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

³⁸ Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech).

že údaje předávané prostřednictvím PAP byly ve významné míře zatíženy nesprávnostmi a nejednoznačností. Dále podle názoru NKÚ je způsob vydání metodiky ze strany MF systémovým problémem, neboť tato metodika nemůže být považována za právně závaznou.

Podpora dobré účetní praxe

Účetnictví a výkaznictví veřejného sektoru prochází v posledních letech reformou, která byla započata 1. ledna 2010. Po celé toto období dochází v této oblasti k dalším změnám, zpřesněním a doplněním právních i jiných předpisů. Opakují se situace, kdy jsou novelizovaná znění předpisů vydávána v krátkém časovém předstihu před jejich účinností, což způsobuje vybraným účetním jednotkám problémy s jejich správnou a včasnou aplikací. I přes neustálé změny zůstávají dosud některé oblasti účetnictví organizačních složek státu při aplikaci účetní regulace zatíženy nejasnostmi. Jedná se zejména o případy týkající se:

- peněžních prostředků státního rozpočtu určených na předfinancování výdajů, které mají být následně kryty prostředky z rozpočtu EU buď přímo, nebo prostřednictvím Národního fondu;³⁹ přitom u mnoha vybraných účetních jednotek jde o významné částky;
- oceňování a vykazování majetkových účastí státu v obchodních společnostech⁴⁰.

V praxi pak dochází k situacím, kdy jsou kontrolované účetní jednotky nuceny přistoupit k účetním postupům na základě svých vlastních výkladů a aplikací regulatorních předpisů. NKÚ proto doporučuje, aby pro standardní a typické účetní případy byly stanoveny postupy účtování a způsoby jejich vykazování. Pro ostatní případy by měl být vodítkem v českém účetnictví zatím neexistující koncepční rámec, který by formuloval východiska pro konstrukci účetního výkaznictví, vymezil klíčové pojmy, jejich definice a další skutečnosti. To by značně přispělo k zajištění správného vedení účetnictví, a tím ke spolehlivosti a srovnatelnosti vykazovaných údajů.

V současné době lze koncepční rámec odvozovat pouze nepřímou, a to z řady ustanovení různých účetních předpisů. Přitom koncepční rámec by měl kromě definic a klíčových pojmů deklarovat, jaký je účel a cíl účetního výkaznictví, jak tohoto cíle dosáhnout a kdo jsou uživatelé účetní závěrky. Vzhledem k absenci koncepčního rámce je proto žádoucí, aby právní a jiné předpisy týkající se oblasti účetnictví a výkaznictví obsahovaly poměrně detailní postupy, které by stanovovaly, jak zachycovat a vykazovat jednotlivé účetní případy.

Pro oblast účetnictví je ústředním orgánem státní správy Ministerstvo financí. Do jeho kompetencí proto spadá jak zpracování koncepcí, tak i náležitá péče o právní úpravu týkající se věcí, které patří do jeho působnosti.

Organizační složky státu a státní příspěvkové organizace v průběhu roku 2013 sestavovaly a předávaly různé druhy údajů využitelných pro monitorování a řízení veřejných financí. Tyto údaje mj. slouží k sestavení státního závěrečného účtu České republiky a k vykazování pro potřeby vládní statistiky. Přehled předávaných údajů zobrazuje tabulka č. 2.

³⁹ Viz např. KA č. 10/20 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2010* (kontrolní závěr byl zveřejněn v části 3/2011 *Věstníku NKÚ*), KA č. 11/29 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2011* (kontrolní závěr byl zveřejněn v části 3/2012 *Věstníku NKÚ*) nebo KA č. 12/15 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011* (kontrolní závěr byl zveřejněn v části 2/2013 *Věstníku NKÚ*).

⁴⁰ Viz např. KA č. 12/15 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011* (kontrolní závěr byl zveřejněn v části 2/2013 *Věstníku NKÚ*).

Tabulka č. 2: Přehled údajů předávaných pro potřeby monitorování a řízení veřejných financí

Předávané údaje	Typ údajů	Způsob předávání a zveřejňování*
Účetní závěrka (rozhaha, výkaz zisku a ztráty, příloha a ve většině případů i přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu)	Akruální	Písemná forma výkazů – údaje jsou dále předávány v elektronické formě v podobě tzv. konsolidačních účetních záznamů do <i>Centrálního systému účetních informací státu</i>
Pomocný analytický přehled	Akruální s podrobnějším členěním včetně evidence např. druhů změn nebo partnerů aktiv, pasiv a transakcí	Údaje jsou předávány pouze v elektronické formě do <i>Centrálního systému účetních informací státu</i>
V případě organizačních složek státu finanční výkazy (výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, výkaz o nárocích z nespotřebovaných výdajů a přehled rozpočtových opatření)	Peněžní	Údaje jsou předávány v elektronické formě do rozpočtového informačního systému
V případě organizačních složek státu – správců kapitol státního rozpočtu závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu	Rozsáhlé textové části a komentáře, jinak většinou peněžní a zčásti akruální	Údaje jsou předávány v písemné i elektronické formě

* Všechny v tabulce uvedené údaje pro potřeby monitorování a řízení veřejných financí jsou využívány odbornou veřejností – jedná se např. o Ministerstvo financí, Český statistický úřad, Českou národní banku či Nejvyšší kontrolní úřad. Účetní závěrky a finanční výkazy jsou k dispozici široké veřejnosti způsobem umožňujícím dálkový přístup na adrese <http://www.info.mfcr.cz/ufis/> nebo <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/>.

Jak vyplývá z tabulky č. 2, organizační složky státu a státní příspěvkové organizace předávají pro potřeby monitorování a řízení veřejných financí celou řadu údajů, přičemž je otázkou, zda a nakolik jsou všechny tyto v některých případech značně podrobné údaje svými uživateli využívány.

Kladení stále nových a nových požadavků na dotčené organizace může mít za následek to, že při zachování zdrojů nebudou tyto organizace schopny příslušné požadavky plnit a postupovat podle nich, navíc mohou rezignovat i na požadavky, které platily před těmito změnami a organizace přitom v minulosti neměly problém podle nich postupovat.

Navíc některé číselníky a pravidla používaná při sestavování pomocného analytického přehledu či některých částí finančních výkazů nejsou vydávány ve formě právních předpisů, ale jsou zveřejňovány nejčastěji Ministerstvem financí způsobem umožňujícím dálkový přístup, přičemž není zřejmá jejich vymahatelnost a zpětná dohledatelnost minulých verzí.

NKÚ navrhuje, aby byla provedena analýza požadavků na vykazování údajů využitelných pro monitorování a řízení veřejných financí s cílem posoudit, nakolik jsou všechny tyto údaje potřebné a zda pracnost sledování, sestavování a předávání těchto údajů odpovídá jejich následnému využití.

2.7 Stanoviska k návrhu státního závěrečného účtu a ke zprávě o průběžném plnění státního rozpočtu

NKÚ v roce 2013 předložil Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR *Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2012 a Stanovisko ke Zprávě o plnění státního rozpočtu ČR za 1. pololetí 2013*.⁴¹ NKÚ při zpracování stanoviska ke státnímu závěrečnému účtu /SZÚ/ vycházel mj. z kontrolních závěrů a dalších poznatků ze své kontrolní a analytické činnosti.

⁴¹ Tato stanoviska předkládá NKÚ v souladu s ustanovením § 5 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

NKÚ ve *Stanovisku k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2012* znovu upozornil na zvyšující se vykazované nároky z nespotebovaných výdajů, jejichž čerpání by mohlo mít negativní dopad na plnění státního rozpočtu. V souvislosti s příjmy státního rozpočtu NKÚ připomíná nenaplněné očekávání zvýšeného výběru daně z přidané hodnoty při nárůstu jedné ze sazeb této daně a neustále rostoucí stav nedoplatků na daních i přes každoroční odepsání jejich částí. Také rozpočtovanou výši pojistného na důchodové pojištění se nedaří dlouhodobě naplňovat a trvá schodek v systému tohoto pojištění.

NKÚ opět poukazuje na zvyšující se podíl státního dluhu na hrubém domácím produktu a v souvislosti se státním dluhem upozorňuje na nevyužití jeho relativně výhodného financování prostřednictvím krátkodobého dluhu v předpokládaném rozsahu. NKÚ hodnotí jako budoucí riziko pro výdajovou stranu státního rozpočtu používání privatizačních příjmů na úhradu schodku důchodového účtu vzhledem k výši existujících závazků z privatizace ve formě garancí vyplývajících ze smluv týkajících se řešení starých ekologických zátěží.

Dalším takovým rizikem jsou nedostatečně zajištěné příjmy státních fondů, což by mohlo vést k situaci, že tyto fondy budou při financování své činnosti stále více spoléhat na dotace ze státního rozpočtu. Obsahem stanoviska k SZÚ jsou i poznatky z kontrolních akcí NKÚ zaměřených na účelné a hospodárné nakládání s prostředky a majetkem státu, včetně konkrétních porušení příslušných předpisů. Samostatně jsou uvedeny poznatky z provedených kontrol typu finanční audit, ve kterých NKÚ opakovaně zjišťuje nedostatky v podkladech sloužících k sestavení závěrečných účtů kapitol SR, a to jak v oblasti účetnictví, tak v oblasti finančního výkaznictví. V souvislosti s čerpáním prostředků Evropské unie NKÚ upozorňuje na skutečnost, že v důsledku finančních oprav provedených EK u několika operačních programů budou ve zvýšené míře zatěžovány veřejné rozpočty České republiky.

Ve *Stanovisku ke Zprávě o plnění státního rozpočtu ČR za 1. pololetí 2013* NKÚ negativně hodnotí převod části výdajů rozpočtovaných v kapitole SR *Státní dluh* prostřednictvím rozpočtového opatření do jiné kapitoly SR. V oblasti příjmů státního rozpočtu upozorňuje NKÚ na dlouhodobou neschopnost naplnit rozpočet u daně z příjmů fyzických osob a na nízkou efektivnost systému jejího výběru. NKÚ také doporučuje, aby vláda v uvedené zprávě informovala o opatřeních, která míní provést ke zvýšení efektivnosti činnosti finančních úřadů při vymáhání nedoplatků na daních. Obdobně jako ve stanovisku ke SZÚ za rok 2012 považuje NKÚ za závažné, že většina mimorozpočtových fondů nemá dostatečné zdroje na realizaci nastavených výdajových programů.

2.8 Projednávání kontrolních závěrů v Parlamentu ČR a vládě ČR a dopady kontrolní činnosti NKÚ

2.8.1 Projednávání kontrolních závěrů v Parlamentu ČR a vládě ČR

V prosazování výsledků kontrolní činnosti NKÚ má nezastupitelnou roli projednávání kontrolních závěrů NKÚ v Parlamentu ČR a vládě ČR. NKÚ těmto orgánům poskytuje pro výkon jejich zákonodárné a výkonné moci objektivní a nezávislé informace o hospodaření státu. Spolupráci s těmito orgány proto NKÚ považuje za klíčovou i z hlediska zlepšení stavu hospodaření státu a současně z hlediska dopadů práce NKÚ.

Každý kontrolní závěr je vždy po svém schválení zasílán předsedům obou komor parlamentu a předsedovi vlády. NKÚ těmto institucím zasílá rovněž svou výroční zprávu, stanovisko ke státnímu závěrečnému účtu a stanovisko k plnění státního rozpočtu.

Hlavním partnerem NKÚ v Parlamentu ČR je kontrolní výbor Poslanecké sněmovny. Tento výbor projednává kontrolní závěry NKÚ, jeho výroční zprávu, návrh rozpočtu kapitoly NKÚ, jeho závěrečný účet, stanovisko NKÚ ke státnímu závěrečnému účtu a další materiály. Kontrolní výbor v roce 2013 projednal šest kontrolních závěrů NKÚ. Přehled kontrolních závěrů projednaných v roce 2013 kontrolním výborem a shrnutí přijatých usnesení jsou uvedeny v příloze č. 3 této výroční zprávy.

Vláda projednává všechny kontrolní závěry, a to za přítomnosti prezidenta NKÚ. Ke každému z nich přijímá usnesení. Ve více než osmdesáti procentech mají tato usnesení ukládací část, v níž vláda ukládá příslušnému ministrovi přijmout a realizovat konkrétní nápravná opatření. V roce 2013 vláda projednala 32 kontrolních závěrů. Přehled kontrolních závěrů projednaných vládou v roce 2013 a shrnutí uložených opatření jsou uvedeny v příloze č. 4 této výroční zprávy.

2.8.2 Dopady kontrolní činnosti NKÚ

Výsledky kontrolní práce NKÚ nemohou skončit konstatováním zjištěného stavu, ale měly by být počátkem potřebné změny stavu v případech, kdy byly zjištěny nedostatky. Proto NKÚ po ukončení kontroly pozorně sleduje, zda a jakým způsobem vláda i kontrolované osoby přistupují k výsledkům kontrolních akcí, včetně systémových doporučení, a zda přijímají a realizují opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Těmto opatřením je věnována pozornost i v delším časovém horizontu, neboť účinek některých změn nemůže z povahy věci nastat okamžitě. Cílem NKÚ totiž není jen upozorňovat na nedostatky, ale zejména přispívat k nápravě chyb a k jejich eliminaci v budoucnu. Tím chce NKÚ naplňovat svou vizi i poslání, tj. přispívat k tomu, aby stát byl ve svých činnostech účelnější, hospodárnější a efektivnější.

Přes osmdesát procent kontrolních závěrů, které vláda projednala s tím, že příslušnému ministrovi uložila přijmout a realizovat opatření k nápravě zjištěných nedostatků, je pro NKÚ významným ukazatelem. Je to signál, že výsledky jeho práce představují pro vládu ČR důležitou zpětnou vazbu poskytující objektivní informace pro realizaci příslušných změn v hospodaření státu. NKÚ oceňuje, že vláda opatření přijímá v takové míře. Za úspěch NKÚ považuje, že se spolupráce s vládou v poslední době výrazně zlepšila. K zásadní změně v projednávání kontrolních závěrů ve vládě dochází na základě novely jednacího řádu vlády schválené v roce 2013, která se týká účasti prezidenta NKÚ při projednávání KZ ve vládě a vyjádření stanoviska NKÚ k navrhovaným nápravným opatřením obsaženým ve stanoviscích ministerstev pro jednání vlády. Tyto změny by od roku 2014 měly posílit vymahatelnost opatření vyplývajících z výsledků kontrolních akcí NKÚ.

K zajištění nejvyšších přínosů z hlediska výsledků kontrol NKÚ v souladu se svou strategií volí v zaměření kontrolní činnosti především systémový a rizikově orientovaný přístup. K přínosům kontrol lze proto zařadit četná systémová zjištění i systémová doporučení, která NKÚ formuluje s cílem napomoci řešení problémů a zavádění dobré praxe při správě prostředků a majetku státu. Efekt výsledků kontrol se tím násobí. V uplynulém roce NKÚ např. v rámci 41 kontrolních akcí formuloval i 33 doporučení systémového charakteru, např. v oblasti legislativy, koncepcí rozvoje, vyhodnocování účinnosti vládních programů atp.

Přínosem je bezesporu i preventivní působení kontroly a jejích výsledků v okruhu potenciálních kontrolovaných osob. NKÚ je proto aktivním podporovatelem v oblastech veřejné dostupnosti výsledků kontrol, informování veřejnosti prostřednictvím médií, vydávání publikací, prezentací výsledků na odborných seminářích apod.

NKÚ oceňuje, že v uplynulém roce došlo po ukončení kontrol v řadě oblastí k důležitým pozitivním změnám, které reagovaly na jeho zjištění a doporučení nebo s nimi byly v souladu. Je to známka, že se NKÚ daří přinášet potřebnou hodnotu pro společnost také v podobě dopadů jeho kontrolní činnosti. Dokládá to obecnou skutečnost, že nezávislá vnější kontrola představuje nezastupitelný prvek řádného fungování demokratického státu. Rozsah výroční zprávy umožňuje uvedení jen některých příkladů (podrobně k některým příkladům viz také části 2.1 až 2.6).

K pozitivním krokům došlo např. v oblasti správy DPH při dovozu zboží ze třetích zemí. Po ukončení KA č. 11/07 přijalo MF důležitá legislativní opatření, která by podle NKÚ mohla přispět k eliminaci významných nedostatků ve výběru DPH v této oblasti.

NKÚ rovněž přispěl k legislativnímu zajištění možnosti využití volných peněžních prostředků státu v podobě zisku státních podniků pro posílení státního rozpočtu. Na významný objem volných

peněžních prostředků NKÚ upozornil v souvislosti s výsledky KA č. **10/26** týkající se státního podniku Lesy ČR. Dalším příkladem může být oblast výběru poplatků za ukládání nebezpečných odpadů. Po ukončení KA č. **12/20**, která byla následnou kontrolou po KA č. **05/28**, MŽP v reakci na závažnost zjištěných nedostatků zajistilo řešení formou změn příslušné legislativy.

Pozitivním příkladem zlepšování podmínek v oblasti nákupu vybraných komodit, zejména s ohledem na hospodárnost nákupu, je i situace, která vznikla po ukončení KA č. **12/29**, zabývajících se pilotním projektem centrálního nákupu realizovaným MV. V návaznosti na výsledky kontroly přijalo MV opatření, která zvýší objektivitu výpočtu vykazovaných úspor a zamezí vysokým výdajům koncem rozpočtového roku na nákup zásob pohonných hmot pro následující období skladovaných u dodavatele. Tím se současně zamezí také zbytečným nákladům na skladné.

V návaznosti na výsledky KA č. **09/27** a č. **12/18** v oblasti dopravních staveb NKÚ v roce 2013 zaznamenal některá opatření, která by mohla výrazně zlepšit neuspokojivý stav v této oblasti. Jedná se o soubor přijatých opatření, která by měla řešit problémy v procesu přípravy a realizace staveb. Důležité je také přijetí dopravní sektorové strategie, která byla schválena vládou v roce 2013. V souladu s výsledky spolupráce s BRH bude posouzena také možnost zadávání veřejných zakázek po částech.

Od roku 2010 dochází k významným změnám v oblasti účetnictví a výkaznictví veřejného sektoru. Kontroly NKÚ zaměřené na tuto oblast vedou ke zlepšování stavu účetnictví a výkaznictví, napomáhají upřesňovat a doplňovat příslušné předpisy a celkově přispívají ke zlepšování kvality údajů nezbytných pro monitorování a řízení veřejných financí. Jak ukázaly výsledky kontrol NKÚ, dobrým příkladem je MŠMT, které i přes problémy s nejednoznačností účetní regulace dokázalo reagovat na zjištěné nedostatky a účinně snižovat objem nesprávností. Naopak MPSV se s některými změnami dosud vyrovnat nedokázalo.

Na tomto místě je třeba vyzdvihnout i konstruktivní přístup příslušných kontrolovaných osob k výsledkům kontrol, bez kterého by k pozitivním změnám nedošlo. Je však třeba upozornit, že účinnost většiny přijatých opatření ústředních orgánů je třeba prověřit následnou kontrolou.

Vyhodnocení výsledků kontrol uvedené v předchozích částech však také ukázalo, že v hospodaření státu existují některé stále se opakující nesrovnalosti z hlediska zákonnosti postupů, ale i z hlediska účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti výkonu činností některých kontrolovaných osob. Výsledky současně ukázaly, že ačkoliv jsou zjišťovány četné a závažné nedostatky, přičemž k většině těchto nedostatků jsou vládou ukládána opatření k jejich nápravě, účinnost realizovaných opatření není vždy dostatečná. Náprava stavu v dané oblasti je totiž do značné míry ovlivněna přístupem příslušných kontrolovaných osob – ústředních orgánů státní správy.

Z negativních přístupů lze uvést různé příklady – od medializovaného zásadního nesouhlasu s výsledky kontroly přes bagatelizaci systémových nedostatků jako nedostatků formálních a odmítání systémových doporučení a nálezů až po přijímání opatření naplňujících svůj smysl jen formálně. Zde je nutné podotknout, že negativní přístup ke kontrole NKÚ se u některých osob projevuje také v průběhu realizace kontroly v podobě obstrukčního přístupu při předkládání informací a dokladů, což NKÚ považuje za nepřijatelné z hlediska principu a smyslu kontroly a činí kroky k zajištění svého oprávnění.

Výskyt neúčinných opatření nebo dokonce nepřijetí adekvátních opatření k nálezům NKÚ lze nalézt v různých oblastech, které byly popsány v předchozích částech výroční zprávy.

Např. v oblasti správy odvodů za porušení rozpočtové kázně byly na základě KA č. **10/08** a č. **13/15** zaznamenány zatím jen některé dílčí legislativní změny, které neměly vliv na celkovou nehospodárnost a neefektivnost systému. Za pozitivní je ale možné označit přesun rozhodovací pravomoci v oblasti promíjení z Ministerstva financí na Generální finanční ředitelství. NKÚ bude problematiku promíjení odvodů nadále sledovat a vyvíjet tlak na přijetí účinných opatření k zajištění

hospodárnosti a efektivnosti správy a zvýšení transparentnosti procesu. Systémové řešení zásadních nedostatků požadoval i kontrolní výbor Poslanecké sněmovny.

Nedostatečnost opatření byla shledána také v rámci čerpání prostředků poskytovaných ČR z rozpočtu EU v rámci některých kontrolovaných programů. Kromě vážného upozorňování na rizika spojená s neplněním limitu čerpání a hrozbou nenávratné ztráty části prostředků to byla i doporučení k řešení dalších problémů spojených např. s vyhodnocováním účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti vynaložených prostředků. NKÚ na tyto skutečnosti opakovaně upozorňoval, ať již v rámci některých kontrolních akcí, či speciálně – např. v rámci zveřejňování zpráv o finančním řízení prostředků EU v ČR.

Jako ukázkou odmítnutí závažných nedostatků lze uvést reakci na výsledky KA č. **12/04**. MZe nesouhlasilo se zjištěními NKÚ týkajícími se porušování zákona o veřejných zakázkách při zadání zakázek v oblasti ICT a při projednávání výsledků kontroly ve vládě nenavrhlo opatření. Zjištěné nedostatky NKÚ následně potvrdil i příslušný správce daně vyměření odvodu za porušení rozpočtové kázně přesahujícího půl miliardy korun.

Obdobně MZd neakceptovalo závěry kontroly v oblasti rozvoje materiálně technického zajištění fakultních nemocnic (KA č. **12/03**). Nadále tak hrozí riziko neefektivního a neekonomického vynakládání prostředků státu.

NKÚ si uvědomuje, že pro dopady kontroly má zásadní význam projednávání výsledků kontrolních akcí NKÚ s jeho hlavními partnery, tj. s parlamentem a vládou. Současně NKÚ věnuje zvyšující se pozornost také dalším činnostem, jejichž hlavním smyslem je posílit prosazování dobré praxe v hospodaření státu. Aktivity NKÚ jsou cíleny zejména na prezentaci výsledků kontrol odborné i široké veřejnosti, na legislativní doporučení v rámci připomínkových řízení k návrhům právních předpisů a na oblast publicity výsledků kontroly a preventivního působení kontroly v okruhu potenciálních kontrolovaných osob.

V roce 2013 NKÚ např. uspořádal pro zástupce veřejných zadavatelů konferenci pod názvem *Veřejné zakázky – hodnota za peníze*. Oblast veřejných zakázek totiž patří dlouhodobě k nejrizikovějším z hlediska nakládání s finančními prostředky státu. Snahou NKÚ proto bylo napomoci respektu zadavatelů k zásadám hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti a přispět ke sdílení dobré praxe v této oblasti. Konference ukázala na důležité faktory, které nesporně ovlivňují i samotní zadavatelé. Kromě kvality a efektivity samotného zadávacího procesu je to především rozhodnutí, že bude realizován skutečně smysluplný projekt.

K přímým dopadům kontrolní činnosti v neposlední řadě patří i plnění oznamovací povinnosti NKÚ vůči finančním orgánům v případech, kdy kontrolní zjištění měla vztah k daňovým povinnostem kontrolovaných osob, a rovněž oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení v případech, kdy byly zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. O tom viz následující částí výroční zprávy.

2.9 Součinnost s orgány činnými v trestním řízení

V roce 2013 podal NKÚ podle ustanovení § 8 odst. 1 trestního řádu na základě zjištění z kontrolních akcí pět oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že mohl být spáchán trestný čin. Tato oznámení se týkala 10 kontrolovaných subjektů.

Trestní oznámení bylo podáno na základě závažných nedostatků zjištěných kontrolní akcí č. **12/04** – jednalo se o závažné nedostatky při realizaci projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií.

Dále byly oznámeny skutečnosti zjištěné kontrolní akcí č. **12/06**, kdy příjemcům dotace byly proplaceny prostředky na pokrytí úhrad nezpůsobilých výdajů.

Kontrolní akcí č. **12/19** bylo zjištěno, že žadatel o dotaci k žádosti o poskytnutí dotace z prostředků EU přiložil nepravdivé doklady.

Kontrolní akcí č. **12/31** byly zjištěny případy, kdy byly proplaceny výdaje za právní služby bez řádného doložení dokladů prokazujících provedení těchto služeb, resp. byly vynaloženy peněžní prostředky státního rozpočtu v rozporu s podmínkami rámcové smlouvy.

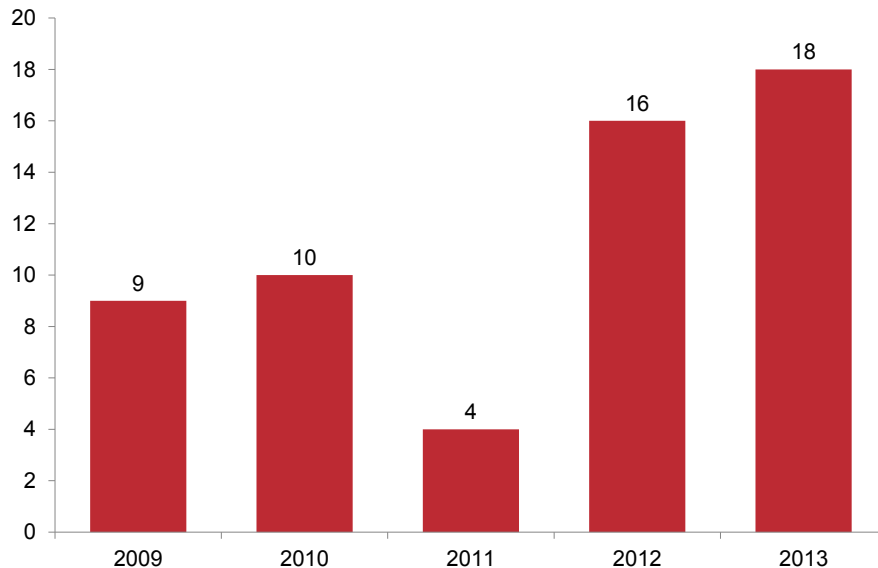
Další trestní oznámení bylo podáno na základě skutečností zjištěných kontrolní akcí č. **12/29**, kdy byly vynaloženy peněžní prostředky státního rozpočtu na nákup vybraných komodit v rozporu s rámcovou smlouvou.

NKÚ ve svých podáních konstatoval, že shora uvedeným jednáním mohlo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku, porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, poškození finančních zájmů Evropské unie nebo trestného činu dotačního podvodu.

Orgány činné v trestním řízení si v roce 2013 vyžádaly součinnost NKÚ celkem v 18 případech (viz graf č. 2). Na základě těchto žádostí poskytoval NKÚ kontrolní materiály z 19 kontrolních akcí a prezident NKÚ zbavil podle § 23 zákona č. 166/1993 Sb. z důvodu důležitého státního zájmu pět zaměstnanců povinnosti mlčenlivosti.

Jedná se o případy, kdy orgány činné v trestním řízení vyžadují zaslání podkladů nebo listinných materiálů z kontrolních akcí, doplnění již zaslaných spisových materiálů, případně žádají o zproštění povinnosti mlčenlivosti kontrolujících NKÚ, aby tito mohli podat vysvětlení, případně mohli být vyslechnuti jako svědci. NKÚ poskytuje součinnost na základě dožádání orgánů činných v trestním řízení podle ustanovení § 8 odst. 1 trestního řádu nebo vyhovuje žádosti podle § 18 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Graf č. 2: Počet žádostí o součinnost od orgánů činných v trestním řízení v letech 2009–2013

III. Finanční zhodnocení kontrolní činnosti

1. Souhrnné finanční zhodnocení kontrolních akcí

Souhrnné finanční zhodnocení kontrolní činnosti je každoročně sledováno zejména prostřednictvím ukazatele celkového objemu zkontrolovaných finančních prostředků, majetku a závazků. Tento ukazatel je především informativní údaj, který vypovídá o celkovém rozsahu zkontrolovaných položek příjmů a výdajů státního rozpočtu, majetku státu a závazků, finančních prostředků poskytnutých ČR ze zahraničí a ostatních finančních prostředků (např. prostředků státních fondů). Je významně ovlivňován zejména počtem kontrolních akcí, jejich předmětem a cíli, ale také délkou kontrolovaného období.

V kontrolních akcích, jejichž kontrolní závěry byly schváleny v roce 2013, byly zkontrolovány finanční prostředky a majetek v celkovém objemu **222 mld. Kč**.

Do celkového objemu nejsou zahrnuty údaje z kontrolních akcí, které byly zaměřeny na kontroly závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu (viz část 2.6 této výroční zprávy). Dále nejsou započítány finanční prostředky posuzované pouze na úrovni systému, např. při kontrole strategických a koncepčních materiálů a při kontrole programů v rámci kontroly činnosti jejich správců nebo zprostředkujících subjektů. V systémových kontrolách ukončených v roce 2013 hodnota těchto prostředků dosáhla výše 495 mld. Kč.

Zkontrolovaný objem finančních prostředků, majetku a závazků byl významně ovlivněn především objemem finančních prostředků a majetku zkontrolovaných v rámci kontrol dopravních investic (výstavby dálnic, rychlostních komunikací a železniční infrastruktury) a v rámci kontrol systému výběru mýta a státního podniku VOP CZ.

2. Plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

Na základě skutečností zjištěných při kontrolní činnosti předává NKÚ příslušným správcům daně údaje uvedené v kontrolních protokolech, které mají vztah ke správě daní. Konkrétní kontrolní zjištění mohou být využita příslušnými správci daně k zahájení řízení, které může vést k rozhodnutí o nařízení odvodu neoprávněně použitých finančních prostředků, případně též o uložení sankce.

V roce 2013 bylo v rámci plnění oznamovací povinnosti příslušným finančním úřadům odesláno celkem **28** oznámení, která souvisela s výdajovou a příjmovou stránkou státního rozpočtu. Celková částka finančních prostředků v těchto oznámeních činila **1 937 mil. Kč** a **2,7 mil. EUR**. Nejvyšší oznámená částka souvisela s oznámením porušení rozpočtové kázně ve výši **982 mil. Kč** při realizaci projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií.

IV. Zhodnocení ostatní činnosti

1. Další činnosti NKÚ související s kontrolní činností

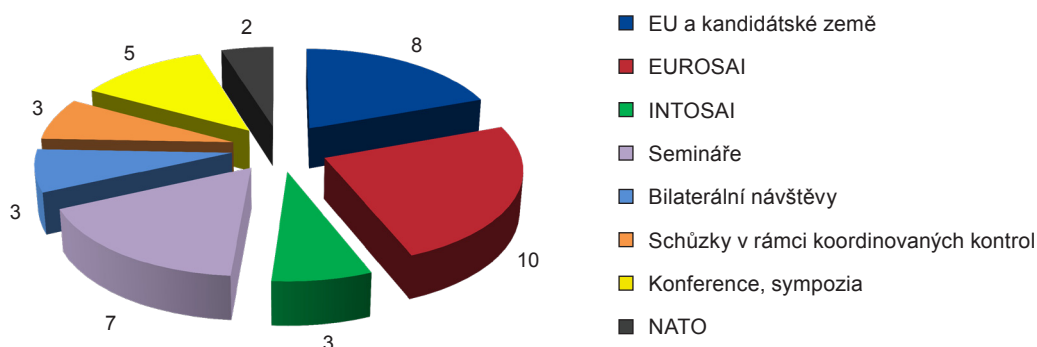
V meziresortním připomínkovém řízení podle *Legislativních pravidel vlády* se NKÚ vyjadřoval k návrhům právních předpisů, které se ho týkaly jako organizační složky státu nebo které souvisely s jeho působností. V roce 2013 obdržel NKÚ k posouzení celkem 132 návrhů právních předpisů. Konkrétní připomínky vycházející především z poznatků z kontrolní činnosti uplatnil k 53 návrhům. Pozornost byla věnována zejména návrhům zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a zákona o řídicím a kontrolním systému ve veřejné správě, jejichž projednávání však vzhledem k rozpuštění Poslanecké sněmovny dále nepokračovalo, jakož i návrhům prováděcích předpisů k zákonu o rozpočtových pravidlech a k zákonu o účetnictví.

2. Mezinárodní spolupráce

V roce 2013 byla mezinárodní spolupráce zaměřena zejména na činnosti v rámci Evropské organizace nejvyšších kontrolních institucí /EUROSAI/, na akce nejvyšších kontrolních institucí /SAI/ států Evropské unie a na výměnu a prohlubování znalostí a zkušeností zaměstnanců NKÚ na mezinárodních seminářích věnovaných odborným kontrolním tématům. Na bilaterální úrovni spolupracoval NKÚ především s Nejvyšším kontrolním úřadem Slovenska; koordinované kontroly probíhaly s nejvyššími kontrolními institucemi Německa, Polska a Švýcarska.

Zástupci NKÚ se v zahraničí zúčastnili celkem 41 akcí. Přibližně čtvrtinu tvořily aktivity v rámci EUROSAI, což odpovídá úloze NKÚ ve vedení týmu pro jeden z cílů strategického plánu EUROSAI pro roky 2011–2017, a dále byly účelem cest i jednání a aktivity se SAI zemí Evropské unie. Hlavními tématy jednání byly problematika zadávání a kontroly veřejných zakázek, mezinárodní standardy nejvyšších kontrolních institucí, audit výkonnosti a kontrola životního prostředí. Strukturu zahraničních cest zástupců NKÚ znázorňuje graf č. 3.

Graf č. 3: Počet a zaměření zahraničních cest zástupců NKÚ za rok 2013

Významnou událostí mezinárodní spolupráce byl XXI. kongres Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí, který se uskutečnil v Číně. Kongres je vrcholným orgánem této nezávislé a nepolitické mezinárodní organizace. Hlavními tématy kongresu byly národní audit a národní správa a dále posláním nejvyšších kontrolních institucí jako záruky dlouhodobé udržitelnosti finančních politik. Kromě těchto témat byla na kongresu prezentována práce jednotlivých výborů, podvýborů a pracovních skupin INTOSAI. Na kongresu byly schváleny nové mezinárodní standardy nejvyšších kontrolních institucí, tzv. ISSAI, došlo k vytvoření některých nových pracovních skupin a byly prezentovány plány činnosti do budoucna. Výstupem kongresu je dokument nazvaný *Pekingská deklarace*.

Jednání XXI. kongresu INTOSAI

Důležitou událostí byla každoroční schůzka představitelů nejvyšších kontrolních institucí Visegrádské skupiny, Rakouska a Slovinska (V4+2), která se konala v září ve Slovinsku. Tentokrát byly hlavními tématy jednání zkušenosti SAI s hodnocením rizik, dále fiskální udržitelnost a finanční stabilita, boj proti korupci a měření výkonnosti SAI.

Schůzka V4+2

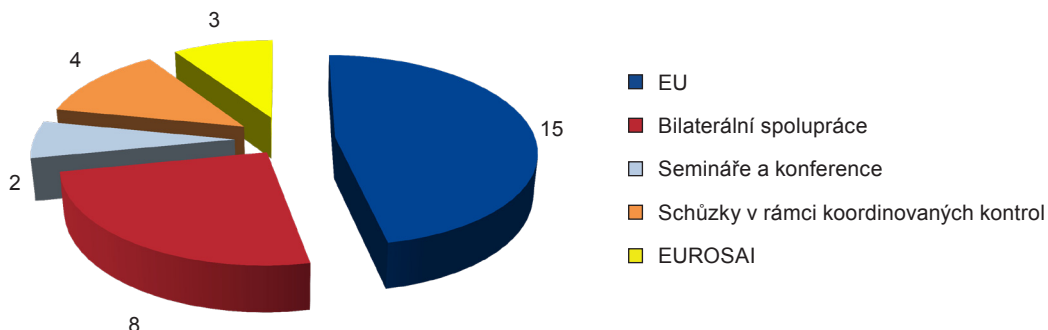
Každoroční zasedání Kontaktního výboru vedoucích představitelů SAI Evropské unie a Evropského účetního dvora /EÚD/ se konalo v Litvě. Hlavními tématy byly otázky spojené s vývojem v Evropské unii s ohledem na nový finanční rámec pro období 2014–2020 a měnící se postavení a úkoly SAI.

Kontaktní výbor vedoucích představitelů EÚD a SAI Evropské unie, Litva 2013

V roce 2013 zorganizoval NKÚ v České republice 32 mezinárodních akcí. Strukturu mezinárodních akcí pořádaných NKÚ znázorňuje graf č. 4.

Graf č. 4: Počet a zaměření mezinárodních akcí pořádaných NKÚ v roce 2013

Významný počet představovaly akce v rámci zemí EU, včetně auditních misí EÚD, a dále bilaterální spolupráce.

V červnu se v Senátu Parlamentu České republiky uskutečnil seminář, jehož cílem bylo připomenout 20 let existence nezávislého NKÚ. Na semináři zazněly příspěvky ke dvěma hlavním tématům: vývoj od systému státní kontroly k modernímu kontrolnímu úřadu a činnost a směřování nejvyšších kontrolních institucí v příštích letech. Projevy přednesli kromě prezidenta NKÚ Miloslava Kaly, viceprezidentky NKÚ Zdeňky Horníkové a prezidenta České republiky Miloše Zemana také vedoucí zaměstnanci NKÚ a řada významných zahraničních hostů, vrcholných představitelů Evropského účetního dvora a SAI Slovenska, Polska, Slovinska, Rakouska, Německa a Maďarska. Seminář byl mimořádnou příležitostí pro setkání bývalých i současných představitelů a zaměstnanců NKÚ, pamětníků a zákonodárců, ale i novinářů a zástupců akademické obce.

Odborný seminář k 20. výročí NKÚ

V říjnu uspořádal NKÚ 11. setkání pracovní skupiny EUROSAI pro kontrolu životního prostředí, kterému předcházela mezinárodní seminář s názvem *Podvody a korupce při auditu životního prostředí a řízení přírodních zdrojů*. Hlavními tématy semináře byly odhalování podvodů a korupce při kontrolách životního prostředí, udržitelné využívání půdy a posouzení validity a spolehlivosti informací v rámci kvantitativních a kvalitativních analýz. Na vlastním jednání pracovní skupiny byla projednána problematika kontrol v oblasti udržitelného využívání půdy a problematika hodnocení spolehlivosti analýz. Akce se zúčastnilo 69 zástupců z 24 evropských nejvyšších kontrolních institucí, EÚD, Evropské agentury pro životní prostředí a dalších institucí.

V listopadu proběhla na NKÚ prezentace výsledků kontroly NKÚ a německého Spolkového účetního dvora. Kontrola byla zaměřena na způsoby, praxi a legislativu zadávání veřejných zakázek na stavební práce v oblasti pozemního a dopravního stavitelství a na prevenci korupce v obou zemích. Největší pozornost byla soustředěna na nepoměr cen stavebních prací (zejména v silničním stavitelství) v ČR a Německu. Byly zjištěny dva zásadní důvody vyšších cen stavebních prací v České republice oproti cenám v Německu, a to skutečnost, že německá praxe na rozdíl od české upřednostňuje otevřená zadávací řízení a zadávání veřejných zakázek v menších celcích. Navíc v ČR oproti Německu v podstatě neexistují centrální databáze cen pozemních staveb.

Prezentace závěrů společné zprávy NKÚ a SAI Německa

I v roce 2013 proběhlo setkání s velvyslanci zemí EU v ČR, zástupcem Ministerstva zahraničí a vedoucím zastoupení Evropské komise v ČR.

V prosinci navštívil NKÚ člen Evropského účetního dvora, který seznámil zástupce NKÚ s *Výroční zprávou EÚD o plnění rozpočtu EU za rok 2012* a se zvláštní zprávou z realizace výkonnostního auditu *Programu rozvoje venkova*.

V prosinci NKÚ přivítal zástupce SAI Černé Hory v čele s jejím prezidentem. O zajištění studijní cesty pro nejvyšší představitele SAI Černé Hory požádala NKÚ organizace UNDP (United Nations Development Programme – Rozvojový program OSN) s tím, že jednání má být zaměřeno na posilování institucionálních kapacit SAI Černé Hory. Odborníci z NKÚ připravili pro černohorskou delegaci prezentace zaměřené na kontrolu údajů pro monitorování a řízení veřejných financí, kontrolu typu finanční audit, na kontrolu státního závěrečného účtu České republiky a na řízení kvality kontrolní činnosti na NKÚ.

Mezi další uskutečněné akce patřilo 12 auditních misí Evropského účetního dvora, kterých se v úloze pozorovatele účastnil zástupce NKÚ. Kromě součinnosti při auditních misích NKÚ zprostředkoval či přímo poskytl Evropskému účetnímu dvoru informace na základě nejruznějších dotazníků, průzkumů či žádostí.

NKÚ spolupracoval se SAI Polska na koordinované kontrole prostředků určených na financování projektů realizovaných v rámci *Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013*. Se SAI Švýcarska probíhala koordinovaná kontrola *Programu švýcarsko-české spolupráce* zaměřené na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšířené Evropské unie.

3. Činnosti NKÚ ve vztahu k veřejnosti

3.1 Publikační činnost

Věstník NKÚ (ročník XXI.) byl publikován ve čtyřech částkách, vždy na konci kalendářního čtvrtletí. V jednotlivých částkách byly zveřejňovány schválené kontrolní závěry, výroční zpráva za rok 2012, dodatky a změny plánu kontrolní činnosti a plán kontrolní činnosti na rok 2014. Výstupy z jednotlivých kontrolních akcí byly také pravidelně zveřejňovány na webových stránkách NKÚ.

V červenci 2013 vydal NKÚ publikaci **EU report 2013 – Zpráva o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR**. Primárním záměrem zprávy je podat komplexní informace o kontrolních zjištěních NKÚ týkajících se výhradně příjmů a výdajů rozpočtu Evropské unie v ČR a zasadit je do problematiky finančních vztahů v rámci naplňování priorit jednotlivých politik EU. Údaje a informace uvedené ve zprávě se týkají především kalendářního roku 2012, resp. roku 2011 v případech, kdy aktuálnější data nebyla ještě oficiálně dostupná. *EU report 2013* je založen především na zjištěních uvedených ve schválených kontrolních závěrech NKÚ publikovaných v roce 2012 v jednotlivých částkách *Věstníku NKÚ*. Zároveň pracuje i s číselnými údaji a komentáři získanými od příslušných útvarů Ministerstva financí a Ministerstva pro místní rozvoj či informacemi z výroční zprávy Evropského účetního dvora za rok 2011 nebo s údaji z finanční zprávy Evropské komise k rozpočtu EU za rok 2011. *EU report 2013* je určen nejen institucím odpovědným za finanční řízení prostředků rozpočtu Evropské unie, ale i dalším zájemcům z řad odborné veřejnosti v ČR i v zahraničí.

V listopadu 2013 byla vydána společná zpráva o paralelní kontrole provedené českým Nejvyšším kontrolním úřadem a německým Spolkovým účetním dvorem s názvem **Zadávání veřejných zakázek na stavební práce a prevence korupce**.

U příležitosti dvacátého výročí NKÚ byl v prosinci 2013 vydán sborník s názvem **20 let nezávislé kontroly v České republice**.

NKÚ v roce 2013 vydal také *Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu České republiky za rok 2012* a *Stanovisko ke Zprávě o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2013*.

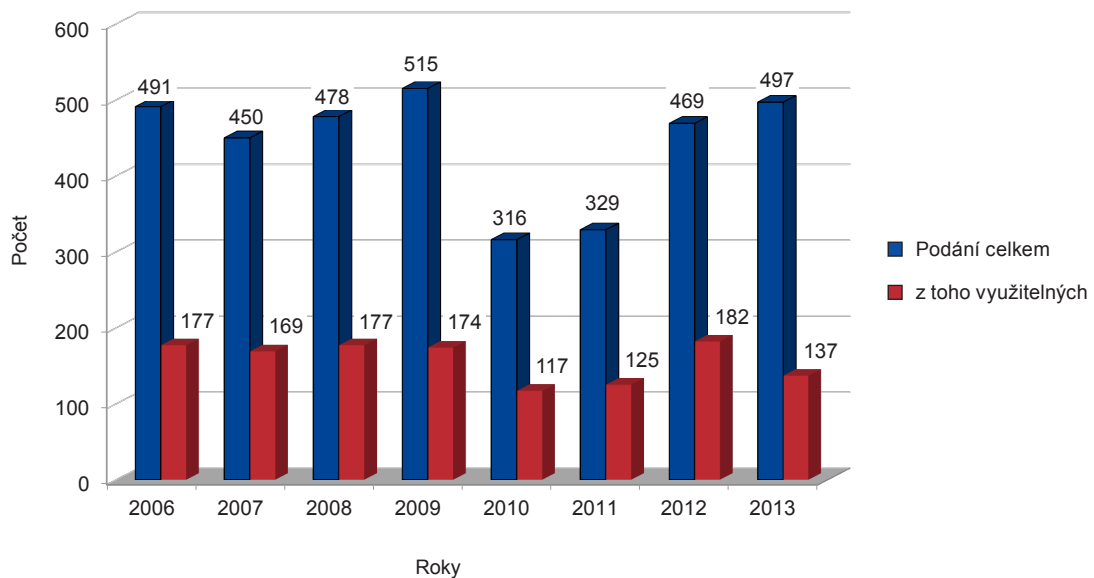
3.2 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V roce 2013 NKÚ obdržel 19 žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. Žadatelé požadovali např. informace o smluvních vztazích NKÚ, postupu při zadávání veřejných zakázek prostřednictvím e-tržišť, technickém zajištění a správě aplikací pro elektronickou komunikaci, nákladech z činnosti, počtu zaměstnanců a průběhu kontrol NKÚ. V pěti žádostech byly požadovány mimo jiné i informace, které z faktických důvodů NKÚ nemohl poskytnout, neboť je neměl k dispozici. Tyto informace buď vůbec nevznikly (např. nebyla realizována dotazovaná veřejná zakázka), nebo dokumenty obsahující požadované informace byly již zákonným způsobem skartovány. Zprávu o tom, že informaci nelze poskytnout z faktických příčin, je ovšem nutno vnímat jako odmítnutí žádosti, a proto byla u těchto pěti žádostí současně s poskytnutím požadovaných existujících informací vydána rozhodnutí o odmítnutí části žádosti z faktických důvodů. Dále NKÚ vydal tři rozhodnutí o odmítnutí žádosti, neboť byly požadovány informace z průběhu kontrol NKÚ a takové informace se podle § 11 odst. 4 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb. neposkytují. Čtyři žádosti NKÚ odložil, protože se požadované informace nevztahovaly k působnosti NKÚ. Bylo podáno jedno odvolání (rozklad) proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, v níž byly požadovány informace o průběhu kontrolní akce NKÚ (kontrolní protokoly z KA č. 11/17). Rozhodnutím prezidenta NKÚ byl podaný rozklad zamítnut a původní rozhodnutí bylo potvrzeno. V roce 2013 nebyla uplatněna stížnost podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. Všechny žádosti o informace byly vyřízeny v zákonných lhůtách.

3.3 Podání občanů

V roce 2013 zaevidoval odbor komunikace NKÚ celkem 497 písemných podání (žádostí, stížností, podnětů ke kontrole, dotazů) občanů i právnických osob. Obsah všech podání je posuzován ve vztahu k působnosti NKÚ a z hlediska možného využití informací z podání v kontrolní činnosti. Podání, jejichž obsah se týká oblastí, na něž se vztahuje působnost NKÚ, slouží jako doplňkový informační zdroj v rámci věcně odpovídajících plánovaných kontrol a při přípravě návrhů podnětů pro plán kontrolní činnosti. Uvedeným způsobem byla využívána zejména podání obsahující informace o hospodaření s prostředky státního rozpočtu a se státním majetkem v jednotlivých resortech, informace o zadávání státních zakázek a o poskytování a užití dotací určených na regionální rozvoj. V roce 2013 obsahovalo využitelné informace 137 vnějších podnětů, tj. 28 % z celkového počtu evidovaných podání.

Graf č. 5: Přehled celkového počtu podání a jejich využitelnosti pro kontrolní činnost za roky 2006 až 2013

4. Hospodaření s rozpočtovými prostředky kapitoly NKÚ v roce 2013

4.1 Plnění závazných ukazatelů kapitoly NKÚ

Rozpočet kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* byl schválen zákonem č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2013.

Tabulka č. 3: Přehled o plnění stanovených závazných ukazatelů v roce 2013 (v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet (a)	Rozpočet po změnách (b)	Plnění v % (d/b)	Konečný rozpočet (c)	Skutečnost (d)	Plnění v % (d/c)
Souhrnné ukazatele:						
Příjmy celkem	339	339	281,17	-	953,15	-
Výdaje celkem	507 321	507 321	91,44	512 639,50	463 881,28	90,49
Specifické ukazatele:						
Příjmy	339	339	281,17	-	953,15	-
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů NKÚ	507 321	507 321	91,44	512 639,50	463 881,28	90,49
Průřezové ukazatele:						
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	239 004	239 004	98,32	239 004	234 989,00	98,32
Povinné pojistné hrazené zaměstnavatelem	82 384	82 384	96,89	82 384	79 825,06	96,89
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	2 187	2 187	99,99	2 187	2 186,84	99,99
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	218 700	218 700	99,99	218 700	218 683,81	99,99
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	48 700	48 700	92,73	54 019	45 159,05	83,60

Příjmy

Příjmy činily 953,15 tis. Kč, tj. 281,17 % oproti schválenému rozpočtu i rozpočtu po změnách.

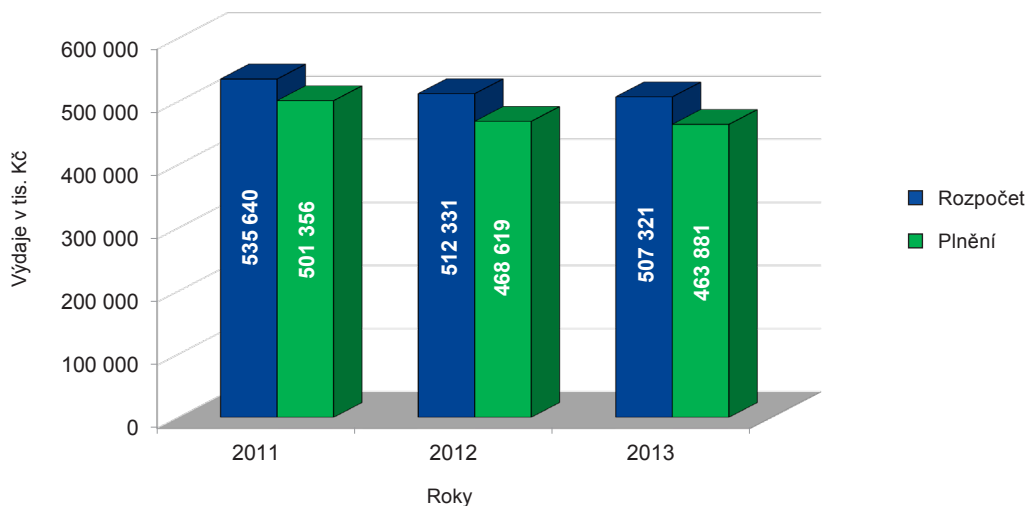
Výdaje

Celkové výdaje byly čerpány v částce 463 881,28 tis. Kč, tj. 91,44 % schváleného rozpočtu i rozpočtu po změnách. Nejvyšší podíl zaujímají výdaje na platy a s nimi související výdaje (51,13 %). Konečný rozpočet ve výši 512 639,50 tis. Kč byl čerpán na 90,49 %.

Všechny závazné ukazatele rozpočtové kapitoly NKÚ byly v roce 2013 dodrženy.

Přehled výdajů kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* za roky 2011 až 2013 znázorňuje graf č. 6. Od roku 2012 do roku 2013 klesl meziročně schválený rozpočet o 5 010 tis. Kč, což činí 0,98 %. V roce 2012 bylo provedeno jedno vázání výdajů v celkové výši 7 312 tis. Kč.

Graf č. 6: Přehled výdajů kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* dle rozpočtu po změnách a plnění rozpočtu za roky 2011 až 2013

4.2 Nároky z nespotřebovaných výdajů

K 31. 12. 2013 byl stav nároků z nespotřebovaných výdajů celkem 152 538,57 tis. Kč. V roce 2013 byly zapojeny nároky ve výši 5 318 500 Kč.

4.3 Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Rozpočtové prostředky byly vynaloženy na zabezpečení programu 18101 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny Nejvyššího kontrolního úřadu od roku 2011*, a to na informační a komunikační technologie a reprodukci majetku. Bylo vyčerpáno celkem 45 159,05 tis. Kč.

4.4 Informace o vnějších kontrolách NKÚ

V roce 2013 se v NKÚ uskutečnila jedna vnější kontrola Všeobecné zdravotní pojišťovny, jejím předmětem bylo dodržování ohlašovací povinnosti, stanovení vyměřovacích základů a výše pojistného, dodržování termínů splatnosti pojistného, dodržování ostatních povinností plátců pojistného, zasílání kopií záznamů o pracovních úrazech. Z výsledků kontroly vyplynuly pouze drobné nedostatky, které byly v průběhu kontroly napraveny. Celkový výsledek kontroly byl bez závad.

4.5 Povinný audit

Roční účetní závěrka NKÚ byla ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, v platném znění, ověřena auditorem. Podle výroku auditora „účetní závěrka a finanční výkaz podávají věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Nejvyššího kontrolního úřadu k 31. 12. 2013 a nákladů a výnosů a výsledku jeho hospodaření a příjmů a výdajů za rok končící 31. 12. 2013 v souladu s českými účetními předpisy“.

5. Interní audit

Základními právními a regulatorními normami upravujícími činnost odboru interního auditu jsou zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., a *Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu*.

Roční plán interního auditu na rok 2013 byl schválen prezidentem NKÚ dne 8. 1. 2013. Hlavním podkladem pro jeho vypracování byla souhrnná analýza rizik NKÚ, včetně rizik identifikovaných při výkonu interního auditu. Dále roční plán vycházel ze střednědobého plánu interního auditu na období let 2013 až 2015.

Odbor interního auditu na základě schváleného ročního plánu realizoval celkem šest auditů. Na základě změny číslo 3 *plánu interního auditu na rok 2012* byl v roce 2013 dokončen interní audit č. 12/04 a na základě změny číslo 1 *plánu interního auditu na rok 2013* byl proveden jeden mimořádný interní audit.

Interní audity byly zaměřeny na prověření:

- systému inventarizace majetku a závazků,
- čerpání finančních prostředků,
- schvalovacích postupů při správě veřejných příjmů,
- pokladních operací,
- vybraných smluvních vztahů,
- fungování a účinnosti vnitřního kontrolního systému NKÚ.

Výsledky auditů ukončených v roce 2013 byly projednány s vedoucími zaměstnanci auditovaných útvarů. Ke všem nedostatkům zjištěným při výkonu auditu byla přijata adresná, konkrétní a termínovaná opatření. Plnění přijatých opatření je pravidelně odborem interního auditu sledováno a vyhodnocováno.

Při výkonu interních auditů nebyla identifikována žádná závažná zjištění ve smyslu ustanovení § 22 odst. 6 zákona o finanční kontrole.

Odbor interního auditu rovněž během celého roku zajišťoval konzultační činnost, metodickou činnost a organizoval vzdělávání auditorů.

6. Řešení sídla NKÚ

Nájemní smlouva ve stávajícím objektu TOKOVO měla platnost do 30. 9. 2013.

Po neúspěšných pokusech získat pro sídlo NKÚ státní prostory byla podpořena varianta koupě budovy do majetku státu. Vláda však v I. čtvrtletí roku 2013 návrh na nákup existující nemovitosti pro sídlo NKÚ ze svého jednání stáhla.

Poté byla v červnu 2013 ukončena jednání směřující k uzavření nové nájemní smlouvy na nájem nebytových prostor. Doba trvání nájemní smlouvy je dvouletá s možností čtyř dvouletých opcí.

Řadou nových nebo jednoznačně formulovaných ustanovení byla v maximální míře eliminována rizika vedoucí zejména ke kritice ne hospodárnosti předchozího smluvního vztahu.

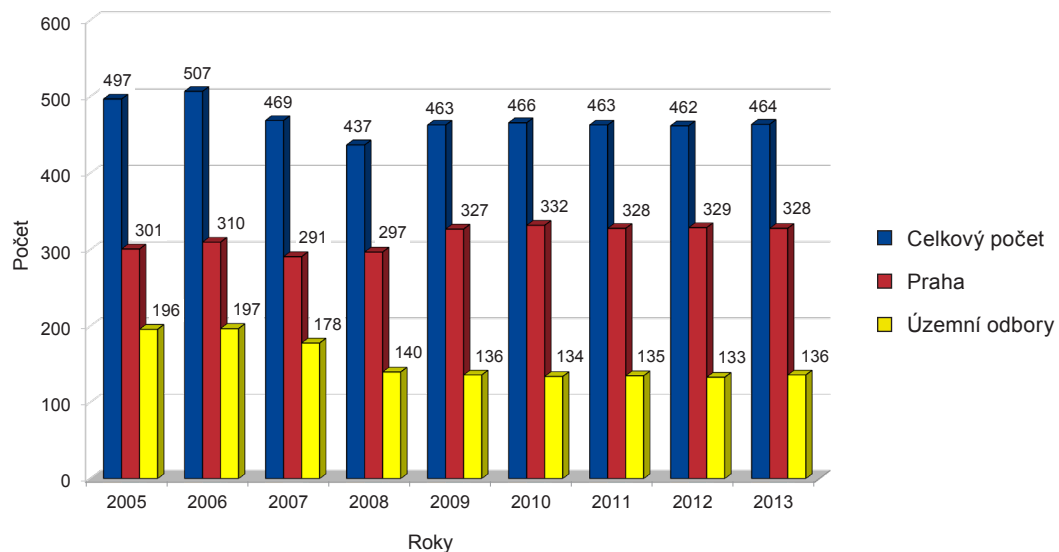
Celkové roční nájemné činí 16,696 mil. Kč/rok, což je cca o 60 % méně než v předchozím období. Nájemné lze nejdříve valorizovat až po 1. 1. 2015, avšak pouze v případě, že roční index spotřebitelských cen za předchozí rok bude vyšší než 2 %.

7. Personální zajištění činnosti NKÚ

V roce 2013 pracovalo na NKÚ 468 zaměstnanců⁴², z toho 336 zaměstnanců v kontrolní sekci. V průběhu roku 2013 bylo nově přijato 39 zaměstnanců. Pracovní poměr ukončilo 32 zaměstnanců, z toho 5 zaměstnanců z důvodu odchodu do starobního důchodu. Míra fluktuace v roce 2013 činila 5,77 %.

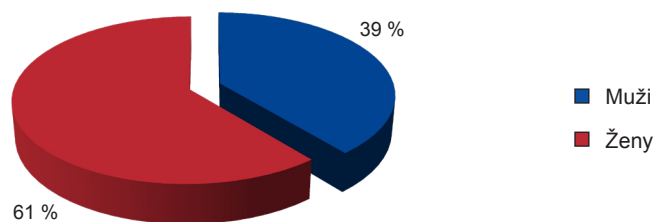
Průměrný přepočtený počet za rok 2013 byl 464 zaměstnanců, průměrný přepočtený počet zaměstnanců v kontrolní sekci za rok 2013 byl 333, tj. 71,77 % z celkového průměrného přepočteného počtu zaměstnanců NKÚ v roce 2013. Graf č. 7 ukazuje vývoj průměrného počtu zaměstnanců NKÚ a zaměstnanců pražských a územních odborů za období let 2005 až 2013.

Graf č. 7: Vývoj průměrného přepočteného počtu zaměstnanců NKÚ za období let 2005–2013

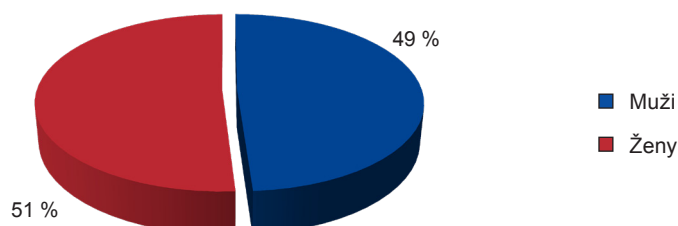

NKÚ svým zaměstnancům nabízí rovné pracovní podmínky a příležitosti. Grafy č. 8 a 9 znázorňují poměrné zastoupení mužů a žen zaměstnaných v NKÚ a poměrné zastoupení mužů a žen ve vedoucích funkcích NKÚ v roce 2013.

Graf č. 8: Poměrné zastoupení mužů a žen zaměstnaných v NKÚ, stav k 31. 12. 2013 (v %)

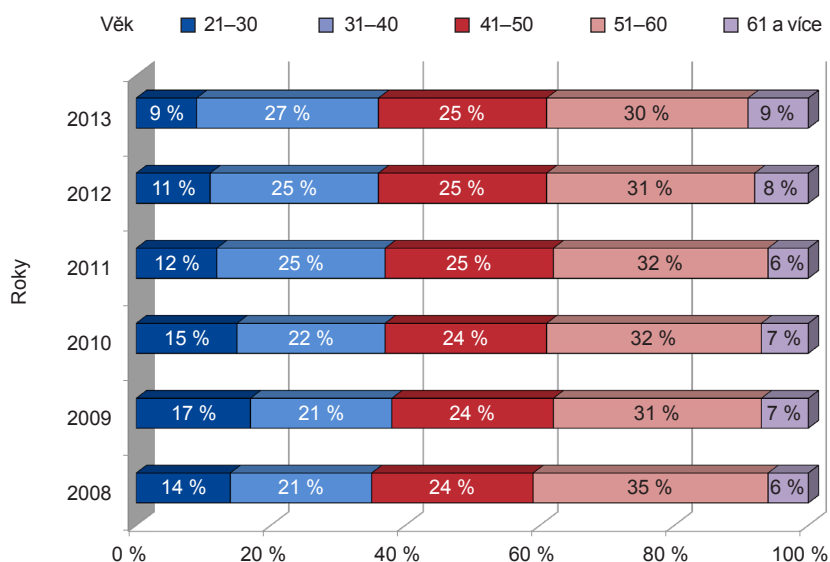
Graf č. 9: Poměrné zastoupení mužů a žen ve vedoucích funkcích NKÚ, stav k 31. 12. 2013 (v %)

⁴² Průměrný evidenční stav zaměstnanců za rok 2013.

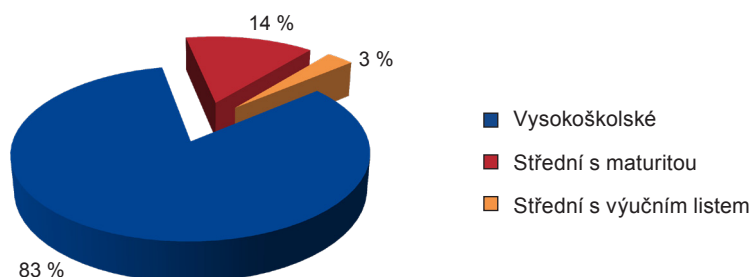
Věkovou strukturu zaměstnanců NKÚ k 31. 12. 2013, včetně srovnání s lety 2008 až 2013, znázorňuje graf č. 10. Průměrný věk zaměstnanců NKÚ v roce 2013 dosáhl 47 let.

Graf č. 10: Přehled věkové struktury zaměstnanců NKÚ za období 2008–2013 (porovnání stavu k 31. 12. daného období)

K 31. 12. 2013 pracovalo na NKÚ 83 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Přehled vzdělanostní struktury zaměstnanců NKÚ k 31. 12. 2013 ukazuje graf č. 11.

Graf č. 11: Kvalifikační struktura zaměstnanců NKÚ podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2013

Pracovníprávní, mzdové a jiné nároky zaměstnanců NKÚ byly uspokojovány v souladu s platnou kolektivní smlouvou.

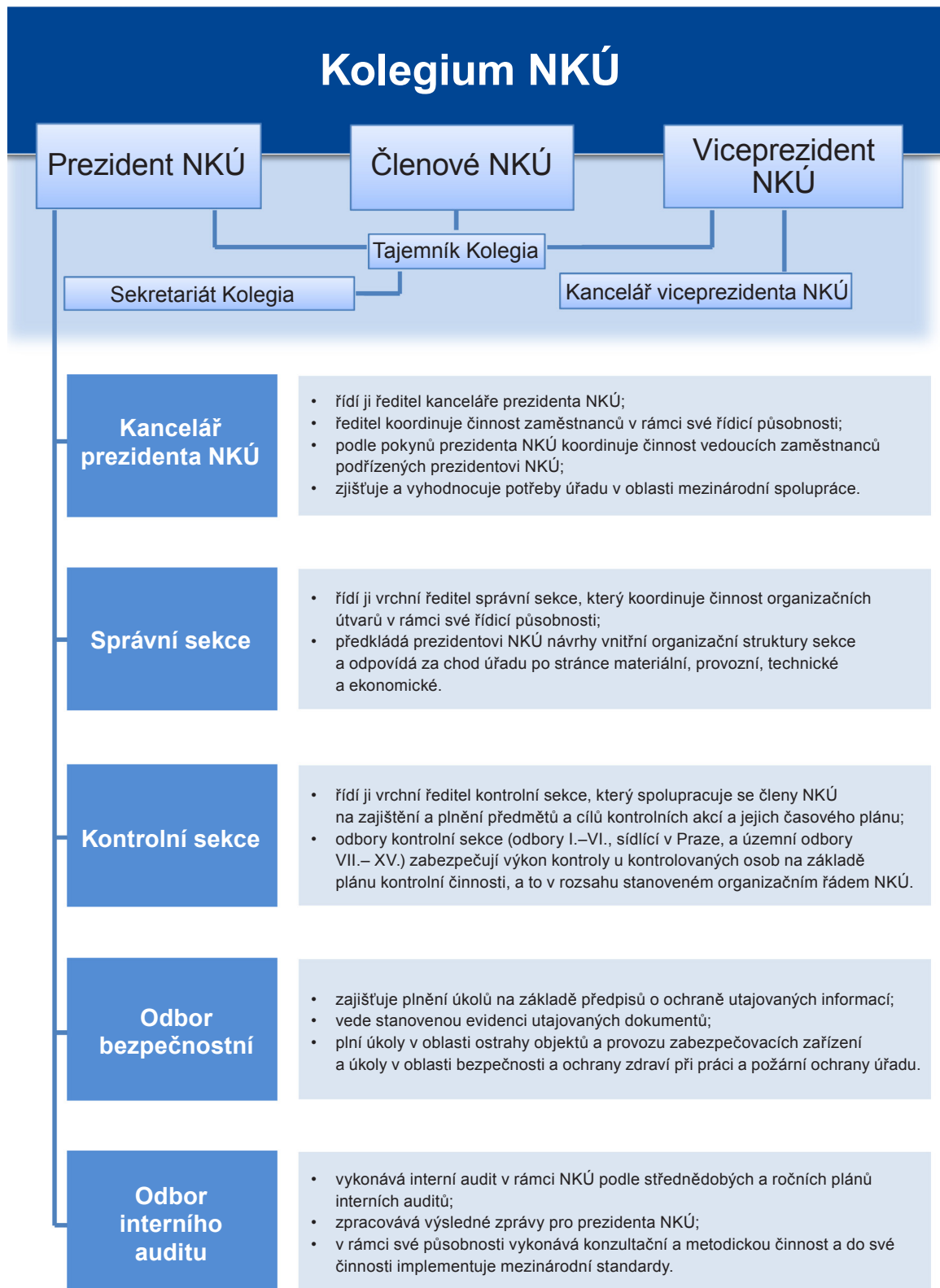
Vzdělávání a rozvoj

Vzdělávací a rozvojová činnost na NKÚ byla v roce 2013 zaměřena na prohlubování a zvyšování odborné kvalifikace zaměstnanců.

NKÚ má fungující systém vstupního i odborného vzdělávání. Tento systém je upravován a rozvíjen v souladu s potřebami NKÚ i s potřebami zaměstnanců.

Cílem systematického vzdělávání je připravit zaměstnance NKÚ na úroveň kompetencí požadovanou pro dané pracovní místo a na případnou změnu těchto kompetencí.

8. Organizační schéma NKÚ

Podrobná organizační struktura je dostupná na webových stránkách NKÚ.

Závěr

Uplynulý rok hodnotí NKÚ jako úspěšný. Z hlediska výsledků kontrolní činnosti v oblasti hospodaření státu se NKÚ podařilo odhalit nejzávažnější případy nerespektování principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti a porušování zákonnosti, pravidel a zásad. Současně tím NKÚ upozornil na zásadní systémové nedostatky v činnosti některých kontrolovaných osob. Zajistil tak důležitou zpětnou vazbu využitelnou jak při práci Parlamentu a vlády ČR, tak při rozhodovacích, řídicích a kontrolních činnostech prováděných odpovědnými orgány. Důsledné využívání této vazby přispívá ke zlepšování hospodaření státu.

Kontrolní akce byly prioritně zaměřeny na ty oblasti, kde hrozilo největší riziko neúčelného, nehospodárného a neefektivního nakládání s peněžními prostředky státu, a to jak na straně výdajů, tak i na straně příjmů. Výsledky 41 realizovaných kontrolních akcí ukázaly, že i nadále zůstává jednou z nejrizikovějších oblastí zadávání veřejných zakázek, kde nejsou dodržovány zásady transparentnosti, nediskriminace a rovného zacházení. K přetrvávajícím nedostatkům nadále patřilo nedostatečné odůvodnění potřebnosti a nejasný rozsah zakázek, neodůvodněně drahá technická řešení a vznik velkého množství víceprací. Nadále docházelo k zadávání zakázek formou JŘBU bez naplnění zákonné podmínky. Například u ICT zakázek to vedlo k potlačení soutěžního prostředí a vzniku závislosti na jednom dodavateli. Mezi další závažná pochybení řadí NKÚ nehospodárné vynakládání nemalých částek za externí poradenské, právní a konzultační služby na činnosti, které by měly orgány státní správy zajišťovat vlastními silami. Neřešení nedostatků v oblasti ICT a neodůvodněné využívání externích služeb považuje NKÚ za hrozbu vysokých výdajů státu i do budoucna.

Dalším zjištěným pochybením jsou také nestandardní nákupy léčiv a zdravotnických prostředků s velkými cenovými rozdíly, a to bez výběrových řízení a písemně uzavřených smluv. V oblasti dotační politiky upozornil NKÚ i na nedostatečné nastavení a vyhodnocování cílů dotačních titulů a nedodržování pravidel, zásad a transparentnosti při poskytování dotací. Na straně příjmů NKÚ odhalil, že stát některé příjmy nevybírá hospodárně a efektivně, např. při správě odvodů nebo při výběru mýta. Za velký problém považuje NKÚ také nízkou efektivitu při vymáhání daňových nedoplatků.

Zvýšenou pozornost v uplynulém roce věnoval NKÚ kontrole finančních prostředků poskytnutých ČR z rozpočtu EU. Upozornil na zásadní problémy v nastavení systému řízení a kontroly některých operačních programů, neboť tyto problémy jsou příčinou poměrně výrazného zaostávání v čerpání alokovaných prostředků EU. Vzrůstá tím riziko, že se nepodaří vyčerpat celé alokované částky, a ČR hrozí nenávratná ztráta prostředků EU v řádech miliard korun.

Výsledky kontrolní práce NKÚ však neskončily jen identifikací závažných nedostatků či řadou systémových doporučení, ale staly se v mnoha případech počátkem změn vedoucích k odstranění těchto nedostatků. Proto NKÚ pozorně sledoval, zda a jakým způsobem vláda i kontrolované osoby přistupovaly k výsledkům kontrolních akcí a zda přijímaly a realizovaly opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Přes 80 % kontrolních závěrů vláda projednala s tím, že příslušnému ministru uložila přijmout a realizovat opatření k nápravě zjištěných nedostatků. NKÚ oceňuje, že v uplynulém roce došlo po ukončení kontrol v řadě oblastí k důležitým pozitivním změnám, které reagovaly na jeho zjištění a doporučení nebo s nimi byly v souladu. Je to znamením, že se NKÚ daří přinášet potřebnou hodnotu pro společnost také v podobě dopadů jeho kontrolní činnosti. Uvedené rovněž dokládá zlepšení spolupráce NKÚ s vládou.

Dovršením snahy o vyšší vymahatelnost opatření vyplývajících z výsledků kontrolní činnosti NKÚ byla změna jednacího řádu vlády. Tím je od roku 2014 zajištěna účast prezidenta NKÚ na jednáních vlády ke kontrolním závěrům a možnost vyjádřit se k navrhovaným opatřením obsaženým ve stanoviscích ministerstev pro jednání vlády.

Dalším úspěšným krokem NKÚ bylo podepsání dohody o součinnosti s Nejvyšším státním zastupitelstvím. Tímto aktem se prohloubila spolupráce např. v oblasti kontroly tzv. solárního byznysu, ICT zakázek nebo ochrany finančních zájmů České republiky a Evropské unie.

V roce 2013 byla dovršena příprava nové strategie rozvoje NKÚ se zaměřením na zlepšování stavu veřejných financí a hospodaření s majetkem státu, posílení postavení NKÚ, zvýšení efektivnosti kontrolní činnosti, rozvoj lidských zdrojů a na příkladné hospodaření s přidělenými prostředky.

NKÚ se snaží o neustálé zvyšování efektivitu výkonu své činnosti. Pro lepší zacílení kontrolní činnosti využívá jako jeden z nových nástrojů počítačový systém detekce rizik nevhodnosti, který analyzuje data z informačního systému veřejných zakázek, a dále využívá systém analýzy dat z dalších informačních systémů, např. z informačního systému Státní pokladny. Významným úspěšným krokem NKÚ bylo i výrazné snížení jeho nároků na prostředky státního rozpočtu. NKÚ se postupně podařilo ušetřit řádově desítky milionů korun, zejména snížením výdajů za nájem budov, které potřebuje k zabezpečení své činnosti.

NKÚ v uplynulém roce oslavil 20 let své existence, jejímž hlavním cílem je služba společnosti a občanům tohoto státu. I v následujících letech bude ve své činnosti vycházet vždy z dlouhodobých strategických cílů, z aktuální společenské významnosti a analýz vysoce rizikových oblastí hospodaření státu. V tomto duchu byl již sestaven plán kontrolní činnosti na rok 2014. Kontrola bude směřována např. do oblastí ICT zakázek, církevních restitucí a dotací na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů, mj. solární energie.

Nyní NKÚ stojí na prahu nových výzev, které spatřuje zejména v důsledném prosazování dobré praxe v hospodaření státu, v posílení vymahatelnosti opatření vyplývajících z kontrolních zjištění a s tím souvisejícím zvyšování hodnoty NKÚ pro celou společnost.

Příloha č. 1 k výroční zprávě NKÚ za rok 2013

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2013									
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Zahájení kontroly (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje		
13/01	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	01/13	09/13	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	ÚOHS	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ		
13/02	Daňové nedoplatky spravované finančními úřady	01/13	11/13	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MF	Mgr. Profeldová	Kolegium NKÚ		
13/03	Peněžní prostředky určené na přímé platby	02/13	10/13	Finanční prostředky ze zahraničí	MZE	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ		
13/04	Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci <i>Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013</i>	02/13	10/13	Finanční prostředky ze zahraničí	MMR	Ing. Kufa	Kolegium NKÚ		
13/05	Majetek státu, s nímž má právo hospodařit Palivový kombinát Ústí, státní podnik	02/13	11/13	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MPO	MVDr. Němeček	Kolegium NKÚ		
13/06	Peněžní prostředky určené na investice v působnosti Akademie věd České republiky a veřejných výzkumných institucí, u nichž je Akademie věd zřizovatelem	02/13	11/13	Významné investiční programy a akce	AV ČR	Ing. Macháček	Kolegium NKÚ		
13/07	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo životního prostředí	02/13	11/13	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MŽP	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ		
13/08	Peněžní prostředky určené na účelovou podporu zemědělského výzkumu, vývoje a inovací prostřednictvím rozpočtové kapitoly <i>Ministerstvo zemědělství</i>	02/13	11/13	Dotáční politika státu	MZE	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ		
13/09	Vybrané veřejné zakázky zadávané bez soutěže	03/13	10/13	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MO	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ		
13/10	Zahraníční pohledávky České republiky ve správě Ministerstva financí	03/13	12/13	Příjmy státu a ostatní finanční operace	OSFA	JUDr. Kadaňová	Kolegium NKÚ		

⁴³ Kontrolní závěry zveřejněné v roce 2013 lze nalézt v jednotlivých částkách *Věstníku NKÚ* nebo v elektronické verzi výroční zprávy po kliknutí na modře zvýrazněné číslo dané kontrolní akce. V tištěné verzi výroční zprávy lze částky 1/2013 až 4/2013 *Věstníku NKÚ* nalézt na příloženém CD.

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2013									
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Zahájení kontroly (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje		
13/11	Údaje pro účely monitorování a řízení veřejných financí předávané Ministerstvem průmyslu a obchodu k 31. 12. 2012 ve formě pomocného analytického přehledu prostřednictvím centrálního systému účetních informací státu	03/13	10/13	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MPO	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ		
13/12	Peněžní prostředky vynakládané na přípravu, realizaci a provoz systémů základních registrů	03/13	12/13	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MV	Ing. Kufa	Kolegium NKÚ		
13/13	Peněžní prostředky státu určené regionálními zdravotnickými zařízeními	03/13	12/13	Dotační politika státu	MZd	MVDr. Němeček	Kolegium NKÚ		
13/14	Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě	03/13	12/13	Významné investiční programy a akce	MD	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ		
13/15	Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně	04/13	08/13	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MF	Mgr. Profeldová	Kolegium NKÚ		
13/16	Majetek, s nímž má právo hospodařit státní podnik Řízení letového provozu České republiky	04/13	01/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MD	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ		
13/17	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu <i>Podnikání a inovace</i>	04/13	01/14	Finanční prostředky ze zahraničí	MPO	Ing. Brandt	Kolegium NKÚ		
13/18	Peněžní prostředky poskytnuté Exportní garanční a pojišťovací společností, a.s., a České exportní bance, a.s., ze státního rozpočtu, záruky státu za závazky z pojištění vývozních úvěrových rizik a výkon akcionářských práv státu u Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s.	05/13	02/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	VPS	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ		
13/19	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo pro místní rozvoj</i> za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2012	05/13	01/14	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MMR	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ		
13/20	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	05/13	01/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MŠMT	Ing. Macháček	Kolegium NKÚ		
13/21	Peněžní prostředky operačního programu <i>Životní prostředí</i> určené na čištění odpadních vod	05/13	01/14	Finanční prostředky ze zahraničí	MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ		
13/22	Prostředky vybírané na základě zákona ve prospěch České průmyslové zdravotní pojišťovny	06/13	04/14	Hospodaření s ostatními finančními prostředky	-	JUDr. Kadaňová	Kolegium NKÚ		

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2013									
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Zahájení kontroly (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje		
13/23	Peněžní prostředky státního rozpočtu určené k financování resortních sportovních center podporujících oblast tělovýchovy a sportu v České republice	06/13	02/14	Dotační politika státu	MO, MV, MŠMT	Mgr. Profeldová	Kolegium NKÚ		
13/24	Peněžní prostředky vynakládané na projekt <i>Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ)</i> a nákup vybraných komodit prostřednictvím e-tržišť	06/13	03/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MMR	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ		
13/25	Peněžní prostředky státu vynakládané na sociální služby celostátního či nadregionálního charakteru	06/13	03/14	Dotační politika státu	MPSV	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ		
13/26	Správa peněžních plnění ukládaných správními úřady a předávaných k vymáhání celním orgánům (tzv. dělená správa)	06/13	03/14	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MF	Ing. Kufa	Kolegium NKÚ		
13/27	Peněžní prostředky určené na akce oprav a údržby pozemních komunikací	07/13	05/14	Významné investiční programy a akce	MD	Ing. Adámek	Kolegium NKÚ		
13/28	Podpora rybníkářství v České republice podle operačního programu <i>Rybníkářství 2007–2013</i>	07/13	04/14	Finanční prostředky ze zahraničí	MZe	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ		
13/29	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo obrany</i> za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva obrany za rok 2012	08/13	04/14	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MO	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ		
13/30	Peněžní prostředky určené na vybrané programy Ministerstva obrany a jím zřízených organizací a prodej nepotřebné části nemovitého majetku	09/13	06/14	Významné investiční programy a akce	MO	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ		
13/31	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zdravotnictví	09/13	05/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MZd	Ing. Macháček	Kolegium NKÚ		
13/32	Peněžní prostředky určené na rozvoj cestovního ruchu	09/13	06/14	Významné investiční programy a akce	MMR	Ing. Hrnčič	Kolegium NKÚ		
13/33	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo dopravy a jeho vybrané organizační složky státu	09/13	05/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MD	Ing. Adámek	Kolegium NKÚ		
13/34	Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činnosti u vybraných organizačních složek státu	09/13	05/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MF, ČSÚ, ČTU	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ		
13/35	Příjmy státního rozpočtu související s provozováním loterií a jiných podobných her	10/13	07/14	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MF	Mgr. Profeldová	Kolegium NKÚ		

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti na rok 2013							
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Zahájení kontroly (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje
13/36	Peněžní prostředky vynakládané na služby, jejichž cílem je podpora zemědělských produktů a potravin na tuzemském trhu	10/13	06/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MZe	Ing. Brandt	Kolegium NKÚ
13/37	Peněžní prostředky určené na realizaci programu švýcarsko-české spolupráce na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšířené Evropské unie	11/13	07/14	Finanční prostředky ze zahraničí	MF, MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ
13/38	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva zemědělství za rok 2013, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2013	11/13	07/14	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MZe	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ
13/39	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva dopravy za rok 2013, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva dopravy za rok 2013	11/13	07/14	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MD	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ
13/40	Hospodaření s nemovitým majetkem a peněžními prostředky státu v souvislosti s užíváním nemovitého majetku vybranými organizačními složkami státu	11/13	05/14	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MF, MO, MMR, MPSV, MV, MŠMT	Ing. Brandt	Kolegium NKÚ

Příloha č. 2 k výroční zprávě NKÚ za rok 2013

Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2013									
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)		
12/03	Peněžní prostředky určené na rozvoj a obnovu materiálně-technické základny fakultních nemocnic	Významné investiční programy a akce	MZd	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	18. 2. 2013	2/2013		
12/08	Programy průmyslové spolupráce (offsety) jako nástroj ekonomické kompenzace výdajů státu v souvislosti s plněním podmínek vybraných veřejných zakázek, včetně správy daní daňových subjektů zúčastněných na předmětných kontrolovaných programech	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MO, MV	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ	28. 1. 2013	1/2013		
12/09	Peněžní prostředky vynaložené v souvislosti s budováním informačního systému Státní pokladny	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MF	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	28. 1. 2013	1/2013		
12/11	Peněžní prostředky určené na modernizaci významných železničních uzlů	Významné investiční programy a akce	MD	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ	18. 2. 2013	1/2013		
12/12	Příjmy z výkonových poplatků (mýtného) a příjmy z časového zploštění pozemních komunikací (časových kuponů), včetně souvisejících výdajů	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MD, MF	MVDr. Němeček	Kolegium NKÚ	15. 4. 2013	2/2013		
12/13	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu <i>Technická pomoc</i>	Finanční prostředky ze zahraničí	MMR	Ing. Macháček	Kolegium NKÚ	18. 2. 2013	1/2013		
12/14	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva dopravy za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva dopravy za rok 2011	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MD	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	28. 1. 2013	1/2013		
12/15	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva zemědělství za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MZe	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	18. 2. 2013	2/2013		
12/16	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit příspěvková organizace Český hydrometeorologický ústav	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MŽP	Ing. Macháček	Kolegium NKÚ	18. 2. 2013	2/2013		
12/17	Prostředky státního rozpočtu poskytnuté Městskému úřadu Město Brno a.s., peněžní prostředky se zárukou státu a majetková účast státu v této společnosti	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	VPS	JUDr. Kadaňová	Kolegium NKÚ	25. 3. 2013	2/2013		
12/18	Peněžní prostředky určené na výstavbu dálnic a rychlostních komunikací	Významné investiční programy a akce	MD	Ing. Adámek	Kolegium NKÚ	24. 6. 2013	3/2013		

Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2013							
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)
12/19	Peněžní prostředky určené na realizaci operačního programu <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	Finanční prostředky ze zahraničí	MPSV	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	29. 4. 2013	2/2013
12/20	Prostředky vybrané na základě zákona při nakládání s nebezpečnými odpady	Hospodaření s ostatními finančními prostředky	MŽP	MVDr. Němeček	Kolegium NKÚ	29. 4. 2013	2/2013
12/21	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	Finanční prostředky ze zahraničí	MŠMT	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	13. 5. 2013	3/2013
12/22	Peněžní prostředky státu poskytované nestátním neziskovým organizacím prostřednictvím rozpočtové kapitoly <i>Ministerstvo vnitra</i>	Dotacioní politika státu	MV	Mgr. Profeldová	Kolegium NKÚ	25. 3. 2013	2/2013
12/23	Peněžní prostředky vynakládané vybranými fakultními nemocnicemi na úhradu nákladů z činnosti	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MZd	JUDr. Kadaňová	Kolegium NKÚ	27. 5. 2013	3/2013
12/24	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Český úřad zeměměřičký a katastrální a jeho vybrané podřízené organizační složky státu	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	ČÚZK	Ing. Kuřa	Kolegium NKÚ	29. 4. 2013	2/2013
12/25	Peněžní prostředky státu poskytované na protidrogovou politiku	Dotacioní politika státu	MZd, MŠMT, UV ČR	RNDr. Neuvíř	Kolegium NKÚ	29. 4. 2013	2/2013
12/26	Majetek státu a peněžní prostředky poskytnuté státnímu podniku VOP CZ, s. p., dříve VOP-026 Šternberk, s. p.	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MO	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	27. 5. 2013	3/2013
12/27	Peněžní prostředky určené na programy prevence před povodněmi	Významné investiční programy a akce	MZe	Ing. Adámek	Kolegium NKÚ	5. 8. 2013	3/2013
12/28	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo práce a sociálních věcí</i> za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva práce a sociálních věcí za rok 2012	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MPSV	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	5. 8. 2013	3/2013
12/29	Peněžní prostředky vynakládané na nákup vybraných komodit v resortu Ministerstva vnitra v návaznosti na projekt centrálního nákupu	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MV	JUDr. Kadaňová	Kolegium NKÚ	30. 9. 2013	4/2013
12/30	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i> za rok 2012, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2012	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MŠMT	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	5. 8. 2013	3/2013

Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2013									
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)		
12/31	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit státní příspěvková organizace Ředitelství silnic a dálnic ČR	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MD	Ing. Adámek	Kolegium NKÚ	16. 9. 2013	3/2013		
12/32	Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činnosti u vybraných ministerstev	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MMR, MPO, MŽP	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	15. 7. 2013	3/2013		
12/33	Peněžní prostředky určené na pořízení vybrané výzbroje a techniky pro pozemní a specializované síly Armády České republiky	Významné investiční programy a akce	MO	MVDr. Němeček	Kolegium NKÚ	14. 10. 2013	4/2013		
12/35	Vznik Úřadu práce České republiky a hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie souvisejícími se vznikem a činností tohoto úřadu a s přípravou a realizací projektu v oblasti informačních systémů pro výplatu sociálních dávek	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MPSV	Mgr. Profelidová	Kolegium NKÚ	26. 8. 2013	3/2013		
12/36	Peněžní prostředky použité na pořízení a provoz systému datových schráněk	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MV	Ing. Brandt	Kolegium NKÚ	26. 8. 2013	3/2013		
13/01	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	ÚOHS	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	16. 9. 2013	4/2013		
13/02	Daňové nedoplatky spravované finančními úřady	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MF	Mgr. Profelidová	Kolegium NKÚ	16. 12. 2013	KZ bude publikován v částce 1/2014		
13/03	Peněžní prostředky určené na přímé platby	Finanční prostředky ze zahraničí	MZe	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	14. 10. 2013	4/2013		
13/04	Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci <i>Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013</i>	Finanční prostředky ze zahraničí	MMR	Ing. Kufa	Kolegium NKÚ	4. 11. 2013	4/2013		
13/05	Majetek státu, s nímž má právo hospodařit Palivový kombinát Ústí, státní podnik	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MPO	MVDr. Němeček	Kolegium NKÚ	2. 12. 2013	4/2013		
13/06	Peněžní prostředky určené na investice v působnosti Akademie věd České republiky a veřejných výzkumných institucí, u nichž je Akademie věd žizovatelem	Významné investiční programy a akce	AV ČR	Ing. Macháček	Kolegium NKÚ	18. 11. 2013	4/2013		
13/08	Peněžní prostředky určené na účelovou podporu zemědělského výzkumu, vývoje a inovací prostřednictvím rozpočtové kapitoly <i>Ministerstvo zemědělství</i>	Dotací politika státu	MZe	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	4. 11. 2013	4/2013		

Přehled kontrolních akcí se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2013							
Číslo KA ⁴³	Předmět kontroly	Kontrolovaná oblast	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)
13/09	Výbrané veřejné zakázky zadávané bez soutěže	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MO	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ	4. 11. 2013	4/2013
13/10	Zahraniční pohledávky České republiky ve správě Ministerstva financí	Příjmy státu a ostatní finanční operace	OSFA	JUDr. Kadaňová	Kolegium NKÚ	16. 12. 2013	KZ bude publikován v částce 1/2014
13/11	Údaje pro účely monitorování a řízení veřejných financí předávané Ministerstvem průmyslu a obchodu k 31. 12. 2012 ve formě pomocného analytického přehledu prostřednictvím centrálního systému účetních informací státu	Závěrečné účty kapitol SR a další údaje pro monitorování a řízení veřejných financí	MPO	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	18. 11. 2013	4/2013
13/12	Peněžní prostředky vynakládané na přípravu, realizaci a provoz systémů základních registrů	Hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu	MV	Ing. Kufa	Kolegium NKÚ	2. 12. 2013	4/2013
13/14	Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě	Významné investiční programy a akce	MD	Ing. Sehoř	Kolegium NKÚ	16. 12. 2013	KZ bude publikován v částce 1/2014
13/15	Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně	Příjmy státu a ostatní finanční operace	MF	Mgr. Profeldová	Kolegium NKÚ	14. 10. 2013	4/2013

Příloha č. 3 k výroční zprávě NKÚ za rok 2013

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2013 projednán kontrolním výborem PS PČR						
Usnesení kontrolního výboru č.	Datum jednání	Číslo KA	Materiál vlády čj.	Usnesení vlády (číslo/rok)	Shrnutí usnesení kontrolního výboru	
184	11. 4. 2013	09/29	220/11	306/11	KV I. bere na vědomí: a) KZ, b) stanovisko MZd ke KZ obsažené v materiálu vlády čj. 125/13; II. žádá ministra zdravotnictví, aby do 31. 12. 2013 předložil KV průběžnou zprávu o plnění jednotlivých kroků reformy psychiatrické péče.	
183	11. 4. 2013	10/21	936/11	211/12	KV I. bere na vědomí: a) KZ, b) stanovisko MZe ke KZ obsažené v materiálu vlády čj. 936/11, c) informaci ministra zemědělství o stavu plnění opatření přijatých ke zjištěným uvedeným v KZ, obsaženou v materiálu vlády čj. 326/12.	
177	6. 3. 2013	11/32	69/12	227/12	KV I. bere na vědomí: a) KZ, b) stanovisko ČOI a MPO ke KZ obsažené v materiálu vlády čj. 69/12, c) přijatá nápravná opatření MPO k odstranění nedostatků, která jsou uvedena v materiálu vlády čj. 796/12.	
176	6. 3. 2013	11/01	20/12	231/12	KV I. bere na vědomí: a) KZ, b) přijatá nápravná opatření k odstranění nedostatků uvedených v materiálu vlády čj. 20/12, c) usnesení vlády č. 231/12.	
172	6. 3. 2013	11/05	177/12	232/12	KV I. bere na vědomí: a) KZ, b) stanovisko MK ke KZ obsažené v materiálu vlády čj. 177/12.	
171	6. 3. 2013	11/38	1024/12	829/13	KV I. přerušuje projednávání tohoto bodu; II. žádá ministryni kultury, aby do 24. 5. 2013 předložila KV přehled neuspokojených žádostí programu Regenerace za roky 2008–2010; III. žádá ministryni kultury, aby předložila KV detailní informaci o akci <i>Palmová zahrada č.p. 275 v Hradci Králové</i> .	

Příloha č. 4 k výroční zprávě NKÚ za rok 2013

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2013 projednán vládou ČR				
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA ⁴³	Vládou uložená opatření
772/13	16. 10. 2013	968/13	12/23	Vláda ukládá ministru zdravotnictví: 1. realizovat opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 968/13 a informovat vládu o této realizaci do 30. 9. 2014; 2. vyhodnotit všechny mechanismy ovlivňující tvorbu cen léčiv a zdravotnických prostředků a přijmout odpovídající opatření. zabývat se příčinami nedostatečného využívání postupů podle zákona o veřejných zakázkách a řešit způsob evidence při vyřazování a likvidaci zdravotnického odpadu s důrazem na sledování stavu a vývoje vyřazování léčivých přípravků a přijmout legislativní opatření v této oblasti.
771/13	16. 10. 2013	1002/13	12/18	Vláda ukládá ministru dopravy realizovat soubor opatření uvedených ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 1002/13 a informovat vládu o této realizaci do 30. 9. 2014.
770/13	16. 10. 2013	1078/13	12/26	Vláda ukládá ministru obrany realizovat nápravná opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 1078/13, splnění těchto opatření vyhodnotit a s výsledkem tohoto vyhodnocení seznámit vládu do 30. 6. 2014.
769/13	16. 10. 2013	1113/13	12/27	Vláda ukládá ministru zemědělství realizovat opatření uvedená ve stanoviscích ke KZ obsažených v části IV. materiálu vlády čj. 1113/13 a informovat vládu o této realizaci do 31. 12. 2015.
768/13	16. 10. 2013	950/13	12/21	Vláda ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy realizovat opatření vztahující se ke KZ uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části III. materiálu vlády čj. 950/13 a informovat vládu o této realizaci do 30. 11. 2013.
767/13	16. 10. 2013	1080/13	12/30	Vláda ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy realizovat opatření vztahující se ke KZ uvedená v části IV. materiálu čj. 1080/13 a informovat vládu o této realizaci do 31. 10. 2013.
766/13	16. 10. 2013	1123/13	12/35	Vláda ukládá ministru práce a sociálních věcí realizovat opatření uvedená ve stanoviscích ke KZ obsažených v části IV. materiálu vlády čj. 1123/13, přijatá k odstranění a nápravě nedostatků uvedených v KZ a informovat vládu o této realizaci do 31. 3. 2014.
765/13	16. 10. 2013	1049/13	12/28	Vláda ukládá ministru práce a sociálních věcí realizovat opatření přijatá k nápravě a odstranění nedostatků uvedených v KZ a informovat vládu o této realizaci do 31. 3. 2014.
764/13	16. 10. 2013	1103/13	12/32	Vláda ukládá ministru průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj a životního prostředí realizovat opatření uvedená ve stanoviscích ke KZ obsažených v materiálu vlády čj. 1103/13 a informovat vládu o této realizaci do 31. 3. 2014.
655/13	21. 8. 2013	832/13	12/25	Vláda ukládá: 1. předsedovi Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, ministru zdravotnictví a školství, mládeže a tělovýchovy realizovat dotační řízení v rámci svých působností v souladu s platnými předpisy a v souladu s opatřeními přijatými na základě KZ; 2. předsedovi Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky navrhnout opatření k zefektivnění meziresortní koordinace dotačních řízení a projednat je v rámci jednání Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.
654/13	21. 8. 2013	838/13	12/24	Vláda ukládá ministru zemědělství: 1. realizovat opatření obsažená ve stanovisku ke KZ uvedeném v části IV. materiálu vlády čj. 838/13; 2. informovat vládu do 31. 12. 2013 o plnění těchto opatření.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2013 projednán vládou ČR				
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA ⁴³	Vládou uložená opatření
653/13	21. 8. 2013	759/13	12/19	Vláda ukládá ministru práce a sociálních věcí: 1. realizovat opatření přijatá k nápravě a k odstranění nedostatků uvedených v KZ; 2. informovat vládu do 31. 12. 2013 o realizaci těchto opatření.
652/13	21. 8. 2013	741/13	12/12	Vláda ukládá ministru dopravy předložit vládě do 30. 9. 2013 návrh a ekonomické vyhodnocení systémových opatření, která významně sníží náklady na provoz výkonového zpoplatnění a vymáhání nedoplatků, a na základě tohoto vyhodnocení připravit novely příslušných právních předpisů.
651/13	21. 8. 2013	661/13	12/17	Vláda ukládá ministru financí: 1. zajistit realizaci opatření č. 1 a 2 uvedených ve stanovisku KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 661/13; 2. informovat vládu o plnění opatření č. 1 do 31. 10. 2013 a o plnění opatření č. 2 do 31. 12. 2013.
650/13	21. 8. 2013	579/13	12/22	Vláda ukládá ministru vnitra: 1. realizovat opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 579/13; 2. informovat vládu do 31. 12. 2013 o plnění těchto opatření.
649/13	21. 8. 2013	606/13	12/16	Vláda ukládá ministru životního prostředí: 1. realizovat opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části III. materiálu vlády čj. 606/13; 2. informovat vládu do 31. 3. 2014 o plnění těchto opatření.
416/13	5. 6. 2013	467/13	12/08	Vláda ukládá ministru průmyslu a obchodu, obrany, vnitra a financí využít poznatky z KZ při doběhu plnění probíhajících programů průmyslové spolupráce.
415/13	5. 6. 2013	447/13	12/11	Vláda ukládá ministru dopravy zajistit realizaci nápravných opatření uvedených ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 447/13.
414/13	5. 6. 2013	488/13	12/03	Vláda ukládá ministru zdravotnictví realizovat nápravná opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části III. materiálu vlády čj. 488/13 a informovat vládu do 31. 12. 2013 o této realizaci.
413/13	5. 6. 2013	521/13	12/15	Vláda ukládá ministru zemědělství realizovat nápravná opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 521/13 a informovat vládu do 31. 3. 2014 o této realizaci.
316/13	2. 5. 2013	269/13	12/01	Vláda ukládá: 1. ministru financí zajistit naplňování a dodržování právních předpisů upravujících ukládání pokut podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů; 2. ministru spravedlnosti zajistit naplňování a dodržování předpisů upravujících ukládání pokut podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, rejstříkovými soudy; 3. ministru financí zpracovat ve spolupráci s ministrem spravedlnosti a vládě do 31. 12. 2013 předložit analýzu nejvhodnějšího legislativního řešení a) možnosti orgánů Finanční správy ČR poskytovat rejstříkovým soudům informace získané při správě daní, jde-li o údaje potřebné pro vedení sbírky listin u obchodního rejstříku, b) nastavení vhodného kontrolního mechanismu účinnosti sbírky listin a rejstříkových soudů, c) efektivního a jednoho nastavení sankcí za nezveřejňování údajů uvedených v bodě 3a.
315/13	2. 5. 2013	332/13	12/09	Neuloženo.
314/13	2. 5. 2013	300/13	12/14	Neuloženo.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2013 projednán vládou ČR				
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA ⁴³	Vládou uložená opatření
313/13	2. 5. 2013	370/13	12/13	Vláda doporučuje ministru pro místní rozvoj: 1. zohlednit výstupy z KZ při přípravě jednotného metodického prostředí pro příští programové období let 2014 až 2020; 2. pokračovat v realizaci přijatých opatření uvedených ve stanovisku ke KZ obsaženém v části III. materiálu vlády čj. 370/13.
183/13	13. 3. 2013	103/13	12/05	Neuloženo.
182/13	13. 3. 2013	211/13	12/04	Vláda ukládá ministru zemědělství realizovat opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 211/13 a informovat vládu o jejich plnění do 31. 12. 2013.
181/13	13. 3. 2013	125/13	12/07	Vláda ukládá ministru zdravotnictví: 1. zajistit realizaci opatření uvedených ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 125/13; 2. informovat vládu do 30. 6. 2013 o plnění těchto opatření.
180/13	13. 3. 2013	120/13	12/10	Vláda ukládá ministru životního prostředí: 1. realizovat opatření uvedená ve stanovisku ke KZ obsaženém v části III. materiálu vlády čj. 120/13; 2. informovat vládu do 31. 12. 2013 o plnění těchto opatření.
179/13	13. 3. 2013	126/13	12/02	Vláda doporučuje ministru pro místní rozvoj: 1. zohlednit výstupy z KZ při přípravě jednotného metodického prostředí pro příští programové období 2014–2020; 2. pokračovat v realizaci přijatých opatření uvedených ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 126/13.
56/13	23. 1. 2013	1238/12	11/37	Vláda ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy zajistit: 1. dokončení realizace programů č. 233 310 – <i>Rozvoj a obnova materiálně technické základny Univerzity Karlovy v Praze</i> a č. 233 340 – <i>Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol</i> , a to v souladu se schválenými dokumentačními programy; 2. realizaci navržených opatření v souladu se zásadami navazujících programů veřejných vysokých škol.
55/13	23. 1. 2013	1235/12	11/31	Vláda ukládá ministru dopravy zabezpečit realizaci opatření státní organizace Správa železniční dopravní cesty uvedených ve stanovisku ke KZ obsaženém v části IV. materiálu vlády čj. 1235/12.
54/13	23. 1. 2013	1324/12	12/06	Vláda ukládá: 1. ministru pro místní rozvoj zohlednit výstupy z KZ při přípravě jednotného metodického prostředí pro příští programové období let 2014 až 2020; 2. ministru financí zohlednit výsledky z KZ v rámci svých činností a působnosti v oblasti strukturálních fondů a <i>Fondu soudržnosti EU</i> . Vláda doporučuje předsedovi Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy seznámit se s materiálem vlády čj. 1324/12 a dodržovat nastavené postupy a lhůty při realizaci <i>Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Čechy</i> a do 31. 5. 2013 informovat ministra pro místní rozvoj o výsledku realizace přijatých opatření.

Příloha č. 5 k výroční zprávě NKÚ za rok 2013

Seznam použitých zkratk

ADIS	<i>Automatizovaný daňový informační systém</i>
AV ČR	Akademie věd České republiky
BRH	Spolkový účetní dvůr Německa (Bundesrechnungshof)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČP	Česká pošta, s. p.
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DPH	Daň z přidané hodnoty
EDS/SMVS	<i>Evidenční dotační systém / správa majetku ve vlastnictví státu</i>
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUROSAI	Evropská organizace nejvyšších kontrolních institucí
FN	Fakultní nemocnice
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘ ŘSD	Generální ředitelství Ředitelství silnic a dálnic ČR
HGP	<i>Housing Guaranty Program</i>
ICT	Informační a komunikační technologie
IISSP	<i>Integrovaný informační systém Státní pokladny</i>
INTOSAI	Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí
ISSAI	Mezinárodní standardy nejvyšších kontrolních institucí (International Standards of Supreme Audit Institutions)
JŘBÚ	Jednací řízení bez uveřejnění
KA	Kontrolní akce
Kč	Česká koruna
KV	Kontrolní výbor PS PČR
KZ	Kontrolní závěr
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury

MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MUFIS	Municipální finanční společnost a.s.
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATO	Organizace Severoatlantické smlouvy (North Atlantic Treaty Organization)
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NSP	Národní soustava povolání
OP LZZ	Operační program <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>
OP VaVpl	Operační program <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>
OPPS ČR-PR	<i>Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika</i>
OPTP	Operační program <i>Technická pomoc</i>
OSFA	<i>Operace státních finančních aktiv</i>
OSS	Organizační složka státu
PAP	Pomocný analytický přehled
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
RPP	Registr práv a povinností
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic ČR
SAI	Nejvyšší kontrolní instituce (Supreme Audit Institution)
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SR	Státní rozpočet
SVZ	Systém výkonového zpoplatnění
SZR	Správa základních registrů
SZÚ	Státní závěrečný účet
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚP	Úřad práce (úřady práce)
USD	Americký dolar
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
VPS	<i>Všeobecná pokladní správa</i>

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník XXII (2014)

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 282, fax: 233 044 282

E-mail: vestnik@nku.cz

Vychází čtvrtletně

Částka za I. čtvrtletí 2014 vyšla dne 31. března 2014

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

